THE WHO • EINSTÜRZENDE NEUBAUTEN • MISS KITTIN • CHEB MAMI • MARC ALMOND

ROLL

112480 mayıs 2004/05
3 000 000 TL

alo!
jane birkin

nirvana

KURT COBAIN'SİZ 10 YIL

ROLL 86

MEHMET EROĞLU'YLA 10 GÜZEL ŞARKI • KURBAN • FOUR TET • CHICKS ON SPEED

THE SPECIALS

Cuma gecesi, cumartesi sabahı
Fırlıyorum sabahın sekizinde yataktan
Çıkıyorum akşamın on buçuğunda zıvanadan
Alemdeyim kankalarla, manitalarla
Bütün yaptığım bu haftasonlarında

Ne konuşacak halim kalıyor, ne yürüyecek
Ama biliyorum, nereye gidilecek
Para nerede sarfedilecek
Locarno tek istikamet

Girer girmez içeriye
Biliyorum sağ kolum ne halt edecek
Bir içki söyleyip bir sandalye çekecek
Dans pistine yakın bir yere
Hoplayıp zıplıyor millet bütün gece
Bir kavga bitiyor, başlıyor bir başkası
Oturup seyrediyorum yanıp sönen ışıkları
Oynatıyorum bacaklarımı, kara sular inen ayaklarımı

Çıkıyorum cuma gecesi, dönüyorum eve cumartesi sabahı
Seviyorum şehirde turalamayı
Birkaç kadeh parlatmayı
Dans pisti anababa günü, bar tıklım tıklım
Eğlence olmayınca tadı yok hayatın

Saat yine buldu ikiyi
Geldi terketme vakti cenneti
Çorbacı kapanmamıştır inşallah
Bir sütlacı var ki maşallah
Dolmuş durağında indiririm mideye
Beklerken çişli kaldırımın üstünde
Keşke bir ruj lekesi olsaydı gömleğimde
Ayakkabılarımdaki sidik lekesi yerine

Biramda gözyaşları
Biramda gözyaşları, her şey bulanık • Bir rüya gördüm, öyle geldi bana • O yatıyor güneşin altında, keyfi kaçık • Bense buradayım, yapayalnız tek başıma •• Gözyaşları biramda, yeni yılın eli kulağında • Başıma gelmişti daha önce, kapanan bir kapı gibi • Sevgilimdi evvel zamanda • Çok eskidendi, bilmek ister mi ki? • Farkındayım, arabesk takılıyorum size kalsa • Kaybedecek hiçbir şeyim yok nasıl olsa •• Biramda gözyaşları, her şey netleşiyor şimdi • Yüzünü görüyorum, oturuyoruz diz dize • Şarabını yudumluyor, keyfi yerinde • Hüzün kaplıyor içimi, bir rüyaydı hepsi •• Farkındayım, arabesk yapıyorum size kalsa • Kaybedecek hiçbir şeyim yok nasıl olsa •• Biramda gözyaşları, net değil hiçbir şey aslında • Bir rüya gördüm, öyle geldi bana • O güneşin altında, keyfi gıcır basbayağı • Bense buradayım, biramda gözyaşları •• O uzaklarda • Gözyaşlarım biramda

Hayaletler şehri
Bu şehir artık hayaletler şehri
Bütün kulüpler indirmiş kepenkleri
Bu kent artık hayaletler kenti
Orkestralar artık çalmıyor bu şehirde
Kavga hiç eksik olmuyor çünkü dans pistinde

Hatırlıyor musun eski günleri, hayalet şehrin öncesini
Dans eder şarkı söylerdik,
müzik olurdu hep o refah kentinde

Bu şehir artık hayaletler şehri
Niye kapışıyor gençler birbiriyle
Hükümet rafa kaldırıyor gençliği
Bu şehir artık hayaletler şehri
İşsizlik kol geziyor şimdi
Devam edemez bu böyle
Öfke saçıyor ahali

Bu şehir artık hayaletler şehri
Bu şehir artık hayaletler şehri

Irkçı arkadaş
Irkçı bir arkadaşın varsa eğer
Zamanıdır ilişkini bitirmenin, tam zamanı

İster ablan olsun, ister abin
İster kuzenin veya amcan veya sevgilin
Irkçı bir arkadaşın varsa eğer
Zamanıdır ilişkini bitirmenin, tam zamanı

İster kankan olsun
İster herhangi bir yakının
Kocan veya baban veya annen

Söyle onlara değiştirsinler bu kafayı
Ya da arkadaşlarını
Zamanıdır arkadaşlığı bitirmenin, tam zamanı

Tanıdığın bir ırkçı varsa, kendini arkadaşın sanan
Zamanıdır arkadaşlığını bitirmenin, tam zamanı

Arkadaşım mı diyorsun bana
Zamanıdır karar vermenin, mış gibi yapma

İster ablan olsun
İster abin
Kuzenin veya amcan veya sevgilin

Irkçıysan eğer bil ki
Arkadaşlığımız sona ermeli
Eğer arkadaşların ırkçıysa da
Benim arkadaşımmışsın gibi yapma

Irkçı bir arkadaşın varsa eğer
Zamanıdır arkadaşlığımızı bitirmenin, tam zamanı

Savaş suçları
Bombalar atılıyor çözmek için anlaşmazlıkları
Tekme-tokat düzeni baştan aşağı
Hıçkırıkları duyuyor musun enkazında Beyrut'un

Ölüp duruyor insanlar, kabahat kimde peki?
Sayılar farklı, ama suç aynı değil mi?
Masumların yakıldığı Belsen'den
Beyrut'taki soykırıma, İsrail'in çıkardığı ders ne?

Bombalar atılıyor çözmek için anlaşmazlıkları
Tekme-tokat düzeni baştan aşağı
Belsen'deki mezarlardan enkaza Beyrut'taki

Ölüp duruyor insanlar, kabahat kimde peki?
Sayılar farklı, ama suç aynı değil mi?

Türkçesi: Hapavko Kâzım

ROLL
86
mayıs '04

09 Jane Birkin
12 Marc Almond
14 Einstürzende Neubauten
16 Miss Kittin
19 Chicks On Speed
22 Cheb Mami
24 Kurban
30 Nirvana
38 Mehmet Eroğlu
46 Four Tet
57 The Who

04 Ajans
27 Halkla ilişkiler
28 ÖSS
37 Kıraathane
50 Gayd
52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ahu Birlik, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Dalay, Derya Bengi, Doğan Ertener, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Işıl Cinmen, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Mehmet Ali Meram, Mehmet Uluşahin, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neşlihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Sarper Durmuş, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sid, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yaprak Z. Gökçöl, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ [Eburnza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0.212.235 98 95] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Nisan 2004 **dağıtım:** Bir-Yay **adres:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 244 23 94 **yıl** 8 **sayı** 86 **mayıs** '04 **imtiyaz hakkı:** Nefes Yayıncılık adına Yücel Göktürk **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)
AYDA BİR YAYINLANIR

ROLL • OVƎR

OSCAR WILDE

Esin perileri ve laf ebeleri

Tarihimizin hiçbir noktasında coşkun bir ruh, toplumsal bir arzu ve fedakârlık duygusu yaratılmasına bugünkü kadar ihtiyaç duymamıştık.

Karamsarlık tiradları entelektüel bir çaba gerektirmez, dünya onlar olmadan da pekâlâ başının çaresine bakabilir. Ama, insanları umut ve cesaretle esinlendirmek, onlarda hakkaniyet ve görev arzusu uyandırmak, zekâ ve duyarlılık karışımı gerektiren bir iştir. Peki, daha da yoğunlaşacağı yolundaki tehditleriyle karşı karşıya olduğumuz bu yoksulluğun ve mutsuzluğun ortasında, kim bir adım öne çıkıp neredeyse insanüstü bir çaba gerektiren değişimi gerçekleştirmek için bizleri ayaklandırabilir?

Bir grup insan var ki, onlardan yardım istemek hakkımızdır. O insanların toplumsal bilincimizi harekete geçirmeleri büyük bir mutlulukla kabul görecektir. Yoksul halk kendi hataları ve kapitalistlerin açgözlülüğü yüzünden acı çekerken, şairlerin, yazarların, müzisyenlerin insanları etkileme güçlerini seferber etmelerinin vakti çoktan gelmiştir.

Bir yandan zenginliğe duydukları aşkı teşhir ederken, bir yandan da zenginleşmek için duydukları arzuyu dile getirmeyi bir kenara bırakıp, sahip oldukları etkileme gücünü iyilik ve adalet ideallerinin emrine vermeleri elzemdir.

Hal böyleyken, halkın yüreğine ulaşan ve onlara esin kaynağı olan şiir ve baladların yerinde yeller esiyor.

Şairlerin, yazarların hizmetine bunca ihtiyaç duyduğumuz bir zamanda, gazetelerin sütunlarında nelerle karşılaşıyoruz? Kimileri kendi servetlerine servet katmaktan başka bir işe yaramayan melankolik bir karamsarlığı sunuyor, kimileri siyasî liderlerin icraatlarını magazin hikâyesi haline getiriyor, kimileri de toplumsal adalet ve özgürlük duygularını suiistimal ediyor; halkı yüreklendirmeyi değil, tam tersini amaçlıyor. Bunlar yeterince kötü, ama daha beteri de var. Ülkenin esine ve cesarete susadığı bir zamanda, yeteneğini fahişe yapan kalemler, halkın büyük çoğunluğunun kavramasının mümkün olmadığı bir jargonla kelâm ediyor.

Yazdıklarında müzik olmayan, düşüncelerini sade bir dille ifade etmekten aciz bir insan, şair veya müzisyen sıfatını hak edebilir mi? Dahası, bir halk, düşünce ve eylem vasfına sahip her bireye bunca muhtaçken, kelime oyunları ve kulak tırmalayan cümlelerle iştigal edenler, şair ve müzisyen sıfatlarına layık olabilir mi?

Yaşadığı şehir yanarken şarkı söyleyen Romalı despot, cehaletini özür yapabilir. Ama, halkının çoğunluğu açlıkla mücadele eden bir entelektüelin, bir sanatçının herhangi bir mazereti olabilir mi?

Söz konusu entelektüellerin, sanatçıların yazıp söylediği onca laf içinde, insanların kanını kaynatan, halkın bağrında daha iyi, daha faydalı bir hayat arzusu uyandıran kaç satır var?

Öyle bir tehlikeyle karşı karşıyayız ki, ideal diye ne varsa, güzel olan ne varsa, teknolojinin ve menkul kıymetler borsasının manipülasyonlarıyla yok ediliyor. İyi şairlere, müzisyenlere hiç bu kadar ihtiyacımız olmamıştı. Ve hiçbir zaman, laf ebeleri, bu çağdaki kadar fuzulî olmamıştı.

Halk acı çekiyor ve görünen o ki, acısı daha da artacak. Sorumluluk duygusu uyandıracak, toplumu umutla esinlendirecek kalemler nerede?

Oscar Wilde, *Pall Mall Gazette, 1887'den rollama*

1998 güzünde, Buenos Aires'in tam merkezinde karşıdan karşıya geçen dalgın bir yaya bir otobüs tarafından ezildi. Kurban karşıdan karşıya geçerken cep telefonuyla konuşuyordu. Konuşuyor muydu? Konuşuyor gibi yapıyordu: Telefon oyuncaktı. **EDUARDO GALEANO**, Tersine Dünya

Geçen gün en sevdiğim şairleri sordular, şöyle dedim:
1. İsmet Özel
2. Nil Karaibrahimgil
3. Teoman

SİNAN ÇETİN

Beatles'ın bütün üyeleri ölmeden ben ölmem. **MARADONA**

Yahu canım rahmetli babacığım, bu adı ne demeye koydun bana? Kimi Ruhsat der, kimi Nüzhet. Hecelerim, içinden çıkamazlar. Gerçi duyulmamış bir ad. İlgi topluyor, ama türlü sorunlar çıkarıyor bana. **VÜS'AT O. BENER**

Bilinir ne usta olduğum / İçlenmek zenaatında **CEMAL SÜREYA**

RACHID TAHA "Made In Medina"nın ardından dört yıl geçtikten sonra "Tékitoi?" adlı yeni albümünü haziran ayında yayınlıyor. The Clash'in "Rock The Casbah"ının "Un clin d'œil" adıyla bir yorumunun da yer aldığı albüm Londra ve Kahire'de kaydedildi. Albümle aynı ismi taşıyan şarkıda Taha, Têtes Raides'in solisti Christian Olivier'yle düet yapıyor... Brian Eno'nun misafirler arasında yer aldığı albümde, her zamanki gibi Steve Hillage'ın da baştan sona büyük emeği var.

Bir bir daha bir eder: **BADLY DRAWN BOY** namıyla maruf Manchesterlı şarkıyazarı Damon Gough, dördüncü albümü "One Plus One Is One"ı bu ay içinde yayınlıyor. Albümü, eski dostu Andy Votel'le birlikte, bilgisayarları imdada çağırmadan canlı canlı kaydetmişler.

RITA MITSOUKO'DAN SENFONİK BİR SELAM

Hava değişimi

Fransız müziğinin her dem taze ikilisi Les Rita Mitsouko, gene kalıplarına sığmadı, Tom Braks gibi kılık değiştirerek bir senfoni orkestrasıyla albüm yayınlayıverdi. "En concert avec l'Orchestre Lamoureux", Paris'te Şanzelize Tiyatrosu'nda geçen sene verilen bir konserin kaydı... 80'li yılların başından itibaren nice disko, rock, şanson hitine imza atan ekip, bu sefer işi en "ağır"ından alıp üç Paul Verlaine- Léo Ferré klasiğini art arda yorumluyor konserin başında: "Ecoutez la chanson bien douce", "Il patinait merveilleusement", "O triste, triste était mon âme". Catherine Ringer-Fred Chichin çifti, kendi repertuarlarına haksızlık etme pahasına cover'lara devam ediyor, Neil Young'ın "Harvest"ından "A Man Needs A Maid"i, Jane Birkin şarkısı (elbette Gainsbourg imzalı) "Velours des Vierges"i, Charles Trenet'den "Où sont-ils donc"u söylüyor daha sonra. Philip Glass eseri "Mad Rush" da albümün sürprizlerinden biri. Yenilerden "Triton", eskilerden "La fille venue du froid" ve ünlü "Andy" ise Les Rita Mitsouko kontenjanından... Daha önce William Sheller, Bernard Lavilliers gibi isimlerle de çalışan Fransa'nın en eski orkestralarından Lamoureux ile Les Rita Mitsouko'nun işbirliği, tam da ihtiyacımız olan bir "hava değişimi".

SUPERGRASS 10 yaşında: Haziran ayında, "Kiss of Life" ve "Bullet" isimli iki yeni şarkının da bulunduğu "Supergrass Is 10: The Best of 94-04" yayınlanacak. Albümle aynı ismi taşıyan DVD'de ise grubun bugüne kadarki bütün kliplerine ve belgesel görüntülerine yer verilecek.

Yaz aylarına yetiştirilmeye çalışılan yeni **BEASTIE BOYS** albümü "To The Five Boroughs"un Bush aleyhtarı bir kampanyaya öncülük etmesi bekleniyor. 15 şarkıdan oluşacak albümün ilk single'ı "Ch-Check it out" olacak. "An Open Letter To NYC" adlı şarkı ise 11 Eylül sonrasının New York'una bir bakış hüviyetinde.

BBC Radio 2 için hazırlanan bir **NICK DRAKE** belgeseline, merhum şarkıyazarının hayranlarından aktör **BRAD PITT** sesiyle katkıda bulunuyor. "Lost Boy: In Search Of Nick Drake" isimli program iki bölümden oluşacak ve bu ay içinde radyoda yayınlanacak.

Haziran'da One Love Festivali'nde Peter Gabriel'li gecede bir kez daha izleme fırsatı bulacağımız **KEZIAH JONES** geçen yıl yayınladığı "Black Orpheus" albümünü, bir yavru CD ilavesiyle yeniden piyasaya sürdü. Esas albümdeki 12 şarkıya ilaveten, ikinci CD'de, Dylan cover'ı "All Along the Watchtower" ve Bob Marley cover'ı "So Much Trouble in the World" başta olmak üzere dokuz yeni kayıt var.

Bu yaz İstanbul Caz Festivalini şereflendirecek **BEBEL GILBERTO**'dan haziranda yeni albüm: Dört yıl önce ilk albümü "Tanto Tempo" ile başarılı bir bossa-nova, pop, elektronika sentezi gerçekleştiren Brezilyalı şarkıcı, yeni albümüne kendi adını vermiş. Marius DeVries, Pascal Gabriel, Guy Sigsworth gibi pop dünyasının ünlü prodüktörleriyle çalışan Gilberto'nun albümüne katkıda bulunanlar arasında Carlinhos Brown ve Marcos Suzano gibi Brezilyalı üstadlar var.

CALEXICO, yeni yayınladığı "Convict Pool" isimli EP'de iki cover'a yer verdi: Love grubundan "Alone Again Or" ve Fransız şarkıcı Françoiz Breut'den "Si tu disais". Bu arada grup elemanları Joey Burns, John Convertino ve Jacob Valenzuela, Michael Mann'ın çektiği Tom Cruise'un yeni filmi "Collateral"de "film icabı" bir gece kulübünde çaldıkları "Güero Canelo" adlı parçayla oyunculuklarını sergiledi.

"Make Up The Breakdown"un çıkışını takiben yollara düşen ve bir yıl boyunca turne yapan Kanadalı **HOT HOT HEAT**, yeni albümün beste çalışmalarına yoğunlaştı. Grubun Rolling Stones'dan "You Can't Always Get What You Want"ı yorumladığı Toronto konseri görüntüleri hothotheat.com adresinde izlenebilir.

MARILYN MANSON'ın mazisinden haberler var: Daha adının Brian Warner olduğu, 25th Parallel isimli bir yerel dergide çalıştığı zamanlarda kurduğu Spooky Kids grubunun demo kayıtlarından on şarkı, "Lunch Boxes and Choklit Cows" adıyla bu ay yayınlanıyor. Ayrıca Marilyn Manson, sonbaharda yayınlayacağı "best of" albümünde Depeche Mode şarkısı "Personal Jesus"ı seslendirecek. Albümle aynı tarihte yayınlanacak DVD'de ise, skandal yaratan "s(AINT)"in sansürsüz versiyonu da dahil olmak üzere, sanatçının bütün klipleri yer alacak... Bu arada, Manson'un daimî gitaristi John 5 gruptan ayrılarak solo çalışmalara yöneleceğini açıkladı.

Manson & Manson: Yeni albüm hazırlıklarındaki **GARBAGE**, stüdyoda iki mühim misafir ağırladı: Biri, "Bad Boyfriend" isimli parçaya davuluyla katılan Dave Grohl, diğeri ise solist Shirley Manson'la düet yapan Marilyn Manson.

Efsane grup Refused'un mirası üzerine İsveçli Dennis Lyxzén tarafından kurulan **THE (INTERNATIONAL) NOISE CONSPIRACY**, efsane prodüktör Rick Rubin'in denetiminde üçüncü albümleri "Armour Love"ı tamamlamak üzere. Rubin, "bence müthiş bir sahne grubu ve sanıyorum, sahnede yaptıklarını kayıtlara aktarmalarına yardımcı olabildim" diyor.

Surf müziğinin ünlü ikilisi Jan & Dean'dan **JAN BERRY** 26 Mart'ta hayatını kaybetti. İkili 60'lı yıllarda "Dead Man's Curve", "Drag City" ve sonradan Jesus & Mary Chain'in de yorumladığı "Surf City" parçalarıyla ünlenmişti ve Beach Boys üzerinde derin etkisi mevcuttu. 63 yaşında ölen Jan Berry, 1966 yılında geçirdiği büyük bir trafik kazası sonrası popülerliğe veda etmek zorunda kalmıştı.

Fransız rock'unun halk ozanlarından **FRANCIS CABREL**, mayısta yeni albümü "Les beaux dégâts"yı yayınlayacak. Şarkılar arasında bir de Dylan cover'ı var: Fransızca olarak "S'abriter de l'orage" adını alan "Shalter From The Storm".

WILCO'nun yeni albümü "A Ghost Is Born"un çıkış tarihi, grubun lideri Jeff Tweedy'nin sağlık sorunları nedeniyle haziran ayına ertelendi. Migren ağrılarından şikayet eden ve ağrıkesici haplara bağımlı hale gelen Tweedy, Chicago'da bir rehabilitasyon merkezine tedavi görmek üzere yattı. Fakat, çıkışı ertelenen "A Ghost Is Born" daha şimdiden sanal alemden indirilebiliyor. Jeff ise, olayı mahkeme boyutuna götürmek yerine, alternatif bir internet sitesi kurdu: justafan.org. Bu siteden indirilen her parça için Sınır Tanımayan Doktorlar örgütüne bağış yapmak gerekiyor.

MAYIS 2004

7 cuma
AYHAN SİCİMOĞLU & ALL STARS

her salı
BABAZULA

Günümüz müziğini halk ve pavyon müziklerini ile eğlenceli bir şekilde birleştiren grup Salı geceleri bir konserden çok tiyatro, sinema ve performans öğeleri ile beslenen bir gösteri sunuyor izleyenlere.

İsveç rock
14 cuma
IUBAR

Türkiye'de ikinci konserlerini verecek olan İsveçli grup IUBAR, yeni albümleri "Source of Light" ile 70 lerin rock soundlarıyla müzikseverlerin karşısında olacak.

5-12 çarşamba
CHANTAGE

19 çarşamba
CLIMB

26 çarşamba
MOR VE ÖTESİ

21 cuma
SIGI FINKEL & African Heart

Sigi Finkel liderliğindeki grup, üç Afrikalı davulcu ve üç Avrupalı müzisyeni biraraya getiriyor. Grup, saksofonda Sigi Finkel ve basda Martin Weissmayer, trombon ve klavyede Werner Wurm, vokal, djembe, sabar, basdavul, davulda Mamadou Diabate, Madou Kone, Lamzo Ba'dan oluşuyor.

28 cuma
KEREM GÖRSEV

6-20-27 perşembe
SOUL STUFF

1 cumartesi
DIPLOMATIC IMMUNITY

Gitarist, prodüktör artun ertürk, aldığı opera eğitimi ile rock müziğini başarılı bir şekilde birleştiren yorumcu Alp Dündar, tanınmış session ve stüdyo müzisyeni keyboardist Murat Köselioğlu, AES Türkiye kurucularından ses mühendisi bas gitarist Ahmet Teknecı ve kendine müzik dünyasında haklı bir yer edinen genç vurmalı çalgılar ustası Barış Menküer.

13 perşembe
LIFELINE

Tenor ve soprano saksofon, electric wind ve sampler'da Yahya Dai, davulda Cem Aksel, klavyede Emre Tukur, bas gitarda Mümtaz Solmaz, gitarda Şevket Akıncı'dan oluşan Lifeline, Kuzey Cazıyla sokak Funk'ını , 70'lerin Fusion'ını ve Rock'u birarada barındıran özgün bir grup.

8 cumartesi
TEOMAN

MANHATTAN

Acara Sk.* N:2 Galatasaray / 0212 244 04 42
manhattan@manhattan.gen.tr / www.manhattan.gen.tr

biletix
Eğlenceye giriş biletiniz.

TUBORG PILSENER

15-22-29 cumartesi
AYLİN ASLIM (SÜT'lü)

Kapı açılış 21:30 - kapanış 04:00

* Manhattan'ın Sokağı: Tünel'e doğru Yapı Kredi'nin yanındaki sokak..

- Öğrenci biletleri sınırlı sayıdadır.
- Gruplara bağlı olarak değişmekle birlikte 'canlı müzik' başlama saati 23:00'dür

18. yüzyılın sonlarında, Napolyon'un askerleri, pek çok Mısırlı çocuğun piramitlerin Fransızlar ya da İngilizler tarafından yapıldığını sandıklarını fark etmişti. Yirminci yüzyılın sonlarında da pek çok çocuk Hiroşima ve Nagasaki'ye atılan bombaların Ruslar tarafından atıldığını sanıyor. **EDUARDO GALEANO**, Tersine Dünya

Herkese hayatını anlatma
Bazı parçalarını çalan olur
FERİT EDGÜ

Karamsarlığı daha iyi zamanlara bırakalım
(Kolombiya-Bogoto'da duvar yazısı)

Köpeğe atılan bir kemik hayırseverlik değildir. Hayırseverlik, siz de en az köpek kadar açken onunla paylaştığınız kemiktir.
JACK LONDON, Demiryolu Serserileri

Kılıç kalkan gürz ve at
Ta çocukluğumdan beri
Ne buldumsa okudum
Sonunda anladım ki
Bir kitapta resim şart
CEMAL SÜREYA

Bir varmış bir yokmuş. Hayat gerçekten böyle. Bir kere bunu bil önce. **BERRİN KARAKAŞ**, Sidre

1992'den bu yana aynı sahneyi paylaşmayan **PIXIES**, yeniden bir araya gelmelerinin hayrını gördü, sonbahar turne takvimleri şimdiden doldu. Grup, Kuzey Amerika'yı turladıktan sonra yedi hafta Avrupa'da kalacak, Japonya'da da bir konser verecek. "Wave Of Mutilation" isimli bir Pixies derlemesi ve grubun adını taşıyan bir DVD de bu yıl sonuna doğru planlananlar arasında. Single'ları toparlayacak olan 23 şarkılık derlemede Neil Young'dan "Winterlong"un bir cover'ı da bulunacak. İki buçuk saati bulan DVD'de ise David Bowie, Bono, Thom Yorke, Jonny Greenwood, PJ Harvey gibi isimler Pixies deyince ne anladıklarını anlatıyorlar.

Gitarist **JOEY SANTIAGO** eski grubu Pixies'le turne yollarına düştü, ama yeni grubunun pabucunu dama atmadı: **THE MARTINIS** bu ay içinde ilk albümü "Smitten"i yayınlayacak.

BOB DYLAN hayatının ilk reklam filmini çevirdi. Amerikan içgiyim markası Victoria's Secret'in reklam filminde, karalar giyinmiş bademi bıyıklı Dylan, neredeyse çıplak bir modeli yan gözlerle kesiyor, fonda da "Love Sick" çalıyor. Daha önce de şarkılarını reklamlara vermişliği bulunan Dylan ne düşünüp de bu işi yaptı bilinmez ama, internet siteleri sadık hayranlarının protesto mesajları yüzünden çökmek üzere.

Ugandalı dünya müziği yıldızı **GEOFFREY ORYEMA**, rock tonlarına yakın beşinci albümü "Words"ü yayınladı.

1996'daki "Guitar Man"den bu yana stüdyoya girmeyen **J.J. CALE**, haziranda yeni albümü "To Tulsa and Back"le geliyor. 1971'den beri beraber çalıştığı Audie Ashworth'le beraber yapmayı düşündüğü albümün yapımını, Ashworth'ün vefatı üzerine, Cale tek başına üstlenmek zorunda kalmış. Ama yine de eski dostlar imdada yetişmiş: "Memleketim Oklahoma - Tulsa'ya döndüm ve onyıllardır beraber çalmadığım müzisyenlerle çalıştım. Bu albümde yer alanların bazılarıyla en son kırk sene önce çalmıştım. Zannetmem ki bu albüme eli değenler arasında 60 yaşın altında biri olsun."

JOE STRUMMER belgeseli "Let's Rock Again!" ilk olarak New York Tribeca Film Festivali'nde gösterilecek. Clash zamanlarından Mescaleros'a kadar uzanan belgeselin hazırlıklarına Strummer'ın vefatından bir buçuk sene önce başlayan Dick Rude, üstadın yakın dostuydu. 1987'de Courtney Love, Grace Jones, Elvis Costello, Cait O'Riordan, Shane MacGowen gibi isimlerin yanısıra Joe Strummer'ın da yer aldığı "Straight To Hell" filmini de o yazmıştı... Ayrıca, Joe Strummer'ın resmî internet sitesinden yapılan açıklamaya göre, Strummerville isimli bir vakıf da çalışmalarına başlıyor. Vakfın amacı, malî imkân bulamayan genç gruplara enstrüman, stüdyo gibi konularda yardımcı olmak, bir danışma hattı inşa etmek...

Eylülde 70 yaşına girecek olan **LEONARD COHEN** için Hal Willner tarafından 22-23 Mayıs'ta düzenlenecek tribute konseri "Came So Far For Beauty"de kimler var kimler: Nick Cave, Laurie Anderson, Linda Thompson, Rufus Wainwright, Handsome Family, Kate ve Anna McGarrigle, Teddy Thompson ve Cohen'in eski vokalistleri Perla Batalla ve Julie Christensen...

Gitarist **VERNON REID**, Masque isimli ekibiyle birlikte yeni albümü "Known Unknown"u mayıs ayında yayınlayacak.

ALO, İSTANBUL!

Her zaman "London calling" olacak değil ya, bu sefer de "Telephone call from İstanbul". Elec-Trip şirketi etrafında örgütlenen müzisyenler (başta Rebel Moves tayfası olmak üzere) elektronik merkezli son derece iştah açıcı bir toplama albüme imza çaktı: "İstanbul Calling". Eminönü Mısır Çarşısı ve ultra-modern bir kulüp lezzetini aynı anda veren albümde Rebel Moves'un "Sheep"den sonraki yeni hiti "Bandare" de bulunuyor.

Grunge dalgasıyla hızı kesilen Seattle'lı progresif metal grubu **QUEENSRYCHE**, 34 konserlik bir turneye başlıyor. Mevcut siyasî duruma bir müdahale olarak tasarlanan konserlerin belkemiği, 1988 tarihli konsept albüm "Operation: Mindcrime" ve geçen senenin albümü "Tribe" olacak. Şarkıcı Geoff Tate şöyle konuşmuş: "Birbirine çok benzeyen zamanlarda yazıldı bu iki albüm. Şu anda aşırı sağcı bir hükümetimiz var, 'Mindcrime' zamanında aşırı sağcı Reagan hükümeti vardı. O zaman da savaştaydık, şimdi de savaştayız. Başımızda çözülmemiş bir sürü meseleyle aynı yerde duruyoruz..." Grubun geçen seneki turnesinden derlenen görüntülerin yer aldığı "The Art Of Live" isimli bir DVD de geçen ay yayınlandı.

THE LIBERTINES'in internet sitelerini kutlamak için düzenledikleri özel bir gecede, grubun sahne şovuna new wave / punk efsanesi **PETER PERRETT** de katılıp gençlere el vermiş oldu. The Only Ones'ın lider ismi, gruba "Don't Look Back In The Sun" şarkısında eşlik etti, sonra da çocuklarıyla beraber sahneye çıkıp Only Ones'ın klasik şarkısı "Another Girl, Another Planet"ı okudu.

Belçika rock'undan son haberler: Daha önce Deus'la da çalan multienstrümantalist **GUY VAN NUETEN**, Deus lideri **TOM BARMAN**'in desteğinde bir konser albümü yayınlıyor. Caz etkileşimli folk tonlarındaki albüm Joni Mitchell, Nick Drake, Chet Baker, David Bowie, J.J. Cale, Serge Gainsbourg ve Captain Beefheart yorumlarının yanısıra, birkaç Deus parçası da içerecek.

Bir önceki albümü "Conversation Peace"ten dokuz yıl sonra, 53 yaşındaki emektar şarkıcı **STEVIE WONDER** "Time 2 Love" adını taşıyan albümüyle bu ay sonunda geri dönüyor.

Pogues vokalisti **SHANE MACGOWAN** Londra'da sabaha karşı bir barda iki kişinin saldırısına uğradı. Yumruklanan, tekmelenen, bir demir sopayla dövülen MacGowan hastaneye kaldırıldı. Tutuklanan saldırganlarsa kefaletle salıverildiler.

GOMEZ'den yeni albüm: "Split the Difference" bu ay yayınlanıyor.

Irak'taki Amerikalı askerlerin müslüman halkı rahatsız edip evlerinden çıkarmak için yüksek volümle **AC/DC**'nin "Shoot To Thrill" şarkısını çaldıkları öğrenildi. Geçen sene de Metallica'nın "Enter Sandman"i bu şekilde kullanılmış, Lars Ulrich rahatsızlığını şöyle anlatmıştı: "Bu korkunç bir şey. Hiçbir Iraklı beni incitecek bir şey yapmadı şu ana kadar, bu boktan durumla nasıl böyle ilişkilendirilmiş olduğumuzu da anlayabilmiş değilim."

MORRISSEY'in "Irish Blood, English Heart" isimli single CD'si, ayrıca parçanın videosunu ve "It's Hard To Walk Tall When You're Small", "Munich Air Disaster 1958", "The Never Played Symphonies" adlarında üç yeni parçayı içeriyor. Bu parçalar bu ay yayınlanması beklenen yeni Morrissey albümü "You Are The Quarry"de yer almayacak... Ayrıca Morrissey, 12 yıllık aradan sonra NME dergisiyle de barışıp mülâkat yaptı. 1992'de bir konserde kazınmış kafasıyla sahneye çıkan ve İngiliz bayrağı sallayan Morrissey için NME kapaktan "yoksa Morrissey ırkçı mı" diye sormuş, şarkıcı da bu dergiyle selamı sabahı kesmişti... Yeni albümünün heyecanıyla iyice sosyalleşen Morrissey bu sene, 11-26 Haziran arası Londra'da düzenlenecek Meltdown Festivali'nin sanat direktörlüğünü üstlenmiş durumda. Oluşturduğu programda festivalin ve Morrissey'in prestijine yakışır isimler var: **SPARKS** ("Kimono My House" ve Lil' Beethoven" albümlerini baştan sona çalacaklar), **JANE BIRKIN** ("Arabesque"iyle katılıyor), **NEW YORK DOLLS** (gitarda eski Guns N' Roses'cı Izzy Stradlin ve davulda Libertines'den Gary Powell'ın katılımıyla yeniden toplandılar), **LOUDON WAINWRIGHT III**, **NANCY SINATRA**... Festival kapsamında Arvo Pärt'ın "Tabula Rasa"sı da seslendirilecek, ayrıca Oscar Wilde'a adanmış bir gösteri gerçekleştirilecek.

FLEETWOOD MAC yeniden bir araya geldikten sonra Kuzey Amerika yollarına düştü. Gruba tekrar katılmayı tercih etmeyen vokalist **CHRISTINE MCVIE** ise yeni solo albümüne hazırlanıyor. Haziran sonunda yayınlanacak albümün ismi "In The Meantime".

Üç insandan ikisi Üçüncü Dünya tabir edilen yerde yaşıyor, ama en büyük haber ajanslarının üç muhabirinden ikisi Avrupa ve ABD'de görev yapıyor. Dünyanın Kuzeyine ait bir monolog. Diğer bölgeler ve ülkeler savaş ya da felâket dışında ya çok az dikkat çekiyor ya da hiç çekmiyorlar ve olayı aktaran gazeteciler çoğunlukla olayın geçtiği yerin dilini konuşmuyorlar, kültürü ve tarihi hakkında en ufak bir fikir sahibi değiller. Geçilen haberler çoğunlukla şüphe götürür ve bazı durumlarda alenen yalanlarla dolu. Güney kendisini küçük görenlerin gözleriyle kendisine bakmaya mahkûm ediliyor. **EDUARDO GALEANO**, Tersine Dünya

Bir toy toylamak gerek
Bir soy soylamak gerek
Bir söz söylemek gerek
Melekler de bilmez ola
YUNUS EMRE

Kentte ateş düğmelerle kontrol edilir. Süreklilik israftır. Kentte birçok şey için süreklilik israf olarak görülür. Aşklar, evlilikler, dostluklar, işler ve bilgiler hemen eskitilir ve yenilerine doğru merakla koşulur. Neyi aradığını bilmeyen insanların paniği, bulunduğundan emin olamamaktan kaynaklanır. Kendilerini değişime böylesine adayanların ne gelenekleri ne ritüelleri, ne anıları, ne de bellekleri vardır. **SEVGİ SAYGI**, Gezgin

Güneşten yırtılan caz, kavaldan akan gökyüzü *(Cemal Süreya'dan kendi şiirinin tarifi)*

Bush hükümetine ve Irak savaşına karşı bir propaganda olarak düşünülen "Rock Against Bush" albümünün birinci kısmı yayınlandı. Bu ilk albümde Offspring, Sum 41, Alkaline Trio şarkıları var, ikincisindeyse Against Me!, No Doubt, Green Day, Foo Fighters yer alacak. NOFX, Alkaline Trio, Authority Zero ve Jello Biafra'nın katıldığı "Punkvoter" turnesi de üniversite şehirlerini ziyaret etmeye başladı. Gençlerin oylarını etkilemek için başlatılan turnede Bush karşıtı tişörtler ve Irak'taki kirli savaşın gerçek yüzünü anlatan DVD'ler de dağıtılıyor. Amerikan seçimlerine doğru müzisyenlerin yapacakları bununla sınırlı kalmıyor: Jason Mraz, Dixie Chicks, Lenny Kravitz, Maroon 5 ve Michelle Branch'ın katılacağı "Rock The Vote" turnesi haziran ayında başlayacak. Russell Simmons, Jay-Z, Ludacris, Ice Cube gibi isimlerce desteklenen "Hiphop Summit Action Network" de mayıs ve haziran aylarını kapsayacak. Cursive, Modest Mouse ve Death Cab gibi isimlerin dahil olacağı "Music For America" turnesi ise indie rock'çuları hedefliyor.

EVERLAST adıyla tanınan House of Pain'in eski lideri Erik Schrody, "White Trash Beautiful" adlı üçüncü albümünü bu ay içinde yayınlayacak.

Bu ay yayınlanacak yeni albümü "Baptism"in heyecanını içinde taşıyan **LENNY KRAVITZ**, bir yandan da oynayacağı ilk filme hazırlanıyor. TV prodüktörü Yahudi bir baba ile siyah aktris bir annenin oğlu olan sanatçının yarı-otobiyografik filminin adı "Barbecues and Bar Mitzvahs". Kravitz, film için "benim gibi iki kültür arasında bocalayarak büyüyen bir gencin hikayesi" diyor ve temel etki kaynağı olarak "Annie Hall", "Manhattan" gibi Woody Allen kurdelalarını işaret ediyor.

New Yorklu şarkı yazarı dostumuz **JIM WHITE**'ın üçüncü albümü "Drill A Hole In That Substrate And Tell Me What You See" yayınlandı. White, "If Jesus Drove a Motorhome" şarkısında, karavanda yaşayan, Dylan dinleyen bir İsa tasvir ediyor...

Kendi adlarını taşıyan başarılı debut'lerinin ardından Yeni Zelandalı ekip **THE DATSUNS**, ikinci albümü "Outta Sight / Outta Mind"ı haziran ayında yayınlayacak. Grup ilk albümdeki gibi yine Stooges, Motörhead ve AC/DC izinde devam ediyor yola.

THE BETA BAND'den yeni albüm: "Heroes to Zeros" bu ay yayınlanıyor.

AKLIMI TUTAMADIM KAFATASIMDA...

Placebo'dan harika bir konser DVD'si: "Soulmates Never Die". Çalmayı en çok sevdikleri iki ülkeden biri olan Fransa'dan (diğeri Meksika'ymış), Paris-Bercy salonundan, 2003 model görüntüler... DVD, 21 şarkılık coşkulu bir punk-rock konserini ekrana yansıtmakla kalmıyor, 25 dakikalık bir turne günlüğü belgeselini de ihtiva ediyor. En güzel sürpriz en sonda: Placebo konserlerinin meşhur final şarkısı Pixies klasiği "Where Is My Mind"da ,"sahibinin sesi" Frank Black de sahnede boy gösteriyor.

Şarkıcı **JASPER STEVERLINCK**, ilk albümü "Songs Of Innocence"ın ilk single'ı olarak, hiç yayınlanmamış JEFF BUCKLEY şarkısı "Forget Her"ü seçmişti. Ancak Buckley'nin mirasçıları -annesi Mary Guibert ve erkek kardeşi Corey Buckley- parçanın orijinali yayınlanmadan önce cover'ına müsaade etmedi. Bu durumda, Steverlinck'in bu ay içinde yayınlanacak albümünde yer alan Bob Dylan cover'ı "To Make You Feel My Love", ilk single olarak tercih edildi.

GUIDED BY VOICES için veda vakti geldi. Grup elemanları, "Half Smiles Of The Decomposed" isimli 15. albümlerinin ağustosta yayınlanmasını takiben dağılacaklarını açıkladı. Amerikan alternatif rock'unun emektar grubu en son "Hardcore UFO's" adlı beş CD'lik bir box-set'i piyasaya sürmüştü.

İki sene evvel "Turn On The Bright Lights"la ortalığı kırıp geçiren **INTERPOL** yeni albümlerini sonbahara yetiştirmek üzere çalışıyor. O zamana kadar, "Untitled"ın remiksiyle, "Swimwear"ın dub versiyonuyla yetineceğiz. İnternet sitelerinden indirebileceğimiz bu parçaların yanısıra, ilk albümlerinin sadece Japon baskılarında yer alan "Interlude" isimli enstrümantal parça da Apple'ın ¡Tunes Music Store'undan edinilebilir.

İngiliz folk şarkıcısı **KATHRYN WILLIAMS** bu ay çıkacak dördüncü albümü "Relations"ı cover'lara tahsis etti. Albümde The Byrds'den "Ballad of Easy Rider"ın yanısıra, Cohen, Velvet Underground, Nirvana, Lee Hazlewood, Pavement, Big Star, Bee Gees parçaları var.

POSTEXPRESS
ENTERNACYONAL SALAM

sayı 36

- SABANCI'YA VEDA HUTBESİ: GÖRKEMLİ PAR(SA)CI
- KAMU YÖNETİMİ YASA TASARISI'NIN ASLI ASTARI: SERMAYENİN AÇIK TAHAKKÜMÜ
- BERNARDO BERTOLUCCI '68'İ VE BUGÜNÜ ANLATIYOR: SON SÖZ HENÜZ SÖYLENMEMİŞTİR
- POLİS HAFTASI MÜNASEBETİYLE SADETTİN TANTAN: BU NAMUSSUZ OLİGARŞİK YAPI...
- BİR ZAMANLAR POL-DER VARDI: ÇOK GÜZEL BİR ÖRGÜTTÜ BİZİMKİ
- SOSYALİST EMEK HAREKETİ'NİN ÇAĞRISI: SINIFSAL PUSULAYLA BAKMAK
- SUSAN SONTAG'IN YENİ KİTABI ÜZERİNE: ACZ, MASUMİYET, REZİL BİR ŞEHVET
- MEHMET EROĞLU'YLA "KUSMA KULÜBÜ": KARA KAPLI DEFTER

Her ayın 15'inden itibaren gazete bayilerinde ve kitapçılarda

PLAİD (Londra)
30/04 > 23:00
01/05

burn
ELECTRO SESSION
PARTİLERİ

Institut Français d'Istanbul

AFAA

2004

SCHNEIDER TM (Hamburg) + MANITOBA
10/05 > 22:00

LALI PUNA (Köln)/ FOURTET (Londra)
11/05 > 22:00

RACHID TAHA (Paris)
06/05 > 21:30
07-08/05 > 23:00

FUJIFILM

BURNT FRIEDMAN & JAKI LIEBEZIET(Köln)
CONSOLE (Münih)
12/05 > 22:00

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI

KODMUZIK

Miller GENUINE DRAFT

MICH GERBER/ ARKIN ALLEN (Zürih - İstanbul)
13/05 > 21:30

RADIO XI-GEN

AYHAN SİCİMOĞLU & İSTANBUL LATİN ENSEMBLE (İstanbul-Havana-Cartegana de Indias)
14/05 > 23:00

Oldies But Goldies

OLDIES BUT GOLDIES
15/05 > 23:00

babylon

Şehbender Sokak No: 3
Asmalımescit, Tünel / Beyoğlu 80060
Tel: (212) 292 73 68

BABYLON JUKE-BOX
"Babylon 5 Yaşında"
18/05 > 21:30

KURTALAN EKSPRES (İstanbul)
19/05 > 21:30

REPLİKAS (İstanbul)
20/05 > 21:30

Garanti CAZ

FİKRET KIZILOK İLE YENİ YİNE YENİDEN
25/05 > 21:30

BABYLON 5 YAŞINDA

PETER GABRIEL GECESİ
26/05 > 21:30

TRILOK GURTU (Bombay)
21-22/05 > 23:00

SUPERPITCHER/ DJ SET (Köln)
29/05 > 23:00

DJ DOLORES & APARELHAGEM (Recife)
27/05 > 21:30
28/05 > 23:00

mavi müzik

www.babylon.com.tr Biletler Babylon ve biletix gişelerinde..

-"Açık Radyo." 94.9
Doritos
Radikal
RADIO XI-GEN FM 93.9 İSTANBUL
shipshak
STİL MATBAACILIK A.Ş.
Wall
TNN
ZEBRA

JANE BIRKIN

Jane Birkin aynı saatte 15 kişiye randevu verdi. Ve büyük buluşma geçen ay içinde gerçekleşti: Manu Chao, Bryan Ferry, Paolo Conte, Caetano Veloso, Brian Molko, Miossec, Mickey 3D, Etienne Daho, Beth Gibbons ve daha kimler kimler... "Rendez-vous" albümündeki düetlerin hikayesini dinlemek için Jane Birkin'e alo dedik...

sen TARZAN DEĞİLSİN

Bir yandan "Arabesque" turnesi sürerken, ortaya sürprizlerle dolu bir albüm çıkartmışsın.

Jane Birkin: Hakikaten bu albümü iki konser arasında fırsat buldukça, Paris'in yeraltında, Ferber stüdyosuna kapanıp yaptık. Ses getireceğini düşünmüyordum. Ama, çıkalı bir hafta oldu, şimdiden "Top 50"ye girdik ve sürekli yükseliyoruz.

"Rendez-Vous" albümünün kapağındaki fotoğrafı kızın Kate çekmiş, değil mi?

Onun için ne kadar mücadele ettiğimi tahmin edemezsin. Plak şirketindekiler bir sanatçının albüm kapağında yüzünün değil de, sırtının göründüğü bir fotoğraf istemesine akıl erdiremiyorlardı bir türlü. EMI'cılar doğal olarak yüzümün göründüğü bir fotoğraf istiyorlardı. Ama ben bu fotoğrafın bir sanat eseri olduğunu söyledim. Yakın arkadaşlarım bile "sen aptal mısın" dediler. Albümün içindeki, hafif yukarı doğru bakan Jeanne d'Arc'a benzediğim fotoğrafı daha çok beğenmişlerdi mesela... Israr ettiğim için herkes bana kızıyordu. Ama sonuna kadar direndim ve sonuçta, son sözü sanatçının söylemesine karar verdiler ve dolayısıyla, kazandım. O fotoğraf tam bir heykel gibi.

"Je t'aime... moi non plus"den beri düet denince senin adın akla gelir oldu. Niçin düet, düetleri neden bu kadar seviyorsun, niye tercih ediyorsun?

Aslında öyle bir tercihim yok. EMI'la "Arabesque" için sözleşme imzaladığımda, iki albüm için daha anlaşma yapmıştık. "Arabesque"in prodüksiyonunu onlar yapmadı, sadece dağıtımını yapıyorlar. Bu arada, "Arabesque"ten bana bir para kalmayacak sanıyorum. Bütün ödemeleri yapınca geriye bir şey kalmıyor. Bu nedenle "Rendez-Vous"nun iyi iş yapması hoşuma gidiyor... Neyse, kendi sözlerimi yazmaya başlamıştım ama, tamamlanmasının daha beş-altı ay alacağını biliyordu plak şirketi. "Niye bu arada karşılaştığın kişilerle düetler yapmıyorsun" diye önerdiler. Albümü tamamen Gonzales ve Renaud Letang hazırladı. İsimleri ve parçaları onlar teklif etti, bütün randevuları ayarladılar, düzenlemeleri yaptılar.

Tek tek isimlerden bahsedelim ister misin?

Yosui Inoue Japonların en büyük yıldızı, onların Dylan'ı gibi... Caetano Veloso'yla Paris'te tanışmıştım... Paolo Conte'yle birlikte şarkı söylemeyi hep istiyordum ve dileğim yerine geldi. Ilk defa düet yapıyor sanıyorum... Bryan Ferry'yi ben düşünmüştüm. Ama adımı dahi duymamıştır sanıyordum. Halbuki hemen kabul etti. Ben tek başıma söyledim, Bryan Ferry de üstümden uçtu. Mizah duygusuna sahip bir insan olduğu için de sonuç başarılı oldu... Sonra, Beth Gibbons eklendi. Onu tanımıyordum, ama kızım Lou tanıyordu. Gerçi Portishead'i biliyordum ama, Gibbons'ın solo albüm yaptığını bilmiyordum. "Strange Melody"yi benim için yazdı... Aslında, hakikaten çok şanslıyım, Beth Gibbons, Mickey 3D, Brian Molko ve Feist, hepsi 30 yaşın altında ve hepsi orijinal şarkılar yazdılar. Albümde tuhaf bir tarz ve yaş karışımı oldu.

Asıl istediğim, Françoise Hardy'ye kendimi beğendirmekti. Çünkü Serge'in eski bir arkadaşı. Müzik onun tutkusu. Oysa benim tutkum daha çok insanlar...

Michel Delpech şarkısı "Pour un flirt avec toi"yı Miossec'le söylüyorsun.

Miossec'i "Flirt" için ben istedim, çünkü onu müthiş çekici buluyorum. "Rendez-Vous"ya evet demesi için stüdyoda ona pusu kurdum. Daha önce onunla "Melody Nelson"ı söylemiştim. Sesinde ilâhî bir yan var. Son albümü olağanüstü ve bence bugün Fransa'daki en iyi şarkı yazarlarından biri. Onun kendi sözlerini söyleyememiş olduğuma üzülüyorum, ama "Flirt"ü onunla söylemek de karşı konulamaz bir şeydi... Sonra, projenin başından beri Alain Chamfort vardı. Sonuçta, albümde onun iki şarkısı oldu. Alain Souchon'la birlikte söylediğimiz "Palais Royal" de onun şarkısı... Françoise'a (Hardy) ise ne istiyorsa onu söylemesini söyledim, çünkü Françoise'ın albümde olmasını mutlaka istiyordum. Onunla birlikte Keren Ann'ın şarkısını söylemekten çok mutlu oldum. Ama asıl istediğim, Françoise'a kendimi beğendirmekti.

Neden?

Çünkü Serge'in (Gainsbourg) eski bir arkadaşı. Çok beğendiğim bir insan. Müzik bilgisi benimkiyle karşılaştırılmayacak kadar engin. Müzik onun tutkusu. Oysa benim tutkum daha çok insanlar, çok çeşitli pek çok şey yapıyorum, oyunculuk yapıyorum, film çekmek istiyorum... Müzikte olup bitenleri çok iyi takip edemiyorum. O nedenle, mesela, varlığından haberdar olmadığım için albümde olmayan biri var: Daniel Darc. Çok uçuk biri olduğunu sanıyorum. Eski Taxi Girl grubunun şarkıcısı. Muhteşem bir solo albüm yaptı. Satış yapar mı, bilmiyorum. Miossec iyi satıyor. Chamfort satıyor. Feist satıyor –halbuki hiç ünlü değildi. Hepsinin iyi iş yapmasından gururlanıyorum. Onlara mutluluk ve iyi şans getirmiş olmayı diliyorum... Moral açısından, "Arabesque" turnesini bitirmeden, kayıtları yaptığımız halde "Rendez-Vous"yu dinlemeyi kendime yasaklamıştım, yine de turne devam ederken, bir gece, saat sabahın iki buçuğunda dinledim. Ve çok şanslı olduğumu düşündüm. Herkes bir şarkı verdi, kimse reddetmedi, kimse diğerinin ne yaptığını dinlemek gibi bir istekte bulunmadı. Bu bir yardım albümü değil.

Genelde insanlar, yardım amaçlı albüm ya da konserlerde düetler için bir araya geliyor.

Albüm biraz komik bir Jane Birkin portresiyle açılıyor. ("Söyle Birkin, seni antipatik gösteren bu aksan ne? – İngiliz aksanı / Söyle Birkin, 1969'dan beri üstünden çıkarmadığın bu kot da ne? –Cimriyim de ondan") Bu portrede kendini görüyor musun?

Mickey 3D (Mickaël Furnon) çok genç bir oğlan. Sözleri gönderdiğinde, kendime hakaret edildiğini düşünerek çöpe atacağımı sanıyormuş. Tam tersine, sözlerinin çok yumuşak olduğunu düşünüyorum. Eğer istiyorsa, daha ileri gidebileceğini söyledim. Sürekli aksanımdan, giydiğim jean'lerden söz edilmesinden gına gelmişti. Bana mükkemmel cevaplar verdirdi. "Adım Jane ve seni uyuz ediyorum", "Senin adın Tarzan değil, Mickey". Mükemmel.

Etienne Daho'yla söylediğin "La Grippe", vaktiyle Brigitte Fontaine ve Jacques Higelin düetiydi.

Ama benim bundan haberim yoktu. O parçayı Etienne seçti. Bana her zaman Brigitte Fontaine şarkıları söylememi söylerlerdi. Hayata nasıl baktığını, kafasını, sesini biliyorum, bana matrak geliyor. Ama bunu nasıl yapacağımı bir türlü göremiyordum. 15 yıldır, "mutlaka onunla tanışmalısın" diyorlar. Higelin'iyse zaten tanıyorum. Bu parça Etienne'le bana iyi uydu. Albümdeki bütün orkestrasyonlar çok iyi oldu bence, Gonzales yaptı. Kendisi de büyük bir sanatçı, ama ben bilmiyordum. Olağanüstü one-man show'lar yapıyor. Sürekli stüdyodaydı ve herkes gibi çok nazikti, Kanadalı, Yahudi, eğlenceli adam...

Placebo'dan Brian Molko albümün güzel sürprizlerinden, onu daha önceden tanıyor muydun?

Harika bir insan. Mickey 3D konserinin son akşamına gitmiştim, orada Brian Molko'ya rastladım, o da Mickey'i görmek için bekliyordu. Konserin sonunda, bana "senin için bir düetim var" dedi, "şaka yapmıyorum". Oteline gittim. Ertesi sabah birlikte söyleyip söyleyemeyeceğimizi sordum. Çünkü İtalya'ya ya da İspanya'ya gitmek üzere yola çıkmam gerekiyordu. Bir sanatçının hemen bir gün sonra, sabahın erken saatinde stüdyoya girmek için randevu vermesi pek sık rastlanacak bir şey değil. Kayıt yapılırken, bir yandan da filme çekiliyorduk. O kadar açık kalpli, yumuşak, cömertti ki, anlatamam. Yazdığı sözler de çok güzel. Serge'in şarkılarını biliyor, daha önce "Melody Nelson"ın bir versiyonunu yapmıştı, "Je t'aime... moi non plus"de benim rolümü oynamıştı. Sadece Fransızlar sözlere, sözcüklere çok önem veriyor sanıyordum, "İngilizlerin tek derdi şarkının ismi; dans etsinler de, ne olursa olsun" diyordum. Ama Brian Molko'nun sözleri çok güçlü.

Manu Chao çok sevimli. Asla filme çekilmek istemedi. Seyrederken onun taklidini yapıyordum. Onu çekemedik ama, Manu taklidi yapan Jane'i çekmiş olduk.

Manu Chao'yla bir araya gelmeniz nasıl oldu?

Manu bir fincan kahve içmek için stüdyoya gelmişti. Renaud Letang'la ikisi, biliyorsunuz, kankа. Vaktinin büyük çoğunluğunu onunla birlikte stüdyoda geçiriyor. Albümlerinde kullanmadığı bir parçası varmış. Renaud Letang ve Gonzales "niçin onu Jane'le söylemiyorsun?" dediler. Daha önceki kayıtların bantlarını getirdi. Hemen söyledik. Çok sevimliydi. Gözlerine kadar indirdiği beresini kafasından çıkarmıyordu. Elinde de koca bir fincan kahve. Kesinlikle filme çekilmek istemiyordu. Çok tuhaf, gizemli bir adam. Düeti beraber yaptık, sonra o kendisine ait bazı sesler ekledi. Hopluyor, sıçrıyor, zıplıyordu sürekli, eli kolu hiç durmuyordu. Ben de seyrederken onun taklidini yapıyordum. Gabrielle de beni filme alıyordu. Onu çekmemize izin vermemişti ama, Manu'nun taklidini yapan Jane'i çekmiş olduk. Çok farklı, çok cömert, iyi kalpli bir insandı. O şarkıyı bana on dakika içinde verdi.

Birlikte söylemeyi çok isteyip de söyleyemediğin müzisyenler var mı?

Feyruz'la söylemek isterdim. Belki de böyle olması daha iyi oldu, Arap dünyasından birinin olması şart değildi, çünkü Djamel'le çok iyi bir albüm yaptık. "Arabesque" turnesi devam ettiğine göre, sanki ona ihanet ettiğim hissine kapılacaktım... Onun dışında, Tom Waits'i çok istemiştim ama, bir türlü temas kuramadık. Belçikalı Arno'yla da bir düet yaptım, ama albüme koymamızı istemedi. Haklıydı, çünkü daha önce birçok televizyonda çalınmıştı. Kendi albümü de çıktı bugünlerde. O düet onda biraz "déjà vu" duygusu uyandırdı. Sonuçta, albüm gayet iyi oldu, pişmanlık duyduğum, eksikliğini hissettiğim kimse yok. Alain Bashung'la söylemek isterdim. Ama ortalarda yoktu. Çünkü aşık. Ayrıca, gelecekte, istediğim kişiyle, istediğim kadar "rendez-vous" yapabilirim.

Uzun zamandır çekmek istediğin filmin "Boxes"ın çekimlerine başlayacakmışsın...

Başrolü anneme vermek istiyorum: Kariyerine şarkı söyleyerek başlamıştı, piyeslerde roller alıyordu. Tehlikeli derecede güzeldi ve babam, Noel Coward'la birlikte sahneye çıkmaması için onu Londra'dan çok uzaklara götürdü. Bugün 87 yaşında: Vakit geldi.

Söyleşi: **Siren İdemen**

ARABESQUE TURNESİ: NEW YORK, TEKSAS, GAZZE, RAMALLAH

Sevimli Yahudinin Karısı

Jane Birkin telefon konuşmamız esnasında, Arabesque turnesinin İstanbul konseri sonrasını da bir solukta anlattı...

İstanbul konserini hiç unutamayacağım, turnedeki muhteşem konserlerden biriydi. İstanbul'dan sonraydı galiba, Amerika'ya gittik. Tam savaş sırasındaydı. Düşünsene, ben Fransızca söylüyorum, üstelik "dönek" bir İngilizim, müzisyenlerim Arap... Amerikalıların hazzetmediği ne varsa bizde vardı yani. Ama ABD konserleri kesinlikle kötü geçmedi. İlk akşam zordu, çünkü Fas pasaportu olduğu için Aziz'i alıkoydular. Dolayısıyla, sahnemizi bilmeyen New Jersey'li bir baterist-le çalmak zorunda kaldık. İkinci akşam, neyse ki Aziz'i serbest bıraktılar. Aziz'in aramıza katılmasına o kadar sevindik ki, çok iyi bir konser çıkardık. New York Times'da konserle ilgili harika bir eleştiri yazısı çıktı. Ben tabii ki okumadım. Ama anlattılar. Hatta anneme gönderdim. Sonra ta Teksas'a kadar bütün Amerika'da konserlere davet edildik. Arap müzisyenlerimle birlikte bu turu yapmak çok ilginç oldu... Belki bu yaz Güney Amerika'da da birkaç konser vereceğiz... Sonra Almanya'da birkaç konser verdik; hepsinde salon tıka basa doldu. Sonra, İtalya, İspanya, Portekiz...

Avrupa'yı bitirdikten sonra, Paris'e dönmeden önce, Japonya'ya gittik. Daha önce de Japonya'da çalmıştık; "Arabesque-bis" olmuş oldu. Çünkü Japonların paraları sayesinde Güney Kore'ye, Kuzey ve Güney Vietnam'a gidebildik. Sonra Cakarta, oradan, iki kere Hong Kong konseri; her iki konserde de iki bin kişi vardı. Orada bu kadar tanınıyor olmayı hiç beklemiyordum. Sonra, Bangkok'a gittik. Ardından hemen, Ljubljana'ya, Zagreb'e, Saraybosna'ya geçtik... Sonra Paris'e geldik, Châtelet'de bir türlü salonu terk etmek istemeyen iki bin kişi karşısında konser verdik. Yarım saat kesintisiz alkışladılar. Serge'in ölüm yıldönümüydü. Bütün salon hep bir ağızdan "La Javanaise"i söyledi. Son derece duygulandırıcı bir sahneydi. İşte o konser dönüşü, sabaha karşı "Rendez-Vous"yu ilk defa dinledim. O zaman ne yaptığımızı biraz fark ettim... Hemen ertesi sabah tekrar yola çıkacaktık. Cezayir'e bir defa daha gittik. Sonra Tel Aviv'e, Ramallah'a, Gazze'ye ve Nasıra'ya gittik. Tel Aviv'de Aziz, Amel, Djamel ve Fred'le gerçekten çok gurur duydum. Konseri düzenleyen Tel Avivli insanlar çok nazikti, duvarın varlığından dolayı utanç duyduklarını anlattılar. Bize yardımcı olan çok güzel bir kız vardı, Kudüs'e artık gitmediğini, şehri öyle bölünmüş görmenin kendisini parçaladığını anlattı. Çok cesur fikirleri olan insanlarla karşılaştık. Bazı kontrol noktalarından geçtik, bir tanesi yerinde yoktu,

çünkü genç bir Filistinli kız üstüne bağladığı bombalarla orayı havaya uçurmuş... Müzisyenlerim, İsrail askerlerinin ne kadar genç olduklarını görünce şaşırdılar. Askerliğini yapan bir kız vardı, daha 20 yaşında bile değildi. Akşamleyin Gazze'deki küçük tiyatroda sahneye çıktık. Bana her zamanki kırmızı elbisemi giymememi söylediler, çünkü orası için uygun değilmiş, ben de giymedim. Her konserde yaptığım gibi, sahnede müzisyenlerimi öpmememi de söylediler; ben de onların ayaklarını okşadım, herkes güldü, çok eğlenceliydi. Sonra Ramallah'a geçtik. Konser hakikaten olağanüstü oldu. Dinleyicilerin bir türlü sahneden inmemize izin vermediği ikinci yerdi. Son on yıldır oradaki ilk müzik konseri olduğunu söylediler. Yılbaşı için Cezayir çölüne gittim. Orada Cezayirli bir Arapla karşılaştım, adam bana "sen o Yahudi ama sevimli adamın karısı mısın?" diye sordu. Ben de "evet, evet, o benim" dedim. Evet, ben o sevimli Yahudinin karısıydım.

HAKAN KURSUN

KÜTLE

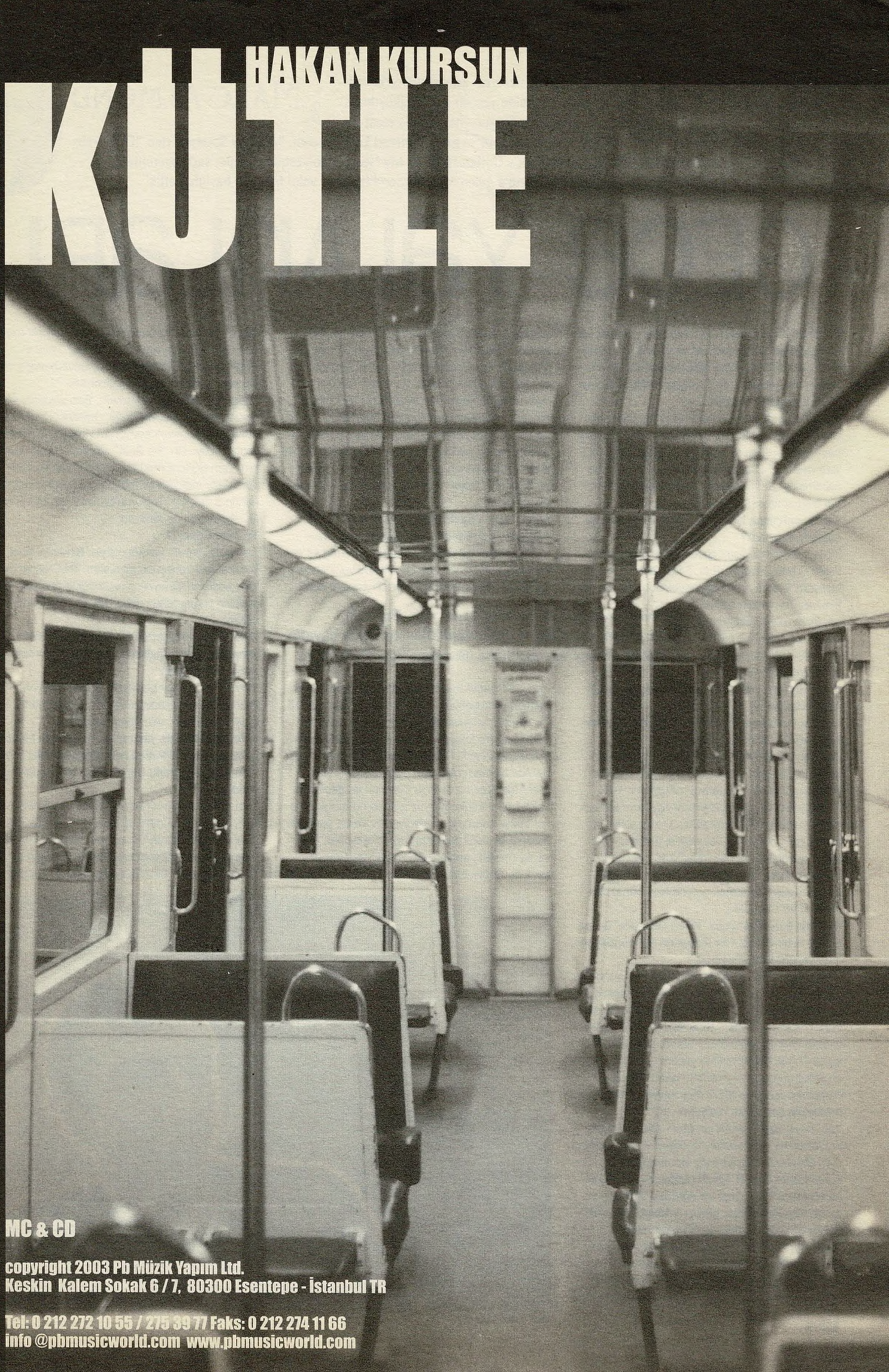

MC & CD

copyright 2003 Pb Müzik Yapım Ltd.
Keskin Kalem Sokak 6 / 7, 80300 Esentepe - İstanbul TR

Tel: 0 212 272 10 55 / 275 39 77 Faks: 0 212 274 11 66
info @pbmusicworld.com www.pbmusicworld.com

MARC ALMOND

1 Nisan ortası bir gece, koşa koşa Roxy'ye gittik, uzatmalı aşk hikayemizin sağlamasını yapmaya... Anladık ki bu abiyi sevmekte yerden göğe haklıymışız. Elektro kabaresiyle, şansonlarıyla, Ortadoğu ve Çingene havalarıyla mest etti tıklım tıklım salonu. "She Took My Soul In Istanbul"la girip "Tainted Love"la çıktı, "A Lover Spurned"den "Desperate Hours"a, "Bitter Sweet"ten elbette "Something's Gotten Hold Of My Heart"a kolyesinden inciler saçtı üzerimize... Neo-Discoteque/Ford Streeka işbirliğiyle İstanbul'a gelen Marc Almond'la öğlen vakti buluşup hasbıhal ettik.

GECE YALANLARI

Kendinizi bir pop idolü hissetmenize yetecek kadar güçlü bir kariyeriniz var ve yaşınız da kemale ermiş durumda, ama hâlâ yeniyetme bir müzik hayranı gibisiniz. Her fırsatta idollerinize sevginizi dile getiriyorsunuz...

Marc Almond: Evet, temelde kendimi plak satın almayı, müzik dinlemeyi seven biri olarak gördüm hep. Bunca yıldan sonra hâlâ bir plak aldığında, yeni ya da eski bir şarkı dinlediğinde heyecanlanabilmek güzel bir duygu. Yıpranmamış ve müzikten bıkmamış olmak sevindiriyor beni.

Yeni sanatçıların içinde de kendinize idoller bulabiliyor musunuz?

İdollere tapınma yaşını geçtim galiba. Gençken David Bowie, Jacques Brel, T-Rex gibi isimler idollerimdi, ama artık daha eklektik bir müzik zevkim var. Tek tek kişilerdense, farklı müzik türlerine tutuluyorum. Klasik, elektronik, etnik... Kendi albümlerimi kaydederken de farklı müzik türlerine olan ilgim ağır basıyor ve müziğimi şekillendiriyor.

David Bowie röportajlarında Genet'den, Brel'den, filmlerden, yazarlardan bahsederdi.Okul eğitimim hayatla ilgili hiçbir şey vermedi bana. Hocamız Bowie'ydi bizim.

Sadece farklı müzik türlerine değil, farklı kültürlere karşı da özel bir eğiliminiz var.

Özellikle 80'lerin başında, Soft Cell dağıldıktan sonra, gideceğim yolu belirlemek için yenilikler aramaya başladım, İspanyol müziğinden Türk müziğine kadar. Müziğime biraz egzotizm katmak için koyulduğum bir arayıştı bu. O zamanlar, bugünkü gibi popüler bir şey değildi türleri karıştırmak. İnsanlar bana deli muamelesi yapıyordu. Bugünse farklı müzik türlerini karıştırıp ortaya kendi müziğini çıkarmak neredeyse normal bir çalışma yöntemi oldu.

Özellikle son albümünüz "Heart On Snow"da bunun aşırı bir örneği var: Rusya'da Rus müzisyenlerle yapılmış bir albüm bu.

Galiba daha önce Batılı hiçbir sanatçının yapmadığı bir şeyi yaptım. A'dan Z'ye Rus sanatçılarıyla ve Rusya'da iki sene boyunca kaydedilen bir albüm "Heart On Snow". Ünlü Rus rock müzisyenlerinden tut da, geleneksel Sovyet şarkıcılarına kadar birçok kişiyle birlikte yaptım bu albümü. Ve en gurur duyduğum çalışmam diyebilirim.

Rusya'nın Jacques Brel'i diye anılan Vladimir Visotski'nin şarkılarını dinlediniz mi?

Yoo, hayır. Bana Rusya'nın Brel'i olarak Alexander Vertinski'yi söylediler. Dediğiniz kişiyi duymadım. Bana adını yazarsanız, araştırayım.

Kariyerinizin önemli duraklarından biri de Fransız chanson'ları... Ama bir noktada chanson yorumlamayı kestiğinizi, çünkü kendinizi yaşlı hissettirdiğini yazmıştınız otobiyografinizde.

Hayır, hayır, tekrar sevmeye başladım. *(gülüyor)* Arada sırada böyle ruh hallerine giriyorum ve uzun bir süre hayran olduğum bazı müzikleri bir kenara bırakıp yeni bir şeylere yönelme isteği duyuyorum. Ama bir süre sonra eski aşklarım depreşiyor. "Heart On Snow"u yaparken de aynı şeyi hissettim. Rus müziğine ilgim, sanki chanson'lara olan ilgimin devamıydı. Romantik şarkıları modern stillerde söylemeyi seviyorum. Rus müziğinin içine daldıkça chanson'lara olan ilgim de tekrar vücut buldu. Aslında bütün kariyerim boyunca eski romantik şarkıları modern üslûplarla yeniden yorumlamak benim özelliğim oldu sanki. "Strange Things", "Open All Night" albümleri bunun tipik örnekleri.

Şimdi Fransa'da da chanson'u yeniden keşfeden genç müzisyenler kuşağı ortaya çıktı...

Evet, insanlar bir yerden sonra kendilerine ait eski müzik türlerini yeni bir ışık altında yeniden keşfediyorlar. Rusya'da çalışırken de gençler bana niye geleneksel Rus müziklerine bu kadar kafayı taktığımı soruyorlardı. Onlara sıkıcı geliyor çünkü. Benim içinse tam tersi. Batı'da, Batılı müzisyenlerle, pop prodüktörleriyle çalışabilirim istediğim zaman, ama eski Rus şarkılarında bulduğum tadı Batı'da bulmam mümkün değil. Belli bir süre geçtikten sonra o ülkenin insanları da geçmişte kalmış ve unutulmaya yüz tutmuş bu müzik türlerini tekrar hatırlıyor, keşfediyorlar. Ve bu şarkılara modern bir yorumla tekrar hayat veriyorlar. Fransa'da mesela, senin dediğin şey yaşanmaya başladı. Geçenlerde bir Serge Gainsbourg tribute albümüne katıldım. Albümdeki tüm şarkılar modern bir tarzda yapılmış Gainsbourg şarkıları...

Brel hayranlığınızı biliyoruz da, Gainsbourg'u sevip sevmediğinizi merak ediyorduk.

Fazla dinlediğimi söyleyemem. Bazı şeylerini seviyorum, ama her şeyini değil. Gainsbourg'un bütünündeki çağrışımını seviyorum yine de. 80'lerde yaptığı "Love On The Beat" albümünü çok severim. Tam 80'lere özgü bir sound'u vardır, kapağında ağır makyajlı bir fotoğrafıyla... Çok sinsidir herifin o albümü. Toplumu provoke etmeye yönelik albümlerini de severim.

Ya Jane Birkin'i?

Tanışmışlığım da var kendisiyle. Birkaç yıl önce Londra'daki konserine gitmiştim. Şarkılarının üslûbu hoşuma gitmiyor, ama kendine has bazı şarkıları yorumlarken daha çok sevdiğimi söyleyebilirim.

Chanson'ları Fransızca mı dinlemeyi tercih ediyorsunuz, yoksa İngilizce versiyonları mı daha cazip geliyor size?

Şarkıcıların sesleri güçlüyse dil fark etmiyor. Brel'i ilk dinlediğimde sesindeki büyüye vurulmuştum. Sözleri anlamanız gerekmiyor.

Şöhretini 80'lerde yapmış müzisyenlerin hemen hemen hepsi 80'lerden nefret ediyor. Aynı şey sizin için de geçerli. Bunun nasıl bir açıklaması olabilir?

Tam olarak durumun böyle olduğunu zannetmiyorum, çünkü bir süredir 80'lerin geri dönüşü yaşanıyor. Mesela Duran Duran şu anda tekrar inanılmaz derecede popüler İngiltere'de. 80'lerin birçok grubu tekrar bir araya geliyor ve bu kervana

Foto: Şahan Nuhoğlu

katılıyor. Ben her zaman 80'lerin geri dönüşü dalgasının dışında durmaya çalıştım, çünkü böylesi bir nostalji bana anlamsız geliyor. Soft Cell'deki partnerim David'le (Ball) tekrar bir araya geldiğimizde bile 80'lerin Soft Cell'ini tekrar yaratmak değildi amacımız. Bugünkü halimizle ve zihniyetimizle yeni bir şeyler yapmaktı. Geçmişe takılmamak ve sürekli hareket halinde olmak daha çok ilgimi çekiyor. Bunun tersinin kötü olduğunu da söylemiyorum bu arada. İsteyen istediğini yapar. Ama benim 80'leri sevmeme nedenim daha çok kişisel. O dönemden pek güzel anılarım yok. On yıllık bir süre boyunca toplasan bir yıllık güzel hatıram vardır. Gerisi karanlık ve mutsuzdur. 80'leri anlattığım, yeniden hatırladığım "In Search Of The Pleasure Palace" adlı kitabım yakında piyasaya çıkacak inşallah. Orada döktüm içimi.

Peki ya 80'lerin müziği?

Tam anlamıyla bir çöplüktü! 80'lerin başında iyi müzik yapılıyordu. 80-83 arası çok renkli, pop müziğine yeni bir hava getiren insanlar vardı ortada. Human League, Adam & The Ants, ABC, Siouxsie & The Banshees, Cure'un ilk dönemleri falan... Ama 83'ten sonrası felaketti. Sıkıcı, hiçbir esprisi olmayan radyo rock müziği. Bu yıllar, Phil Collins yıllarıydı. *(gülüyor)*

80'lerin en temel özelliği de iki kişilik gruplardı. Soft Cell, Yazoo, Eurythmics vs.

Galiba biz Soft Cell olarak, başarıya ulaşan ilk ikiliydik. Bizim ünlü olmamızdan sonra aynı yolu izleyen diğer gruplar çıkmaya başladı: Yazoo, Pet Shop Boys falan. İki kişi çok sıkı ve kompakt bir grup olabiliyordu. Biz de Suicide gibi New York'lu daha deneysel gruplardan etkilenerek ikili olma yoluna gittik, ama İngiltere'de ilktik.

Bahsettiğiniz grupların hepsi, aynı zamanda pop müziğin entelektüel seviyesini yükselten bir müziğe imza attılar.

Bu dediğin özellikle Pet Shop Boys için geçerlidir. Neil Tennant sıkı bir Soft Cell hayranıydı müzik yazarıyken. Bizim konserlerimize geldi, bizimle röportajlar yaptı. Galiba onları etkileyen isimlerden biriydik. Ama Pet Shop Boys kendi müziğiyle popa gerçekten seviye atlattı. Neil'in entelektüel bir yaklaşımı vardı. Aynı şekilde Human League de pop müziğini ciddileştiren gruplardandır. Biz de Human League'den fazlasıyla etkilenmiştik. Bu gruplar kara mizahı, sosyal hicvi soktular popa. Diğer yanda ise, iyi bir pop grubu olmasına rağmen, bana göre daha sığ olan Duran Duran gibi isimler vardı, şampanya, yüzme havuzları ve manken kızlardan bahsediyorlardı. Bütün bunlar o dönem İngiltere'sinin panoramasıydı aslında...

Müziğinizi çevreleyen ve biçimlendiren şeylere baktığımızda, sizi dekadans kültürünün içinde tanımlamak yanlış olmaz. Hem de gecelerin adamısınız, "Moonbath Skin" şarkısında da ayı güneşe tercih ediyorsunuz...

Jean Cocteau'nun bir lafını okumuştum, güneş banyosu yerine ay banyosu yapan birinden bahsediyordu. Kafamda bir ampul yandı: "Ay banyosu, ne müthiş bir şarkı adı olur!" *(gülüyor)* Bu parçada Juliette Gréco şarkılarına da bir gönderme var. Onun kişiliğinde soluk benizli bar şarkıcılarına, gecenin uzayan gölgelerine selam... Böyle romantik klişelere bayılırım. Uzun yıllar geceleri yaşadım, gece hayatını severim... Ama takıntım daha geniş. Gençken hayran olduğum David Bowie, Jacques Brel gibi isimlere de baktığında hep sokak hayatını anlattıklarını görürsün. Gece hayatı, sokak hayatının sadece bir parçası. Bu anlamda "gece hayatı"nı değil, sokak hayatını, alternatif hayatı yazdığımı düşünüyorum. Sokak hayatı

genelde gece yaşanır: Barlarda, sokak aralarında ve yatak odalarında...

Bir başka büyük dekadan, Jean Genet de favori yazarlarınızdan...

Jean Genet'yle tanışmamı David Bowie'ye borçluyum. Tıpkı birçok başka şey gibi. 14 yaşlarımda falan, Kuzey İngiltere'nin küçücük bir kasabasında yaşarken tek düşündüğüm şey o kasabadan kaçmak, büyük şehre gitmek ve çılgın bir hayat yaşamaktı. Bowie dergilerdeki röportajlarında Jean Genet'den, Jacques Brel'den, seyrettiği filmlerden ve ilgilendiği yazarlardan bahsederdi. Benim kuşağımdaki birçok insanın farklı şeylerle ilgilenmesinde ciddi sorumluluk sahibidir. Okulda aldığım eğitimin bin katını David Bowie'den aldım, okul eğitimim hayatla ilgili hiçbir şey vermedi bana. Hocamız David Bowie'ydi bizim.

O dönem favori filmlerinizden biri de "Venedik'te Ölüm"müş galiba...

Evet, ama tek o değil. Web sitemde en sevdiğim filmlerden bir liste yayınlıyorum, ama zaman zaman değişiyor, ruh halime ve yeni seyrettiğim filmlere göre... "Venedik'te Ölüm"de oynayan Dirk Bogarde'la ilgili bir takıntım vardır, çünkü babama inanılmaz derecede benzer. Onu filmlerde her görüşümde bir garip olurum. Sanki babamı görmüşüm gibi... 70'li yıllarda beni en çok etkileyen filmler "Cabaret", "Venedik'te Ölüm" gibi dekandans filmleriydi. Bugün bakıldığında bu filmlerin bir kısmı bayat geliyor, ama o yaşlarda beni allak bullak etmişlerdi. Aslında tipik bir 70'ler insanı olduğumu söyleyebilirim. Eğitimimi 70'li yılların dekandans filmleri ve kitaplarıyla yaptım.

Bu İstanbul'a ilk gelişiniz değil. Otobiyografiniz "Tainted Life"da İstanbul gece hayatına dair anılar anlatıyorsunuz... İstanbul dışında başka bir yere de uğradınız mı?

Hayır, sadece İstanbul'a geldim. Ben şehirleri seviyorum. Bir yanda tarih, bir yanda da gece hayatı olmalı tatil yaptığım yerde. Deniz kenarında uzanmak, güneş banyosu bana göre değil. *(gülüyor)*

Peter Murphy'nin Ankara'da yaşadığını biliyor musunuz?

Evet, duymuştum. Çok ilginç bir müzisyendir o da. Sahi, Ankara nasıl bir yer?

İstanbul'daki dokuyu orada bulamazsınız. Peki Joe Strummer'ın Ankara doğumlu olduğunu biliyor musunuz?

Hayır, gerçekten mi? Ne alâkası varmış ki?

Babası konsoloslukta görevliymiş. Sevdiğiniz gruplar arasında Clash da var mı?

70'lerin sonundaki tüm punk grupları gibi, onları da severim. Onlarla büyüdüm ben.

1991 albümünüz "Tenement Symphony"nin kapağında elinizde Türk liralarıyla görünüyorsunuz. Tesadüf değil herhalde.

O kapak fotoğrafında benimle ilgili küçük nesneler bulunsun ve insanlar küçük bir bilmece gibi bunları çözsün istedik. Türk liraları da böyle girdi fotoğrafa. Anlaşılan işe yaramış, siz de fark etmişsiniz!

Farklı müzisyenlerle birlikte çalışmayı seviyorsunuz. John Cale, Matt Johnson, Blackstar Liner gibi fazla popüler olmamakla birlikte müzikte çok önemli yere sahip insanlarla çalıştınız.

Evet, özellikle Blackstar Liner'la yaptığım şarkılara ne oldu, merak ediyorum. Girdik, birlikte kayıt yaptık. Plak şirketine teslim edildi, ama bir daha ses çıkmadı. Başka müzisyenlerle çalışmayı seviyorum, çünkü size geçici bir süre de olsa farklı bir bakış açısı kazandırıyorlar. Ama bazen çok da zor olabiliyor. "Heart On Snow"da iki yıl boyunca başka insanlarla bir arada çalıştıktan sonra bir sonraki albümümde yalnız olmaya kararlıyım mesela... Tabii şimdilik... Her an fikir değiştirebilirim. Sürekli her konuda fikir değiştiririm ben.

Marilyn Manson'ın "Tainted Love" cover'ını beğendiniz mi?

İki kere üst üste dinlemedim. O yüzden bir fikrim yok diyebilirim. Manson'ı genel olarak beğenirim. Provokatif imajını falan. Bir dükkanda şarkının klibine denk geldim, bir daha da rastlamadım. Müziğiyle pek aram yok. Daha iyisini yapması gerekirmiş gibi geliyor bana hep.

Zeki Müren ve Bülent Ersoy'un hayranı olduğunuzu biliyoruz. Nasıl keşfettiniz onları?

Eski, klasik şarkıcıları severim. Paris'te fotoğrafçı bir arkadaşım vardı. Karışık bir kaset vermişti bana. "Bu Türk şarkıcıları mutlaka dinlemelisin" demişti. Dinledim ve her ikisine de hayran oldum. Sonra araştırdım, fotoğraflarını görünce bayıldım. Stilleri, okuyuşlarındaki tutku ve cesur tavırları çok hoşuma gitti. Tutkulu bir şekilde söyleyen şarkıcılar hep gözdemdir.

Zeki Müren'e ve Bülent Ersoy'a hayran oldum. Stilleri, okuyuşlarındaki tutku ve cesur tavırları çok hoşuma gitti. Tutkulu bir şekilde söyleyen şarkıcılar hep gözdemdir.

Türkçe kulağınıza nasıl geliyor? Bilmediğiniz bir şarkı dinletilse, Türkçe olup olmadığını anlayabilir misiniz?

Şarkılardaki duygular her dilde aynı. Şarkıcının gücü, o duyguyu aktarabilmesinden geçiyor. Türkçe bir şarkıyı da çıkarabiliyorum, bilmesem de... Şarkılarda sıkça geçen bazı Türkçe kelimeleri kapıyorum, ritm ve müzik türüyle birleştiğinde, evet, Türkçe olduğunu anlarım bir şarkının...

İlk gelişinizden bu yana İstanbul değişmiş mi? Daha önce Pera Palas'ta Agatha Christie'nin odasında kalmışsınız, şimdiyse modern bir yapıda, Conrad'da kalıyorsunuz...

İlk gelişimden bu yana neredeyse 15 yıl geçti. O zamandan bu zamana çok değişmiş gibi görünüyor şehir. Ama sanki biraz daha oturmuş. İlk geldiğimde her yerde inşaat vardı. Koca bir şantiye gibiydi. Şimdi inşaatlar azalmış, ama dünyanın her yanında görmeye alıştığımız koca binalar egemen olmuş İstanbul'a. O iğrenç alışveriş merkezleri ve gökdelenler. Yine de boğazıyla, tarihiyle kendine has dokusunu koruyor. Umarım, Avrupa'daki diğer şehirlere benzemez ve karakterini muhafaza eder.

Söyleşi: ***Ogan Güner***

EINSTÜRZENDE NEUBAUTEN

Boruların, kompresörlerin, tenekelerin (ve kumaşların) uğultusunda çığlık çığlığa... Kod Müzik sağolsun, Almanya ellerinin endüstriyel müziğiyle tanışmak, Einstürzende Neubauten'ın dillere destan sahne performansını görmek nasip oldu. Nisan ayında Maslak Venue'de iki buçuk saat boyunca sessizlikle gürültü arasındaki dengeyi teatral bir şovla kurarken bizim dengemizi bozdular... Konser sabahı, grubun beyni, başlangıçta meşhur asabiyeti yüzünden çekindiğimiz, konserde ise arka arkaya patlattığı esprilerine güldüğümüz Blixa Bargeld'e birkaç soru sorduk...

İNŞAATA GİRMEK TEHLİKELİ VE YASAKTIR

Blixa Bargeld: *(konuşmaya, kaldıkları otel hakkında söylenerek başlıyor)* Burası bir felaket. En ucuz malzemeyle yapılmış binalardan. Yan odadakinin uyumasını duyabiliyorsunuz, üst kattaki tuvalet sesini...

Konuya "bina"dan girmişken, mimarlığa karşı tavrınızı soralım. Grubun adı "yıkılan yeni binalar". "Mimarlığa Karşı Stratejiler" (Strategien Gegen Architekturen) adında albümünüz var...

(sessizlik) Ben mimar değilim. Müzik tarihinde mimarlık ve müzik arasında birçok karşılaştırma yapıldı. Bu, sanırım, "yapı"nın mimarlık için olduğu kadar müzik için de çok önemli olmasından kaynaklanıyor. Neubauten başından beri mimarlık hakkında yorumlar yapıyor, bu doğru. Fakat bir Neubauten albümüne "Mimarlığa Karşı Stratejiler" ismini koyduğumuz zaman, kastettiğimiz esas olarak müzikti.

Mimarlık bir sembol o halde...

Bir metafor olarak kullanıyoruz, evet. Fakat bu yeni bir şey değil tabii. Çok yapılmış bir benzetmedir: "Mimarlık donmuş müziktir" vesaire... Babam bir marangozdu, şantiyelerde çalışan bir marangoz. Büyüdüğüm ev hakkında bütün hatırladığım, sürekli inşa halinde olmasıydı. Babam şantiyeden dönünce, evde bir şeyler yapmaya başlardı; oraya yeni bir duş, buraya yeni bir mutfak... Onlarla beraber yaşadığım 18 yıl boyunca ev devamlı inşa halindeydi.

Yani doğal olarak karşısınız inşaata, mimarlığa?

(gülüyor) Hayır, sadece inşaat fikrine alışığım. Neubauten'ın işlerinde de var bu, özellikle malzeme kullanımıyla... Sahnede göreceksiniz, konserlerimiz bir şantiyeyi andırır. Kullandığımız aletleri üç-dört kere kurmak gerekiyor sahnede. Bir alet geliyor, öbürü gidiyor, sonra bir alet daha... Enstrüman kullanımında bir akışkanlık var.

Berlin de şu anda bir inşaat alanı. Bir sürü yeni bina yapılıyor. Duyduğumuza göre Berlin'i terketmişsiniz. Acaba bu yüzden mi?

Berlin'i bu yüzden terketmedim. Berlin zaten bildim bileli bir inşaat alanı. Eğer Berlin'de zengin olmak istiyorsanız, tek yapmanız gereken müteahhit olmak; II. Dünya Savaşı'ndan beri bu böyle. İnsanlar müteahhitlikten inanılmaz zengin oluyorlar Almanya'da, özellikle Berlin'de. Yeni Berlin'in mimarisi hakkındaki yorumlarımızı bir önceki albüm "Silence Is Sexy"de belirtmiştik. Oradaki "Die Befindlichkeit des Landes" şarkısı özellikle mimarlığın işleviyle ilgili bir eleştiri. Bir mekânın, kendi tarihiyle ilişkili olması lazım. Berlin merkezinde iş yapan çoğu mimar ise bu tarihi örtüyor ve onu kaybetmeye, yok etmeye çalışıyor. Aynı eleştiri bizim de müziklerini yaptığımız "Berlin Babylon" filminde daha da genişletilmişti.

"Berlin Babylon" hakkında çok şey duyduk, ama maalesef göremedik. Keşke bugün başlayan İstanbul Film Festivali'nde gösterilse...

Dün gece televizyonda Film Festivali'nin yöneticisi vardı. İlginç olan, siyah, kırmızı ve altın sarısı bir kravat takmasıydı, tıpkı Alman bayrağı gibi. *(gülüyor)* Havaalanında Fatih Akın'ın ekibiyle karşılaştık. Bu akşam konseri filme çekecekler. Fatih Akın'ın filminin Berlin'de ödül alması güzel tesadüf oldu. Alman-Türk film kardeşliği... *(gülüyor)*

"Duvara Karşı"yı veya başka bir Fatih Akın filmini gördünüz mü?

Hayır. Ama basçımız Alex (Hacke) son filminin bazı müziklerinin yapımcılığını üstlendi. Onlar birbirlerini uzun zamandır tanıyorlar, Kreutzberg'den mi acaba? Sanmam.

Yeni albümünüz "Perpetuum Mobile"ye geçersek... Albümün kaydediliş sürecini internette yayınladınız. Bunun nasıl bir etkisi oldu?

Anlatmaya daha öncesinden başlayayım. Bir önceki albümümüz "Silence Is Sexy"yi bitirdiğimiz zaman, plak şirketimizle de anlaşmamızı tamamlamış olduk. Onlar için yapmamız gereken son albümdü. Son bir turneye çıktık ve dinlenmeye çekildik. Durdurduk kendimizi; birkaç toplama albüm, film müzikleri ve canlı kayıtlar haricinde... Fakat yeni parçalar üzerinde hiç çalışmadık. 2003'te Kaliforniyalı Erin Zhu, bizlere insanların bir defa para ödeyip kaydolacakları ve yeni albümleri dinleyebilecekleri bir web sitesi yapma fikrini sundu. Bunun getirebileceği bütün olanakları anlatınca, iyi bir fikir olduğuna karar verdik. Böylece zahmete girip yeni bir plak şirketi aramamız gerekmeyecekti. Yeni bir şirket bulamayacağımızdan değil. Sadece istemiyorduk. Böyle bir web sayfası için gerekli bütün programlar hazırlandı ve çalışmaya geçen sene ağustos ayında başladık. Sayfada insanlara, tartışmaya açık forumlar, bedava şarkı indirebilecekleri ortamlar ve her ay stüdyodan canlı yayın izleyebilecekleri imkânlar sunduk. Dinamik bir şekilde işlesin istedik. İlerledikçe yeni fikirler denemeye başladık. Mesela Alex solo bir konser verdi, sayfada canlı yayınlandı, daha sonra mikslenip sayfadan insanların indirebilecekleri bir hale geldi. Hâlâ kurmaktayız bu web sayfasını. İnşaat orda da devam ediyor. Şimdi ikinci aşamaya geçtik. Birinci aşama bittiğinde, yaptığımız kayıtları üye olanlara gönderdik, ki bu albüm elinizdeki albümle aynı değil. Sadece tekrar turneye çıkmak istediğimizden, diğer insanlar için de bir albüm yayınlamamız gerektiğine karar verdik. Dükkanlarda bir albümünüz yoksa, turneye çıkamazsınız.

Son birkaç yılda bir sürü şeyi bıraktım. Öncelikle sigara içmeyi bıraktım. Nick Cave & The Bad Seeds'i bıraktım. Sigarayı bırakmak benim için çok daha zor oldu.

Hayranlarınız bu kayıt sürecine nasıl dahil oldular? Kayıtlar sırasında onlar size mesajlar gönderiyormuş, siz de cevaplıyormuşsunuz...

Evet. Esas önemlisi, bütün stüdyoyu web kameralarıyla donatmamızdı. Webmaster'ımız Erin ayrı bir odada oturup görüntüleri seçiyordu, tıpkı bir televizyon programı yönetmeni gibi. Böyle gözlem altında nasıl davranacağımızı hiç bilmiyorduk, insanlar izlerken siz her şeyi yapıyorsunuz. Kayıt yaparken dört yüz insanın o anda sizi seyretmesinin esas etkisi "yarı-canlı" bir ortam yaratılmış olmasıydı. Normal olarak bir kayıt stüdyosuna girdiğiniz zaman kendinizi ayırırsınız, dışarısı tarafından rahatsız edilmek istemezsiniz. İçeride kendinize özgü bir bağımsızlığa, yaratıcılığa ihtiyacı-

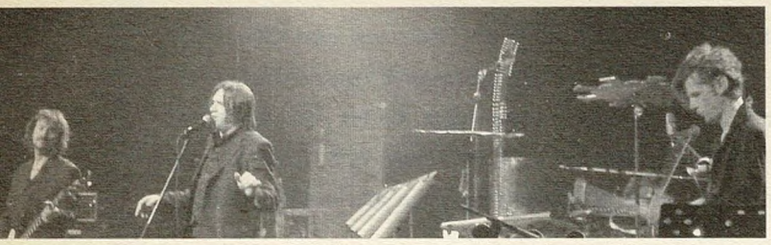

nız olur. Bazı gruplarda canlı kayıt yapmanın eksikliği hissediliyor. Neubauten çok iyi bir konser grubu. Kayıtlarımızı "canlı" yapmamız bize çok şey kazandırdı, bize çok daha fazla momentum verdi. Bu da her iki albümü, "Supporter Album #1" ve "Perpetuum Mobile"yi oluşturmamızda çok etkili oldu.

Yeni albüm daha çok terketme ve yersiz-yurtsuzlaşma üzerine gibi gözüküyor. Fakat sözlerin içinde aşk mefhumu bu sefer sanki daha fazla su yüzüne çıkıyor.

Evet. *(sessizlik)* Esasında eski albümlerimiz kadar otobiyografik. Albümü kaydediş sürecimizle alâkalı biraz bu. İnsanlar şarkıları oluşturmamızı başından sonuna izlediler. Benim sözler hakkındaki fikirlerim şarkı oluşurken gelişiyor. Başlangıçta kafamda bir-iki cümle oluyor sadece. Müziğin gelişmesi lazım ki, sözler de gelişsin. Belki bu seferki farklılık, sözleri sonunda kodlamamamdı, son bir hamle yapıp kafamda olan her şeyin üzerini örtmedim. Başlarken kurduğum cümle ortadaydı, sonra sözler gelişti. Ben de onları görünmez hale getirmeye çalışmadım. Neubauten'da yazdığım her şey şöyle ya da böyle benimle ilgili. Ama genelde bu konuda daha kapalıyım. Bu sefer olduğu gibi bıraktım.

"Perpetuum Mobile" (Devridaim) ismi nereden geliyor?

Acil bir çözümdü. Albüm için daha doğru isim "Luft veränderung" idi...

O ne demek?

Luft hava, veränderung ise değişim demek: "Hava değişimi." Fakat kullanımda yer değiştirme, sahne değiştirme anlamına geliyor. Albümü böyle isimlendirmek istemedim. Çünkü zaten ismi "Einstürzende Neubauten" olan bir grupta olmak yeterince belalı. Belki Türkler için değil ama, İngilizce konuşanlar için telaffuzu çok zor. Bu yüzden bütün dillerde söylenmesi ve tercüme edilmesi daha kolay bir şey seçmek istedim. Bu yüzden "Perpetuum Mobile".

Yani Arvo Pärt'in "Perpetuum Mobile" senfonisiyle bir alâkası yok.

İsmi koyarken bundan haberim yoktu. "Tabula Rasa"ya ismini koyduktan sonra bir arkadaşım bana Arvo Pärt'in de aynı isimde bir albümü olduğundan bahsetti. Ben de gittim aldım albümü, gerçekten güzeldi. "Perpetuum Mobile" isminde de bir yapıtı olduğunu bilmiyordum. Esasında albümlerine bu kadar çok Latince isim koyan bir grup olmak istemezdik. Garip bir entelektüel hava veriyor. Öyle gözükmek istemiyoruz.

Neubauten kurulalı 24 yıl oldu. Siz başlarken işin buraya gelebileceğini düşünüyor muydunuz?

(gülüyor) Hayır. Bir konserden daha fazlasını yapabileceğimizi zannetmiyordum. Bir İngiliz plak şirketiyle anlaşma yaptığımız zaman, ki büyük bir hataydı, anladım ki grup tahminimden daha uzun yaşayacak. Bu da 82-83 yıllarına denk geliyor. Grubun şu anki oluşumundan memnunum. Mark ve F.M. Einheit ayrılalı yedi yıl oluyor neredeyse. Jochen ve Rudy katıldılar aramıza. Kesinlikle grubun en iyi hali, rüyalarımdaki Neubauten bu.

Neubauten her zaman yıkıcı bir topluluk oldu. Fakat şu anda esas yıkıcı olan bunu yapış şeklimiz; güncel teknolojileri kullanmakla yeni topraklar kazanıyoruz.

Bu yıllar içinde müziğiniz nasıl gelişti? Jacques Attali'nin "Gürültü" kitabında bir sözü var: "Müzik hiyerarşidir, gürültü ise yıkımdır". Daha çok yıkım tarafında mısınız, yoksa müzik mi?

Bilmiyorum. Bu sözü ilk defa duyuyorum. Ama şunu söyleyebilirim gürültü dünyasında da yaşadım, yapım dünyasında da. Neubauten her zaman yıkıcı bir topluluk oldu. Yaptığımız iş başlı başına yıkıcı. Fakat şu anda esas yıkıcı olan bunu yapış şeklimiz; güncel teknolojileri kullanmakla yeni topraklar kazanıyoruz.

Kızabilirsiniz, belki özel bir sorudur: Sizi Nick Cave & The Bad Seeds'i bırakmaya ne itti?

Sıkılmıştım. *(gülüyor)*

Peki bunun Neubauten'a nasıl bir etkisi oldu?

Neubauten için çok iyi oldu. Son birkaç yıl içinde bir sürü şeyi bıraktım. Öncelikle sigara içmeyi bıraktım. Nick Cave & The Bad Seeds'i bıraktım. Sigarayı bırakmak benim için çok daha zor oldu. Bazen bana Nick Cave'le tekrar çalışıp çalışmayacağımı soruyorlar. Bu "tekrar sigaraya başlayacak mısın?" gibi bir soru. *(gülüyor)*

Söyleşi: **Tolga Yağlı**

DADA
manifestoları

Tristan Tzara

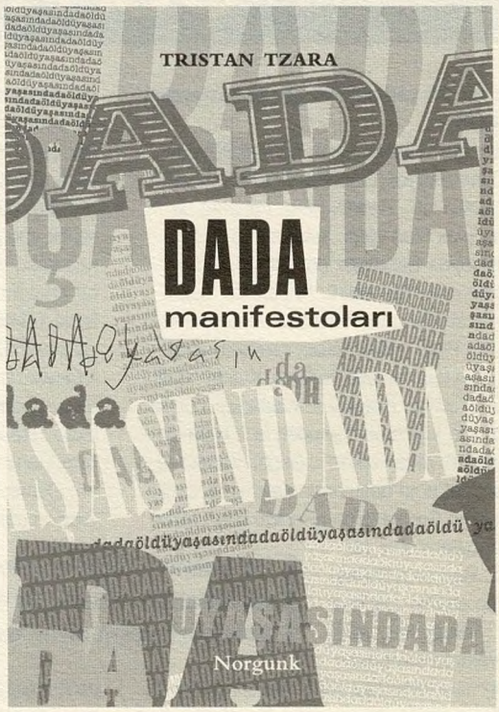

Bir manifesto
bütün dünyaya yapılmış bir tebliğdir,
tek iddiası, siyasal,
astronomik, sanatsal, parlamenter,
tarımsal ve yazınsal frengiyi
hemencecik iyileştirme yolunu keşfetmektir.
Yumuşak olabilir, saf olabilir,
hep haklıdır, güçlüdür,
kanlı canlı, mantıklıdır.
Söz mantıktan açılmışken,
kendimi çok sevimli buluyorum.

Tristan Tzara

Norgunk Yayıncılık
AG 116 Selçuklar Sokak 35 Akatlar / İstanbul
T. 0212 351 48 38 / F. 0212 351 83 24
www.norgunk.com / info@norgunk.com

Miss Kittin

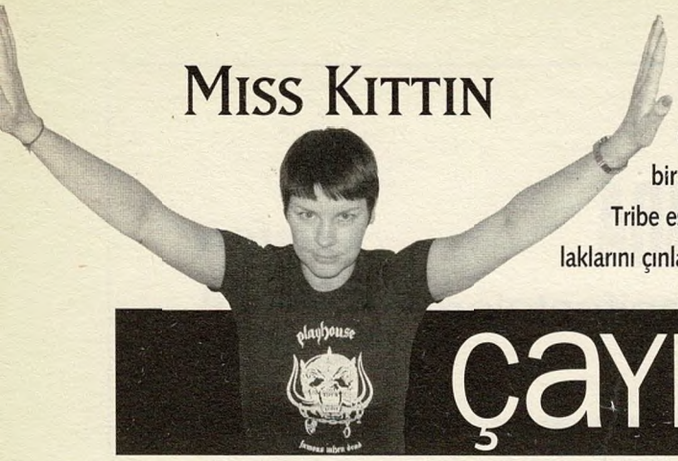

Tekno müziğin usta DJ'i, electroclash şarkılarının aranan sesi Miss Kittin –nam-ı diğer Caroline Herve– mart ayında İstanbul'daydı. Maslak Venue'de muhteşem bir set çıkardığı gecenin öncesinde kendisine teyp tuttuk, KLF'ten yola çıkıp Spiral Tribe eşliğinde geçen rave'lere gittik, arada Laurent Garnier, Sven Väth gibi babaların kulaklarını çınlattık, underground partilerden kendi albümlerine uzanan yolu yeniden yürüdük...

çayır çimen rave

Senin için ayrı bir yeri olan bir grupla başlayalım istersen: KLF?

Miss Kittin: KLF'le başlayalım, harika! 80'lerin sonu, 90'ların başıydı. Efsane bir albüm yayınlamışlardı: "Chill Out". Hatırlarsanız, kapakta bir sürü koyun, inek filan vardı. Yıllar sonra Almanya'da bir plakçıda Sabotage adlı bir şirketin bir derleme albümüne rastladım. Kapaktaki resim aynıydı, ama etrafı kurtlar basmıştı ve koyunların hepsi ölüydü. Plağı aldım, müzik rezaletti, ama sırf kapağı için bile almaya değerdi. KLF'in "Chill Out"u, müziği bilinçli dinlemeye başladığım dönemin, benim için kült albümlerinden biri. Hâlâ dinliyorum, tüylerim diken diken... Genel olarak müziğe bakışım 90'ların başlarında şekillendi. Doğduğum yer olan Grenoble'da genelde ticarî elektronik müzik çalan tuhaf bir kulüp vardı. Ben ve arkadaşlarımsa grup olarak rave'lere tapıyorduk. Soluğu hep şehir dışında, dağlarda bayırlarda düzenlenen rave'lerde alıyorduk. Bazen arabalara atlayıp 600 km gittiğimiz oluyordu. İlk plaklar, ilk partiler... Teknoyu ilk duyduğumuzda, "ulan böyle muazzam bir şey ne zaman başladı, yine mi geç kaldık" diye hayıflanmıştık. Oysa her şey yeni başlıyordu. Bir odada yüzlerce kişinin aynı yoğunlukta müziğe kendini kaptırması, ortak bir algılama geliştirmeleri beni çok etkiledi.

Elektronikten önce ne dinlerdin peki, punk mı severdin mesela?

Tabii, punk dinlerdik, ama ne bileyim, öyle bir bilinçle yaklaşmıyordum müziğe. Clash dinlerdim mesela, ama benim için Clash bir punk grubu değil, Clash'ti. Punk hareketinin ağırlık merkezinin müzikten çok tavır olduğunu düşünmüşümdür hep. Süreç içinde punk müziği, hayli gürültülü, bir yanıyla da muhalif bir müzik olarak tanımlandı. Oysa baba punk gruplarının müzikleri şaşırtıcı derecede melodiktir. Clash'in müziği de melodiktir, Sex Pistols'ın da, Ramones'un da. Punk'ın daha çok bir tavır, hayata karşı bir duruş olduğu konusuna gelince; bence o noktada da bir yığın yanılsama yaşanıyor. Genelgeçer anlayışa göre punk, asilik, kural tanımazlık anlamına geliyor. Ama her şeye bok atan punk arkadaşlarıma baktığımda, kendi içinde bal gibi kuralları olan bir tavır görüyorum. Punk boktan kurallarla kendini sınırlamamak demektir bence, bu durumda ben çoğu zaman, punk geçinen arkadaşlarımdan daha punk'ım.

O dönemlerden bir başka favorin de, yanılmıyorsak Spiral Tribe...

Spiral Tribe'a hepimiz hayrandık. Bir gün yine arabaya atlayıp Fransa'nın önde gelen müzik festivallerinden birine gittik. Festival alanına vardığımızda etkinliğin iptal edildiğini öğrendik, polis festival alanının toparlanmasına nezaret ediyordu. Sekiz saatlik yolculuktan sonra acayip asap bozucu bir durumdu. Sen kalk ülkenin bir ucundan gel, birkaç tane baldırı çıplak polis keyfinin içine etsin!.. Kenarda oturmuş kös kös ne yapacağımızı düşünürken, telefon kulübesinin kenarında bir ilan gördüm. Sanki malûm olmuş gibi, "arkadaşlar, bunlar kesin Spiral Tribe, şu numarayı bir arayalım" diye tutturdum. Hakikaten de onlardı! Telefondaki ses, "siktir edin polisi, Paris yakınlarındaki bilmem ne banliyösünde, eski tren istasyonunun önünde buluşalım" diyordu. Hemen arabaya atladık ve üç saatte soluğu Paris'te aldık. İstasyona geldiğimizde karşılaştığımız manzara inanılmazdı. Etrafta yüzlerce araba vardı, ama kimsenin olayla ilgili bir bilgisi yoktu. Spiral Tribe'ın çalmasını bırakın, ortalıkta herhangi bir parti olacağına dair hiçbir belirti yoktu. Birden kocaman askerî bir kamyon belirdi, gelmişlerdi, kamyonun üstünde XP 23 yazılı üniformalarıyla Spiral Tribe üyeleri vardı. Binlerce insan arabalara doluşup kamyonu takip etmeye koyulduk, bir süre sonra terkedilmiş bir fabrikanın yakınlarına geldik ve parti başladı. Hayatımda böyle bir şey yaşamadım, bir daha da yaşayacağımı zannetmiyorum. İki gün boyunca sürekli uyuşturucu kullanıp içki içtik, dans edip müzik dinledik, gerçekten muhteşemdi. Çok enerjik, tribal bir müzikti.

"Je t'aime... moi non plus"yü pek sevmem. Ama düşünsenize, efsane DJ Sven Väth geliyor ve beraber şarkı söyleyelim diyor. Gözüm kapalı kabul ettim.

Goa'ya benzeyen bir müzik mi?

Goa sert bir ritmin yanında synthesizer kaynaklı uçuk seslerle beslenen daha acid ağırlıklı bir müzik bence. Spiral Tribe'ınki daha endüstriyel bir müzikti. Bir sürü analog aletin kullanıldığı, doğrudan beyne hitap eden bir müzik. Goa dinlemeyi bir tren yolculuğuna benzetirsek, Spiral Tribe dinlemek daha çok motosikletle kros yapmaya benziyordu. *(gülüyor)*

Çocukluğunda uzun süre bale yapmışsın, rave'lerdeki dans alemlerinde katkısını gördün mü eğitimli olmanın?

(gülüyor) Balenin bende daha derin izleri oldu. Çocukluğumda bir ara düztaban olmuştum. O tuhaf ortopedik ayakkabıları giymeyi kararlı bir şekilde reddedince, annemle babam sorup soruşturup en iyi çözümün bale olduğuna karar verdiler. Bale yapmak disiplin istiyor. Bense rüya aleminde yaşayan, pasaklı, sakar bir çocuktum. Kendimi toparlayıp herhangi bir şeye konsantre olmama çok yardımı oldu balenin. Bir süre sonra adeta bir sporcu gibi yaşamaya başlıyorsunuz.

O dönemde klasik müzikle haşır neşir olmuş olmalısın...

Vivaldi, Beethoven, Bach sürekli çalıştığımız bestecilerdi. Bugün herhangi biri çalarken ayırt edemem belki, ama genel olarak klasik müziğe dair bir beğenim var. Müziğin türü önemli değil, beden söz konusu olunca. Bale sayesinde müziğin uyandırdığı etkileri bedenim aracılığıyla dışavurmayı öğrendim. Rave'lerde yaşadıklarımız da bununla bağlantılı. Belki teknoda, kafana esen her

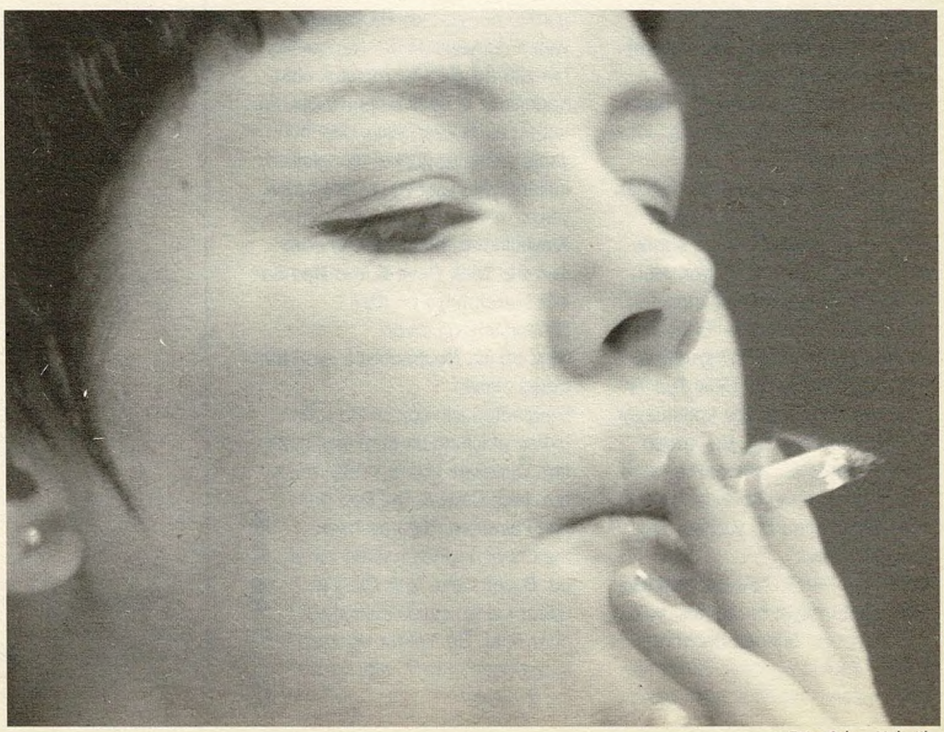

Foto: Şahan Nuhoğlu

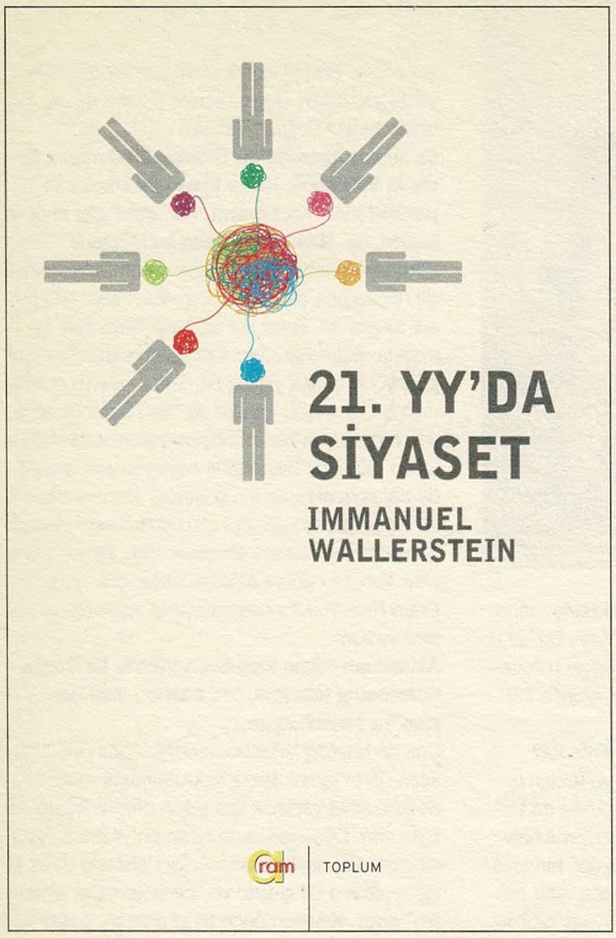

19. ve 20. yüzyıllarda sistem-karşıtı hareketler hep iki aşamalı bir strateji izlediler: Önce devleti ele geçir, ardından dünyayı dönüştür.

21. Yüzyılda Siyaset'te sosyal bilimci I. Wallerstein, devlet iktidarını ele geçirmeyi hedeflemeyen, toplumsal konumların ve kimliklerin çeşitliliğini, muhalif hareketlerin çokluğunu ve koalisyonunu temel alan bir dünya solu için 21. yüzyılın sunduğu imkanları araştırıyor.

21. YÜZYIL'DA SİYASET, IMMANUEL WALLERSTEİN
191 Sayfa, 7 000 000 TL

15 Nisan 1988'de Ali Hasan El-Mecid (Kimyasal Ali)'nin yaptığı konuşmadan...

Gelecek yaza kadar oraya buraya dağılmış köyler kalmayacak, yalnızca kompleksler olacak. Irak'ın kuzeyinde köylerden kentlere göç kaçınılmazdır. Şu andan itibaren köylüler orada yaşamayı sürdürdüğü müddetçe onlara un, şeker, gaz, su ya da elektrik vermeyeceğim.

IRAK'TA SOYKIRIM, Kürtlere Karşı Enfal Harekâtı,
Middle East Watch, Bir Human Rigths Watch Birimidir

Büyük Boy, 435 Sayfa, 15 000 000 TL

ARAM YAYINCILIK, Cemal Nadir Sk, No: 18/305 Cağaloğlu, İstanbul Tlf: 0212 514 82 78, Faks: 0212 514 82 69
www.aramyayincilik.com e-mail: info@aramyayincilik.com, aramyayincilik@yahoo.com

türlü çılgınlığın kolaylıkla kabul gördüğü bir ortamda olmak beni cezbetti. Rave'lerde zıp zıp dans ediyordum tabii, ne de olsa atlet sayılırdım, yorulmak bilmiyordum, hele bir de hapları çakınca... *(gülüyor)*

Uyuşturucu hep işin bir parçası mı?

Bunları aslında röportajlarda söylememem gerek, ama sen yine de yaz, bana kalırsa günümüzün sorunu doyumsuzluk. Her şeyin bokunu çıkarma gibi bir huy edindi insanlık. İnsanlar abartılı bir şekilde yemek yiyorlar, içki içiyorlar, sigara içiyorlar, seks yapıyorlar ya da uyuşturucu alıyorlar. Sonuçta, tüketilen ne olursa olsun, ortada bir huzursuzluk, bir tatminsizlik var. Miktarlar sürekli artıyor ama, bir süre sonra hiçbir şey insanı kesmiyor. Ben maddelerle arama mesafe koyalı çok oldu. Artık nadiren, yılda bir-iki kere takıldığımda da ölçülü davranıyorum. Uyuşturucu kısa sürede kendini tüketen bir şey. İnsan neden uyuşturucuya ihtiyaç duyar, onunla hangi boşluğu doldurur? Bazı insanlar gördüm, karşılaştıkları sorunları uyuşturucu yardımıyla görmezden gelmeyi seçmişlerdi. Başlangıçta rahatlatıcı bir yanı olabilir bu çözümün, ama o sorunlar orada durmaya devam ettiği sürece, zamanla vereceği rahatsızlık katlanılmaz olabilir... Günümüzde çoğu insan kendisiyle barışık değil. Uyuşturucu alarak bu durumu değiştirmek çok zor. Kendinle kavga etmemek için uyuşturucu alıyorsun. Bu sefer hem uyuşturucuyla mücadele ediyorsun, hem de kendinle.

Artık ölçülü davrandığını söylüyorsun, ama geçtiğimiz yaz bir festivalde kendini kaybedip iki saatlik sette aynı şarkıyı dört defa çalmışsın...

Sorma, votkadan oldu ne olduysa o gece. Ertesi akşam 8'de uyandım ve hiçbir şey hatırlamıyordum. Hemen arkadaşlarımı aradım ne olup ne bittiğini öğrenmek için. Gitmişim bir çocukla öpüşmüşüm, sonra gidip bir başkasıyla, final olarak da gidip o sırada çalan DJ'i öpmüşüm. Bu arada çok önemli bir prodüktörle konuşmuşuz bir saat kadar, ama ne konuştuğumuza dair en ufak bir fikrim yok.

Kimmiş bu prodüktör?

Si Begg.

Sahi mi? Simon arkadaşımdır, Leamington'dan, 1989-90 yıllarında beraber KLF'i keşfetmiştik.

Vay anasını, dünya küçük. Simon, Radio Caroline için bir radyo spotu da yapmıştı. Acayip yetenekli bir herif. Konuştuğun zaman selam söyle, kusura bakmasın, ne konuştuğumuzu hiç hatırlamıyorum. O da bayağı uçuk bir haldeydi o akşam, yanlış hatırlamıyorsam. *(gülüyor)* O gece yanlış parçalar girmişim, parçaları birbirine bağlayamamışım, üstelik şarkıların üzerine vokal yapmak için kullandığım mikrofonu açık unutmuşum, benim sarhoş çığlıklarım falan duyulmuş tabii, tam bir rezalet anlayacağın. Sonradan arkadaşlarım, dağıtınca çok karizmatik olduğumu, daha sık dağıtmam gerektiğini söylediler. Bense o gün bugündür bir kadeh şaraptan fazlasını içmiyorum.

Elektronik müziğe merak sardığın dönemde, bugün teknonun babaları olarak kabul edilen Derrick May, Carl Craig, Richie Hawtin gibi Detroit teknocularını dinler miydin?

Tabii, bu isimlerle ilk defa Laurent Garnier aracılığıyla tanıştık. Rave'lere gitmeye başladığımızda hard trance dinleniyordu. Hard house'un, Der Dritte Raum gibi grupların biraz daha ritmik hale getirildiği bir trance müziğiydi. Sven Väth'ı meşhur eden tarz. Daha sonraları DJ'ler setlerine trance'le başlayıp giderek Detroit'e dönüşen tarzlar geliştirdiler. Bu sefer de kitle fazlasıyla rafine bir müzik çalındığı iddiasıyla başkaldırdı. Biz de o dönemde Detroit teknosunun derinliğine pek vakıf olamamıştık. Malûm, insan genç olunca ihtiyaçları daha çok fiziksel oluyor.

Laurent Garnier'yi ilk defa nerede dinledin?

Grenoble'da düzenlenen ilk ciddi rave'lerden birinde. Zaten Laurent yeni çıkan kitabında da yazmış, şehrin dışında küçücük evleri, düzenli bahçeleriyle şirin bir taşra kasabasındaydık, binlerce insan o düzenli ortamı birkaç dakikada işgal ediverdi. Sabahın 5'iydi, bir "after party" idi, tabii ki Laurent çalıyordu. Laurant Garnier, bana kalırsa, dünyanın en iyi DJ'i. Yıllar sonra tanışınca neden bu adama hayran olduğumu anladım. Her şeyden önce büyük bir kalbi var. Enerjisiyle bütün çevresini aydınlatıyor, pırıl pırıl bir herif. Geçenlerde Courtney Love'ın bir söyleşisinde "rock'n'roll enerjisi" diye bir laf geçiyordu. Eğer öyle bir enerji varsa, Laurent Garnier benim gözümde o enerjinin somutlaşmış şekli. Bir yanıyla da caz müzisyenlerinin karizması var herifte. Doğuştan gelen bir seks enerjisi.

90'larda çayırlarda çılgınca tepinerek özgürlüğün tadına varmış bir rave'ciyim sonuçta. İşin yeraltı kısmından geliyorum ve o yanımla bağımı koparmak istemiyorum.

Garnier'nin web radyosunda senin de bir programın vardı galiba...

Haftada bir çalıyordum, ama albüm için stüdyoya kapanınca Laurent'dan izin istedim. Onun da işine geldi doğrusu, daha geçenlerde bir oğlu oldu, dünyayı gözü görmüyor, bütün gün oğlunun boklu bezlerini değiştirmekle meşgul. *(gülüyor)*

Miss Kittin'le konuşup The Hacker'ı (Michel Amato) sormamak olmaz...

Onun yeri ayrı. Son yıllarda o kadar çok beraber takıldık ki, biraz ara vermenin doğru olacağını düşündük. Hemen hemen dünyanın her yerine gittik. Hacker'la çalıştığımızda, o şarkıların altyapısını yapar, ben de üzerine sözleri yazar, vokal yapardım, birlikte kafamızdaki değişiklikleri yapar, parçalara son şeklini verirdik. Ama ben müzikal olarak bir arayış dönemine girdiğim için, arkamdan Hacker'ı da sürüklemek istemedim. Şimdilik ikimiz de kendi kafamıza göre takılıyoruz. İnsanlara söyleyecek yeni şarkılar yaptığımızda, canlı performanslara bıraktığımız yerden devam edeceğiz.

Bugünlerde Berlin'de yaşıyorsun, ondan önce de Cenevre'de kalmışsın. Fransa'yı pek tercih etmiyorsun anlaşılan...

Berlin ucuz ve büyük bir yer, bir sürü arkadaşım var orada. Benim için önemli olan mütevazı bir yerde yaşamak. Doğal olarak, Fransa da hiç mütevazı bir yer değil. *(gülüyor)*

Şu sıralar Almanya'da Thomas Brinkmann, Ricardo Villalobos, Heiko Laux gibi sıkı DJ ve prodüktörler, Kanzleramt, Kompakt gibi plak şirketleri var. Nasıl buluyorsun bu isimleri?

Kompakt'ın işlerini çok beğeniyorum, plaklarını da her zaman çalarım. Thomas Brinkmann'ı bizzat tanıyorum. Biraz zor bir herif, ama aynı zamanda rastladığım en akıllı adamlardan biri. Çok gerçek bir adam, politik bir duruşu var ve bundan da taviz vermiyor. Zaman zaman küstahlaşabiliyor, ama bu da benim hoşuma gidiyor. Heiko Laux'un müziğine bayıldığımı söyleyemem, ama o da kafasındaki müziğin peşinde. Kompakt kadrosu zaten göründüğü gibi olan adamlardan kurulu hep. Michael Mayer'i de seviyorum, geçen hafta New York'ta onunla birlikte çaldık, çok iyiydi. Onun New York'ta kendini kabul ettirmesine çok seviniyorum.

Almanların tekno kralı Sven Väth'la bir Serge Gainsbourg klasiğini, "Je t'aime... moi non plus"yü yorumladınız...

Çok da bayıldığım bir şarkı değil. Zaten eski şarkıları cover'lamak bana riskli gelmiştir. Sırf Sven'le düet yapmak için teklifi gözüm kapalı kabul ettim. Düşünsene, bundan on yıl önce çayırda çimende hayranlıkla müziğini dinleyip dans ettiğim efsane DJ geliyor ve "beraber şarkı söyleyelim" diyor. Kayıttan önce biraz çalıştık, çeşitli kelimeleri nasıl telaffuz etmesi gerektiğini gösterdim ona. Sonuçta mükemmel söyledi, hem Fransızcası harika, hem de sapına kadar Sven.

Sven'in kulübü Cocoon'da da çalıyorsun...

Evet, ama şu sıralar kulüp tadilatta. Eğer becerebilirlerse, gelmiş geçmiş en çılgın mekânlardan biri olacak tekrar açıldığında. Sven orada resident DJ olarak çalıp çalamayacağımı sordu. Başka kimler sürekli çalacak diye sordum, Carl Cox, Ritchie Hawtin, Laurent Garnier deyince düşüp bayılacaktım. Bu isimlerin yanında ben kelimenin tam anlamıyla bebek sayılırım! "Listeyi yaptım, baktım bir kız gerekiyor, aklıma kafadan sen geldin" dedi. Bu benim için büyük onur. Sven bu teklifle gelmeden bir ay kadar önce, bir yaz festivaline davetliydim. "Headliner" olarak çalmaya başladığım gece Carl Cox, Green Velvet gibi isimleri benden sonra çalmak için sıralarını beklerken gördüğümde, "tamam kızım" dedim kendi kendime, "sen galiba bu işi kıvıryorsun!" Sonuçta ben 90'ların başında çayırlarda çılgınca tepinerek özgürlüğün tadına varmış bir rave'ciyim. Bu işin yeraltı kısmından geliyorum ve hiçbir zaman o yanımla bağımı koparmak istemiyorum. Bu akşam İstanbul'da bilmediğim bir mekânda, tanımadığım insanlara çalacağım. Şüphesiz benden bekledikleri bir sound var, onu verirken mutlaka çantamdaki Aphex Twin plaklarından bir-ikisini araya sokacağım, o çılgın plaklar beni ben yapan müzikler, dünyanın neresine gitsem bu riski alırım.

Yeni albümün "I com" ile bitirelim istersen...

Albümü genel olarak benim üzerimdeki Detroit, Chicago gibi farklı etkilerden izler taşıyan bir pop albümü olarak tasarladık. Her türlü ticarî kaygıdan uzak bir albüm. Tuhaf, ama kendi içinde bir bütünlüğü olan bir albüm oldu sanırım.

Cover'lara pek sıcak bakmıyorsun, ama albümde Indochine'in "3ème Sexe"i var.

İyi yakaladın! "3ème Sexe"i Golden Boy'la Paris'teki ünlü gece kulübü Pulp'ta geçirdiğimiz günlerin hatırına albüme koydum. Bir nevi saygı duruşu.

Söyleşi: ***Alişan Çapan***

Chicks On Speed İstanbul'dan jet gibi geldi geçti. "99 Cents" albümleriyle az vakitte kulaktan kulağa büyük şöhret sağlayan ekip Babylon'u hıncahınç dolduran kalabalığa –ne yazık ki– kısa, ama öz bir konser verdi mart ayında... Ertesi sabah üçlüyü yakın takibe alıp havaalanına kadar refakat ettik, mendil sallayıp Almanya uçağına bindirdik... Yol boyu, bir yandan –İstanbul'un tarihinden Kürt meselesine kadar– meraklı sorularını cevapladık, bir yandan da sorularımıza cevap istedik...

TRUVA ATI GİBİ

Konserden memnun kaldınız mı?

Melissa Logan: Bence iyiydi de, konserden hemen önce bir görevli kulise gelip konserimizin ne kadar süreceğini sordu. "Bir saat" diye cevap verince, "bizim için yetmez, daha uzun yapmalısınız" deyiverdi. "İnsanlara tam da sahneye çıkmadan önce böyle şeyler söyleyemezsin" dedim, gerçekten asap bozucuydu. Ondan sonra, bilgisayarımızın arızalı olmasının suçunu o kadına yükledik, çünkü o ana kadar bilgisayarların hiçbir sorunu yoktu, onun kötü elektriğinden kaynaklandı her şey! Sonuçta kendimize birer valiz gibi davranarak oradan oraya seyahat ediyoruz, Mallorca'daki otelden sabah 8'de ayrılıp Frankfurt'a gittik, oradan da buraya geldik... Her neyse, insanlar olup bitenin farkında değil. Onlar sadece kulübe geliyor, senin sekiz saat uyumuş olduğunu zannediyor vesaire...

Konsere gelenlerin tepkilerini nasıl buldunuz? Bu kadar çok insanın şarkı sözlerinizi ezbere biliyor olması şaşırtıcıydı...

Melissa: Buna biz de şaşırdık. Üç gün önce Moskova'daydık ve orada da şarkı sözlerini bilen birçok insan vardı. Çok ilginç. Galiba bu, EMI'ın yeni albümümüzün dağıtım haklarını almış olmasının olumlu tarafı. Yine de emin olamıyorum, çünkü bildikleri bazı parçalar, yalnızca Chicks On Speed Records'tan çıkan eski parçalardı. Bu durumu biz de çözemedik.

EMI albümünüzün dağıtımını ne zaman üstlendi? Memnun musunuz?

Melissa: Aslında dağıtımı Labels Germany aldı, ki onlar da Virgin EMI'ya ait. Biz "99 Cents" albümünün daha geniş bir alana dağıtılmasını istedik. Onlar da bize iyi bir anlaşma sunan tek şirketti. Böylece Chicks On Speed Records'la her zaman kendi başımıza hallettiğimiz işin başka boyutlarını görmeye başladık. Chicks On Speed Records'da belli bir tarz geliştirirsin, plak da ancak belli yerlere gider, her şey kendiliğinden gelişir. Ama büyük şirketlerle bütün bunların sıfırdan yapılandırılması, başından sonuna kadar yeniden düşünülmesi, pazarlama planları için insanlara para ödenmesi gerek. Bu makinanın nasıl işlediğini görmek ilginçti.

Chicks On Speed kendini bir "sanat projesi" olarak tanımlıyor. Bu ne anlama geliyor sizin için?

Melissa: Üçümüz de sanat dünyasından geliyoruz, güzel sanatlar eğitimi aldık, ama sanat dünyası hem zorumuza gidiyor, hem de asabımızı bozuyordu. Bu dünyanın pek yaratıcı olduğunu düşünmüyorduk. Popa geçmemizin nedeni bu: Artık sanat projesi olarak üretilen bir müzik değil, müzik dünyasında müzik olarak işleyen bir müzik yapmaya karar verdik. Fakat yalnızca bunu yapmak da can sıkıcı. Bu yüzden bizim için en büyük meydan okuma, sınırları mümkün olduğunca zorlayıp neler yapılabileceğini görmek. Kendimizi bir denek olarak görüyoruz, ne olacağını görmek için kendimizi kullanıyoruz. Aslında popçuların çoğu sahtedir, çünkü onların temelinde, belli bir rolün oynanması için birinin seçilmesi fikri ve yaratılmış bir imaj yatar. Dansçılar şöyle yapsın, bunlar da şarkıcı olsun vesaire... Biz de bu kalıpları kullanalım dedik, ama herhangi birinin bizi yönlendirmesi yerine, biz kendi kendimizi yönlendiriyoruz.

Bikini Kill ve Le Tigre'den tanıdığımız Kathleen Hanna, müziğinizi yaparken çok fazla –özellikle de erkek– yapımcıya sırtınızı dayamanıza dair eleştirilerde bulunmuştu bir zamanlar...

Melissa: Aslında hâlâ birçok erkekle birlikte çalışıyoruz. Bir sonraki plağımız sadece bir yapımcıyla değil, bir stüdyoda tüm bir müzik grubuyla yapılmış bir plak olacak. Sanırım Le Tigre de böyle yapıyor. Yani, şarkılarını yazdıktan sonra stüdyoya gidip kaydediyorlar. Aslında birçok insan böyle yapıyor, fakat bunu saklıyorlar, her şeyi kendilerinin yaptıklarını söylüyorlar. O zaman, katkıda bulunanlara hak ettikleri payı vermemiş oluyorlar.

2003 yılında feminizmin hâlâ varolması üzücü, artık maziye karışmış olması gerekiyordu. Feminizmin talepleri artık kabul edilmiş olmalıydı.

Zamanında Riot Grrrl müziğini dinlediğinizi okuduk. Ayrıca Londra'da, Riot Grrrl'ün bir tür devamı olarak nitelendirilen Ladyfest'lerden birine katılmışsınız. Feminist müzisyenler olarak Riot Grrrl'le ilişkinizi nasıl tanımlarsınız?

Kiki Moorse: Aslında Ladyfest'ten pek memnun kalmadık. Orada, feminizmin hâlâ bir mesele olmasına üzüldüğümüzü söyledik ve tamamen yanlış algılandık.

Melissa: Yani, 2003 yılında feminizmin hâlâ varolmasının üzücü olduğunu, çünkü bunun artık maziye karışmış olması gerektiğini söylüyorduk. Feminizmin talepleri artık kabul edilmiş olmalı, bunun için mücadele edilmesine gerek kalmamalıydı.

Kiki: Fakat biz bugünlerde de aynen annemizin yaptığı gibi mücadele etmek zorundayız. Üzücü olan bu. Söylemek istediğimiz buydu.

Ve bu söylediklerinizden, insanlar sizin anti-feminist olduğunuzu mu çıkardılar?

Kiki: Evet, galiba.

Melissa: Orada biraz paranoya söz konusuydu diye düşünüyorum... Fakat aynı zamanda o konser eğlenceliydi. "Vay, bu mekân bize ait" duygusuna kapıldık, puantiyeli elbiseler içinde zıplayan, kalabalık üzerinde sörf yapan kızlar vardı. Aynı zamanda çok "cool" bir ruh hali hakimdi... Ama zor tarafları vardı. Biz sahneye çıkmadan önce çok depresif feminist şiirler okundu, kilolu olmakla ilgili şeyler falan... "Bu amma boktan bir durum" diye düşündük, çünkü kurban olmak bir şeydir, ama kurban olmanın yüceltilmesi başka bir şey. Bu durumu yüceltmek, bir çık-

Chicks On Speed'in konser sonrası yorgunluk manzarası: Kiki, Alex ve Melissa (foto: Şahan Nuhoğlu)

Elektronik Müzik Platosu II 8→14 Mayıs

Miller GENUINE DRAFT

www.clubeer.com

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI

www.istfest.org/phonem

KODMÜZİK ORGANİZASYON

Phonem by Miller

→ **UNKLE sounds**
layo & bushwacka!

→ **mouse on mars**
console
craig richards
four tet
schneider tm

→ **lali puna**
burnt friedman & jaki liebezeit
manitoba
cobra killer
jonny slut
rob young

→ yeni melek
→ venue maslak
→ babylon
→ dulcinea
→ bilgi üniversitesi

Radikal

KSEN 96.2

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

BEYOĞLU BELEDİYESİ BAŞKANLIĞI

biletix

www.biletix.com.tr

maz. Bizim için, insanın dezavantajlı olması, görmezlikten gelinmesi gereken bir şey. Dezavantajlı durumu uzaklara itmelisin, bunun üzerinde durmamalısın, aksi takdirde sonun kendini köprüden aşağı atmak olur. Bu nedenle, bir açıdan, insan fazla gerçekçi olmamalı. Kimse oturup "aman, hiçbir zaman müdür olamayacağım, çünkü şirket müdürlerinin yalnızca yüzde üçü kadın" diye düşünmemeli. Belki de bu yüzden insan feminizm hakkında fazla şey bilmemeli.

Kiki: Ya da yalnızca, "ben şirket müdürü olacağım" diye düşünmelisin.

Melissa: Bu anlamda, biz kendimizi, konuşanlardan çok yapanlar olarak tanımlıyoruz.

Neden Münih'ten Berlin'e taşındınız?

Alex Murray-Leslie: Zaten Münih'te yapmış olduğumuz çok şey vardı, orada okumuştuk, artık bir motivasyonumuz olmaksızın orada bulunmamız tuhaftı, sanki yolumuza devam etmemizin zamanı gelmişti. Bir arkadaşımın dediği gibi, insanlar yedi yıllık dönemlerden geçerler ve biz de Münih'te yedi yıl kalmıştık, artık yeni bir sayfayı çevirmenin zamanı gelmişti. Ben tam gitmek üzereyken, Melissa da, "aa, ben de gelmek istiyorum" deyip benimle birlikte minibüse binivermişti. Sonra da Kiki geldi, hepimiz orada toplanmış olduk. Münih daha durgun, bir sürü ailenin yaşadığı, oldukça katı bir yerken, Berlin daha çok-kültürlü, etkileşimi daha yoğun bir şehir.

Kiki: Münih çok içine kapanık, herkesin herkesi tanıdığı bir yer. Oradaki camia çok küçük, ancak bir yere kadar gidebiliyorsun. Berlin ise çok açık bir yer, her anlamda sürekli keşfedilecek bölgeleri olan bir kent.

Alex: Ben Berlin'de oturuyormuşum gibi hissetmiyorum, daha çok tüm dünyada mesken tutuyormuşum gibime geliyor.

Çok uzun zamandır turnedesiniz, öyle değil mi?

Alex: Evet, ama bizimki hiç bitmeyen turne zaten, çünkü Le Tigre ya da diğer grupların –özellikle de Amerikalıların– yaptığı gibi blok turneler yapmıyoruz. Biz genelde haftada iki-üç konser hedefliyoruz... Bazen sergilerimiz oluyor, onun için bir ay boyunca hiç konser yapmayabiliriz örneğin.

Dün akşam gördüğümüz gibi, gösterileriniz son derece dinamik. Bir yandan film gösterimi, bir yandan müzik, bir de sahne perfomansı... Bu kadar yoğun bir turne programınız varken, gösterilerinizi tazelemek için nasıl zaman bulabiliyorsunuz?

Melissa: Yaklaşık iki ayda bir yeni parça ekliyoruz. Bir parçayı sahnede sunarken istediğin hale getirmek biraz zaman alıyor. Şimdi İsveç'te turneye çıkacağız ve o turnede birkaç yeni oyuncak ekleyeceğiz. Yani, sahnede prova da yapıyoruz aslında.

Alex: Evet, konserler canlı bir yaratıcılık süreci.

"Ucuz sanat" veya "alçak sanat" yaptığınızı söylüyorsunuz. Bu nedir tam olarak? Neden "ucuz" bir şeyi dinleyelim ki?

Alex: Sanat piyasasına, yani resimlere, heykellere bakarsan, her şeyin çok pahalı olduğunu görürsün. Biz de, müzik endüstrisinde çalışıyoruz, ama aynı zamanda bir sürü insan için sanat da yapıyoruz.

Melissa: Sanatımızın kolayca ulaşılır olmasını istiyoruz; sanat, seçkinci olmak zorunda değil.

Alex: Sanat dünyasıyla biraz da alay ediyoruz.

Melissa: Onunla alay ederek sanat dünyasına güzel bir yumruk atmak...

Son albümünüze ilişkin, bir yandan muhteşem bir pop eseri yarattığınız, diğer yandansa pop müthiş bir eleştirisini sunduğunuz söyleniyor. Bir nevi iki tarafı keskin bir bıçak. "Popu kullanarak popu eleştireceğiz" diye mi yola çıktınız bu albümle?

Kiki: Evet, çünkü hiç kimse sesini duymayacaksa, eleştirmenin hiçbir anlamı yok ki. Dolayısıyla, eleştirini duyurmanın en etkili yolu da bu.

Melissa: Bir Truva atı gibi.

Alex: Bir pop albüm yapıp onun radyoda çalınmasını sağlayıp sağlayamayacağımızı, MTV'deki kötü klipleri etkileyip etkileyemeceğimizi görmek... Bence bunu başardık. Birçok yerde, hatta İngiltere'de de radyoda epey çalındı, İtalya'da, MTV'de çok gösterildi ve Hollanda'da sürekli çalınıyordu.

Hangi parça? "We Don't Play Guitars" mı?

Alex: Yoo, daha çok "Wordy Rappinghood".

Şimdi yeni albümümüz, "99 Cents"in tam tersi yönünde ilerliyor. Barselona'da bir grupla yaptığımız caz session'lara temellendirilmiş, daha çok deneysel bir albüm. Albümü tamamlamamız bir yıl sürdü, umarız önümüzdeki aylarda çıkar. O zaman insanlar "99 Cents"le amacımızın ne olduğunu anlayacak, bulmacanın eksik parçaları tamamlanacak.

Bu albüm de kendi şirketinizden mi çıkacak?

Alex: Evet. Ama büyük şirketlerle dağıtım anlaşması yapmakta sakınca görmüyoruz; önemli olan, mümkün olduğunca çok insana ulaşmak.

Kitaplar fazlasıyla İngiliz punk'ına odaklanıyor. Fakat Amerikan punk'ına ve kökenlerine odaklanmak daha ilginç. Punk'ın gerçekten ne olduğuyla da daha alâkalı.

Dağıtım anlaşması yapmak yerine, toptan büyük bir şirkete geçmek daha kolay olmaz mı?

Melissa: Kendi şirketinizin olması ideal bir durum. EMI ile yaptığımız dağıtım anlaşması, kendi şirketimiz olmasaydı, korkunç olurdu. Örneğin, EMI asla kara plak basmaz, ama biz basarız, dükkanlara da kendimiz ulaştırırız. Kendi şirketimizden istediğimiz müziği çıkarabiliyoruz. Böylece bağımsızlığımızı koruyabiliyoruz.

Alex: Piyasada kadın müzisyenlerin albümlerinin yeterince olmaması, onların müzik endüstrisinde yeterince destek görmemeleri çok büyük bir boşluk oluşturuyordu. Bu yüzden başka sanatçıların müziklerini çıkarma sorumluluğunu hissettik, ki bunların çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Eskiden Raincoats üyesi olan Anna de Silva'nın albümünü haziran ayında çıkaracağız. Sonuçta amaç başka sanatçıları desteklemek, erkek ya da kadın fark etmez, fakat ben özellikle kadın sanatçıları desteklemeyi tercih ederim.

Melissa: Örneğin Moskova'daki bir gece kulübüne gittik ve orada DJ'in çaldığı ilk parça, Angie Reeds'in bir parçasıydı! İşte bunu duymak müthiş bir duygu. Ve bu grubun orada bir sürü sevenleri oluşuyor, yani bu biraz çılgınca bir şey!

Bir röportajda, punk ahlâkını devam ettirdiğiniz iddia ediliyordu. Sizse yanıt olarak, punk'tan etkilenmiş olsanız da, yaptığınız işler geleceğe yönelik olduğu için, hiçbir biçimde retro olmak istemediğinizi söylüyordunuz. Bu yanıtınızdan yola çıkarak, sizin için punk'ın ölmüş olduğunu söyleyebiliriz herhalde. Ama aslında punk, özellikle "kendin yap" etiği itibariyle yaşıyor ve siz de bu etiğin varislerisiniz...

Melissa: Punk doruğundayken onu gerçekten yaşayamayacak kadar çocuktum. Bizim daha çok başvurduğumuz tarz new wave.

Alex: Örneğin Alman new wave'i, Malaria ve Kleenex gibi... Punk'a fazla önem yüklendiğini, hakkında fazlasıyla kitap yazıldığını düşünüyorum. Ayrıca, yazılan kitaplar fazlasıyla İngiliz punk'ına odaklanıyor. Fakat Amerikan punk'ına ve onun kökenlerine, yani Andy Warhol ve Factory'ye, Nico ve Velvet Underground'a, Ramones'a, MC5'a odaklanmak çok daha ilginç. Hem de punk'ın gerçekten ne olduğuyla daha alâkalı. Buna rağmen, punk'ın İngiltere'den geldiğine, Malcolm McLaren'in punk'ın kurucusu olduğuna dair bir genelleme yapılıyor. Belki henüz yazılmamış daha çok şey var. Ancak bence punk resmî olarak bitmiştir ve insanların artık yollarına devam etmeleri gerek.

Melissa: ABD'de punk eşyaları satan dükkanlar var. Çivili kemerler ve yırtılmış tişörtler gibi.

Ve insanlar punk'ın bu eşyalardan ibaret olduğunu düşünüyor...

Alex: Evet, ama zaten yirmi yıldır böyle, yeni bir şey değil ki.

Melissa: İşte bu, anti-sistem olma çelişkisinin bir parçası, çünkü sistem karşıtı tavır sistem tarafından yutulup kullanılıyor, sistemin bir ürünü haline geliyor. Bu "99 Cents"de ele aldığımız konularla da ilgili. Biz, doğru ve yanlış gibi kutupları referans almıyoruz. Bunun yerine, durumu değerlendirip ona ilişkin gerçekleri keşfetmeye çalışıyoruz. Sonuçta, gerçekliği aramak için her şeye açık olmanız gerek. Rusya'ya gittiğimizde Sovyetler'in Batı'ya karşı propagandayı nasıl kullandıklarını gördüm. Batı'nın kullandığı yöntemlere, "tek yol demokrasi ve özgürlüktür, o kötü Ruslar şöyle şöyle yapacaklar" diyen beyin yıkama yöntemlerine çok benziyordu. Gerçeği keşfetmenin bununla hiçbir alâkası yok.

Bir önceki albümünüzün ismi, "COS Will Save Us All"du (Chicks On Speed hepimizi kurtaracak). Neden bu ismi seçtiniz ve COS bizi ne zaman kurtaracak?

Melissa: Kız izcilerin (Girl scouts) logosunu görüp "aaa, bak bu tam da herkesin ihtiyacı olan şey" demiştik: Yani kurtarılacağın, gerçekten umursandığın duygusu...

Alex: Bu, albümün pazarlanmasını sağlayacak bir başlıktı. Böylelikle kitlesel pazara alternatif oluşturmak istedik. Bir sürü büyük şirkete karşı biz küçüğüz, ama bütün bu büyük şirketlerle rekabet edebiliriz, alternatif bir yol sunabiliriz...

Söyleşi: ***Amy Spangler - Dilek Akdemir***

PARİS'TE CHEB MAMI KONSERİ: ROLL ORADAYDI

"İkili temaslar" müzik dünyasına zenginlik katıyor: Jane Birkin gibi Cheb Mami de bir "randevu" albümü yayınladı. Çoğu önceden sağda solda yayınlanmış düetlerini bir araya getirdi ve Paris'te şık bir konserle albüm heyecanını hayranlarıyla paylaştı. Kambersiz düğün olmaz, Roll da oradaydı.

ESKİ AÇIK, YEŞİL DESENE!

31 Mart gecesi Paris'in tarihî tiyatro-sinema salonu Grand Rex'e Cheb Mami'yi izlemeye gidiyoruz. Konser, kısa süre önce çıkan son albümü "Du Sud au Nord" (Güneyden Kuzeye) için düzenlenen özel bir gösteri. Malûm, albüm Mami'nin 1995'ten günümüze kadar gerçekleştirmiş olduğu çeşitli düetlerden 13 tanesine yer veriyor, dolayısıyla konserin özelliği de, bu düetlere katılan sanatçılardan bir kısmının Mami'yle beraber sahne alıp birer şarkı seslendirecek olmaları. Albümdeki isimlere bakınca heyecanlanmamak elde değil: Toulouse'un angaje grubu, dağılsalar da Fransa'da her geçen gün efsaneleri büyümekte olan Zebda'nın ikî kardeş sarkıcısı Mouss ve Hakim ("Des deux cotés"), hiphop grubu Alliance Ethnik'ten K-Mel ("Parisien du Nord"), Ziggy Marley ("Madanite"), Cheb Mami'nin şöhretinin Fransa ve Mağrip ülkelerinin dışına taşmasında büyük etkisi olan "Desert Rose"u yaptıkları Sting, İtalyan Zucchero ("Cosi Celeste"), Susheela Raman ("Nagumomo"), Ruanda asıllı Kanada-Quebec'li r&b sanatçısı Corneille ("Enfants d'Afrique"), bir diğer hiphop ekibi 113'ten Franco Kabyle Rim-K ("Clando"), Faslı Samira Said ("Youm Wara Youm"), Fransız reggae'ci Tonton David ("Fugitif"), İngiltere'nin en köklü reggae gruplarından Aswad "(The Best Time Of Our Lives")... Ve iki memleketlisi: Cezayir Yahudilerinden Enrico Macias ("Koum Tara") ve "Azwaw 2" parçasını Arapça ve Berberice (Cezayir'in resmî iki dili) seslendirdikleri Idir... Rock'tan reggae'ye, hiphop'tan r&b'ye geçişler, kafasında Mami'ye raï şarkıcısı etiketi yapıştırmış kitlenin başını döndürecek diye düşünmeden edemiyor insan.

Raï, rock, hiphop, reggae... Kısıtlayıcı kategorilerinden sıyrılıp ortak ve daha geniş bir noktada buluşuyorlar, o noktada çekingen gülümsemesiyle Cheb Mami duruyor.

Benimle konsere gelecek birini ararken, Cheb Mami'nin Fransa'da nasıl tanındığı ve ne kadar ünlü olduğu hakkında kabaca bir fikir sahibi oluyorum. Kuzey Afrikalı Fransızları ayırırsak (yalnızca Cezayirliler değil, bütün frankofon Mağrip ülkelerinden gelenler arasında Mami tanrı katında), Mami'nin Fransa'daki şöhreti, özellikle de gençler arasında, tam "à la française" bir durum: Çoğunluk ismini biliyor, ama ne yaptığını, ne ettiğini bilen yok. Kimisi raï deyince "haa" diyor, ama asıl işe yarayan formül "hani Sting var ya, hani Desert Rose" deyip son hamle olarak da şarkının melodisini mırıldanmak. Ama bu ne Cheb Mami'den kaynaklanan, ne de ona özgü bir problem. Sene başında bir Bob Dylan konserinden sonra, müzikle yakından ilgilenen ve takip eden bir Fransız arkadaştan "aa, o ölmemiş miydi?" tepkisini almak bir şok etkisi yaratmıştı. Nerede efsaneleşmiş ve "yaşlıca" bir sanatçı varsa, onun ölmüş olduğunu varsaymak bir Fransız adeti mi bilinmez (son günlerde tekrar gündeme gelmesinden önce Aznavour bile mezara yollanmıştı ve yasını tutanların sayısı kabarıktı), ama şurası kesin ki, popüler etiketler ve önyargılar kişisel ilgilerin iki kafa önünden gidiyor. Maalesef, muhtemelen bu yüzden Renaud gibi önemli bir figür, koca bir yeni kuşak için, geçmişini özleyen alkolik bir star karikatürünün ötesine geçemiyor... Konserden bir hafta önce Mami'nin konuklarının Zebdacılar, Susheela, Enrico Macias ve Zucchero olduğunu öğrenmeme rağmen, benimle gelecek arkadaşı ikna etmek için "bakarsın Sting de gelir" demek zorunda kalıyorum.

Sonuç olarak Cheb Mami, gayet ünlü olmasına rağmen, Fransızlar için kelimenin gerçek anlamıyla popüler bir şarkıcı değil. Rachid Taha ve Khaled örneklerinde de olduğu gibi, hayran kitlesi Kuzey Afrikalı Fransızlar ve ironik bir çelişkiyle elitist burjuvazi. Akla, birkaç sene önce çıkmış, "La Ville est tranquille" isimli, konusu Marsilya'daki ırkçılık ve fakirlik üzerine dönen filmin bir sahnesi geliyor: Şehrin büyük patronları, işadamları ve sosyetik sınıfı gösterişli bir partide, bütün Marsilya'ya hakim bir binanın çatı katında eğlenmektedir. İkili-üçlü gruplar, şampanyalarını yudumlayarak, Fransa'daki göç sorunundan, Afrikalı çapulcular yüzünden sokakta yürümenin bile tehlikeli bir hale gelmesinden şikayet ederken, Rachid Taha'nın "Ya Rayah"ını dinlerler...

Konser gecesi meşhur Grand Rex'in kapısından girdiğimizde karşılaştığımız manzara da pek farklı değil, hatta insan gülümsemekten kendini alamıyor: Kırmızı halılarla kaplı, kenarları altın sarısı işlemelerle süslenmiş koca merdivenler ve oymalı kapılarla çevrelenmiş giriş salonunu dolduran kalabalık, takım elbise ve gece kıyafetleriyle her taraflarından "varsıllık" taşan ciddi yüzlü Fransızlar ve üzerlerinde yeşil, kırmızı eşofmanları, bayraklarıyla, insanın kendisini bir Cezayir millî maçında, maraton tribününde hissetmesini sağlayan Cezayirlilerden oluşuyor. Bir ara arkadaş (kendisi İngiliz), "elimde Liverpool bayrağıyla Arsenal-Manchester maçına gitmişim gibi geliyor" diyor.

Yavaş yavaş konser salonuna girilmeye başlanıyor... Mekân çok büyük ve yerimiz sahneye kilometrelerce uzak gibi gözüken bir balkonda. Millî formalı Cezayirli grubun tam ortasındayız. Balkondan aşağı bakınca dikkati çeken bir şey, Fransızlarla (aşağıki salonun ön sıralarındalar) Cezayirlilerin (aşağı bölümün arka kısmı ve balkon) yerlerinin, hesaplanmış izlenimi verircesine, birbirlerinden ayrı tutulmuş olması. Bir süre sonra fonda çalan bir perküsyon orkestrası eşliğinde sahneye bir göbek dansözü çıkıyor ve ilk tezahürat faslı başlıyor. Neredeyse yarım saat boyunca sahnede kalmasının sebebi, söylendiğine göre, Cheb Mami ve ekibinin sahneye çıkmak için, Cezayir'de konseri canlı yayınlayacak büyük bir radyo istasyonunun haber kuşağının bitmesini beklemeleri. Sabırsızlanmaya başlayan Cezayirlilere oranla Fransızların keyfi fazlasıyla yerinde. Dansöz göğüslerini ve kalçalarını salladıkça ön sıralardan alkışlar yükseliyor, hatta bir ara yoğun gürültü yüzünden arkadaki ritm duyulmaz oluyor ve kız aksamaya başlıyor. Dans faslının bitimiyle Cezayir tribününde tansiyon artıyor. Kısa süre sonra da ekip sahneye çıkıyor (bir baterist, iki perküsyonist, bir gitarist, bir basçı, bir kemancı ve bir klavyeci), iki-üç dakikalık girizgâhın ardından Mami de hızlı adımlarla geliyor. Sahnedekilerin en kısa boylusu olan Mami'yi oturduğumuz yerden mikroskopik boyutlarda görüyoruz... Yüzünden düşürmediği gülümsemeyle "iyi akşamlar" diyor ve konser tam olarak başlıyor.

Şaşırtıcı geçişlerin ilki, klasik raï tadında başlayan birinci şarkının ortasında gerçekleşiyor ve sahneye geleneksel İskoç kıyafetlerine bürünmüş üç gaydacı çıkıp şarkıya eşlik etmeye başlıyor. Cheb Mami'nin müzikal yeteneğinin, yazdığı şarkılar ve muhteşem gırtlağından ibaret ol-

Desen: Arslan Eroğlu

22→

madığının en büyük kanıtlarından biri, raï fonu üzerine yedirilmiş bütün farklı müzik türlerinin veya enstrümanların asla zorlama bir ekleme durumuna düşmemeleri. Gaydaların parçaya katılmasıyla şarkıda bir kopukluk veya büyük bir değişiklik olmamakla kalmıyor, zenginleştirici bir boyut da ekleniyor şarkıya ve dinleyende oraya o gerekiyormuş hissi uyanıyor. Zaten gaydacılar şarkı devam ederken, geldikleri gibi sessizce sahneden ayrılırken, parça da bütün doğallığıyla devam ediyor. Doğallık, Cheb Mami müziğinin anahtar kelimelerinden biri; ilk bakışta birbirinden çok ayrı gözüken sanatçıları bir araya getirirken ne Mami, ne de müziği bu doğallıktan hiçbir şey kaybetmiyor. Bunun sonucu olarak, baş döndürücü geçişler tahminimizde yanılmış olduğumuzu farkediyoruz, çünkü raï'den rock'a, hiphop'tan reggae'ye geçerken aslında "değişen" bir şey yok. Daha ziyade, bütün bu türlerin kısıtlayıcı kategorilerinden sıyrılıp ortak ve çok daha geniş bir noktada buluştuklarına şahit oluyoruz, o noktada da çekingen gülümsemesiyle Cheb Mami duruyor. Mami sahnedekilerin yalnızca en kısa boylusu değil, aynı zamanda en sadesi de. Fotoğraflarında görmeye alıştığımız gibi lalettayin bir gömlek ve pantolonla, elinde mikrofonu, çocuksu sesiyle şarkılarını söylüyor.

Sesinin etkileyiciliği, Susheela Raman'la birlikte söyledikleri "Nagumomo"nun çift vokal bölümlerindeki ince sesleri Mami'nin üstlenmesiyle tekrar ortaya çıkıyor. Bu sakin baladın arkasından, Mami'nin tek başına seslendirdiği hit şarkılarından "Mazani"yle birlikte tekrar hareketli raï'ye dönüyoruz ve bütün Arap kızlar ayağa fırlayıp dansetmeye başlıyorlar. İlk başta sahneyi doğru düzgün göremedikleri için hafifçe homurdanarak tepki gösterenlerin de beş dakikaya kalmadan açılıp, koca bir dans pistine dönen balkonda yerlerini almalarıyla bayram ortamına giriyoruz. Kalabalığın içinde biraz daha oturmaya devam edersek, "delikanlı taraftar ayağa kalksın" tezahüratlarının başlayacağından da çekinerek arkadaşla beraber aynı anda ayağa kalkıyoruz biz de, zaten sahnede neler olup bittiğini biraz da olsa görebilmenin tek yolu bu. Hemen ardından Cheb Mami'nin eline gitar alıp sıradaki şarkıyı –cinayete kurban giden– Cheb Hasni'ye ithaf ettiğini söylemesiyle sükûnet çöküyor birden. Mami'nin gitar çalışını şaşkınlıkla seyrederken, yanımızdaki Cezayir formalı 40'lı yaşlardaki bir adamdan, Hasni öldürüleli on sene geçtiğini öğreniyoruz. Oradan maalesef Sting'siz (onun yerini Mami'nin perküsyoncusu kusursuz bir şekilde dolduruyor aslında), "Desert Rose"a geçiyoruz; ünlü nakarat kısmı geldiğinde Fransızlar da artık iyice havaya giriyor.

Konser boyunca en büyük alkış, Enrico Macias'ın Mami'nin yanında yerini almasıyla kopuyor. Enrico Macias'ın kalın, Cheb Mami'nin ince sesi üzerine kurulu "Koum Tara"yı şaşırtıcı bir uyumla söylüyorlar, daha sonra da patlayan yüzlerce flaş eşliğinde birbirlerine sarılarak ayrılıyorlar. Seyirciler artık şarkı aralarında da oturmuyor. Sıra Zucchero'ya geldiğinde, konser repertuarının Arap müziğinden en uzaklaşan şarkısı başlıyor. "Cosi Celeste", bu versiyonuyla Joe Cocker'ın söylediği bir Donovan şarkısını andırıyor; Mami'nin sözü almasıyla da birden bambaşka bir kimlik kazanıyor. Zucchero bir cool'luk timsali bu arada; Mami'nin yanında dev gibi kalıyor, siyah bir ceket, siyah bir şapka, boynunda akustik gitarıyla, neredeyse insanı sinirlendiren bir sakinlikle bağırdıkça, mikrofonun ayarındaki bir problemden olsa gerek, salon titriyor. Konserin sonunda, herkes eşref vaktindeyken son konuklar olarak Zebda'cı Mouss ve Hakim Amokrane kardeşler çıkıyor. "Des deux cotés", Zebda aromalı bir Mami şarkısından çok, Cheb Mami'li bir Zebda şarkısı. İki kardeşin, her zamanki alçakgönüllü gülümsemesiyle şarkının Arapça bölümlerini söylerken Cheb Mami'nin etrafında göbek dansı yaparak dönmeleri komik bir ayini andırıyor, herkes halinden çok memnun, bizim "maraton tribünü"nde iki-üç Cezayirlinin ağladıklarını görüyorum. Konserin kapanışı için, Mami'nin, nakaratı "ben denizin iki kıyısından geliyorum" diyen bu parçayı seçmiş olması bir tesadüf değil herhalde. Bir ara Cezayir eşofmanlı bir hayranı Mami'nin daveti üzerine bayrakla sahneye çıkıyor ve boynuna sarılıyor şarkıcının. Konser bütün grubun kol kola girip seyirciyi selamlamasıyla sona eriyor.

Salonun boşalması da yine bir futbol maçını andırıyor. Kapının önünde irili ufaklı Arap grupları, Fransızlar dışarı çıkarken, bayraklarını sallayarak "Parisien du Nord"un nakaratını söylüyorlar: "İşte böyle ihanet ettiniz bize, işte böyle..." Maç belki berabere bitmiş, ama turu geçen takım averaj farkıyla Cezayir.

Alican Tayla

Zebdacı kardeşlerin Mami'nin etrafında göbek dansı yaparak dönmeleri komik bir ayini andırıyor, "maraton tribünü"nde iki-üç Cezayirlinin ağladıklarını görüyorum.

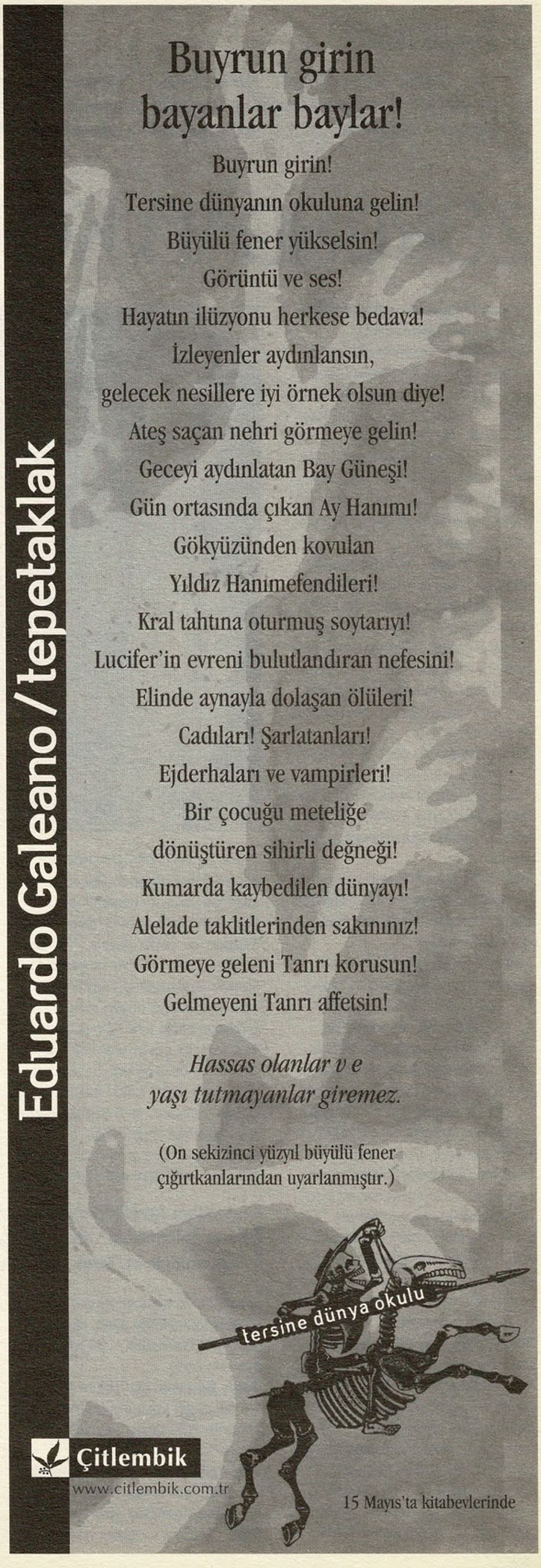

KURBAN

"Sarı Çizmeli Mehmet Ağa", "Namus Belası", "Lambaya Püf De", "Ağlama Değmez Hayat" ve karşınızda Kurban. Cover'larla dolu bu çalışma, "Sert" adını taşıyor ve Kurban'ın "ara albümü" olarak nitelendiriliyor, birinciden bir sonraki, ikinciden bir önceki albüm... Dörtlüyle buluştuk, "Sert"ten ve sertlik derecelerinden konuştuk...

ZORBADAN KORKUN MU VAR?

Kurban: Burak, Deniz, Kerem, Özgür

Kurban kelimesinin arkasındaki fiil, olmak mı, edilmek mi?

Deniz Yılmaz: Kurban edilmek koyunlara özgü bir şey, seçim şansı olmayan o. Yani bu içinde bir kabullenişi, boyun eğişi taşır, hatta halklar için de bu böyle. Gramsci'nin de böyle bir lafı var, "halk kabul etmedikçe zorba varolamaz" diye. İnsan hayır dediği sürece kurban olmama şansı her zaman vardır, bu bir inisiyatif meselesi.

Kurban olmama seçimini yapabilmek için ciddi boyutta toplumsal bilinç, duyarlılık gerekir. Siz bu konuda bir şeyler yapıyor musunuz?

Deniz: Bir şeyler söyleyip bunu bir yerlere iletiyorsan, bilincin bir yerlerine dokunuyorsundur zaten. Özellikle şarkı yapıyorsan, başka şansın olmamalı.

Kerem Tüzün: Biz apolitik bir kuşağız: Belki olması gerekenden çok daha küçük adımlar atıyoruz bu konuda. Üzücü ama, politikadan çok sosyal bağlantısıyla ilgileniyoruz yine de.

Sizin hayata karşı duruşunuzu en iyi yansıtan parça "Zorba" diyebilir miyiz? Parçanın örtük anlamını biraz açar mısınız?

Deniz: Anthony Quinn'in oynadığı "Zorba"dan geliyor şarkının hikâyesi. Çocukluğumdan beri izlediğim bir film. Bir insan, insana ya da hayvana şiddet uyguladığı zaman tepem atıyor. Bir insanın, başka bir insan karşısında boynunu eğmesi de çok ağrıma gidiyor, bana hakaret ediliyormuş gibi hissediyorum. Böyle durumlar, bende aslında olmadığını zannettiğim hisleri harekete geçiriyor, şiddet uygulayan insana şiddet uygulayasım geliyor. Çok fazla insanı öldürmeyi düşündüm sırf bu yüzden. Dışardan asabi gibi gözüküyor olabilirim, kimseye zarar vermem, ama bunları görünce farklı bir tarafım ortaya çıkıyor.

Sizi dinleyen insanların da içinde bulunduğu genç kuşakla ilgili rahatsızlıklarınız var mı?

Deniz: Genelleme yapmaktan hoşlanmam. Bu kuşak, evet, apolitik, ama duyarsızlık apolitiklikten daha büyük bir sorun. Ben başkasının suratında patlayan tokadı kendi suratlarında hissedebilsinler istiyorum, yani insan olduklarını hatırlasınlar. Bir de, insanlar kendilerini değerli hissetmiyorlar. Onlara kendilerini işe yarar, iyi hissettirirsen, "sen bunu anlamazsın" diye yaklaşmazsan, bir şeyler düzelir. "Abi anlamıyor, bırak" zihniyetinin sonu faşizmdir. Anlamıyorsa, ben anlatamamışımdır diye düşünürüm önce. Stüdyoya okulu kırıp öyle çocuklar geliyor ki, bir şeyler üretmek istiyorlar, onlara bakınca umutlanıyorum. Her kuşak kendi içinde eleştirilecek bir yan barındırır, ama sadece bunu öne çıkartmak doğru değil, o insanları yok saymak çok kolaydır. 90'larda Pearl Jam çıktı, Eddie Vedder sahnede şarabını içerken, üstünü gazete kağıdıyla sardı. Bunun adı alçakgönüllülüktür. 90'lar bu da aynı zamanda.

İnsanlara kendilerini işe yarar, iyi hissettirirsen, "sen bunu anlamazsın" diye yaklaşmazsan, bir şeyler düzelir. "Abi anlamıyor, bırak" zihniyetinin sonu faşizmdir.

Burak Gürpınar: Bu toplum artık tek tek değer verilmeyi bekliyor. "Anladın mı?" değil, "anladığını biliyorum" denilmesini istiyor.

Clash gibi yorumladığınız "I Fought The Law" cover'ının sözleri, parçanın orijinal içeriğine göre epeyce farklı. "Herkes o dilbere hayran, dönüp de bakmayan hayvan" gibi sözleri, "kanunla savaştım ve kaybettim" diyen bir parçanın üzerine koymak neden?

Deniz: Neden mi? Çünkü ben o şarkının melodisinin bana çağrıştırdığı sözleri kendime göre yazdım. Şarkıyı sözleriyle almadığımıza göre, bu gayet normal bence. Bir melodiye yüz farklı kişi yüz farklı söz yazabilir.

1997'de, ikinci Roxy Müzik Günleri'nde ikinci olduğunuzda, Aşık Veysel cover'ı yapmıştınız.

Deniz: Aşık Veysel'in hayata bakışı beni çok etkiliyor. Mevlâna ve Halil Cibran da beni en çok etkileyenlerden olmuştur. Olduklarına ve insan olduklarına teşekkür eden bu insanların dilleri hep açık, net ve içten. Sıcak ve hep hayatın içindeler, göçüp gitmiş olsalar bile.

Cem Karaca'nın onca parçası içinden neden "Namus Belası"nı seçtiniz? "Namus Belası", sonuçta, Cem Karaca'nın bile sonradan reddettiği, feodal nitelikte bir şarkı.

Deniz: Cem Karaca nın en sevdiğim şarkısı. Namus cinayetlerini hoş gören bir tavrı yok kanımca. İlk üç dize olayı anlatır, hatta bazı cümleler şöyleyiz böyleyiz, tövbe eder yine şarap içeriz, yani nasıl da sözümüzde duramayan dengesizleriz, der. Dördüncü dizede Cem Karaca asıl söylemek istediğini söyler. "Namus belasına gardaş, verdiğimiz can bizim", yani kardeşler, namus adına öldürüyoruz da, öldürdüğümüz canlar bizim, farkında mısınız?!

"Hiç özen gösterme, gayet dağınık çal abi, daha iyi tutacak işte böyle..." Albümün sonunda böyle demişsiniz. Bu ne anlama geliyor?

Deniz: Biraz öfke var bunun içinde, gayet açık. Bu ülkede, itina gösterip yaptığın şeylere değer verilmemesi durumu vardır, biz de buna ironik bir göndermede bulunduk. Ama kabahat dinleyende değil, itinasız yapanda. Dinleyene ne verirsen onu alır çünkü.

Beş yıllık aradan sonra marttaki Kemancı konserinde, sizin deyimizle "doğru" bir kalabalık vardı...

Kerem: Gerçekten şaşırdık. Kemancı'yı hiç o kadar dolduramamıştık.

Deniz: Albüm çıkalı henüz bir buçuk ay olmuş ve insanlar bizim şarkılarımızı da ezbere söylüyordu. Sahneden "doğru kalabalık" derken şunu kastediyordum: Neyi, niçin söyledi-

ğini bilen insanlar...

Sex & drugs & rock'n'roll söylemi sizin için ne kadar geçerli?

Deniz: Bu söylem bu topraklarda yaşamadı hiç. Biz farklı bir kökteniz. Buradaki halk ozanları esrar kullanıyor muydu, bilemiyorum. *(gülüyor)*

Sizin yaptığınız müziğin soyu nereye dayanıyor?

Kerem: Yine bu topraktan, Anadolu'dan çıkıyor, ama başka bir yorumla geliyor. Tali bir yoldan, ama doğru noktadan çıkıyor. Sırtımızı aşıklara dayayarak hareket ediyoruz.

Deniz: Teksas'ta yaşamadan Teksas'tan beslenme gibi bir ihtimalimiz olamaz zaten. Sen burada binyıllardır aşıkları dinleyip ondan sonra "dünyadaki en iyi rock'n'roll'u yapıyorum" diyemezsin. Yapabileceğin en iyi şey, yeteneğini, aklını kullanarak olayı yönlendirmek. Çok iyi, çok yeni bir şey yapacağım, Amerikalı da dinlediğinde "off bu ne olmuş abi, keşke biz yapsaydık" diyecek: Ortaya böyle bir şey çıkartmalısın.

Bunu yapabileceğinize inanıyor musunuz?

Deniz: Ben inanıyorum. Ama acayip yoğunlaşmamız lazım buna, kapanıp kendi dünyamızı oluşturup derinden taşı çıkartmamız lazım... Rock'n'roll yapan adamlar gibi yaşayamamak motivasyon eksikliği yaratıyor açıkçası. Konserlere giderken amplileri ellerinle taşımak, sonra ellerin ağrırken gitar çalmaya çalışmak berbat bir şey.

Burak: Geçen gün eşya taşımaktan artık kollarım titriyordu ve sahneye çıkmak üzereydim. Bagetleri tutamıyordum.

Kerem: Cemal Reşit Rey'deki işim dolayısıyla birçok cazcıyla tanışıyorum. Adamlar öyle bir sistemin içinde ki, 25 bin satan bir albümden kazandıkları para ve telifle, bir sezon yaptıkları turneyle rahatça geçinebiliyorlar, sonra evlerine gidiyorlar, oturup müzikle uğraşıyorlar... Sevdikleri işi yaparak mutlu bir şekilde yaşayabiliyorlar. Müzisyen gibi yaşayınca daha iyi müzik yapılır, eminim.

Deniz: Böyle bir ortamda bizim bu albümün 100 bin satması gerekiyor ki, evimize rahat gidip dönecek parayı düşünmeyelim. Araba, ev almaktan falan bahsetmiyorum. Ama bizim motivasyonumuz içimizdeki ateşte; bizi ayakta tutan şey müzik.

Yeni albüm için çalışmalarınız ne durumda?

Kerem: Yazın girmeyi düşünüyoruz stüdyoya. Bu sefer daha rahatız, çünkü önümüzdeki albümde cover olmayacak, insanları beklemek durumunda değiliz. Barış Manço şarkılarının izni için üç ay bekledik.

Müziğimiz bu topraktan, Anadolu'dan çıkıyor, ama başka bir yorumla geliyor. Tali bir yoldan, ama doğru noktadan çıkıyor. Sırtımızı aşıklara dayayarak hareket ediyoruz.

Bu albümü önce kime dinlettiniz?

Kerem: Cahit Berkay "şahane olmuş" deyince, koltuklarım bayağı kabardı.

Kerem: Erkin Koray'la da muhabbet ettik, o da durumdan memnun gözüküyordu, bunlar zaten bize gurur vesilesi oldu.

Deniz: Zaten o insanların şarkıları, birinci kaynak. Bu bir şans hakikaten, bu işi çıkaran adamların fikrini alabilmek çok önemli.

"Büyük eserler genelde büyük acılardan çıkar" diye bir laf vardır ya, size böyle bir eser garantisi verilse, çok büyük bir acıya katlanmayı göze alır mıydınız?

Deniz: Şarkı söylerken dilini koparmış, dişini mikrofonla kırmış adamım ben. *(gülüyor)*

Burak: Çok büyük bir eser için çok büyük bir acıya gerek olduğunu sanmıyorum. "Keşke insanlar benim hissettiğimi hissetse" diyecek kadar bir heyecandan ya da mutluluk-

Deniz

Kitaplarıyla, eserleriyle ve hayalleriyle

UNUTULMAYAN KADINLAR

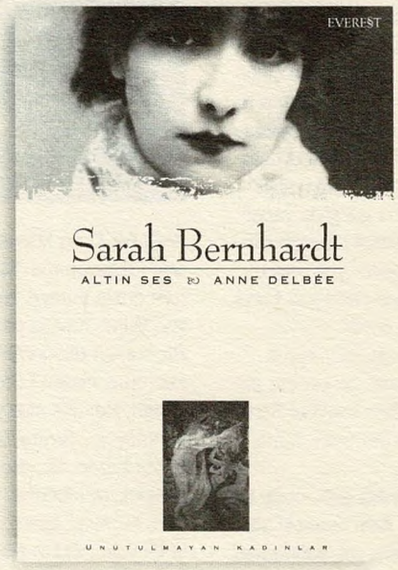

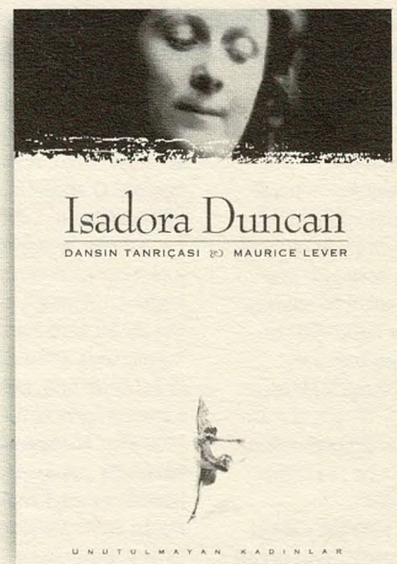

Sevgi Soysal

Frida Kahlo

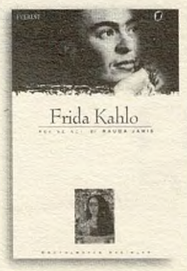

Camille Claudel

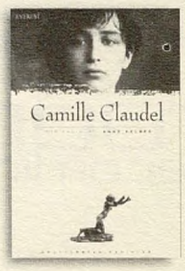

§ EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 34410 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: +90 212 513 34 20-21 Fax: +90 212 512 33 76
e-posta: everest@alfakitap.com www.everestyayinlari.com

tan da çıkabilir sanat. Duygular bıçak sırtı gibidir, acıyla mutluluğun yoğunluğu, derinliği eşittir. Önemli olan, hissetme kapasiten.

Uyuşturucunun yaratım sürecini etkilediğine inanıyor musunuz?

Deniz: Elinde albüm olarak var zaten. *(gülüşmeler)* Yaratım sürecine etkisi olduğu kadar, maymunluğa da etkisi var... Beyninin içinde sadece senin görebileceğin şeyler vardır, ki sen bile, bunları yardımsız göremeyebilirsin... Ve oradan çıkan sözcükleri başkalarına gösterme isteğin olur. İşte bunun çıkış aşamasında yardımcı olabilir belki uyuşturucu. Kimine de hiç yaramayabilir tabii. Marjinal olma isteğiyle yaparsan, ee ne oldu şimdi? Bunun için beynini sikmeye gerek yok bence. Orda burda çatlayıp patlamak bana göre değil. Temiz olmak en iyisi. Ama yapacaksan da, büyücülük yap, tek başına takıl, bir yerlere ak.

Burak: Evet abi. Ben özellikle konserlerde özen gösteriyorum tamamen ayık olmaya.

Sahne ve barındırdığı güç, çoğu insanı tahrik eder. Arzu nesnesi sizce sahnenin kendisi mi, sahnedeki adam mı, yoksa müziğin cazibesinin onu yapana yansıması mı?

Deniz: Hakimiyet. Oraya gelenlerin, senin olduğunu hissetmek. Seni esir alan insana bağlılık. Sahneyi kontrol altına alamıyorsan, erir gidersin. Iggy Pop çok çirkin bir herif, ama bu o adama acayip bir güç kazandırmış. Artık kasları büzüşmüş, benim algım bunu böyle görüyor, ama kadın ona öyle bakmıyor.

Burak: Hakimiyet duygusu bulaşıcıdır. Aslında üçüncü bir göz gibi. Önce sen o duygunun boyunduruğuna giriyorsun, sonra onun vekilliğiyle seni izleyeni alıyorsun.

Birbirinize batan, rahatsız olduğunuz şeyler oluyor mu? Deniz bazen fazla agresif olup sahnedeki aletlere zarar verebiliyor mesela...

Deniz: Agresiflik ya da yapmacıklık değil bu. O an hissettiğin her neyse onun dışavurumu. Mesela atlıyorum oraya buraya, bir şeyler devriliyor, Burak davulu patlatıyor falan... Biz bunları düşünmek durumunda kalıyoruz, neden? Stones gitarı niye kırdım, Hendrix niye yaktım diye düşünmüyor... Seyirci de bunu isteyebiliyor bazen. Bir gece herkes çok sakindi, sinirlendim, tepeye tırmandım, fermuarı açtım, adamlarda hâlâ tık yok... Aldım bira bardağını, kırdım, cart diye çektim alnıma, kanlar içinde döndüm seyirciye, "arkadaşlar, eğleniyor muyuz" dedim ve bir çığlık koptu, herkes tepinmeye başladı. O andan itibaren gece çok eğlenceli geçti. Sabah uyandığımda, aslında ayıldığımda, gecenin faturası bana patlamıştı, ama huzurluydum. Karmaşık, değil mi?

Metallica konserine saldırgan bir ruh haliyle gitmemiştik, ama öndeki azgın insan kümesi bizi delirtti. Etek giymemizin nedeni ise, evet, antipatik gözükmek istedik.

Burak: Bir kere Kerem'i sahneye kelepçeleyip gittin abi. Bir saat kaldı sahnede öyle, ben de çözeceğime resimlerini çektim. *(gülüşmeler)*

Metallica konserindeki tutumunuz hakkında çok konuşuldu. Siz bu konuda ne söylemek istersiniz?

Deniz: Seyirciye sinirlenmek kötü bir şey. Biz oraya saldırgan bir ruh haliyle gitmemiştik, ama öndeki azgın insan kümesi bizi delirtti. Etek giymemizin nedeni ise, evet, antipatik gözükmek istedik. Savunma mekanizması gibi düşün. "Siktirin gidin, ağzınıza sıçacağız" diye bağırıp sahneye bir sürü şey fırlattılar. "Çin ordusuyla gelip annenizi isteriz..." diyorlardı. Konserden sonra eteklerle indik aşağı. Biz yürüdükçe millet açılmaya başladı. Bulduk herifleri, Kerem'in halini görünce adamlar titremeye başladı. Kerem, "evet ne diyordun, konuşalım" dedi. Ben bunu yeterli bulmuştum. Ama Kerem bulmadı. Bir takım olaylar oldu. *(gülüşmeler)* Ama bu olayın bizi çok kötü etkilediğini söyleyemem. O gün oradakilerin çoğu, bugün yine Kurban konserindeler.

Marcel'i anlatsanıza biraz.

Burak: Bir kere, anlatılmayı sevmeyen bir adam, mütevazı bir insan. Bunu konuştuğumuzu duysa utanır, sıkılır. Bir gün bana gelip "müziğinizi takdir ediyorum ve yaptığınız işte tuzum bulunsun istiyorum" dedi. Klip masraflarımızı karşıladı. "Olur mu öyle karşılıksız" dedik. O da, "karşılıktan daha önemli sizin yaptığınız işe devam etmeniz" dedi. Çok sevdik Marcel'i, oturduk konuştuk saatlerce.

Foo Fighters'çılar demiş ki: "Parça ne kadar bizimse, klip de o kadar bizi yansıtmalı, o yüzden video çekimini yönetmene teslim etmeyiz."

Burak: Süper demişler, biz de sürekli fikir üretiyoruz, çok hevesliyiz, 35 mm kamerayı elimize alıp da çekme olanağımız olsa, eminim ki yapardık. Foo Fighters zaten benim çok takdir ettiğim gruplardan biri.

Burak, küçükken apartmanın bodrumunda çalmaya başlayıp Türkiye'nin en iyi davulcularından biri oldun. Hevesinin böyle ciddiyetle üstüne giden çok az insan var...

Burak: 15 yaşındaydım, davul almak için hiçbir şey yemeden para biriktirdim. Herkes "oğlum, davul almadan öleceksin" falan derdi. Babam da sıcak bakmıyordu. Sonunda aldım ve her gün çalışmaya başladım. O zaman da bir grubum vardı. Hep oldu. Her gün saatlerce çalıyordum. Ders de almadım. Kafama göre çalışıyordum. Benim kadar çalışan başka adamlar olduğuna, hatta fazlasının olduğuna eminim, ama benim kadar hamallık yapan kesin olmamıştır... Beni ayakta tutan, sadece çalarken hissettiğim mutluluk.

Davulundaki pelüşün anlamı ne?

Burak: Deniz'e hediyeydi o, ama davula onun boynundan daha çok yakıştı, ben de arakladım.

Kerem, sen TRT çocuk korosunda başlamışsın müziğe. Sonra 89'da bas çalmaya başlamışsın. Geriye dönüp baktığında, bugün istediğin yerde misin?

Kerem: Planladığımdan bambaşka bir yerdeyim. Çünkü o zamanlar çok şahane basçı olmak istiyordum. Şimdi iyi bir müzisyen olmak istiyorum daha çok. O da bir basla olmuyor. Bir sürü farklı alana girmek gerekiyor. Ama artık gruba çalmak istiyorum, bireysel olmaktan farklı bir şey bu. Geçirdiğim parmak sakatlığının da etkisi var belki: Bir adım geri çekilip "dur kardeş, yanlış yoldasın" gibi bir ders oldu bana. Topluluğa dönmem gerektiğini anlattı.

Seyircinin gözüyle Kurban'a baktığınızda ne görüyorsunuz?

Özgür Kankaynar: Ben Kurban'ın seyircisi oldum zamanında. Çok iyi hatırlıyorum, Roxy'de "Karatoprak" söylüyorlardı, tüylerim diken diken olmuştu. Tam bir grup gibi duruyorlardı sahnede. "İşte bu" diyorsun! Şimdi ben geldim, tamamlandı...

Söyleşi: ***Işıl Cinmen - Ahu Birlik***

7"10"12" PLAK.CD.VCD.VHS.DVD.DEMO.POSTER.T-SHIRT.STICKER.ROZET.MAGNET
punk.new wave.hardcore:post-punk.ambient.IDM.electro-pop.experimental.noise.garage
FANZİN.DERGİ.KİTAP.ARABA/UÇAK/GEMİ MAKETLERİ.HOBİ OYUNCAKLARI.İKİNCİ EL

room recordings

sıraselviler cad. sıraselviler pasajı no:74/18 taksim 02122490306 roomrecordings@mail.com

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz - Ahu Birlik - Işıl Cinmen

İSTANBUL METROSUNDA BİR GÜN

Zerrin Canatan, 19, öğrenci

Şu an ne dinliyorsun?
Evanescence.
Başka kimleri dinlersin?
Şebnem Ferah, Feridun Düzağaç, Teoman, Sezen Aksu, Tarkan...
Tarkan'ın yakışıklı olması seni ne kadar etkiliyor?
Çirkin de olsa beni bozmaz. Bence Tarkan çok yakışıklı değil, çok bakımlı.
En sevdiğin şarkıcı kim?
Şebnem Ferah.
Hangi şarkıları?
"Deli kızım uyan", "Mayın Tarlası", "Kadın".
Şebnem Ferah'ın şarkılarında sana en dokunan cümle ne?
"Çocukken sahip olduğum kırmızı rugan ayakkabılar / onlar da senin gibi çok tatlıydılar / ama canımı yakardılar".
Kırmızı rugan ayakkabın var mıydı?
Benim yoktu.
Canını acıtan kimseler oldu mu?
Benim için bu şarkı aşk anlamına geliyor. Genciz, severiz, aldatılırız.
Bahar geldi, aşk hayatın nasıl?
Aşka inanmıyorum.

Ozan Özyüksel, öğrenci, 20

Şu an ne dinliyorsun?
Korn.
Radyo mu, kaset mi?
Her zaman mp3 dinlerim.
Kimler var başka?
Korn var. Yerlilerden Deniz Arcak, Kıraç, Yalın var.
Neyini beğeniyorsun Yalın'ın?
Sound güzel. Alaturka hoşuma gider. En çok vurmalılar. Bazen metal de dinlerim, arabesk de.
Sözler önemli değil mi?
Arabeskte sözler önemlidir. Teması aşk üzerinedir.
Seni derinden etkileyen bir şarkı sözü?
Kıraç'ın "Senden Başka"sı etkiliyor, içinde bulunduğum durumdan dolayı.
Nedir içinde bulunduğun durum?
Ayrıldık.
Barışmıyor mu seninle?
Ben barışmıyorum. Ama bu gidişle barışacağım.

Yaprak Ağoğlu, 21, öğrenci

Şu an ne dinliyorsun?
Metal. Bir Türk grubu, adını bilmiyorum.
Heavy metal'de seni ne etkiliyor?
Müzik kalitesi ve sözler... Genelde sözleri ruhsal bunalımları anlatıyor.
Nasıl bir ruhsal bunalım bu?
Ölmek gibi, anlamsızlık gibi.
Bir Türk sanat müziği şarkısına denk gelsen, sözlerinden etkilenir misin?
Galiba evet. Geçen gün bir Türk filminde bir şarkıya rastgeldim ve dinledim.
Neydi sözleri?
"Bekledim sabah akşam yollarını / ölmek istedim, bir türlü ölmedim..."
Bir başucu albümün var mı?
Anatema'nın albümü.
Başucu kitabın?
"Büyücülük Tarihi".
Büyücülükle mi ilgileniyorsun?
Ama yalnızca teorik olarak.
Burçlara inanıyor musun?
Evet. Yayım ben.

Menderes Akdağ, 23, mısırcı

Ne dinliyorsun?
Kral FM.
Kim çıkarsa çok sevinirsin?
Müslüm Gürses, Cengiz Kurdoğlu. Her türlü sohbet de var.
Kurdoğlu'nun en sevdiğin şarkısı?
"Gelin olmuş gidiyorsun..." Ondan sonra "Liselim".
Evlenmeyi düşünüyor musun?
Parayı bulursak inşallah.
Ne zamandan beri mısır satıyorsun?
İlkokuldan çıktığımdan beri satarım.
Zabıta gelince kaçıyor musun?
Niye kaçayım, o da benim gibi insan.
Diğerleri hemen kuytuya kaçıyor.
Ben zaten kuytudayım.
Nasıl kuytu? Taksim meydanının ortasında, Metro girişindesin...
Yok yok, burası kuytu.

BİLGİ ÜNİVERSİTESİ KAMPÜSÜ

Hamiyet Özbek, 43, temizlik görevlisi

Nerede oturuyorsunuz?
Sarıyer.
Kaç yıldır burada çalışıyorsunuz?
Dört yıl oldu.
Gençlerle iç içe olmak nasıl?
Hepsi iyi çocuklar, ben burda sıkılmıyorum hiç.
Okulda çalan müzikleri seviyor musunuz?
Pek anlayamıyorum.
Peki siz neler dinliyorsunuz?
Halk müziği, türkü.
En çok kimler mesela?
Belkıs Akkale.
Kimin konserine gitmek isterdiniz?
Arif Sağ, Gülcan Koç... Ama zamanım olmaz ki hiç, dermanım da.

Kamuran Kaygısız, 45, büfeci

Burası iyi iş yapıyor mu?
Şimdilik o kadar değil, yeni açıldı.
Daha önce ne yapıyordunuz?
Sekreterlik. Emekli olduktan sonra zaten bu işi yapmak istiyordum.
Siz de bir şeyler atıştırıyor musunuz burdan?
Tabii ben de yiyorum, tost yiyorum en çok.
Müzik dinliyor musunuz içerde?
Pop müzik dinliyoruz, Yıldız Tilbe, Çelik var şu an.
Ünlü biri olmak ister miydiniz?
Bilmem ki nasıl olurdu? Ama huzurum kaçacaksa, hiç istemem.
Çocuğunuz var mı?
Bir oğlum var, 29 yaşında. Şoför.
Ne olmasını isterdiniz?
Pilot.
Neden?
Uçsun, özgür olsun diye.

Doğukan Ulupınar, 20, öğrenci
Halit Katipzadeler, 20, öğrenci

Hangi bölümdesiniz?
Halkla İlişkiler, birinci sınıf.
En çok hangi dersi sevdiniz?
Halit: Ekonomi. Pek başarılı olamasam da, çok yararlı çünkü.
Doğukan: Türkçe. Türkçe olduğu için.
En son gittiğiniz konser hangisiydi?
Halit: Yazın Haluk Levent'e gittim.

Doğukan: Kıraç.
Kimleri dinliyorsunuz en çok? Yabancı, yerli?
Halit: İkisinden de dinliyoruz. Yabancılardan, daha çok metal.
Doğukan: Ben Björk severim.
Koşa koşa gideceğiniz konser var mı?
Doğukan: Björk gelse keşke.
Halit: Bryan Adams.
Okul, ev haricinde takıldığınız yerler?
Halit: Taksim'de Kemancı. Çok renkli, her türlü insanın olduğu bir yer.
Doğukan: Ben daha çok Tünel tarafını seviyorum, daha sakin.

KEMANCI

Murat Kuru, 30, bar görevlisi

Kaç yıldır bu işlerin içindesiniz?
10 yaşından beri. Erdekliyim, orda başlamıştım, meyva suları hazırlayarak.
Ne tip insanlar geliyor buraya?
En sıradan tipten en marjinaline, ünlüsünden normal vatandaşa, çok farklı insan bir arada.
Bazen "bu işleri bırakayım" dediğiniz oluyor mu?
Çekip gitmek, arınmak istiyorum, tekne alıp bir sahil kasabasında, hareket edebileceğim şeylerle uğraşmak istiyorum. Ama bir benimseme, bir tutku da var çalıştığım ortama.
Burda en severek dinlediğiniz grup hangisi?
Hepsini ezberledik artık, ama Josephine iyi. Ama sıkılıyorum, Sezen Aksu dinlesem diyorum bazen.
En son aldığınız CD hangisiydi?
Red Hot Chili Peppers aldım kız arkadaşıma. İkimiz de çok sevdik, çok enerjik.
Hangi sigarayı içiyorsunuz?
Camel'cıydım. Aslında bırakmıştım, ama cebimde Lucky Strike var.

→27

her zaman **ÖSS** her yerde

SAYISAL

1. Dünyanın en kalabalık konseri, **1994 yılbaşında, Brezilya'da, Rio de Janeiro'da verildi. Ücretsiz konseri izlemek için tam** 3.5 milyon kişi **Copacabana kumsalında toplanmıştı. Sahnede kim vardı?**
a) Rod Stewart b) Madonna c) Rolling Stones d) Sting

2. **"Üç yıl, beş ay, iki gün..." Bu neyin süresi?**
a) Sex Pistols'ın kurulmasıyla dağılması arasında geçen süre
b) Arrested Development'ın ilk albümlerini hazırlamak için uğraştıkları süre, ki bu albümün ismine de ilham verdi
c) Beatles, İngiltere'de ilk plaklarının yayınlanmasının üstünden bu kadar zaman geçtikten sonra Amerika'ya ayak bastı
d) Country yıldızı Merle Haggard'ın hapishanede yattığı süre

3. **Dünyanın** en pahalı videoklibi **Michael-Janet Jackson'ın "Scream" şarkısına ait. Mark Romanek'in yönettiği klip kaça maloldu?**
a) 7 milyon $ b) 5 milyon $ c) 10 milyon $ d) 1 milyon $

4. **Bir** "babamın öldüğü yaştayım" **vakası:** Jeff Buckley **ilk albümü "Grace"i, 1994'te, folk şarkıcısı babası** Tim Buckley**'nin öldüğü yaşta çıkarmıştı. Tim Buckley 1975'de öldüğünde Jeff 9 yaşındaydı. Tim kaç yaşında öldü, Jeff ilk albümünü kaç yaşında yayınladı?**
a) 25 b) 26 c) 27 d) 28

5. **Paul Simon'dan** "Sevgilini terketmenin W yolu", **Rolling Stones'dan** "X'inci sinir krizi", **King Crimson'dan** "Y'inci yüzyılın şizoid insanı", **Beatles'tan** "Haftanın Z günü". **Bu şarkı isimlerindeki doğru WXYZ sıralaması aşağıdakilerden hangisi?**
a) 100-13-20-7 b) 50-19-21-8 c) 10-10-21-7 d) 100-20-20-5

6. **"Sene 965, mevsim sonbahar / Taşlık parkı, pazar çayları, renk renk gazinolar / Blue jean daha yeni yeni / Sevda sarmış seni beni / Dans dersleri, leblebili gazoz, yazlık sinemalar..."** Kim söylüyordu "1965" adlı bu şarkıyı?
a) Süavi Karaibrahimgil b) Ünol Büyükgönenç
c) Maria Rita Epik d) Murat Kemaloğlu

7. **"4 6 3" isimli şarkı,** beyzboldaki üç mevkiden **hareketle yazılmış. Meğer** "dört, altı, üç" hareketi **baleden farksızmış ve bu kombinasyonu yaratan takımın sırtı yere gelmezmiş. Klibi bugünlerde MTV'de sık sık gösterilen bu şarkıyı kim söylüyor?**
a) Buck 65 b) Fury 66 c) September 67 d) Jet 68

8. **Müzik, moda ve popüler kültür harmanı aylık İngiliz** The Face **dergisi geçen ay** ömrünü noktaladı. **Bu "cool" dergi kaç yaşındaydı?**
a) 32 b) 12 c) 18 d) 24

9. Rolling Stones**'un "Sympathy For The Devil" performansını merkez alan 1968 yapımı** "One Plus One" **filminin yönetmeni kim?**
a) Cassavetes b) Godard c) Truffaut d) Antonioni

10. **1991'de** Jethro Tull **konserlerinde** Açıkhava **kaç akşam full çekti?**
a) 2 b) 3 c) 4 d) 5

SÖZEL

1. **Aşağıdaki gruplardan hangisi** Finlandiyalı **bir** punk **üçlüsü?**
a) Punk Floyd b) Dread Zeppelin c) Deep Turtle d) Sex Beatles

2. **Wolfgang Becker'in yönettiği** "Good Bye Lenin" filminin müzikleri **aşağıdaki Fransız sanatçılardan hangisine ait?**
a) Pascal Comelade b) Yann Tiersen
c) Bruno Coulais d) Sebastien Tellier

3. **Frying Pan (Kızartma tavası) nedir?**
a) Blues şarkılarına konu olan, cezaevlerindeki kırbaçlama odaları
b) The Doors'un ilk provalarını yaptığı garaj
c) 1930'larda icat edilen ilk elektro gitar
d) BBC'de rock'n'roll çalan ilk radyo programı

4. "Heavy Metal" **ifadesinin şarkı sözünde kullanıldığı** ilk rock parçası **aşağıdakilerden hangisi?**
a) In-A-Gadda-Da-Vida - Iron Butterfly
b) Born To Be Wild - Steppenwolf
c) Paranoid - Black Sabbath
d) Purple Haze - Jimi Hendrix

5. **Amerikalı çağdaş folk şarkı yazarlarından biri anlatıyor: "Konserlerde** AC/DC cover'ları **çalınca, herkes şaka yaptığımı düşündü. 'Hepsi de çok güzel şarkılar, hele bunları AC/DC'nin diye anons etmen çok matrak' diyorlardı. Ben de insanları inandırmak için onları bir albümde toplamaya karar verdim." AC/DC şarkılarını** "What's Next to the Moon" **albümünde yorumlayan bu sanatçı kim?**
a) Will Oldham b) Vic Chesnutt c) Mark Kozelek d) Dan Bern

6. Rick Rubin **aşağıdaki isimlerden hangisinin** prodüktörü değil**?**
a) Slayer b) Run DMC c) Johnny Cash d) Guns N' Roses

7. **Bütün dikkatleri aniden İngiltere'ye ve Brit pop'a çeviren ilk** Oasis single'ı "Supersonic", **tesadüfen, rock dünyasını etkileyen önemli bir olayla aynı hafta içinde piyasaya çıkarılmıştı. Neydi bu olay?**
a) Kurt Cobain'in ölümü
b) Velvet Underground'un yeniden toparlanarak verdiği ilk konser
c) Freddie Mercury'nin ölümü
d) Lennon'ın yarım kalmış bestesi "Free As A Bird"ün Beatles elemanlarınca tamamlanarak plak yapılması

8. **Korn'un ünlü cover'ı** "Wicked" **hangi** hiphop**'çuya ait?**
a) Chuck D b) Ice Cube c) Ice-T d) Eminem

9. **Tıpkı Cahit Berkay gibi,** gitar-saz-yaylı tambur **üçlüsüne hakimiyetiyle ve** "Acıh da Bağa Vir" **bestesiyle tanıdığımız** Kurtalan Ekspres **elemanı kimdir?**
a) Celal Güven b) Bahadır Akkuzu
c) Ohannes Kemer d) Nur Moray

10. **Aşağıdakilerden hangisi** harpsichord**'un eşanlamlısıdır?**
a) Obua b) Klavsen c) Harmonium d) Armonika

sözel 5

sözel 6

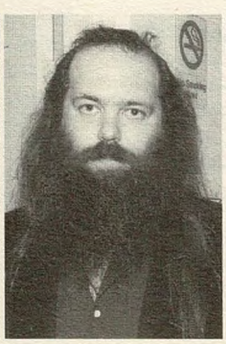

sözel 2

sayısal 4

sözel 8

sayısal 8

mor ve ötesi | dünya yalan söylüyor

tüm müzik noktalarında.

PASAJ

Kurt Cobain aramızdan ayrılalı 10 yıl geçti. "Smels Like Teen Spirit"in yayınlandığı 1991 güzünden bu yana etkisi hiç silinmedi. Bir tüfekle canına kıydığı 5 Nisan 1994 tarihi bir son değil, efsanenin ikinci perdesinin başlangıcı oldu. Cobain ve Nirvana tarihinde dolaşacağımız uzun soluklu belgesele, Temmuz 1993'de Manhattan'da gerçekleşen özel bir muhabbetle başlıyoruz: Ünlü rock yazarı Jon Savage soruyor, Cobain içtenlikle cevaplıyor... Ardından, gazeteci Everett True ve müzisyen Vernon Reid alıyor sazı... Önümüzdeki aylarda da Cobain'li hatıralara kulak vermeyi sürdüreceğiz, yokluğunu değil, var ettiklerini tartışmaya çalışacağız... Cansız bir efsaneyi unutsak da, kapaktaki ağzından su fışkırtan fırlama çocuğu unutmayalım. Bogota'daki duvar yazısı gibi, "karamsarlığı daha iyi zamanlara bırakalım".

AĞRILARA MÜTEŞEKKİRİM

Kurt Cobain: 1967'de, Washington, Aberdeen'de doğdum ve Aberdeen'le, birkaç kilometre uzaktaki Montesano arasında geçti hayatım. Yedi yaşımdayken, annemle babam ayrıldı. Çok büyük utanç duyuyordum. Okul arkadaşlarımın yüzüne bakamaz olmuştum. Umutsuzca, klasik bir aile arzuluyordum. Bir baba, bir anne, güvenlik. Yıllarca, bundan ötürü annemle babama kızgınlık duydum.

Jon Savage: Şimdi barıştınız mı?

Anneme hep daha yakın kaldım, o daha müşfikti. Geçen seneye kadar, on yıl boyunca babamla konuşmadım. Sonra, Seattle'daki bir konserde, beni görmeye kulise geldi. Artık nefret etmiyordum, sadece ona söyleyecek bir şeyim yoktu. Sırf aramızda kan bağı olduğu için biriyle takılmak istemiyorum. Babam sevgisini gösteremeyen ya da bir sohbet yürütemeyen bir adamdır... Onu son gördüğümde, ona bunu söyledim ve onunla bir işim olmadığını anlamasını sağladım. Büyük bir hafifleme oldu benim için.

Bu tür şeyler insanın hayatını mahvedebiliyor, ama başından atamıyorsun da...

Bir yandan da, hayatım boyunca yaptığım bu oldu. Hep patrona haber vermeden istifa ettim: Günün birinde işe gitmez oluyordum, o kadar. Lisede de aynı şey oldu, bitirmeye iki ay kala bıraktım. Sorunlarla asla cepheden yüz yüze gelemiyorum... Bu durumda, babamla yüzleşmek... Gerçi o bana gelmeyi tercih etmişti ama... Yine de bir rahatlama oldu.

Bu konuda yazdın mı? "Serve The Servants"da böyle sözler var...

Evet. İlk defa aile, akrabalık ilişkileri gibi bir konuyu orada tam olarak işlemiştim. Bu konularda şahsî şeyler çok ender yazdım. Ama, tabii ki, bu meselelere duyarlıyım.

Büyüme çağında yalnız mıydın?

> **"Lise şenliğinde herkesi öldürme ihtimali en yüksek kişi" seçilebileceğimi düşünüyordum. İnsanın ruh sağlığının o noktaya gelebilecek kadar bozulabileceğini görebiliyordum.**

Evet, çok. Aslında, boşanmaya kadar mutlu bir çocukluğum oldu. Sonra, birdenbire, bütün dünyam değişti. Asosyalleştim. Çevremin bana sunacağı pek bir şey olmadığını fark etmeye başladım. Küçücük bir şehirdi, önemsediğim gerçek dostluklarım, aynı şeylerden hoşlandığım arkadaşlarım yoktu. Ben sanatsal şeylerle uğraşmayı, müzik dinlemeyi seviyordum.

Lisedeyken, etrafındaki insanlardan uzak mı duruyordun?

O kadar uzak duruyordum, o kadar asosyaldim ki, deli gibi görülüyordum. Benimle uğraşmazlardı, sataşmazlardı. Öylesine farklı, öylesine sakattım ki, beni rahat bırakıyorlardı. "Lise şenliğinde herkesi öldürme ihtimali en yüksek olan kişi" seçilebileceğimi düşünüyordum...

İnsanın o noktaya nasıl gelebileceğini anlayabiliyor muydun?

Evet, insanın ruh sağlığının o noktaya gelebilecek kadar bozulabileceğini görebiliyordum. Evet. Bu türden hayaller kurma noktasına gelmiştim, ama her zaman, öncelikle kendimi öldürmeyi tercih ederdim. Bu tür mevzulara değinen filmlere bayılıyorum. "Carrie" gibi, lise şenliklerinde geçen hınç alma temalı filmle-

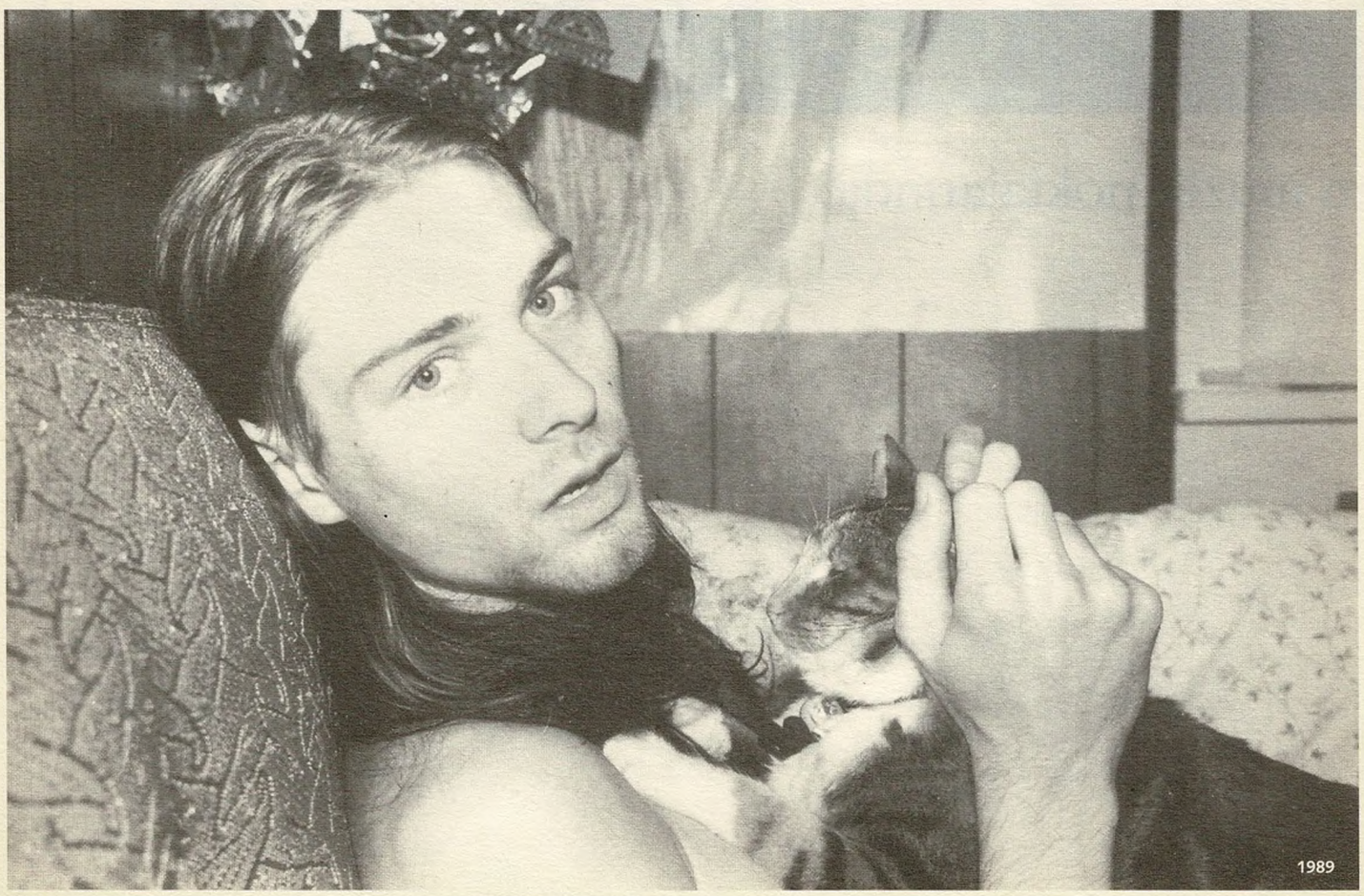

1989

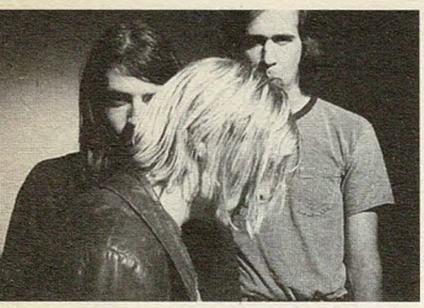

ri çok seviyorum.

İlk ne zaman punk rock dinledin?

Büyük ihtimalle 1984'de. Tam olarak tarihi hatırlamaya çalışıyorum, ama hiç başaramadım. Kütüphanede "Sandinista"yı (Clash) bulmuştum ve hiç hoşlanmamıştım. Hayıflanmıştım da, çünkü punkrock dinlemeyi uzun süredir istiyordum. Creem dergisinin Sex Pistols'ın son turnesinden söz etmesinden beri. Bunları okuyordum ve bu müziği dinlemenin, onun bir parçası olmanın ne kadar harika bir şey olacağını düşünüyordum. 11 yaşında filandım herhalde, turnelerini takip edememiştim. Seattle'a gitme fikri bile imkânsızdı. 200 mil ötedeydi. Belki de annemle babam iki-üç kez götürmüştür, ama hepsi aile seyahatleriydi işte. Habire punk rock albümleri arıyordum, ama tabii ki, Aberdeen'deki plakçı dükkânında bulunmuyordu. Devo, Oingo Boingo falan gibi şeyler satın almak zorunda kalıyordum. Sonra 1984'de, Montesano'da yaşayan Buzz Osborne (Melvins'den) bana birkaç derleme kaset kaydetti: Black Flag, Flipper, en ünlü punk grupları... Tam mânasıyla nefesim kesilmişti. Nihayet, yolumu bulmuştum. Daha o gün, saçlarımı kestim. Her gün, sabahtan akşama kadar bu kasetleri dinliyordum. Harikaydı. Gitar çalmaya başlayalı birkaç yıl olmuştu ve kendimce punk çalmaya çalışıyordum, en azından öyle olduğunu sanıyordum. Hızlı olduğunu, çok fazla distorsiyon olduğunu biliyordum... Sosyal ve siyasal açıdan benim hissettiklerimi, duyduğum öfkeyi, yabancılığı çok iyi ifade ediyordu. O zamanlar çok sevdiğim, hâlâ da bazı melodilerini çok beğendiğim Aerosmith ve Led Zeppelin dinlediğimde, o gruplarda bir şeyin eksikliğini hissediyordum. Onlarda beni rahatsız edenin cinsiyetçi, seksist yanları olduğunu anlamam yıllarımı aldı, çüklerinden ve düzüşmekten başka bir şey hakkında yazdıkları yoktu.

Bütün bunlar hakkında düşünmeye ne zaman başladın? Bir rock müzisyeni için çok sık rastlanır bir şey değil... Bu, punk'tan mı kaynaklanıyor?

Hayır, daha önceye dayanıyor. Erkek arkadaş edinemediğim için, kızlarla dolaşmaya başladım ve o zaman, onların saygı görmediğini, onlara eşit davranılmadığını fark ettim. Çoğu zaman, orospu ya da aptal muamelesi görüyorlardı. Ancak kafamı kurcalayanın bu olduğunu anlamam vakit aldı. Punk rock'u keşfettiğim zamanlarda, beni kızdıran şeyin ne olduğunu anlamaya başlıyordum. Her şey yerli yerine oturdu. Sorunun kendimde olmadığını, kafayı yemediğimi anladım.

Gay olduğunu düşünen insanlarla aranda sorunlar var mıydı?

Evet. Ben kendim de gay olduğumu düşünüyordum. Sorunumun çaresinin belki de bu olduğunu sanıyordum. Hiç denemedim, ama okulda gay bir arkadaşım vardı ve ilk defa o zaman, insanlarla açık bir çatışmaya girmiştim. Onunla takılmaya başladığımda, sorunlar çıktı. Suratımı dağıtmaya kalktılar. Sonunda, annem onunla arkadaşlık etmemi yasakladı. Homofobik bir kadındır.

Nirvana'nın yakaladığı başarının bilincine nasıl vardınız?

Bilemiyorum. Avrupa'da turnedeydik. Her şeyin nasıl olup bittiğini hâlâ tam olarak bilemiyorum. Bana öyle geliyor ki, "Teen Spirit"ten kaynaklanıyor, çünkü o klibi daha yeni bitirmiştik ve biz turnedeyken televizyonda gösterilmeye başlamıştı. Arada sırada arkadaşlarımdan mesajlar alıyordum, ünlü olduğumu söylüyorlardı.

Ama sonuçta, belli bir anda bunun farkına varmadın mı?

Aerosmith ve Led Zeppelin dinlediğimde, o gruplarda bir şeyin eksikliğini hissediyordum. Onlarda beni rahatsız edenin cinsiyetçi, seksist yanları olduğunu anlamam yıllarımı aldı.

Eve döndüğümde. Bir arkadaşım, MTV'de, yerel kanallarda, nerede rastladıysa, grupla ilgili çıkan her şeyi bir kasete kaydetmişti. Korkunçtu.

Ünlü olma hali seni uzun süre korkuttu mu?

Aşağı yukarı bir buçuk yıl, sekiz ay öncesine kadar. Çocuğumun doğumuna kadar. O zaman, bu durumu nihayet kabul etmeye karar verdim. U2'nun saçma ifrat durumlarına varmak istemiyordum... Bir mecburiyet hissi duyuyorum, çünkü bu grubu seviyorum. Nerdeyse koparacaktım, bırakmak istedim...

Geçen yılın ortalarında mı?

O zaman gruptan ayrılmak istedim, çünkü starlık yapıyordum, beş parasız kalmıştım ve Tad'le şu turne işi vardı. Ama "Nevermind"ın patladığı andan bahsediyorum. Grup duygusal açıdan beni yormaya başlamıştı. Çok sık açıkhava festivallerinde çalıyorduk. Bundan daha boktan bir şey olamaz. Kafayı yemiş, uçmuş bir kalabalığın karşısındasınız, sahnede kimin olduğunu bile umursamıyorlar. Uyuşturucuyu bırakmaya çalışıyordum, artık ipin ucu kaçmaya başlamıştı. Yılın sonuna kadar grubu mu bıraksam, ismimizi mi değiştirsek tereddüdü içindeydim, çünkü Chris (Krist Novoselic) ve Dave'le (Grohl) birlikte müzik yapmayı hâlâ çok seviyorum ve birbirimizden ayrıldığımızı düşünemiyordum bile. Marazî bir durum. Chris, Dave ve benim aramda sahnede hakikaten ruhî bir bağ olup olmadığını bilmiyorum. Onların farkında bile olmuyorum, kendi dünyama kapanıyorum. Varlıklarının benim için önemli olmadığını, herhangi bir stüdyo müzisyeniyle çalabileceğimi söylemiyorum. Aynı şey olmayacağını biliyorum, ama...

Benim açımdan, grubun özgün hali Chris, Dave ve sensin...

Ben de öyle düşünüyorum, çünkü ilk defa usta bir bateristimiz var. Bu grupta olduğumdan beri, iyi, sağlam bir baterist ihtiyacı duydum. Çok sevdiğim ve bateristleri korkunç olan bir sürü grup var, ama bizim müziğimiz için bu mümkün değildi. En azından, şu ana kadar yaptığımız müzik için. Kendimi Dave'in yerine koymak ve öyle şarkılar yazmak isterdim. Daha yapabileceğimiz bir dolu şey var.

Bu sene turne yapsaydınız, albüm satışları daha da artardı...

Evet, albüm sürekli listelerde kalırdı... Tatile ihtiyacım vardı. Her neyse, biraz boş zamanımız olunca, uyuşturucu ciddi bir sorun haline geldi. Turne biter bitmez uyuşturucuya gömüldüm. Uyuşturucu yüzünden grubun dağılmakta olduğunu göremiyordum.

Uyuşturucu meselesi nasıl ortaya çıktı?

Aşağı yukarı bir yıldır, ara ara eroin alıyordum. Beş küsur yıldır bir mide sorunum var. Bazen, özellikle turnelerde, kendimi uyuşturucu almış gibi hissediyordum, açlıktan geberiyordum, midem kazınıyordu ve ne olduğunu bir türlü anlayamıyordum. Bir sürü şey denedim. Beslenme şeklimi değiştirdim, ilaç kullandım, içkiyi bıraktım, tütünü bıraktım. Hiçbiri işe yaramıyordu. Ben de her sabah kendimi canki gibi hissetmekten, her gün kusmaktansa, ağrıyı kovacak bir madde alsam daha iyi ederim diye düşündüm. Esas nedenin bu olduğunu söyleyemem, ama bu da önemli bir rol oynadı. Düşünülebileceğinden daha çok.

Mide sorununun neden kaynaklandığını bulabildin mi?

Hayır. Hâlâ arada sırada devam ediyor. Aslında pek kalmadı. Psikosomatik, 20'li yaşlarda annemde de varmış, sonra geçti. Bu yüzden habire hastaneye taşınırmış.

Belki de şimdi kendini daha iyi hissediyorsundur...

Özellikle de evlendiğimden ve bir çocuğum olduğundan beri. Geçen yıl, zihinsel ve bedensel bakımdan sağlığım düzeldi. Turneye çıkma fikri coşku veriyor. Annemle babamın boşanmasından önceki dönemden beri, hiç kendimi bu kadar iyimser hissetmemiştim.

İdeallerinle içinde bulunduğun durum arasında bir bağlantı kopukluğu, bir tutarsızlık hissettiğin oluyor

1993

BULUTSUZLUK ÖZLEMİ

BULUTSUZLUK. SENFONİ

TÜM MÜZİK NOKTALARINDA

ADA MÜZİK

www.adamusic.net

mu? Böyle bir endişen var mı?

Bilemez oldum artık. Bundan bir buçuk yıl önce çok daha tutarsız olduğumu sanıyorum, ne için olduğunu bilemeden körlemesine savaşıyordum... Aslında bir anlamda, hâlâ öyleyim. Basın karşısında nasıl davranmam gerektiğini tam olarak bilemiyorum. İyi anlaştığım ve insan olarak takdir ettiğim bir avuç gazeteci oldu ve büyük ihtimalle onlar iyi yazılar çıkaracaktır ortaya. Bir yıl kadar önce, bir daha asla medyaya konuşmama kararı almıştım. Asla görünmeyecektim. Bir rock grubunun ya da bir avuç şeytan ruhlu gazetecinin bana hayatımı dikte etmesine izin vermeyecektim... Bileklerimi doğrayacak hale gelmiştim. Ama güven duyduğum, konuşmaktan hoşlandığım insanlarla tanıştım, bunların bir kısmı da gazeteci. Birlikte çalıştığım insanlardan bazılarını ailem gibi görüyorum. Artık menejerliğimizi yapmayan, Gold Mountain'ın sahibi Danny Goldberg benim için ikinci bir baba oldu. Onun gibi böyle birkaç kişinin büyük desteğini, yardımını gördük.

Bir anlamda, güçlü pozisyondasınız, iyi satış yapmayacak olsa bile, ki ben öyle düşünmüyorum, arzu ettiğiniz albümü, arzu ettiğiniz gibi yaptınız...

Kesinlikle. Hemen yarın "Flowers Of Romance"i (PIL'in üçüncü "zor" albümü) çıkarabilirdim, eğer yapmayı arzu ettiğim albüm o olsaydı. İşte tam da bu nedenle "In Utero" beni bu kadar meşgul ediyor. O albümün promosyonunu yapmak istiyorum. Satışları artırmak için değil, daha önce hiçbir albümden bu kadar gurur duymamıştım. Başından beri kafamın içinde olan sound'u nihayet yakaladık.

"Nevermind"da bu sound yok muydu?

Kesinlikle yoktu. O çok temiz, pürüzsüz. Evde hiç o tür albümler dinlemem. O albümü de dinleyemiyorum. Parçaların çoğunu beğeniyorum, çalmak hoşuma gidiyor. Ticarî açıdan, çok iyi olduğunu düşünüyorum, ama biraz Cheap Trick'vari. Benim dinleyici olarak zevkime göre, fazla pürüzsüz. Miksajı yaptığımız stüdyo beni yanılttı. Butch'la (Vig) birlikte kendimiz bir buçuk haftada miksajı yapalım istedik, ama artık dikkatimi veremiyordum, ilgimi çekmiyordu.

Narkolepsiye, yani uyku hastalığına mı yakalanmıştın?

Konserlerden önce habire kendimi uyurken yakalıyordum. Çoğunlukla, sahne arkasında korkunç bir ortam oluyor, kimseyle konuşmak gelmiyor içimden; öyle olunca da uyuyorum. O kadar çok insan tanıyoruz ki, onlara gitmelerini de söyleyemem. Axl Rose gibi davranmak da asla istemem, kendi özel otobüsümmüş, kendi soyunma odammış...

18 Ağustos 1992'de doğan kızı Frances Bean'la

Nasıl şarkı söylüyorsun? Birden fazla sesin var...

Çoğu zaman, karnımdan, midemin sancısının geldiği yerden söylüyorum. Acı, ıstırap ve öfke oradan geliyor. Ne zaman endoskopi yaptırsam, midemde kızarmış ve tahriş olmuş bir bölge olduğunu söylediler. Psikosomatik işte bu, her şey öfkeden ve çığlıklardan kaynaklanıyor. Müzik iki şekilde vücudumu tahrip ediyor. Lisedeyken omurgamda hafif bir eğrilme vardı. O zamanlardan beri gitar çalıyorum, ve enstrümanın ağırlığı sırtımı kamburlaştırdı. Dik durduğumda, her şey ters oluyor aslında.

Tedavi görebilirdin...

Ara sıra bir uzmana gidiyorum... Skolyoz tam olarak iyileşmiyor, çünkü omurga ta ergenlik çağından itibaren eğilmiş. İnsanların çoğunda omurgada hafif bir kamburluk vardır... Ama bende sürekli sırt ağrısı yapıyor. Sürekli ağrı çekiyorum. Ve bu, müziğimizdeki acıya ekleniyor. Hakikaten. Bir anlamda, bu ağrılara müteşekkirim.

Şu silah hikâyesi neydi? (4 Haziran 93'te, evdeki bir kavga üzerine Courtney Love polis çağırıyor. Polis evde silah ele geçiriyor.)

Saçmalık. Al işte, her şeyi bırakma arzusu uyandıran şeylerden biri daha. Ben hiçbir zaman karımın boğazını sıkmadım... Şu her yerde yazılanlar, Rolling Stone'da bile... Polis raporunda... Courtney'nin boynunda kısa bir kolye vardı, anlıyor musun? Onu çekip aldım ve polis de boğazlamaya kalktığımı iddia etti. Dövüşmüyorduk bile. Çok yüksek sesle müzik yapıyorduk ve komşular polis çağırmış. Uzun zamandır evde prova yapmamıza rağmen, ilk defa şikâyetçi olmuşlardı...

Çok Axl Rose'vari olmuş...

Kesinlikle. İnsanlar öyle davranma-

nı bekliyor, çünkü sen uçuk bir starsın... Polis aslında çok "cool" davrandı. Doğruyu söylemek gerekirse, inanamıyordum. Seattle'da yeni bir yasa var, buna göre, eviçi şiddet durumunda eşlerden birinin hapse girmesi gerekiyor. İşte o zaman, Courtney'yle hangimizin birkaç saatliğine hapse gitmesi gerektiği konusunda kavga ettik. Evde silah olup olmadığını sordular, ben de yok dedim, çünkü silah olduğunu bilmelerini istemiyordum. Bir M16'ım ve iki tabancam var. Bir dolabın içinde, boş olarak duruyorlar. Silahları aldılar. Çok saçma bir durumdu. Aslında, fol yok yumurta yok, ama olağanüstü boyutlara ulaştı. Sanki hasta bir yalancıymışım gibi, insanlar bana inanmıyorlar. Sürekli kendimi savunmaya mecbur kalıyorum. İnsanlar okudukları hakkında kendilerine sorular soracak kadar gelişmiş değil. Aslında, ben de öyleyim, bu konuda beş para etmem: Hâlâ okuduğum pek çok şeye inanıyorum.

Ama kötü, yanlış davrandığın da oluyordur, öyle değil mi?

Evet. Courtney'yle birbirimize girdiğimiz oluyor. Ama karımı boğmaya asla kalkmadım. Bu tür şeyler yazılması, insanın hakkında böyle şeyler düşünülmesi çok korkunç. Epey bir süredir bir sorunumuz yoktu, hakkımızda olumsuz yazılar çıkmıyordu. Artık bitti diye düşünüyorduk.

Belki de insanlar sizi bir tehdit olarak gördükleri için böyle oluyordur...

Bana öyle geliyor ki, Courtney benden daha fazla tehdit.

Punk'tan etkilendiğini söylüyorsun ama, bir punk için başarılı olmak "cool" bir durum değil. Bu durum senin için bir sorun haline geldi mi hiç?

İlk zamanlarda punk'ı böyle görmüyordum. Sex Pistols'ın dünyayı kontrol etmek istediğini düşünüyordum. Ama 80'li yılların ortalarında, Amerikan punk'ı olduğu yerde dondu ve elitistleşti. Bundan tiksindim. Aynı zamanda, o kadar uzun süredir böyle düşünüyordum ki, başarıyla başa çıkmak benim açımdan çok zor oldu. Ama şimdi, umurumda değil artık. Elimden bir şey gelmez. İsteyerek boktan bir albüm çıkaramam, saçma olur. Bir buçuk yıl önce belki bunu yapabilirdim, albümün daha gürültülü olması için her şeyi yapardım, ama bu albüm böyle ve olmasını arzu ettiğim şekilde.

Memnun oldum, çünkü bu tuzağa düşmenizden korkuyordum.

Müzik yapmanın bütün prensibine aykırı. Seattle'da, 300 kişilik Vogue'u doldurduğumuz günlere seve seve geri dönebilirim... O zamana geri dönmek isterim. Eğer arzu ettiğim, içimden gelen buysa, yeniden yirmi kişinin karşısında da çalarım. Bu albümün en olumlu yanlarından biri de bu. Müziği sevmeyen, müziğimizi düzüşmek için bir enstrüman olarak seven milyonlarca kişiye ulaşmayacağımızı biliyorum.

İnsanların çoğunda omurgada hafif bir kamburluk vardır, ama bende sürekli sırt ağrısı yapıyor. Ve bu, müziğimizdeki acıya ekleniyor. Bir anlamda, bu ağrılara müteşekkirim.

İnsanlardan nefret ettiğin uzun bir dönem oldu mu?

Ah evet, herkesten nefret ediyordum. Ama hayatım boyunca en az birçok yakın dostum olmasını başardım. Tam olarak hoşlanmasam da, yıllarca en yakın arkadaşıma tutunuyordum. Ama bu grupta olduğumdan beri, Chris'i ve Dave'i tanıyorum ve az sayıda da olsa birkaç iyi dostum var... Bir buçuk yıl öncesine kadar, Courtney hamile kalmazdan evvel, narsistik bir yanım vardı. "Bu dünyaya bir çocuk getirmeye nasıl cüret edersin?" türünden akıl yürütmeler çok egoistçe. Şimdi artık böyle düşünemiyorum. Bu tür şeyler söylemeye artık hakkım yok.

KURT COBAIN'E YAKIN TAKİP: EVERETT TRUE ANLATIYOR

BALIK PAZARININ ALTINDA

Everett True, ünlü İngiliz müzik yazarı, senelerce Melody Maker dergisinin başındaydı. Şimdi Careless Talk Costs Lives isimli fanzini yayınlıyor. True, Les Inrockuptibles'e konuşmuş.

Sen Kurt'ü ünlenmeden önce de tanıyordun. Yeni çevresi tarafından uzaklaştırılmayan son birkaç kişiden biri miydin?

Everett True: Onları şöhretten önce tanıyor olmam, onu geçmişine bağlamak, ayaklarını yere bastırmak gibi bir rolüm olduğu anlamına gelmiyor. Benim de ayaklarım yere basmıyordu ki. Durum gittikçe kontrol edilemez hale geliyordu, özellikle de 1993 konserlerinde. Artık sadece devasa spor salonlarında çalıyorlardı. Kurt, yeni gitaristi Pat Smear'la birlikte ayrı bir minibüste, grubun geri kalanı da otobüste seyahat ediyordu. Halbuki bir buçuk sene öncesine göre, hatta birbirlerinden nefret ettikleri İskandinavya turnesine göre çok daha iyi anlaşıyorlardı. Ben Kurt'ün minibüsünde seyahat etme şerefine nail oluyordum... Courtney aslında Kurt'ün eski dostlarının çoğundan hoşlanmıyordu ve etrafında büyük bir temizlik yapmıştı, ben kesinlikle grubun ilk günlerine de tanıklık eden son birkaç kişiden biri olarak kalmıştım. Kurt'ü Courtney'yle tanışmasından da önceden beri tanıyordum ve ikisiyle de iyi anlaşan ender insanlardan biriydim. Onları asla yargılamaya kalkmamam hoşlarına gidiyordu. Eroinden kafaları iyiyken beni arıyorlardı, ben de körkütük sarhoş bir halde cevap veriyordum.

Mart 1994'de, Kurt Cobain'in Roma'da yaşadığı ilk aşırı doza tepkin nasıl oldu?

Aynı gün, menejerleri beni telefonla arayıp "endişelenecek bir şey yok, için rahat olsun, şu anda yatağında oturuyor, istirahat ediyor" dediler. Hakikati yazmamam için çok dil döktüler, sadece bir aşırı doz durumu olduğuna beni ikna ettiler. Ancak birkaç gün sonra bir intihar girişimi olduğunu, Kurt'ün bir veda mektubu yazdığını öğrendim. Roma'da otel odasına kapandığı akşam, ben Courtney'yle beraberdim. Courtney'nin yanına gitmesini kesinlikle çok istiyordu, kıskançlaşmıştı, ondan ayrı kalma fikri onu çok üzüyordu, intihar etmekle tehdit ediyordu... Ama Courtney Londra'da kalmayı tercih etti, çünkü bana single eleştirileri yazma sözü vermişti. Seçtiğimiz single'lardan biri de Lou Barlow'unkiydi. Şöyle yazmıştı: "Lou, düzüşüp sonra ölümüne bırakacağın tür heriflerden..." Aynı şeyi Kurt için de yazabilirdi.

Kurt'ün o derece kırılgan olduğunu hissediyor muydun?

İntihar eden çok kişi tanıyorum ve maalesef, hepsi birbirine benziyor biraz: Fazla zeki, fazla hassas, fazla eğlenceli... 1994 şubatında, Courtney beni arayıp, daha o zamandan fazlasıyla depresif olan Kurt'ün terapisine katılmamı istemişti. O terapinin adı "tough love"dı... Yani en iyi dostları, en yakın arkadaşları "böyle davranarak eşeklik ediyorsun" mealinde şeyler söyleyecekti. Courtney benimle konuşmak için Melody Maker'a telefon etmişti, herkes konuşmamızı dinliyordu, çok rahatsız edici bir durumdu. Telefonu kapattığımda, bir arkadaş, "yüzün allak bullak, ne oldu, biri intihar mı etti?" diye sormuştu.

Son konuşmanızı hatırlıyor musun?

Kurt'la son konuşmamız 1993'ün Noel akşamıydı. Noel'den nefret ettiğimi biliyordu, Courtney'yle o da nefret ediyorlardı... Beraberlerdi, bana "böyle bir günde evde bulacağımızdan emin olduğumuz tek kişi sensin. Merry fucking Christmas! Gün boyu konuşacağımız tek kişi sen olacaksın!" dedi.

Ölümünü nasıl haber aldın?

8 Nisan 1994, Cincinnati'deydim, o akşam Beck'le söyleşi yapacaktım. Nirvana'yla onun menejerleri aynıydı ve bir şeyler olduğunu anladım. Courtney'den telefon geldi, Los Angeles havaalanındaydı. Konuşamıyordu, ikilinin de yakını olan Hole gitaristi Eric Erlandson'u verdi. Erlandson, Seattle'a, Courtney'nin yanına gelmemi söyledi. İlk uçağa atladım. Kurt ve Courtney'nin evine geldiğimde, polis kordonunun arkasında on küsur gazeteci vardı, hemen içeri girdim. Arkamdan, Nirvana'nın diğer üyeleri geldi. Birbirine düşman köpekler gibi bakan iki çete oluşmuştu: Courtney'nin dostları ve diğerleri. Ben de Courtney'nin yakınları sınıfına girmiştim. Yine de Chris yanıma geldi, konuştuk... Evdekilerin çoğunun kafası iyiydi, kimi de uyuşturucu peşindeydi... Courtney'nin beni herkese "dostum Everett" diye tanıştırdığını hatırlıyorum. Screaming Trees'den Mark Lanegan'ıysa "Kurt'ün bir dostu" diye tanıştırıyordu.

Ölümünün intihar olup olmadığı konusunda ufak da olsa bir şüphen oldu mu?

Kesinlikle hayır. Bu komplo teorileri

VERNON REID'İN GÖZÜYLE

AZİZ COBAİN

Vernon Reid, zenci rock grubu Living Colour'ın gitaristi. 2002'de İstanbul'da da çaldı, 67. sayımızda kendisini Roll'a buyur ettik... Reid, Rolling Stone'a Cobain'i anlatmış...

Nirvana'yı ilk dinleyişim tipik bir plak dükkanı muhabbetiydi, ki bu artık pek sık yaşanan bir şey değil. New York'ta, Rocks In Your Head adlı plakçıya girdim ve tezgâhtaki kadına "yeni ne var" dedim. "Smells Like Teen Spirit"i çaldı. "Vay be" dedim, "birileri R.E.M.'le Metallica'yı bir araya getirmeyi becermiş". Grunge terimini duymamıştım, onun bir fenomen olacağını bilmiyordum. Bildiğim tek şey, müthiş bir şey dinlemekte olduğumdu. "Nevermind"daki favori şarkım "Lithium"du. Kurt Cobain, kimsenin dillendirmediği bir şeyi kültürümüze kattı: Tutkulu muğlaklık. "Ben çok çirkinim, mesele değil ama / sen de öylesin zira." Bir şey hissetmemeye dair güçlü hislerin varolduğu fikrini kavramıştı. Cobain müziğin yönünü değiştirdi. Müzik tarihinin ekseni haline gelen insanlar vardır. Hendrix öyleydi, Prince öyleydi, Cobain öyleydi. Umarım OutKast'ın Andre 3000'i de öyle olacak, ama bu birkaç albüm sonra belli olur...Cobain müthiş bir gitaristti. Bunu bir Joe Satriani fanına söylediğimde çok bozuldu. Cobain'i yetersiz buluyordu. Cobain'in büyük bir şarkı yazarı olduğunu kabul edip büyük bir gitarist olduğunu reddetmek mümkün değil. Zira, gitarı olmadan o şarkıları yazamazdı.

Nirvana'yı düşündüğümde, aklıma Bad Brains ve Sex Pistols geliyor. Bu gruplar radikal ve keskindi, kalıpların dışında ve gürültülüydü, ama şarkıları melodikti. Hassasiyet, yalnızlık ve insanî duygulardan oluşan bir çekirdekle harika şarkılar yazdılar, tıpkı Burt Bacharach ve Hal David gibi.

Living Colour dağıldıktan sonra, "Mistaken Identity" adlı bir solo albüm yapmıştım, o albümde "Saint Cobain" diye bir şarkı vardı. İntihar ettiği günü unutmam imkânsız. Nirvana'nın eriştiği düzeydeki başarı travmatik bir şey. Lotodan milyarlar kazanan insanlar, para suyunu çektikten sonra, "benim ve ailemin başına gelen en kötü şey" diye sızlanırlar. Onu yaşamayanlar, "bırak şimdi, beş milyar dolar kazandın, neden şikayet ediyorsun?" derler. Keşke Kurt Cobain yaşıyor olsaydı ve George W. Bush'a meydan okusaydı. Reality TV'ler hakkında nasıl bir şarkı yazacağını hayal edebiliyor musunuz? Cobain'in başına utanç verici bulduğum bir şey daha geldi: Nirvana popüler olunca, ruhunu sattığı suçlamasıyla karşılaştı ve safiyetini yitirmediğini ispatlamaya mecbur kaldı. Bir zümrütün ya da bir incinin safiyeti tartışılabilir, ama bir insanın safiyeti söz konusuysa, bu tehlikeli bir kavram: Sanatsal safiyet ve ırksal safiyet kavramlarını dikkate alalım... Cobain'in bir bakıma mükemmel olduğunu düşünüyorum: Mükemmel bir kusurluluğu vardı.

gazete, dergi satışlarını artırma numaralarından başka bir şey değil... Benim kuşağım da aynısını James Dean ve Marilyn Monroe'yla yapmıştı. Ergenlerin romantizmini istismar etmek çok kolay: Hormonların güdümünde olduğun o yaşlarda kendini yapayalnız hissedersin. Kurt bu sefil çocuklar için ideal bir ikondu.

Kurt'e dair en güçlü hatıran ne?

Ölümünden iki gün sonra, Courtney Seattle'da onun anısına bir saygı töreni düzenledi. Katılanlar arasında ünlü olmayan tek kişi bendim... Rahip törenden sonra herkese kendisini Kurt'e en yakın hissedeceği bir yere gitmesini söyledi. Ben onlara ilk defa rastladığım, balık pazarının altındaki çimenlere gittim. Onların o zamanki masumiyetini ve bize iki dolara korsan Grateful Dead kasetleri satmaya çalışan adamı hatırladım... Sonra, Washington'da dev bir paten

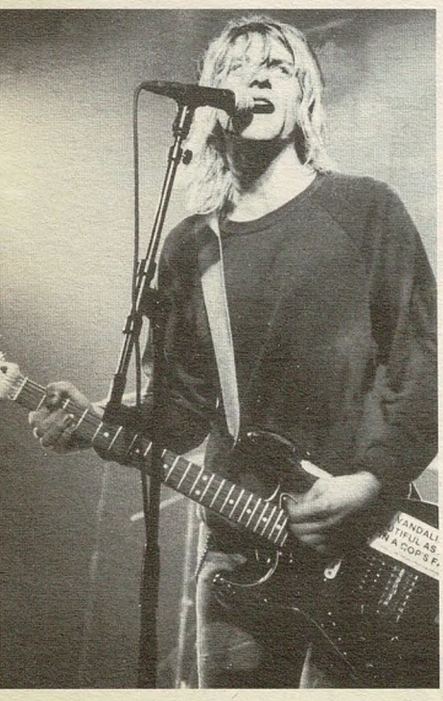

salonundaki konser geliyor aklıma. 12 bin kişi vardı, bis için sahneye geldiklerinde beni de çekiştirip çıkarmışlardı. Kurt gitarını boynuma astı. Solaktı, gitarın akordu bana uymuyordu. Hoş, zaten gitar çalmayı bilmiyorum... Kurt bana "bütün yapacağın onu patlatmak" dedi. O anda, tur menejerlerinin suratını gördüm, Kurt'ün fetiş gitarına gözlerini dikmiş, bana deli gibi bağırıyordu: "O gitara bir şey yaparsan seni gebertirim!.." Bir başka hatıra, 1992 ağustosunda İngiltere'de Reading konserinden. Kurt sahneye tekerlekli sandalyeyle çıkmak istemişti, sandalyeyi ben itiyordum. Binlerce hayranın karşısındaydık, sonra birden Kurt bileğimi tuttu. "Tamam, güreşeceğiz" diye düşündüm, çünkü eğlencesine sık sık alt alta üst üste didişirdik. Ama Kurt kulağıma yaklaşıp "sersem, beni yanlış mikrofonun önüne getirdin!" dedi. *(gülüyor)*

Bugün, "Nirvana'yı keşfeden adam" olarak anılmak nasıl bir duygu?

Sanki onlar bir taşın altındaymışlar da, ben taşı kaldırmışım gibi anlatılıyor. Öyle değil. Rolüm aslında çok küçük. Demo kayıtlarını pek çok kişiye dinleten prodüktör Jack Endino ya da Sub Pop plak şirketi onları çok daha önce keşfetmişti. Benim bütün yaptığım, dergimde onlardan bahsetmek oldu... Kurt'ün intiharından sonra, yıllarca hiçbir gazeteciye Nirvana hakkında konuşmadım. Sürekli kapımı çalan gazetecileri, radyocuları, televizyoncuları hep geri çevirdim. Bu yoğun yılları bünyemden dışarı atmak için bir kitap yazmakla yetindim: "Live Through This"... Nirvana adının kitabın isminde ya da kapağında geçmesini kesinlikle reddettim, halbuki on kat daha fazla satacağını biliyorum. Ama bu ihanet olurdu.

Onların başarısı bizim başarımız gibiydi, ideallerine sadık kalarak galip gelinebileceğinin, rock'n'roll'un hâlâ dünyayı fethedebileceğinin kanıtıydılar. Ama...

Nirvana'dan sonra rock hakkında yazmaya nasıl devam edebildin?

Müziğe olan inancımı tamamen kaybettim. Nirvana hayatımın önemli bir parçası olmuştu ve birden her şey çöküyordu. Grubu en iyi tanıyan gazeteciydim. Kurt'ün öldüğü gün bir dostumu değil, iki dostumu kaybettiğimi biliyordum: Courtney'nin hayatında büyük bir temizlik yapacağından emindim. Belki de artık bana ihtiyacı kalmamıştı... Nirvana'yla aynı çeteye dahil olduğumuz hissini taşıyordum, onların başarısı bizim başarımızdı, ideallerine sadık kalarak galip gelinebileceğinin, rock'n'roll'un hâlâ dünyayı fethedebileceğinin kanıtıydılar... Sonra, Kurt intihar ediyor ve birden hep yitirenler tarafında olduğumuzu, rock'n'roll'un galip gelemeyeceğini, hep son noktayı sistemin koyduğunu fark ediyorum.

Nirvana'cılarla sonradan görüşmeye devam ettin mi?

Kurt'ün ölümünden sonra, Chris'i iki kere gördüm, ona hep bir yakınlık duymuşumdur. Dave'le hiç konuşmadım, grubu Foo Fighters'dan hiç hazzetmiyorum... Kurt'ün ölümünden birkaç ay sonra, Saint Louis'de Hole'u gördüm. Courtney'yle oturup çok içtik, grubun diğer üyeleri turne sonuna kadar onlarla birlikte kalmam için yalvardılar, aylardan beri ilk defa, Courtney'nin benim yanımda makûl davrandığını söylüyorlardı. Ama ben kaçtım, korkmuştum. Kötü bir karar. Bütün bunlardan sonra sinikleştiğimi sanıyorum, yazılarım gittikçe saldırganlaştı. 1994'ün nisan ayına kadar bir misyonum vardı. Ama o zaman, hedefimi, amacımı kaybettim. Geçenlerde bir meslektaşım, on yıl önce onca tanınan, saygı gören benim gibi bir gazetecinin bugün fanzin çıkarmakla nasıl yetinebildiğini sordu. Hiç şüphesiz Kurt'ün intiharıyla alâkalı: Ondan sonra, mainstream'e asla güvenmedim.

Çeviren: ***Siren İdemen***

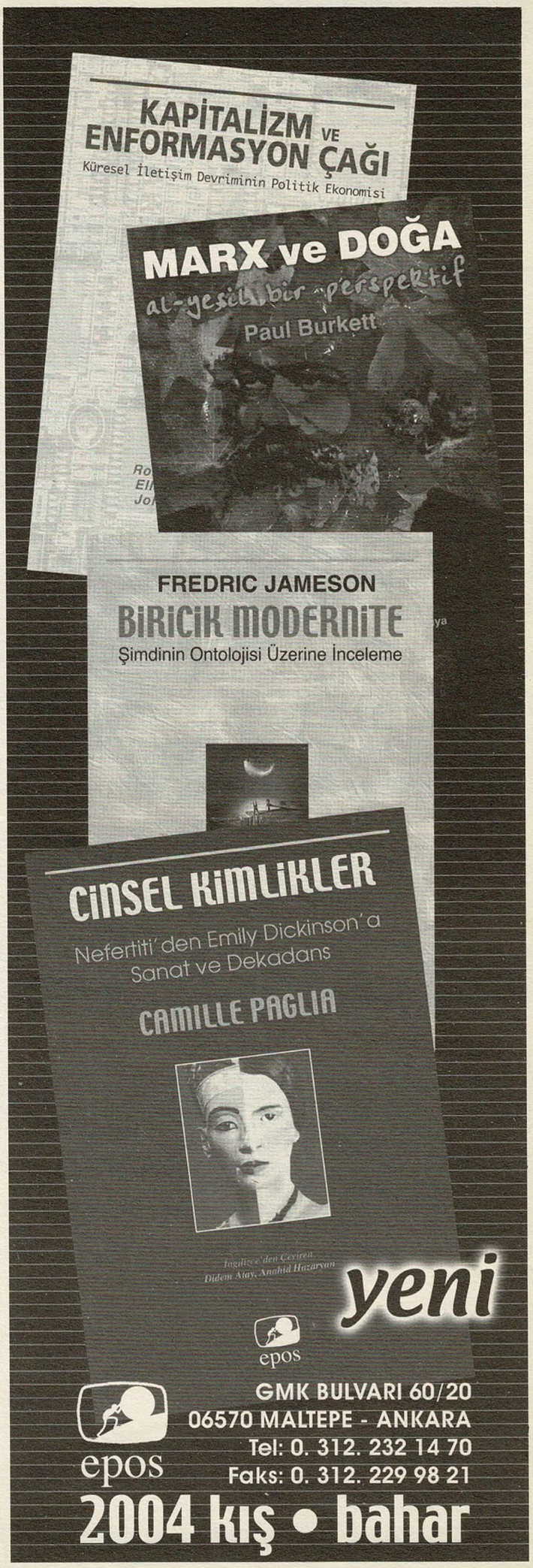

9. Efes Dark Roxy Müzik Günleri'ne

başvuran 184 grup, 736 müzisyene

Kendi Yollarına Çıktıkları için

Teşekkürler!..

ANKARA: alp, r.u.j, evrim evişen ve grubu, cin seddi, derin altı, deja-vu, falso, mo'better project, felis, parodi, kendi, Şarap, cicibebe, rest,+4, tnk, cüneyt çağlayan, flux, wund, pasific drama, nuclear age, bangkok b.b, a.b.e.a, bedroomdrunk, sokak köpekleri, bi'dünya, degika, korkuluk, ondokuz, metrobon, seksendört, anorexia, yasak bölge, full aksesuar ANTALYA: bariyer, in blues BALIKESİR: saim, soul of groove BURSA: elektrolit, tasma, yolgezer, kukla, deli ÇANAKKALE: pop corn ESKİŞEHİR: yeni harman, mesafeler, ayşegül İnci, gevende GİRESUN: debboy İSTANBUL: goplen, efe konur, anten, feather fall, fulya& cem, vizyon, tarkan çakır, mistral, gamlı baykuş , açelya küskün, postfunk, arka sokak, d-nizer, the redundants, cem Şimşek, numune, snow flake, aydilge, silent portrait, serüven, ahmet güven ve camdan kalp, s-vibe, zelil, öteki, heiko, paralel, deniz çetin, luna, spliced roll, halojen, wasisdas, i.q, mars atakları, limbo, single bullert theory, kum saati, unplayed, grup terminal, ekinoks, Şi'ra reş, unique, arş mahal, mara, clementine, raca, tunç demirağ, murat altınöz, ozan batkı, mute, plankton, dogfight, yan etki, dorian, estim, dehliz, alper bakiner, kolpa, joker, zabit varakasi, eksik beşli, birim yılgı, durak, gren, o.d.a, çevre yolu, digital dreams, frozen, cemiyette pişiyorum, parachute, ali İshakoğlu, ceyhan peştimalcıoğlu, araf, özge kalyoncu, tripp, muamma, joke for a while, badem, kanyak, fuşi, am/ is/ are, anticore, the pause, grizu, n.evrim doğ, b planı, Şükrü tuncel, hawa, elektrip, kir, ases, noise, gate, nihal tecimen, eos, elif g, wonderband, kuma, hayalist, kling klang, feedback, zeynel tolga gürer, İlker peker, roka, transparan, denizlerin üstünde, tek kelime, çamur, bukalemun, soul shred, cohesion, under, hakan mazlum İZMİR: blowjob bonanza, punch, katapult, ekofon, engin, malt, rol, peximeth, rezonans, araf, tünel, rebel, goliard K.MARAŞ: voodoo KOCAELİ: stigma, serbest düşüş, kara koyun KONYA: konya blues band MUĞLA: soda SAMSUN: the domination SİVAS: zuu, görkemli kaybeden KÖLN-ALMANYA: enola

9. Efes Dark Roxy Müzik Günleri Finalistleri

ANKARA: EVRİM EVİŞEN, DEJA-VU, A.B.E.A, WUND, FUL AKSESUAR
BURSA: DELİ, KUKLA, YOLGEZER
İSTANBUL: POST-FUNK, HEIKO, DORIAN, HAWA, NOISE GATE, UNDER, ÇAMUR
KÖLN/ALM: ENOLA

9. Efes Dark Roxy Müzik Günleri Etkinlikleri

MÜZİK PANELLERİ

• Genç Müzisyenler Tartışıyor:
Türkiye' de Müzisyen Olmak, Kendi Müziğini Üretmek

6 Mayıs 2004 Perşembe, Saat: 18:30
İstanbul Bilgi Üniversitesi Kuştepe Kampüsü BTS (Büyük Toplantı Salonu)

• Uluslararası Festival ve Organizasyon Yöneticileri, Müzik Firmaları, Canlı Müzik Mekan Yöneticileri ve Müzik Medyası Tartışıyor: Bir Dünya Müzik Sahnesi Olarak İstanbul

7 Mayıs 2004 Cuma, 18:30, Yapı Kredi Kültür Merkezi

MÜZİK ATÖLYELERİ

• Müzik Mekanizmaları 1:
Müzik İşletmeciliği: prodüksyon, dağıtım, tanıtım

8 Mayıs 2004 Cumartesi, Yapı Kredi Kültür Merkezi

• Müzik Mekanizmaları 2:
Müziğin Mimarisi: mekan,zaman,renk

9 Mayıs 2004 Pazar, Yapı Kredi Kültür Merkezi
Müzik Atölyeleri için rezervasyon Tel: 0 212 4730444

MÜZİK FİLMLERİ GÖSTERİMİ

• The Music Room by Satyajit Ray, India, 95 minutes

3 Mayıs 2004 Pazartesi, 19:30

• Tous les Martins du Monde by Alain Courneau, France, 114 min.

4 Mayıs 2004 Salı, 19:30

• Performance by Nicolas Roeg, USA, 105 minutes

6 Mayıs Perşembe 2004, 19:30

Yer: İstanbul Fransız Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No:8 Taksim İstanbul
Tel: 0 212 3348740

VIDEOARTIMÜZİK

• Müzik Performans Görselleri
Mabbas, Mehmet Demirtaş, Replikas

6 Mayıs 2004 Perşembe, 21:00
Roxy Club
www.roxy.com.tr/videoartimuzik

www.roxy.com.tr • www.darkventure.com

ROXY İSTANBUL 1994
EFES DARK
elec-trip
Institut Français d'Istanbul
Radikal
dream
RADIO HOT 105•7
RADYO
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

ROLL KİTAPLIĞI

Camille Paglia Cinsel Kimlikler (Epos)
Dick Hebdige Kes Yapıştır (Ayrıntı)
Dino Buzzati Tatar Çölü (İletişim)
Elif Şafak Araf (Metis)
Fernand Braudel Maddi Uygarlık –Mübadele Oyunları (İmge)
Franck Bergerot Tarih Boyunca Caz (Dost)
Georges Corm Doğu-Batı –Hayali Kırılma (İthaki)
Halil Turhanlı Kahinler ve Müjdeciler (neKitaplar)
"İsyankâr Yüzyıl –20. Yüzyılın Başkaldırı Sözlüğü" (Sel Yayıncılık / Larousse)
N.Türkoğlu - M.Öztürk - G.Aymaz *(haz.)* Kentte Sinema Sinemada Kent (YeniHayat)
Margaret Cheney Tesla –Anlaşılamamış Dahi (Aykırı)
Marguerite Yourcenar Hadrianus'un Anıları (Adam)
Masis Kürkçügil *(der.)* Latin Amerika'nın Kaynayan Damarları (İthaki)
Metin Yeğin Topraksızlar –Brezilya'da Topraksız Köylü Hareketi: MST (İletişim)
Michael Moore Ahbap, Memleketim Nerede? (Babıali Kültür)
N.Türkoğlu - M.Öztürk - G.Aymaz *(haz.)* Kentte Sinema Sinemada Kent (YeniHayat)
Naomi Klein Tel Örgüler ve Pencereler (Bilgi)
Newa Welton - Linda Wolf Küresel Başkaldırı (Aykırı)
Peter Greenaway Altın (İletişim)
Roni Margulies Şiir, Yahudilik Vesaire (Kanat)
Theodor W. Adorno Walter Benjamin Üzerine (YKY)

Bir delikten bir başka deliğe

Rock'n'roll'daki eril vurguyu örneklerle açıklamaya çalışan "Seks İsyanları" isimli kitap toplatıldı. Harvard Üniversitesi'nin de bastığı kitap, önemli bir başvuru kaynağı, bir bilimsel eserdi. Kararı kınıyoruz ve muhtemelen sansür kurulunun midesini kaldıran bölümlerden birini sunuyoruz...

Cramps, Birthday Party'nin sex'n'horror (seks ve korku) oyununun karikatürleştirilmiş bir versiyonunu sundu. Rockabilly fundamentalistleri olan Cramps kendini, ezeli rock'n'roll'un "hakiki ruhu"nu (denetlenemeyen dürtüler ve 50'lerin asi erkeğinin kıstırılmış libido'su) canlandırmaya adamıştı. Halkının sofuluğuyla tanınan Güney'de seks günah sayılırdı ve gerçekten pis bir şey olarak görülürdü; Cramps, rock'n'roll'u şeytanın müziği olarak değerlendiren görüşe B-filmleri tarzında bir ucuzluk ilave etti. Grup, "What's Inside A Girl", "Smell Of Female", "Her Love Rubbed Off" gibi şarkılarla, sadece dişi salgılarda debelenmekten hoşlanan, yeniden dünyaya gelmiş Swamp Things (Bataklık Yaratıkları) oldu. Amerikan argosunda adet sancılarını anlatan adları bile grubun kadın biyolojisine duydukları cıvık hayranlığa tanıklık ediyordu.

80'lerin ortasına gelindiğinde, hem endüstriyel janr hem de Birthday Party'nin groteskliler okulu, hardcore-sonrası Amerikan gruplarını etkilemeye başlamıştı. Butthole Surfers, Big Black, Scratch Acid ve Killdozer gibi gruplarla birlikte, zelil, insanları ete indirgeyen sınır-yaşantılarda (seri cinayetlerden psikotik şiddete, otomobil çarpışmalarından öbür tuhaf sakatlama ve paçavraya çevirme biçimlerine kadar) gezinen bir düşkünlükte su yüzüne çıktı. Butthole Surfers, adlî soruşturmalarda filme alınmış cesetlerin ve otopsi filmlerinin gösterildiği, otomobil çarpışmalarının eşlik ettiği bir ortamda konser verirdi. Big Black'in "Cables"ı, bir mezbahanın sırf eğlence olsun diye gezilişini anlatıyordu.

Scratch Acid sadece kişinin zihinsel dengelerini değil, aynı zamanda insan biçiminin kompozisyonunu tehdit eden şeyleri özellikle takıntı haline getirmiş gibiydi. Grubun adıyla çıkan ilk albümde ve "Just Keep Eating" adlı albümde yer alan şarkılar çürümeyi ve çözülüp dağılmayı anlatan imgeleri bardaktan boşanırcasına yağdırırken, müzik saf pis kokudan ibarettir: Ölümün kokusunu saçıyor gibidir. "Holes", hayatının bir delikten (vajina) fırlayıp çıkıvermekle başka bir deliğe (mezar) cumburlop dalıvermek arasındaki kısa bir fasıla olduğunun farkına varan bir adamın efkârıdır. "Spit A Kiss", "sineklerin yavruladığı bir yer" haline gelmeyi hayal eder. Scratch Acid ve onlarla aynı ruh halini paylaşan grupların ortaya çıkmasıyla, çürüyüp yok olma korkusu ve kadınları öldürme dürtüsü arasında çok sıkı bir bağlantı olduğu izlenimi doğdu. Kadınlar doğum süreçlerine yakın durmalarından ötürü ancak organları kesilip biçildiği takdirde yok edilebilecek tehlikeli bir güce sahip gibidir. Bu çözüm tehlikeyi geçici olarak azaltır ve erkeğin egemenlik ve bütünlük duygusunu yeniden onaylar. Ama bedenin iç bölgesine bu şekilde meftun olmanın mistik bir öğesi de var: Zilletle yüzleşmek, insanî varoluşun nihaî, "ham" gerçeğini idrak etmektir. Godflesh adlı İngiliz grubu buradaki alçaltma-yoluyla-aşma fikrini tam da adıyla yakalar. "Spine Nerve Shatter" gibi şarkılar, pestili çıkıp hamurlaşana kadar ezilmeyi bir tür imha edici esrime olarak hayal ediyordu. Godflesh, avant-garde/post-hardcore sahneyle heavy metal'in bir alt-türü olan "grindcore" adlı tür arasındaki bir köprüydü. Bu gruplar thrash metal'i geliştirerek acımasız bir harman dövme makinesine, şiddetli riff'lerin ve insanı kırbaçlayan davul gümbürtülerinin oluşturduğu bir işitsel mezbahaya dönüştürdü. Müziğin organik olarak yağ gibi akıp gitme duygusu tempo değişiklikleriyle vahşice kesintiye uğratılırken, tüyler ürpertici sözler bedenin organik bütünlüğünü tehdit eden tehlikelere marazi bir saplantıyla takılıp kalıyordu.

Joel-Peter Witkin

Grindcore'un karnografik (et teşhir eden) eğilimlerini alıp bilinçli bir şekilde kendi kendisinin parodisini yapmanın ötesine götüren bir grup olan Carcass, "Excoriating Abdominal Emanation" (Mide Gazının Derisini Yüzmek) ve "Crepitating Bowel Erosion" (Çıtırdayan Bağırsak Erozyonu) gibi şarkılarla bu eğilimleri baş döndürücü bir eşiğe getirdi. "Reek Of Putrefaction" adlı albümün kapağında kesilip biçilmiş insan bedeni parçalarının bir montajı yer alırken, "Symphonies Of Sickness" albümünün kapağını derisi yüzülmüş bir insan kafası süslüyordu. Carcass'ın müziği en az sözler kadar cerrahiydi, bir dizi yarma ve delme "staccato"suydu. Grindcore'un ürkütücü olandan büyülenişi, zelilin aynı anda arz ettiği tehdidin ve handiyse şehvetli albeninin açık seçik kanıtıdır. Örneğin, Skin Chamber, "iğdiş edilme"yi bir "lütuf" olarak betimler: Organların parçalanması ve sakatlanma, rahmin farklılaşma barındırmayan ağdalı sıvısına geri dönmektir.

Simon Reynolds & Joy Press, Seks İsyanları –Toplumsal Cinsiyet, Başkaldırı ve Rock'n'Roll (Ayrıntı)

MEHMET EROĞLU

Ola ki atlamışsınızdır, üçüncü sayfaya dönüp Oscar Wilde'ın dediklerine bir göz atmakta fayda var: "İyi şairlere, müzisyenlere hiç bu kadar ihtiyacımız olmamıştı. (Ve hiçbir zaman, laf ebeleri bu kadar fuzulî olmamıştı.) Sorumluluk duygusu uyandıracak, toplumu umutla esinlendirecek kalemler nerede?" Mehmet Eroğlu tam öyle bir kalem, yeni romanı "Kusma Kulübü" tam da ihtiyaç duyduğumuz edebiyat. Cebimize on şarkı koyduk, yazarın kapısını çaldık...

İnsanın kendini suçlama yeteneği

Iggy Pop - No Shit
(Avenue B)

Mehmet Eroğlu: Sözler çok güzel, kim bu?

Iggy Pop; punk rock'un abide isimlerinden. "No Shit", yarım asrı devirmesi üzerine yaptığı bir şarkı. Bu albüm de kendisinden beklenmeyecek yumuşaklıkta...

Yaşlandıkça, daha doğrusu ölümü düşünmeye başladıkça, insan biraz yumuşuyor. Öğrencilerim "gerçek yaşlılık ne zaman başlar?" diye sorduklarında, "insan kendi ölümünü düşünmeye başladığı anda başlıyor" diyorum. Kaç yaşında olursan ol, kendi ölümünle ilgili tasarılar yapmaya başladığın zaman yaşlanmışsın demektir. Ölüm hep yakınımızda, doğduğumuz anda peşimize takılıyor, ama gene de ölüme ancak ölüm düşüncesiyle yaklaşmaya başlıyoruz.

Sözler güzel dediniz, kitaplara yönelmesine, haz ve haysiyet arasında denge aramasına, "bu saatten sonra kimseyi iplemem" demesine ne diyorsunuz?

Kimseye aldırmamayı başarabilmek önemli bir aşama. Bilgelikten nasiplenmiş olmayı gerektiriyor. Bir yazar ne zaman olgunlaşır? Yazarlar, yazarlığın ilk başlarında kendileri hakkında yazılanları çok önemsiyorlar, ama bir müddet sonra eleştirilerin üzerinde durmamayı öğreniyorlar. Ama esas olarak, övgülere de aldırmadığınız andan itibaren ustalaşmış oluyorsunuz.

50 yaş, galiba önemli bir dönüm noktasıydı hayatınızda.

Evet, önemliydi. 25 yaşımdayken kendi kendime şöyle demiştim: "48'i geçince bir şölen düzenleyeceğim." Çünkü babam 48 yaşında ölmüştü. Bir de "50 yaşından sonra mühendis olarak çalışmayacağım" demiştim. Bunu söylediğimde daha yazmaya başlamamıştım. Ne yazacağımı da bilmiyordum, ama yazacağıma emindim. "50'ye varıp babamdan yaşlı bir adam olduğumda, sadece yazacağım" dedim, dediğimi de yaptım.

48'inize yaklaşırken nasıl bir duygu içindeydiniz?

İçerde bir yerde, gizli bir sevinç hissettim, çünkü insanın ömrü eninde sonunda genlerinde yazılı. Giderek baba tarafıma değil, anne tarafıma çektiğimi, dedeme benzediğimi anladım. Dedem 95 yaşında öldü. Aşağı yukarı 40'ımdan sonra, hafif üstü örtülü, suçlulukla sarılmış olarak, 48 yaşında ölmeyeceğimin bilinci vardı. Şimdiki amacım, 94'e ulaşmak. 94 yaşına kadar gidersem, epeyce roman yazarım diye düşünüyorum. Bir sayı vermek istemem, ama yirmiyi devirmek istiyorum... Tabii Kurtz'un başına geleni de unutmamalıyız: Conrad'ın Afrika'nın yüreğinde saklanan münzevi kahramanı kendi içine bakmış ve çıldırmıştı.

Kendinizi tamamen yazmaya verdiğinizde temponuzda nasıl bir değişiklik oldu?

Yirmi küsür yıl sürekli yazdım, hiç ara vermedim, ama 50 yaşımdan sonra, beş yıl içinde üç roman yazdım, yani süre üçte bir oranında kısaldı. 50 yaşımdan beri sadece yazıyorum. Haftada iki gün edebiyat dersleri veriyorum Uğur Mumcu Vakfı'nda. Yazmayı ve öğretmeyi kesin ve vazgeçilmez bir yaşam biçimine dönüştürdüm. Bu, elde ettiğim en önemli başarılardan biridir.

50'nize kadar bir yandan 9-5 mesaisi yapıyordunuz, bir yandan da roman yazıyordunuz, zor olmuyor muydu?

Olmuyordu. Neden derseniz, disiplin ve zamanı verimli kullanmak derim. Becerili olduğumu sandığım ve bazen de arkadaşlarımı, yakınlarımı yoran durum, çok programlı olmamdır. Günün hiçbir saatini boş geçirmemeye çalışırım. Sabah işe giderken o gün yazacağımı düşünürdüm, öğle tatilinde not alırdım, akşam yazardım. Çok yoğun olarak çalıştığım dönemlerde, iki elim kanda olsa, yarım sayfa, bir sayfa yazmaya çalışırdım. Sadece bir dönemde hızım düştü, "Yürek Sürgünü"nden, yani beşinci romanımdan sonra altıncıyı, "Yüz: 1981"i bitirmeme kadar altı yıl geçti. Bunun nedeni de, o süre içinde sadece romanla değil, aynı anda senaryo yazmakla ve müzikle uğraşmamdı.

Antonio Vivaldi - İlkbahar
(Dört Mevsim)

Herhalde tanımışımdır. *(gülüyor)* İnsanın içine neşe dolduran parlak bir tınısı, tonu var. Değil mi?

Vivaldi'ye özel bir yakınlığınız var galiba...

Çok karanlık bir atmosferde çok uzun yıllar yaşayıp –bir yetimhanede öğretmenlik yapmış ömrü boyunca– neşeli, coşkulu eserler üretebilmiş olması bana her zaman ilginç gelmiştir.

Onun için "Kusma Kulübü"nde bir kahraman –Kadir– diyor ki, "Vivaldi müzisyense, ben de feylesof olurum".

Vivaldi biraz popülerliğin kurbanı galiba; insan çekiniyor sevdiğini söylemeye, süpermarketlerde bile çalınıyor...

Kime sorsanız, "Vivaldi'nin 'Dört Mevsim'ini severim" der. Öyle olunca da, Vivaldi'yi severim demek zor. Müzik zevki gelişmemiş gibi algılanıyor, ama harika bir besteci. Hayat hikâyesini öğrendiğimde çok ilgimi çekti. Sanatçıların çok kasıntılı, bohem, parıltılı hayatları olur diye yaygın bir görüş var. Halbuki, sanat her şeyden önce çok çalışma ve disiplin gerektiren bir uğraş. Büyük sanatçıların hepsi çok emek sarf ederek gelmişlerdir bulundukları yere. Bohem bir hayat sürüp üretken bir sanatçı olarak kalabilmek çok zor. Sanatçının en önemli özelliği, yaşam biçimi değil, söyleyecek lafının olmasıdır. Onu yaratmaya iten ısrarlı bir kaynak olmalı. Yakından baktığımızda, bu kaynağın çoğu zaman bizi gerçek kılan, kendimizi duyumsayıp kavramamıza yol açan acı olduğunu görürüz. Sanatçı için gereken bir diğer özellik, hayal gücü. Hayal gücü yaşamın değil, kişinin iç zenginliğinin bir türevi.

Okulda en sevdiğiniz, başarılı olduğunuz ders neydi?

Parlak bir öğrenciydim, okulu birincilikle bitirdim. Başarılı olmadığım ders yoktu, en çok sevdiklerim matematik ve fizikti. Çok fizikseldim. *(gülüyor)* Okul takımında sol açık, santrfor oynadım. 4x100 Türkiye yıldızlar rekorunu elinde tutan takımın da üyesiydim.

En beğendiğiniz santrfor kim?

Metin Oktay. Bir keresinde bizim okula gelmişti, 1963 ya da 1964. Onun kadar güçlü kalça ve baldırları olan birini hiç görmedim. Topun üstüne basmıştı, 15-16 yaşlarındaki çocuklar topa bütün güçleriyle vuruyor, ama ayağının altından sökemiyorlardı. Öyle bir güçle bastırabilen biriydi; kalçalarıyla döndüğü zaman kimse topa yanaşamazdı. Onun gibi "striker" dediğimiz, "vuran adam" hiç görmedim. Çok da romantik biriydi. Futbol yeteneği doğasında var, ama çok çalıştığı da söylenir. Bize –Galatasaray'a– İzmirspor'dan gelme, sanıyorum önce Pamuk Mensucat'ta başlamış. Duvara kale büyüklüğünde bir dikdörtgen çizer, sonra onu karelere bölermiş. Diyelim ki 32 tane kare var; 24 diyorsun, 24'e vuruyor; 1 diyorsun, sol köşeye takıyor; 8 diyorsun, sağ köşeye vuruyor... Metin Oktay'ı 64 ya da 65'de İzmir'de seyrettim. O zamanlar Göztepe'nin çok iyi bir kalecisi vardı, Ali Artuner, bir penaltı atışında Ali'ye "şuraya vuracağım" dedi, oraya vurdu. Tabii gol oldu.

Jane Birkin - Couleur Café *(Arabesque)*

Tanıdık bir ses, ama çıkaramadım.

Jane Birkin.

(albümü gösteriyoruz) Yaşlanmış, ama güzel yaşlanmış...

Çok ünlü bir şarkısı vardı, sizin gençlik yıllarınıza da denk gelen... Serge Gainsbourg'la birlikte söylüyorlardı...

Evet, "Je t'aime... moi non plus", çok ünlüydü.

"Kusma Kulübü"nün kahramanı kahve tiryakisi. Sizin de öyle bir tiryakiliğiniz var mı, ya da başka tiryakilikleriniz?

Bazı öğrencilerim soruyor, "hocam, ben roman yazabilir miyim?" diye. Eğer ben saksofon çalabildiysem, herkes roman yazabilir.

Benim tiryakiliğim sigarayla sınırlıydı. Beş-altı yıl oluyor bırakalı. Çok ağır tiryakiydim. Hiç unutmam, jandarma ODTÜ'yü basmış, yurtları kurşun yağmuruna tutmuştu. Herkes yere yatmış mermilerden korunmaya çalışıyor, ortalık toz duman içinde. Sigaram bitmişti, sürüne sürüne sigara aradım, herkes paçamdan tutuyor, vurulacaksın diye, ama ben sigara izmariti arıyorum odalarda, hayatımın en uzun sigarasız günüydü. *(gülüyor)*

Serge Gainsbourg'un "1969, Erotik Yıl" diye bir şarkısı var, sizin için nasıldı 69?

68 olayları bize beş-altı ay sonra yansıyarak geldiği için, Türkiye'nin 68'i, 69'du aslında. 1965-70 arası, bütün çalkantılara rağmen, Türkiye'nin rönesansı gibiydi. O dönem, bugünkü olanaklarla karşılaştırılmayacak gibi olsa da, dünyaya açıldığımız bir dönemdi. Toplum kısıtlı bir biçimde de olsa Marksizmle, egemen dünya görüşünün dışında başka dünya görüşleriyle karşılaştı. 1969'u, hem edebiyat, hem de politik okumalarımın yoğun olduğu bir yıl olarak hatırlıyorum. Gençlik hareketlerinde giderek silaha doğru bir sapışın başladığı yıl. 69'da resmî ya da yarı resmî faşist güçler seçici cinayetlerine başlamıştı. Bu karanlık güçler solcu öğrencilerden seçtiklerini öldürüyorlardı, bu da büyük bir tepki yaratıyordu. O tepki de büyük bir toplumsal güç olarak başlayan gençlik hareketini giderek silahlı harekete doğru saptırdı. Aşağı yukarı iki yıl içinde bunu becerdiler. 1968'de, 50-100 bin kişinin katıldığı protesto yürüyüşlerini hatırlıyorum, ama işin içine silah girince, hareket, toplumsal nitelikli yaygın ve geniş katılımlı eylemlerden, küçük askerî eylemlere dönüştü. Doğal olarak da eylemlere katılanlar azaldı. 69'u bu dönemin başı gibi düşünüyorum. Filistin'e gidiş gelişlerin başlaması da bu tarihe rastlar. O dönemde Filistin'le kurulan devrimci irtibat, Filistin'e giderek askerî eğitim alıp geri dönmek, bir açıdan bakarsanız, Avrupa'nın son romantik savaşı olan İspanya İç Savaşı'na katılmak gibi gözüküyordu, "Filistin'e gidip emperyalizme karşı dövüşürüz" düşüncesi, daha da önemlisi, isteği vardı.

ODTÜ'de ABD elçisinin arabasının yakılması sizin döneminizdeydi, siz de orada mıydınız?

Oradaydım, Kommer'in Vietnam'dan gelişi zaten bir olaydı. Türkiye'ye gelişini protesto etmek için Ankara'da havaalanına gitmiştik. Fakat yan kapıdan kaçırdılar, yakalayamadık adamı. Sonra aradan bir süre geçti, ODTÜ'ye geleceği duyuldu. Rektörlüğün önünde önce otuz-kırk kişi vardı. Araba devrilip yakıldıktan sonra ortalık miting alanına döndü, birkaç bin kişi toplanmıştır herhalde. Çok ağır bir zırhlı arabaydı. Tersyüz etmek çok zor olmuştu.

Kaç kişi devirdi arabayı?

Herhalde bir otuz-kırk kişi vardı, ama arabayı yakan çekirdek grup on kişi kadardı. Aslında orada eylemle alâkası olmayanlar, destek vermeye gelenler çoğunluktaydı. Seyretmeye gelenler de vardı. İlk ağızda eylemle doğrudan ilgisi olmayanlar tutuklandı. Bir fotoğrafçı da günün hatırası diye durmadan fotoğraf çekiyordu, polisler akşam gidip fotoğrafçıyı yakalamışlar, bir sürü sosyal demokrat, hatta olayla hiç alâkası olmayanlar da bu yüzden bir süre tutuklu kaldı.

Eylemden sonra bir kutlama yaptınız mı?

Her yerde kutlandı. Özellikle de gece yurtlarda.

ROMAN >

Emekçi hareketinin önderi Albert Parsons'la Lucy Gonzalez'in aşkı etrafında, ABD'de 8 saatlik işgünü hakkı mücade-lesinin, 1 Mayıs'ın doğuşunu hazırlayan yılların, işçi önderlerinin asılmasıyla sonuçlanan Haymarket Davası'nın trajik hikâyesi...

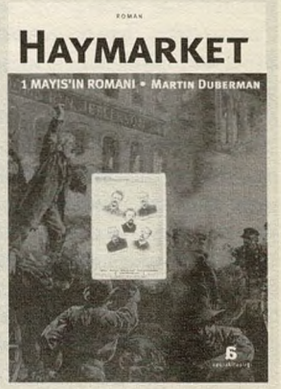

Sayfa: 392+14 sayfa albüm
Fiyat: 14 milyon

SİYASİ POLİSİYE >

Scarnenenco'nun 1968'de Polisiye Roman Ödülü'nü kazanan bu romanı italyan dedektif edebiyatının kült karakterlerinden aksi filozof Duca Lamber-ti'nin suç dünyasın-daki yolculuğunu anlatıyor...

Sayfa: 234
Fiyat: 10 milyon

SİYASİ POLİSİYE >

Karakterler arasında Chaplin, Jane Fonda, John Wayne ve Laurel-Hardy; 1950'li yılların Amerika'sında kaynatılan cadı kazanları ve Hollywood'daki komünist avı üzerinden Soriano'nun eğlenceli polisiyesi...

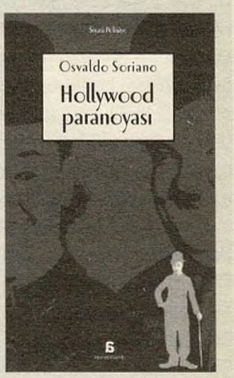

Sayfa: 189
Fiyat: 8 milyon

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

Eylem sırasında üç bin kişi sloganlar atarak kutladı, rektörlüğün önünde. Kommer'in olup bitenleri soğukkanlılıkla seyrettiğini şimdiki gibi hatırlıyorum. Kommer orada öyle duruyordu. Vietnam'daki pasifizasyon uygulamasının tasarlayıcılarındandı. Bizde Güneydoğu'da köy boşaltma olarak gündeme geldi ya, bakıyorsun oradan saldırı geliyor, en iyisi köyü boşalt, boşaltamazsan yak, yakamazsan öldür... İşte bu uygulamanın mucidiydi Kommer.

Şimdi ABD büyükelçisine karşı böyle bir eylem yapılabileceğini düşünmek çok zor...

Mümkün değil, her yer gibi ODTÜ de değişti. Ama ilginç bir şey aktarayım: ODTÜ'nün yurtlara yakın bir stadı vardır, bir de altı-yedi bin kişilik, yamaca yaslanmış, yelpaze biçiminde beton bir tribün. Bu tribünün üstünde büyük bir devrim yazısı vardı, onu nasıl yazdığımızı hatırlıyorum. Çok zor olmuştu, çünkü devrim yazısını tribünün şekline uydurarak, yani aşağıdan yukarıya doğru açarak ve ölçekli olarak yazmak gerekiyordu. Mimari'den çocuklar yazıyı şablonlamışlardı, öyle yazılmıştı. Ardından sayısız kez üstü boyandı, şu yapıldı, bu yapıldı, ama belli bir açıdan baktığınız zaman bir gölge, bir karaltı olarak hâlâ devrim yazısı okunuyor. Tabii ODTÜ'nün şimdi böyle bir havası yok, ama ODTÜ'nün genlerinde, taşında toprağında devrim yazıyor. Ve kimse derisinden o dövmeyi kazıyıp atamıyor. Sonradan 5 Mart'ta polis ve jandarma ODTÜ'yü bastı, aşağı yukarı sekiz saat yurtları ağır silahlarla taradılar, evet, yurtlardan da karşılık verildi, ama savaşta, biliyorsunuz, kimin ateş gücü yüksekse o kazanıyor. Yurtlardan iki tabancayla ateş ediliyor, ama onlar ağır makineli tüfekle ateş ettiler. Hiç unutmuyorum, yan taraftaki 110, 210, 310, 410 numaralı odalar İnşaat Fakültesi'nin önündeki düzlüğe bakıyordu, oraya ağır bir makineli tüfekle yerleşmişler, o odaların dış duvarları aşağı indi. Askerde de öğretirler zaten, ağır makineli tüfek bilmem kaç santimlik duvarı da yıkar diye. Yıkıldı. Mermiler koridorlarda serseri mayın dolaşıyor; bir yere, bir tavana, sonra bir daha yere vuruyor. Birkaç çocuk tuvaletlerin olduğu yan bölüme saklanmışlardı, kurşunlar beş-altı defa sekerek orada da çocukları buldu. Sonra "havan topuyla ateş edeceğiz" dediler, galiba bir el de ateş edildi kuru sıkı, yapacak bir şey yok, çıktık dışarıya. Hepimizi toplayıp tribününde "devrim" yazan stadyuma götürdüler.

Saldırının gerekçesi neydi?

Arama yapmaya geliyorlar, biz de aramaya izin vermiyoruz –bir güç gösterisiydi. Ondan evvel Hacettepe'yi, Siyasal'ı bastılar, yurtlarda bir-iki kişi öldü. Polis güç gösterisi yapıyor, komünist yuvalarını dağıtacak. ODTÜ'ye polis gelemezdi, gelmeleri mümkün değildi, öyle de oldu: Deniz'leri arama bahanesiyle, jandarma komandoları geldi. 5 Mart'tan sonra ODTÜ'de eğitime ara verildi ve kampüste bir jandarma karakolu kuruldu. Karakol kuruluncaya kadar erler ODTÜ yurtlarında üç ay kadar yaşadı. Üniversite tekrar açılınca çekip gittiler. Fakat hiç unutmuyorum, Balıkesir'in Dursunbey kazasının Ovacık köyünden Ahmet diye bir erin günlüğü bulunmuştu dolaplarda. "Arkadaşlar, şimdi size üçüncü dünya savaşını anlatacağım" diye başlıyordu günlük. Zavallı ere çatışma üçüncü dünya savaşı gibi gelmiş, öyle bir ateş vardı. Hangi hırsla ve niyetle geldiklerini gösteriyor bu.

The Clash - 1977
(The Essential Clash)

Sözler enteresan, kim söylüyor?

The Clash. "Yıl 1977, Elvis, Beatles ve Rolling Stones'un miyadı doldu" diyor şarkı. Sizin aranız nasıldı Beatles ve Stones'la?

İzmir'de, Çiğli'deki Amerikan üssünün bir radyosu vardı, yatılı okulda geceleri gizlice onu dinlerdik. 63'tü galiba, o zamana kadar hiç duymadığımız, kimseye benzemeyen bir gruptan, Beatles'dan söz edilmeye başlandı. "She Loves You" çok tuttu. Çok basit bir yapısı olmasına rağmen çok çarpıcıydı. Okul kütüphanesine Illustrated London diye bir mecmua gelirdi, siyah beyazdı, ama harika resimleri vardı. Beatles'ı o derginin fotoğraflarından izlemeye başladık. Bir Avustralya turnesinin fotoğraflarını hatırlıyorum, havaalanında herhalde yüz bin kişi falan vardı, dehşet bir şeydi bizim için. Popüler Batı müziğinde ilk yakaladığımız Beatles'dı. Arkasından da Rolling Stones ve Monkees. Okulda iki-üç grup vardı, o dönemin ünlü parçalarını söylerlerdi. Mesela Moody Blues'un "Nights In White Satin"i, Joan Baez'in "The House Of The Rising Sun"ı... Fakat 69-70'den sonra üniversiteye başlayıp Marksizmle tanışınca bu tür müzikten uzaklaştığımı itiraf etmeliyim.

Folk rock'a, Anadolu pop'a ilgi duydunuz mu hiç?

Cem Karaca'ları dinlerdik, bir de Siluetler vardı, Shadows'dan esintili. Aşık Veysel'i bilirdik. Ve tabii Ruhi Su... Ama en ünlü parça, unutulmaz, "33 Kurşun"du. Ahmed Arif'in o şiiri...

Cem Karaca'nın ölüm haberi geldiğinde ne hissettiniz?

Karaca'nın sesi hep isyana açılan bir kapı gibi gelmiştir bana. Sonradan konumu öyle devam etmemiş olabilir, ama gençliği, ilk çıkışı ve ünlenişi sol vurguludur. Geçmişimden bir parçanın eksilmesi gibi bir duyguydu ölüm haberi.

1977 dendiğinde ilk aklınıza gelenler neler?

12 Eylül öncesinin hazırlık dönemi geliyor aklıma. Şiddet, politik örgütleniş... 12 Mart döneminin öncesine denk gelen hareket daha çok bir üniversite hareketiydi, o nedenle de romantikti. 12 Eylül'e doğru başka bir yapıda ortaya çıkan sol hareket de işçi tabanlı değildi, ama kırsal kesimle irtibatını sürdüren büyük kent varoşlarında yayılıyordu. İşçiler fiilen işin içinde yoktu; olsaydı, zaten sonuç böyle olmazdı. Türkiye solu işçi hareketini bir koçbaşı gibi kullanamadı, yönlendiremedi. Oysa işçi sınıfının iktidar gücü somut olarak 15-16 Haziran'da İstanbul'da ortaya çıkmıştı. Ama bu güç bir iktidar hareketine dönüşemedi bir türlü.

25 yaşımdayken kendi kendime şöyle demiştim: "48'i geçince bir şölen düzenleyeceğim." Çünkü babam 48 yaşında ölmüştü. "50'ye varıp babamdan yaşlı bir adam olduğumda, sadece yazacağım" dedim, dediğimi de yaptım.

1977 1 Mayıs'ı, Taksim'deki katliam bir dönüm noktasıydı galiba. Türkiye tarihinin en kalabalık 1 Mayıs'ıydı. Siz de Taksim'de miydiniz?

Ankara'daydım. Taksim'deki kalabalığa nerelerden, kimler tarafından ateş edildiğini hepimiz hatırlıyoruz. Gözlerimizin içine bakarak ne kadar çok yalan söylendiğini de... O insanların yüzü kızarıyor mudur şimdi?

Hürriyet'in manşeti unutulur gibi değil: "Maocularla Leninciler çatıştı."

Tabii, Sular İdaresi'nin tepesindeki silahlı adamlar hiçbir şey yapmadı! O zamanlar Maocuların üzerine provakatör yaftası yapıştırmak kolaydı. Hoş, onlar da zaman zaman böyle şeyler yaparlardı, ama 1 Mayıs'taki durum elbette ki o tür bir şey değildi. O kanlı günden beynimin içinde bir yerlerde birkaç resim var. Birincisi, Kazancı yokuşuna yığılan kalabalık. İkincisi, yere çiğnenmiş çiçekler gibi serilmiş bir kalabalık ve sonra o son fotoğraf: Boş meydanda terk edilmiş, felaket habercisi binlerce sahipsiz ayakkabı ve yırtılmış pan-

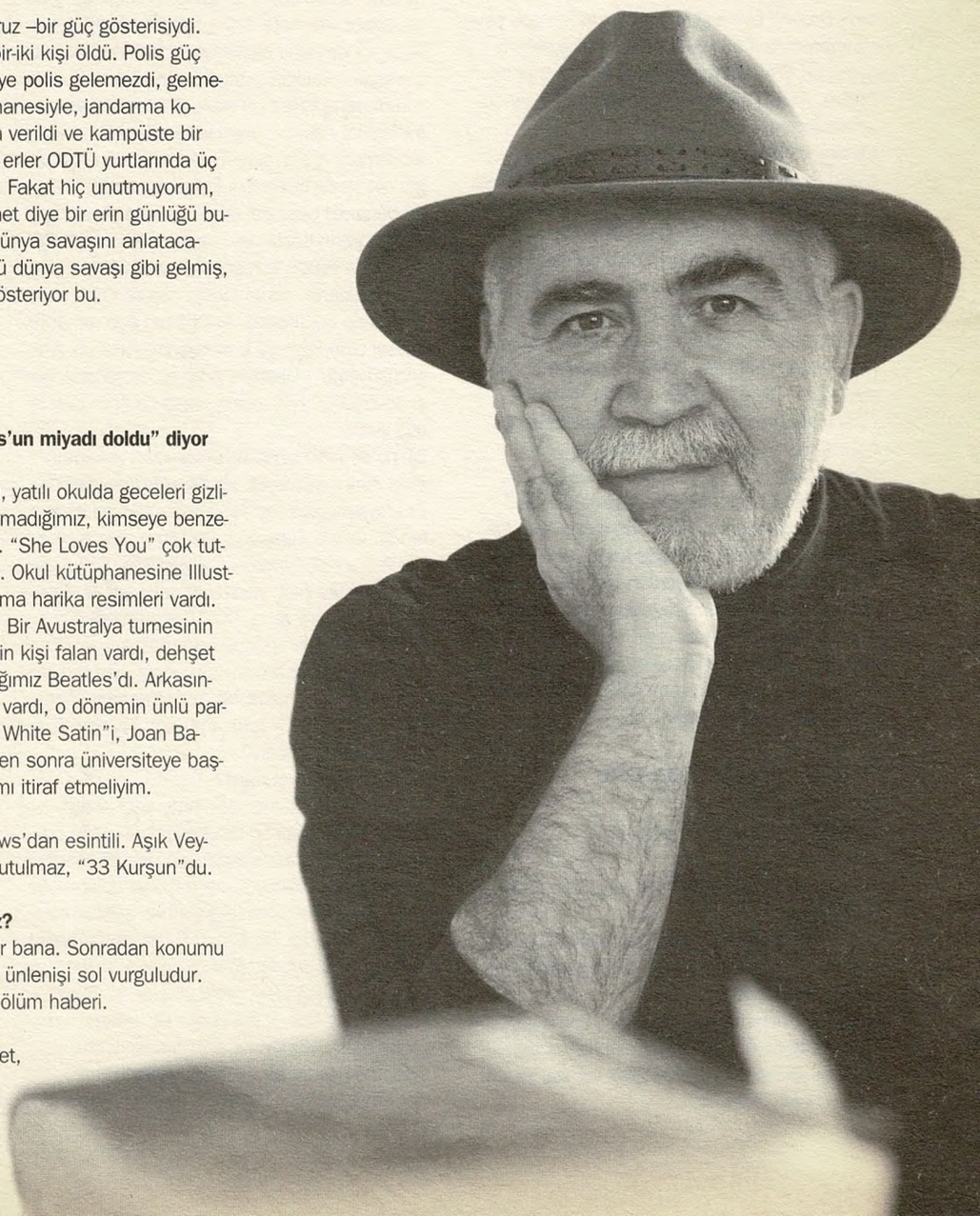

Fotoğraflar: Ümit Bektaş - Şahan Nuhoğlu

kartlar...

İlk romanınız "Issızlığın Ortasında" 1979'da Milliyet ödülünü aldığına göre, 1977 sizin için hummalı bir yazma dönemi olmalı...

79'da, galiba aralık ayında aldım ödülü. "Issızlığın Ortasında"yı yazmaya 12 Mart'tan sonra, daha yargılanırken karar vermiştim. Ancak yazmaya başlamam, 1974 genel affının Anayasa mahkemesinin kararıyla solcu mahkûmları da kapsayacak şekilde genişletilmesi sonucunda normal hayata geri dönmemle mümkün oldu.

Hüküm giymeniz nasıl olmuştu?

Öğrenci derneği başkanıydım, başkan olduğum için otomatik olarak dava açtılar. Dev-Genç davasına dahil ettiler, ama ben Dev-Genç üyesi değildim, çünkü ideolojik olarak millî demokratik devrime inanmıyordum. Hiçbir şey tutturamadı polis, çünkü beni suçladıkları olaylarla ilgili sadece hazırlık safhasında alınmış ifadeler vardı, hukuk mantığı açısından bu kişilerin bu ifadelerini mahkemede de tekrarlamaları, onlara karşı benim şahit getirmem gibi bir takım prosedürler vardı. Bunların hiçbiri olmadı, bir gün dilekçe vermeye gidiyorum jandarmaların arasından, ünlü Ali Elverdi mahkeme başkanı. Muvazzaf general "bana bak" dedi, eliyle bir yuvarlak çizerek, "MİT raporları bu; bunun içindeysen –ağzıyla bir hareket yaptı– kuş tutsan paçayı kurtaramazsın, dışındaysan bir şey olmaz, onun için dilekçeyle filan uğraşma". Hemen meslekten hakimler atıldı, "aman paşam susun" diye. Ötekiler durumu hukuka uydurmaya çalışıyor, ama adam öfkeli olduğu için "hakkında rapor varsa, seni tehlikeli bildiysek *(el çırpıyor)* kurtaramazsın" diyordu durmadan. Dediği de oldu. Hazırlık safhasında düzmece bir ifadeyle sekiz yıla mahkûm oldum.

Ne kadar yattınız?

1971'de başladı, 74'te afla sona erdi. Dolayısıyla, çok ciddi bir hapishane tecrübesinden söz edemem.

"Issızlığın Ortasında", 1979'da "Milliyet Roman Ödülü"nü kazandı, ama 1984'te yayımlandı. Niye öyle oldu?

Tam yayımlanması gündemdeyken Abdi İpekçi öldürüldü, 80 şubatında sanıyorum, gazete sahibi Milliyet'i Aydın Doğan'a sattı. Satış sırasında gazete ve yayınevi ayrıldı, kitap da Karacan Yayınları'nda kaldı. Aradan beş-altı ay geçti, yayınevi "basıyoruz, basacağız" derken 12 Eylül darbesi oldu. Faşizm, yayınevini korkuttu. "Senin romanın çok solcu, anti-militarist unsurlar taşıdığı için basamayız" dediler açık açık.

Başka bir yayınevine götürmeyi düşündünüz mü?

Götürmedim, çünkü "Issızlığın Ortasında"yı basmayı reddederken "başka bir kitabın varsa, onu yayımlayalım" demişlerdi. İkinci romanımı ("Geç Kalmış Ölü") bitirip götürdüm, okudular, "çok iyi, ama bunu da basamayız, kusura bakma" dediler. Ben de kitapları alıp çıktım. "Issızlığın Ortasında"yı bitirdiğim zaman Attilâ İlhan'a götürmüştüm, "çok iyi kitap" demişti, "her yerde yayınlanır, ama istersen bunu Milliyet roman yarışmasına gönder, nasılsa birinci olur, sahneye öyle girsin"... Attilâ İlhan böyle bir set-up düşünmüştü. Doğru düşündüğü ortaya çıktı. Ne var ki, yayımlanması için beş yıl beklemek zorunda kaldım. Ama yazmak benim için o kadar önemli, o kadar vazgeçilmez bir şeydi ki, hayatımın dengesini sağlıyordu. Bu açıdan 84 yılı benim için çok önemli. O yıl iki kitabım birden çıktı. 85'te romanlarım art arda Orhan Kemal ve Madaralı roman ödüllerini kazandı, böylelikle "Issızlığın Ortasında" üç ödül birden almış oldu.

Boris Vian & Claude Abadie - Dada Strain *(Boris Vian Jazz)*

İnanılır gibi değil, harika bir şey bu.

Sever misiniz Boris Vian'ı?

IV. Henri Lisesi'nden o kadar ilginç yazarlar ve insanlar çıkmış ki... Paul Nizan, Sartre, galiba Semprun. Acaba Boris Vian da o liseden miydi, hatırlayamıyorum. Sert ve zaman zaman da çok ters olabilen bir adam. Zaten romanlarındaki üslûptan da sezilebiliyor bu. "Kusma Kulübü"yle ilgili olarak yapılan bir değerlendirmede, Ömer Türkeş, romandaki tarzı Boris Vian'ın bazı kitaplarına benzetti.

Boris Vian trompet çalıyor, siz saksofon... Ama siz 50'nizden sonra başlamışsınız, nasıl oldu o?

45'imde. Birkaç arkadaş, birbirimizi görmek için sigara dumanını elimizle keten helvası gibi ayırarak konuştuğumuz bir gece, "sigarayı bırakacağım ve öyle bir şey yapacağım ki, herkes şaşıracak" dedim. "Ne yapacaksın?" dediler. "Ya paraşütle atlayacağım ya da saksofon çalacağım" dedim. Hepsi güldü... Çünkü o güne kadar, fıkrada söylenildiği gibi, radyodan başka bir şey çalmamıştım...

Neden saksofon?

O anda radyoda Paul Desmond'un "Take Five"ı çalıyordu. Timsah gibiyimdir, bir şeyi aklıma koydum mu, koparmadan bırakmam. "Take Five" harika bir parçadır, 5/4 ritminde ölümsüz bir melodi; bir milyon satan ilk enstrümantal caz parçasıymış. O dönemde yönetici olarak çalışıyordum, satın alma müdürüne "bana bir saksofon al" dedim, doğal olarak adamcağız çok şaşırdı.

bilgi'de sinema mayıs 2004

Kent Merkezinde Sürekli Bir Sanat Sineması

DOLAPDERE KAMPÜSÜ'NDE

www.bilgi.edu.tr/sinema

Gösterimlerden yarım saat önce Taksim AKM önünden ücretsiz servis mevcuttur.
Rezervasyon ve ayrıntılı bilgi için: (0 212) 311 50 00 - 444 0 428

Birkaç gün sonra büyük bir kutuyla geldi, altı milyona bir Doğu Alman saksofonu almış. Kurcaladım biraz, baktım, ses çıkaramıyorum. Bir arkadaşı araya koyarak Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'ndaki bir klarnet sanatçısından ders almak üzere anlaştık. O sırada sağ omzumda bir sakatlık var. Saksofonun muhafazası da cephane sandığı gibi büyük, ağır bir şey, ben taşıyamıyorum. Yanıma birini aldım, CSO'na gittik. Bir toplantıdan geldiğim için takım elbiseliyim. Kerli ferli bir adam, arkada da saksofon taşıyan biri, içeri girdik. Hoca gençten biri; bizi görünce çok şaşırdı, "siz kimsiniz" dedi, "randevumuz vardı" dedim. "Aaa, ders almak isteyen siz misiniz?" dedi. Şöyle bir süzdü beni. Karşısında 45'inde bir adam. İlk sözü "çok zordur" oldu, "çalınabilecek en zor alet budur". Vazgeçirmeye çalışıyor, sonra da "nereden çıktı bu saksofon hevesi?" demeye başladı. "Sigarayı bırakmak için" desem bana deli diyecek, "çocukluğumdan beri hep saksofon çalmak istedim" dedim. "Peki, sazınızı bir göreyim" dedi, birden sazın saksofon olduğunu kavrayamadım, saz deyince bizim gibi müzikle alâkası olmayanların aklına telli bir şey geliyor. Sonra anladım saksofonu kastettiğini. Gösterdim, baktı, "rezalet" dedi, "bundan olsa olsa abajur olur". Sonra "solfej biliyor musunuz?" diye sordu. Solfej "do, re, mi"nin ötesinde bir şey olsa gerek diye düşündüğümden, "bilmiyorum" dedim. "Peki nota okur musunuz?" diye sordu. "Hayır, ama öğrenirim" dedim. Adam, "allah aşkına, neden başka bir şey çalmıyorsunuz, gitar çalın, başka bir şey çalın, neden saksofon çalmak istiyorsunuz" diyor. Ben de "çok istekliyim, öğreneceğim" diyorum inatla. Sonunda "bununla olmaz, Selmer marka almanız lazım, ama o da Türkiye'de bulunmaz, sipariş verseniz altı ayda gelmez" deyip kestirip attı. Baktım ders vermeye niyetli değil, "bir hafta sonra konuşuruz" dedim. Bir mühendis arkadaş İngiltere'ye gidecekti, ona Selmer marka bir saksofon sipariş ettim. Fakat Selmer profesyonellerin kullandığı bir marka, müzisyen enstrümanı, kolay bulunmuyor. Sonunda Birmingham'da bir alto saksofon olduğu tespit edildi, o zamana kadar ben tenor peşindeydim, "altoyu alın gelin" dedim. Saksofon geldi, o kadar harika bir şey ki! Buluşma günü, çalışma masasının üstüne koydum, sanatçı dostumuz içeri girdi, oturdu. Niyetini hareketlerinden çıkarabiliyorum, aradaki kişiye vefa borcunu ödeyip gidecek. Tam o sırada gözü masaya ilişti, "hiii!"diye bağırdı ve yerinden fırlayarak gitti, saksofonu eline aldı, birkaç nota üfledi. Kendi kendime, "bana ders vermezse başına silah dayayacağım ve adam bu aleti bana öğretecek" dedim, öyle sesler çıkartıyordu ki! "Bu aletten Ankara'da iki tane var, bu üçüncü oldu" dedi, sonra "siz Arnavut musunuz, çok inatçısınız" dedi. Öyle başladık. Tam üç buçuk yıl, günde iki buçuk saat saksofon çalıştım. ODTÜ'de seçmeli ders olarak da veriliyordu saksofon, üç-dört ay sonra beni onlara "en yetenekli öğrencim" diye tanıttı. 18-20 yaşında çocuklar var, onlar bir parçayı deşifre etmek için üç-dört defa çalıyordu, ben 15 defa. Bir parçayı onlar 15 defa çalışıyorlardı, ben 45 defa çalıyordum ve iki buçuk yılın sonunda repertuarım, aşağı yukarı 20'si iyi olmak üzere, 100 parçaya kadar çıkmıştı.

Favori parçalarınız neler?

Tabii "Take Five"... Charlie Parker'ın "My Little Suede Shoes"unu iyi çalarım; birkaç popüler parça da var, "My Way" mesela... Beceremediğim şey, doğaçlama yapmak. Lise arkadaşlarımla otuzuncu yıl buluşması için bir yerde toplandık, herkes birbirini çocukluğuna ilişkin özellikleriyle tanıyor. Mesela beni iyi futbol oynar, akıllıdır, atlettir diye biliyorlar. Sonradan bunlara yazarlık etiketim de eklenmişti, ama kimse benim saksofon çalacağımı tahmin etmiyordu. Birdenbire Selmer'i çıkardım ve marifetimi ortaya döktüm. Saksofona başlamadan evvel, "daha dün annemizin kollarında" seviyesindeydim. Kalktım, dört-beş parça çaldım. Herkes ağzı açık dinledi, o kadar şaşırdılar ki, biri geldi, "Mehmet kuş oldu, uçmayı öğrendi deseler, bu kadar şaşırmazdım" dedi. Şimdi arada bazı öğrencilerim bana soruyor, "hocam, ben roman yazabilir miyim?" diye. Eğer ben saksofon çalabildiysem, herkes roman yazabilir.

Jan Garbarek'in romana girişi nasıl oldu? Nihan'ın bir Garbarek'sever olması biraz şaşırtıcı geldi. "Visible World" sizin için ne ifade ediyor?

Yazar dediğiniz kendini bir havana koyar, döverek toz haline getirir sonra da kahramanlarının hamuruna az ya da çok eker. Nihan'ın Garbarek severliğinin nedeni –aslında sevdiği tam da ortaya çıkmıyor ama– benim. "Visible World" albümünün kapağı çok etkileyiciydi. Albüm benim için değişik bir sound anlamını taşıyor. Amerikan tarzından çok farklı olan bir çalışma. Bir ara çok Amerikalı cazcı –saksofoncu– dinlediğimi düşündüğümde araştırmıştım.

The Fall - Two Librans
(The Unutterable)

Enteresan bir ses. Kim bu?

Mark E. Smith. Camus hayranı. İlk grubunun adı, Camus'nün "Yabancı"sından mülhem, Outsider. Sonra "asıl sevdiğim Camus kitabı 'Düşüş' (The Fall)" diyerek grubuna o adı veriyor. Camus'yle aranız nasıl?

Sartre'ı daha çok önemsiyorum. Camus'nün Sisyphos söylencesine yüklediği etik değer, intihar üzerine yaptığı inceleme, çeşitli denemeleri çok önemli, ama yine de kendime yakın bulduğum bir yazar değil.

69'da resmî ya da yarı resmî faşist güçler seçici cinayetlerine başlamıştı. Solcu öğrencilerden seçtiklerini öldürüyorlardı, bu da büyük bir tepki yaratıyordu. O tepki de büyük bir toplumsal güç olarak başlayan gençlik hareketini giderek silahlı harekete doğru saptırdı.

Sartre'ın en sevdiğiniz romanı hangisi?

"Bulantı" denebilir, ama daha çok anı gibi olabilen denemelerini, mesela çocukluğunu anlattığı "Sözcükler"i çok severim. Nedense kendime çok yakın bulduğum bir metindir. Bir de yazmak üzerine kaleme aldığı ince bir kitabı vardı, "Yazarın Sorumluluğu", onu da önemsiyorum.

"Kusma Kulübü"nün varoluşçu bir damarı var. Camus ile Sartre arasında da gidip geliyor...

"Zamanın Manzarası" için yapılan değerlendirmelerden birinde, kitapta varoluşçu roman özellikleri olduğu söylenmişti, sizinki bu yönde ikinci değerlendirme. Tabii bunu benim söylemem ya da onaylamam, öyledir böyledir demem çok zor, bu eleştirmenlerin yapacağı bir şey. Bu aslında şunu da gösteriyor: Demek ki kitaplar, okuyucudan çok, eleştirmenin gözünde yeniden tanımlanıyor. Aslında bu kitapta, yazar olarak bakarsanız, Graham Greene'in deyişi de önemli. "Sessiz Amerikalı"dan alınan açılış cümlesi, "insan eğer insan kalacaksa, taraf olmak zorundadır", romanı bir müzik parçası gibi düşünürsek, anahtar gibi bir tanım. Graham Greene, yazarlarımdan biri. Ama asıl yazarım Pierre Schoendoerffer'dir. En önemli kitabı "Krala Veda", okuma listemin başlarında yer alan bir kitap.

Başka kimler var beğendiğiniz?

Dostoyevski, Romain Gary, Malraux ve tabii Conrad. Kitap olaraksa Yourcenar'ın "Hadrianus'un Anıları"; o kitap olağanüstüdür. Stendhal ve Tolstoy'u da severim.

"Kusma Kulübü"nün kahramanlarından biri "Rembrandt'ın resimleri, Tolstoy'un romanları olağanüstüdür, çünkü ikisi de yalan söylemeyi bilmiyordu" diyor.

O bir konteks içinde söyleniyor, bana sorarsanız, ben oyumu Dostoyevski'den yana kullanırım. Tabii ki Tolstoy da büyük bir yazar, büyük tablolar tasarlıyor, dengesi, kompozisyonu çok iyi, ışığı, rengi olağanüstü. Dostoyevski öyle değil, her şey karanlıkta; görüntüye siyah ve ateş hakim. İçinde öyle bir cehennem yanıyor ki, o cehennemi Tolstoy'un tablolarında bulmak mümkün değil. Mesela Turgenyev'i o kadar önemsemiyorum, iyi bir yazar hiç şüphesiz, ama nedense Turgenyev'i de Dostoyevski'ye yapılmış bir haksızlık olarak görüyorum. Zavallı Dostoyevski bir ara bunaldığında şöyle demiş: "Ah vaktim olsa, şu para kazanmak derdi de olmasa, Tolstoy ya da Turgenyev gibi iyi romanlar yazabilsem..."

Pink Floyd - Comfortably Numb
(The Wall)

Pink Floyd, değil mi?

Evet, "The Wall"dan "Comfortably Numb".

Parçanın tınısı, adının gizlediği dramı ele veren bir sızı gibi...

"Kusma Kulübü"nü okurken birkaç kez kulağımıza geldi bu parça...

Toplumumuz da uyumuş, değil mi? Konfor ve rahatlık peşindeki duyarsız, kendini öne koyanların, tatlı tatlı uyuşmuşların parçası.

Pink Floyd'u sever misiniz?

Beatles'dan birkaç yıl sonra, sanırım 1965'de kurulmasına karşın, benim Pink Floyd'la karşılaşmam epey sonra oldu. 12 Mart sonrasında, 1973'te galiba, "The Dark Side Of The Moon"la... Ardından, sanırım 1979'da "The Wall" geldi. Grubun yaratıcı ruhu sayılan Syd Barrett'in ayrılışı gibi haberleri hatırlıyorum. Beatles Liverpool'lu ve işçi kökenliydi, Pink Floyd da kentsoylu kimliğiyle sistemi eleştirmişti. Hatırladıklarım bunlar... Bir de "We don't need no education"ı hatırlı-

yorum. Bir okurum geçen yıl elime Pink Floyd'un parçalarından derlediği bir albüm vermişti ve grubu "Beatles'dan bile daha iyi" diye nitelemişti. "Hadi canım sen de" deyince de, küsmüş gibi bakmıştı.

"Kusma Kulübü"nün başkahramanı Umut Çinici'nin hali çağrıştırdı bize bu parçayı. Vicdanının sesini ve kusma dürtüsünü bastırmaya çalışıyor roman boyunca, "duyarsızlığın rahatlığı"na kavuşmak istiyor. "Kusma Kulübü"nün asıl kahramanı "vicdan" galiba. Vicdanı nasıl tanımlıyorsunuz?

Vicdanımız yüreğimizin yanıbaşında, erdemlerimize kan veren, cesaret üreten derin bir çukur. Bir sanatçıyı büyük yapan en önemli özelliklerden biri, kendini suçlama yeteneğinin varlığıdır. Bunu sadece vicdan mümkün kılar.

Ciwan Haco - Pero
(Derya)

Kürtçe, değil mi?

Evet, Ciwan Haco. Şarkının Türkçesi "Perişan".

Sözleri anlamayınca tam yerine oturmuyor. Belki müzik iyi, ama pek yerel değil gibi geldi bana. Büyük kentlerde böyle Kürt müziği var mı?

Ciwan Haco Norveç'te yaşıyor. Bu albüm Kürt dinleyicileri hayal kırıklığına uğrattı, ama Haco onların gözbebeği hâlâ, İstanbul konseri mahşerî kalabalıktı... "Kusma Kulübü"nde altını çizdiğimiz cümlelerden biri de şu: "Kürtlerden nefret eden birisinin oğlu olmak istemediğini haykırıp..."

Bir romancının Türk-Kürt meselesi gibi bir konudaki görevi, siyasî bir çözümleme getirmekten çok, durumun içinde ortaya çıkan insanlık dramını ortaya sermek, bu konuda toplumsal ve bireysel farkındalığı artırmaktır. Siyasî açıdan konu çok girift bir hal aldı, belki bu yatışma dönemi ve demokratikleşme sürecinin sonunda en büyük arabulucu, en etkili merhem olan zaman yaraları biraz iyileştirir. Kürtlerin demokratik ve toplumsal haklarının inkârının bizi nereye getirdiği ortada. En basitinden, "ben farklıyım, sizden değilim" diyen birisine, "sen bendensin, zorla benimle olacaksın" denemez. Bir solcu olarak, sorunun sınıfsal boyutunun ihmal edildiğini düşünüyorum. Ama, etnik farklılığını mücadelenin bayrağı yapanlara da ahlâkî açıdan ne söyleyebiliriz ki? Belki şunu: Kimlerle işbirliği yaptığınıza dikkat edin. Ortadoğu'da ABD, İngiltere ve İsrail'le işbirliği bir toplumu nereye götürür?..

Barikat
Magazin Maymunları
(Hava, Su, Toprak ve Ateş)

Sesin tonu ve içeriğinin koyuluğu çok etkileyici.

Barikat adlı bir hiphop grubu, şarkının adı "Magazin Maymunları".

"Kusma Kulübü"nün bir bölümünün özeti gibi. Damarlarımızdaki kan aynı gruptan olsa gerek.

Kahramanlarınızdan biri, "magazini küçümseme, magazin kristal bir aynadır; ülkemiz üstüne tutulmuş bir ayna" diyor...

Magazin, bugün sistemin elindeki en güçlü silahlardan biri. Toplumsal belleği sığlaştıran, toplumsal vicdanı sığlaştırarak uyuşturan ve toplumsal öfkeyi yatıştıran, özellikle de yoksulların önüne yalancı dünyalar koyan sanal bir umut projesi. Bugünkü hali mide bulandırıyor. Soylu olanın içini boşaltmanın, erdemleri iğdiş etmenin bir başka yolu adeta.

Altını çizdiğimiz bir cümle de şu: "Hiç gerçekten aşık olmuş muydu? Az bir ihtimal diye düşündüm. Yüreğinin önünde yüksek bir duvar vardı: Egosu." Son yıllarda bir aşk furyası var, seçim kampanyasında da birçok parti "aşk"lı sloganlarla propaganda yaptı. Hemen her köşe yazarı, aşk üzerine kalem oynatıyor. Öte yandan, ortalıkta benmerkezli bir söylem kol geziyor...

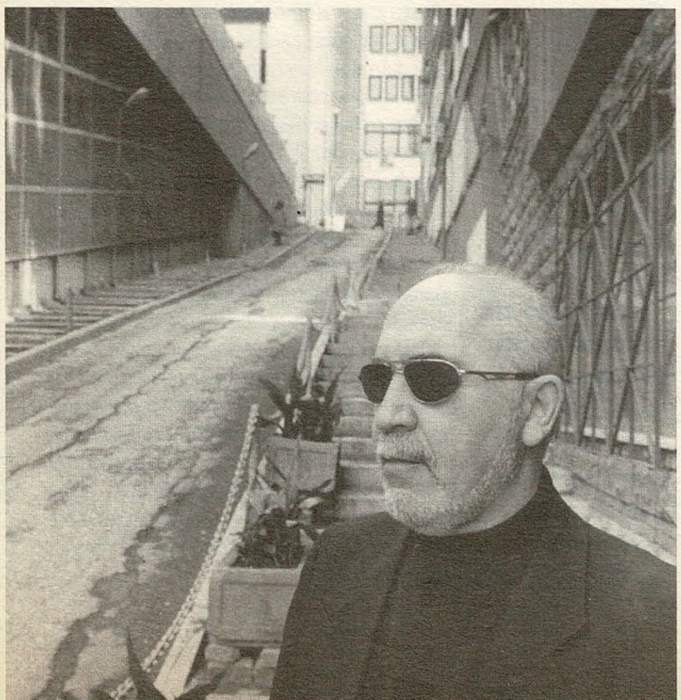

bilgi eğitim

değiştirebileceğiniz
bir tek şey var KENDİNİZ!

KÜLTÜR SANAT

SEMİNER Bilimsellik ve Mistisizm
YAZI VE YAZMAK Yazmak Hatırlamaktır • Yazı İle Oyun Oyun Yazmak • Reklam Yazarlığı • TV Dizi / Drama Yazarlığı
GÖRSEL SANATLAR A'dan Z'ye Fotoğraf Film Atölyesi Kısa Film Atölyesi • Belgesel Film • TV Program Tasarımı ve Yapımcılığı **PLASTİK SANATLAR** Resim ve Deneysel Sanat Atölyesi • Çizgi Roman **TASARIM ATÖLYELERİ** Eşya Tasarımı ve Mekan Düzenleme • İnternet Yayıncılığı Nerede Yaşıyoruz **GÖSTERİ SANATLARI** Müzikal Atölyesi Oyunculuk Atölyesi • Sahnede Var Olmak • Beden Tiyatrosu Film Oyunculuğu • Sahne İçin Bir Proje **DANS** Latin Dansları Tap Dans • Mix Dance • Arjantin Tangosu • Oryantal Dans Flamenko Dans • Popüler Küba Dansları • Meditatif Dans Club Dance • Modern Dans ve Koreografi • Flamenko ve Klasik İspanyol Dansları **MÜZİK** Latin Perküsyon • DJ Workshop • Ney **KÜLTÜR VE TARİH** Arkeoloji Atölyesi Antika ve Koleksiyon **YAŞAMA SANATI** "Kendini İfade"de Yaratıcılık• Yoga, Yaşamsal Gelişim Sistemi • Reiki I Reiki II • Nereden Geldik / Aile Dizimi E F T • Aikido Yemek'e Dair... • Şarabı Tanıma **ALTERNATİF TIP** Kulak Akupunkturu **EL SANATLARI** Reserve Boyama Teknikleri "Yazma" Sanatı

DÜNYA DİLLERİ

Almanca • Arapça • Farsça • Fransızca • İbranice • İbranice Konuşma Sınıfı İngilizce • İngilizce Konuşma Sınıfı • İş İngilizcesi ve Yazılı İletişim Teknikleri• Ofis İngilizcesi • İş İngilizcesinde Sunum Teknikleri • İspanyolca • İtalyanca Japonca • Osmanlıca • Rusça • Türkçe • Yunanca İngilizce Konuşuyoruz

TOEFL

Ayrıntılı bilgi için: 444 0 428 www.bilgi-egitim.com
Kayıt için: (0212) 253 4700 - 253 4701 Faks: (0212) 238 5004
e-mail: bilgiegitim@bilgi-egitim.com
İstanbul Bilgi Üniversitesi Kurtuluş Deresi Cad. 47, 34440 Dolapdere / İstanbul

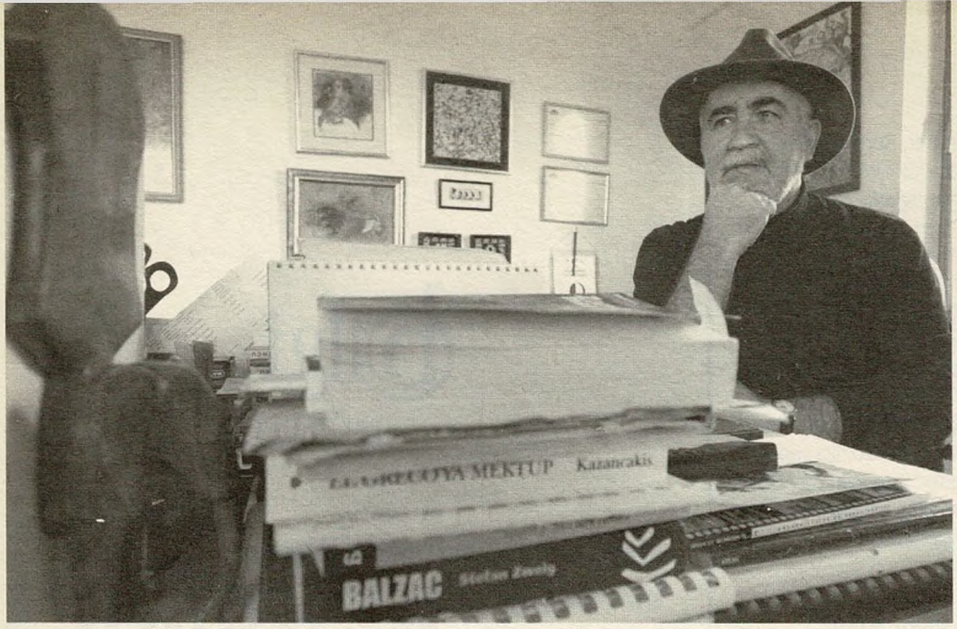

Son yıllarda kadın üzerine yazmak moda. Yazdıkları aşk değil. Daha doğrusu, sözünü ettiğiniz –tüccar mı desek– yazarlar tarafından bu konu sık sık kullanılıyor. Önce –bir reklam stratejisi oluşturulur gibi– hedef kitle seçiliyor, sloganlar ve gıcıklayıcı temalar belirleniyor, sonra bunlar bir kampanya gibi okura ya da müşteri kitlesine pazarlanıyor. Buna ne kadar edebiyat denir? Denmez herhalde. Sözü ustalara bırakalım: Sartre "gerçek yazarlar okuru gözeterek yazmazlar" diyor. Nietzsche ise "değerli şeyler, pazar yerinden uzakta oluşur" diyor. Gerçek yazarlar erkek ya da kadını değil, insanı ve aşkı yazarlar...

Hiphop kimilerine göre –buna biz de dahiliz– günümüzün şiiri. Örneğin Frank Zappa, hayıflanarak da olsa bunu teslim ediyor: "Elimizde şiir namına hiphop kaldı, anlayın artık." Siz bugünün şiirini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şiir konusunda kendimi otorite olarak görmüyorum. Hoş, şiir konusunda konuşmak da tıpkı –söylediğiniz hiçbir şeyin saçma olmadığı– aşk üzerine konuşmak gibi. Nâzım Hikmet'in yukarı çektiği çıta bir süre giderek daha da yükseldi. Attilâ İlhan, Ahmed Arif aklıma ilk gelen isimler. Benim iyi şiirdeki ölçütüm de ezberlenen şiir, ya da mısra sayısı. Son dönemde şiir severlerce şiirleri, mısraları ezberlenen ve yeri geldiğinde okunan şair sayısının azlığı, şiirimizin son durumunu özetliyor.

DJ Mahmut & Murat G - Nereye Baksam
(Garip Dünya)

Parçadaki öfkeye bayıldım. Kim bunlar?

Bunlar da "Almancı" hip-hop'çular, DJ Mahmut ve Murat G...

Sözleri bana "Kusma Kulübü"ndeki bir bölümü hatırlattı: Plazadaki topluluk ve zenginliğin yoksulluğu becermeye çalıştığı o ilk kusma eyleminin olduğu anı...

Bize de gazete haberlerini. Romandaki o haberler gerçek mi?

Hepsi gerçek. Özellikle de bebek ölümleri. Zaten "Kusma Kulübü"nü yazmaya karar vermemin nedeni de, gazetelerde on günde bir rastladığım, "açlıktan ölen bebek" ve "çocuklarına süt alamadıkları için intihar eden anne-baba" haberleri oldu. Maalesef hepsi gerçek, hepsi gözlerimizin önünde olup bitti.

Romandaki kahramanlardan biri, "dünyayı reddederek yaşamak, öfkenin ve felsefenin donmuş halidir" diyor. Romanda, bir de, "vicdanın iki çocuğu var: öfke ve cesaret" diyorsunuz. Hiphop, bize kalırsa, öfkenin –ve Gramsci'yen anlamda felsefenin– müzikle harekete geçmiş hali, bu şarkıyı çalmamızın sebebi de o. Aklımıza hiphop'u düşüren bu cümleleri biraz açar mısınız?

Dünyayı reddederek yaşamayı, hakim sistemi, bize dayatılan yaşam biçimini, adaletsizliği reddetmek anlamında almak gerekir. Olup bitenlere dayanmak için öfkeye ihtiyacımız var. Direnmek, dayanmak, vazgeçmemek için. Öfkemiz sonunda bizi yürekli yapacaktır. Değiştirmek için karşı koymak ve inatçı bir öfke gerekiyor.

Kahramanlarınızdan biri "Deniz ismini severim, hem kızda, hem erkekte" diyor. Deniz Gezmiş bir dönem ODTÜ'deydi, ahbaplığınız olmuş muydu?

Özel bir ahbaplığımız yoktu. İki-üç kez konuştuk, ben o sırada ODTÜ İnşaat Mühendisliği Öğrenci Derneği Başkanı'ydım, ama hakim çizgiye muhalefet ederek başkan olmuştum. Millî demokratik devrime, köylü isyanına hiçbir zaman inanmadım. Türkiye'de bir devrim olacaksa, bunun şehirlerde olması gerektiğini düşünenlerdendim. Bu çerçevede birkaç kez konuştum Deniz'le. Deniz'in yoldaşlarından bazıları da zaten arkadaşlarımızdı. Ama asıl konuştuğum Hüseyin İnan'dı. ODTÜ'ye Devrimci Öğrenci Birliği (DÖB) üyeleri olarak gidip gelmişlerdi. İstanbul'da 15-16 Haziran'dan sonra sıkıyönetim ilan edildiği zaman, ODTÜ'de bir süre kalmışlardı. ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü mensuplarının DÖB'lülere "teorik bilgileri zayıf eylemciler" diye baktığını hatırlıyorum. Ben daha çok Hüseyin'i (İnan) tanırdım, bence lider oydu. En azından ideolog oydu. Yusuf'un (Arslan) çok naif bir kişiliği vardı. Hüseyin'deki belirgin tavır, Alevilikten gelme şehit olma içgüdüsüydü. Öncü olduklarını tekrarlıyor, "biz kurbanız kardaş" diyordu. O zamanlar ben çevremde silaha sarılmayı savunanlara şunu anlatmaya çalışıyordum: Tito, II. Dünya Savaşı sırasında, yani savaşa kalkışmanın bütün objektif koşulları mevcutken, Yugoslavya faşist Alman birlikleri tarafından işgal edilmişken, çok aktif bir halk direnci mevcutken, elinde on bin silahlı adam varken, silahlı mücadeleyi başlatmak için uzun süre düşünmüş ve tereddüt etmişti. Yani her şeyi ince eleyip sık dokumuştu, çünkü silaha başvurmak önemli bir karar. Bu açıdan çok tartışma yapmıştık. Silahı eline aldın mı, kesin bir başarı şansı görmen lazım. "Halk savaşı" sloganı daha çok bir feodale karşı koyma, o geleneğe karşı tasarlanmış, fiilî işgal altındaki ülkelere uygun bir eylem. Teorik donanım açısından aralarında en yetkin olan Sinan'dı (Cemgil). Sinan'ın onlara katılması –birçok kişi gibi– benim için büyük sürpriz olmuştu. Aralarında en parlak, en belirgin liderlik vasıfları olan, kişiliğinin ateşi sizi de etkileyen biriydi Sinan.

Sinan Cemgil, hem biraz gölgede bir isim, hem de tanıyan herkesin sevgiyle, saygıyla bahsettiği bir insan...

Filmlerde, romanlarda karşılaştığınız tiplerden birisiydi. Bir kere iyi okumuştu, önemli bir entelektüel birikimi vardı, sosyalizmi bilirdi. Halk savaşını destekleyenler, genellikle pratiği teorik donanıma tercih edenlerdi. Bu nedenle de bana çok ilginç gelmiştir Deniz'lere katılması. Son ana kadar Deniz'lerle birlik olacağı konusunda hiç emare yoktu. ODTÜ'deki Sosyalist Fikir Kulübü'nü büyütenlerdendi, lafı herkes tarafından dinlenen biriydi, saygı gösterilirdi. O dönemde solcu oldun mu kişiliğin mutlaka tartışılırdı, ama Sinan tartışılmayan bir insandı. Ne oldu da sonradan Nurhak'a çıktı? Belki umutsuzluk! İşçi sınıfı harekete geçsin diye bekliyorsunuz, kımıldamıyor. Açıkçası, bizler işçi sınıfının bulunduğu varoşlara yayılamadık. Bizdeki sorun şu: Sol hiçbir zaman jestiyoner olmadı, yani iktidar olabilecek, hükmedecek bir konumda gösteremedi kendini. Ama faşistler bunu becerdi, MHP "iktidara gelirsem şöyle yaparım, böyle yaparım" dedi, yüzde 3-5'ten 18'e çıktı. Biz beceremedik, halbuki solun iktidarı için objektif şartlar hep varoldu. Bugün de öyle. Sol bir partinin bu ülkede ortalığın tozunu atamaması mümkün değil, o kadar çok veri var ki. Hani "solun iktidara gelmesi için uygun koşulları oluştur" deseniz, üç aşağı beş yukarı bugünkü koşullardır onlar. Ama solda önemli bir şey eksik: Toplumla "kol boyu" uzaklığı kestirememek. Hiç unutmam, 1969'da galiba, ODTÜ'nün yakınlarındaki bir fabrikada grev vardı, desteklemeye gittik, yanımızda yiyecekler götürdük. Ortalığa çıkardık, zaman geçti, kimse dokunmuyor. Sigara ikram ediyoruz, almıyorlar. Şaşırdık kaldık, anlamıyoruz, ne oluyor... Meğer ramazanmış. Biz müslüman bir ülkedeki devrimciler olarak işçilerin de oruç tutabileceğini ve bunu çok ciddiye alacaklarını hiç akla getirmemiştik. Bu belki çok uçta, garip bir örnek, ama durumu özetlemesi açısından önemli. Türkiye'de yoksulların hâlâ zenginleşme umudu var. Sağcı partilerin de yaptığı, bu düşü taze tutmaya çalışmak. Bu umut iyice dibe vurunca, bir yerden bir şekilde patlayacak, ama patladığı zaman, kim bunu alır götürür, tartışma konusu. Önemli olan, onu yönlendirecek birilerinin hazır olması. Bolşevikler, Krenski döneminde, ilk seçimlerde 1500 oy aldılar, ama sonra şartlar oluştuğu anda iktidar oldular. Önemli olan, doğruyu söyleyen bir nüvenin mevcut olması, şartlar oluştuğu zaman ikisi birleşiyor ve dönüşümler oluşabiliyor.

"Kusma Kulübü"nü yazmaya karar vermemin nedeni, gazetelerde on günde bir rastladığım, "açlıktan ölen bebek" ve "çocuklarına süt alamadıkları için intihar eden anne-baba" haberleri oldu. Maalesef hepsi gerçek, hepsi gözlerimizin önünde olup bitti.

Söyleşi: **Yücel Göktürk**

PARANORMAL VAKALAR DEDEKTİFİ

HELLBOY

ÜÇÜNCÜ CİLT

ZİNCİRLİ TABUT

MAYIS'TA!

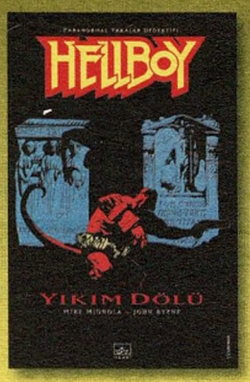

İflah olmaz
Nazi avcısı Hellboy'un serüveni
ZİNCİRLİ TABUT
albümüyle devam ediyor!

Filminden önce çizgi albümüyle tanışın!

İTHAKİ TARİH>TOPLUM>KURAM

Bugünü anlamak isteyenlere...

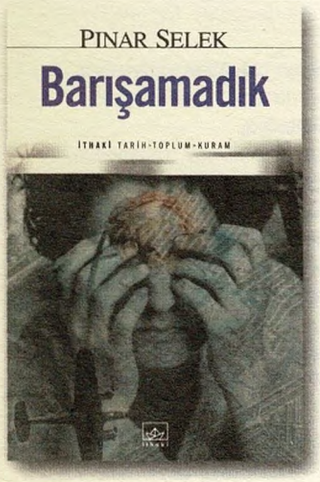

Barış güvercininin ülkemiz topraklarındaki hüzünlü serüveni...

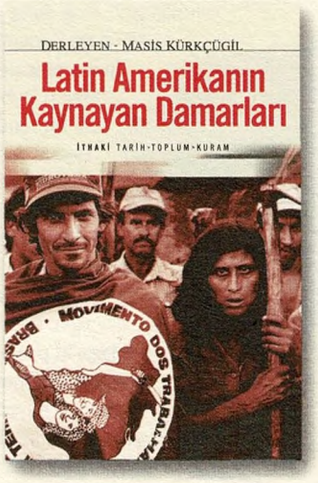

Brezilya'dan Venezuela'ya, Bolivya'dan Şili'ye yeni mücadeleler, yeni tartışmalar!

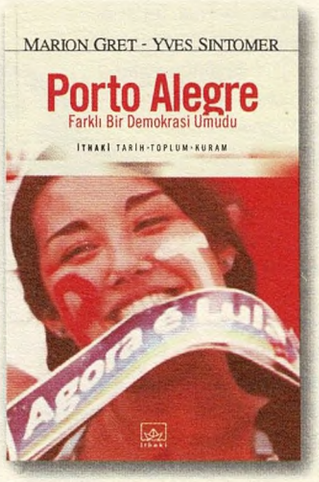

Porto Alegre deneyine yetkin bir bakış...

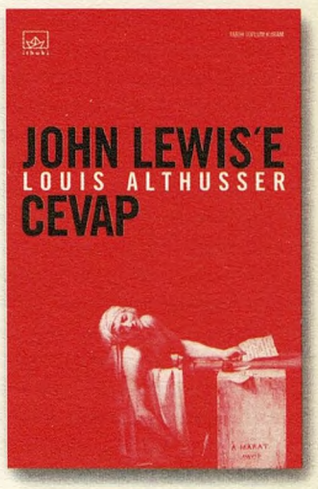

John Lewis'in sustuğu yerde, Althusser siyasetten sözediyor...

Başka dünyalara yolculuklarımız sürüyor...

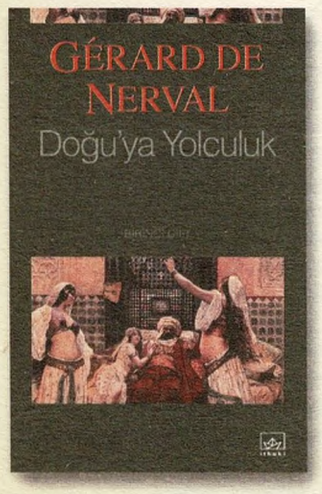

Dünya edebiyatının dahi çocuğu Nerval ünlü seyahatnamesiyle Türkçede...

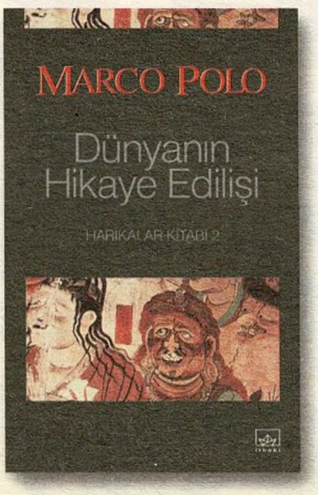

Seyahatname yazımına öncülük ettiği de söylenebilecek Polo'nun ünlü seyahatnamesi Türkçede.

Margaret Weis ve **Tracy Hickman**
Khardan ve Zohra, kabilelerinin uğradığı müthiş bozgunun ardından, kendilerini karanlık bir tanrının ellerinde bulurlar. Şereflerini, hayatlarını ve ruhlarını kaybetme tehlikesi altındadırlar!

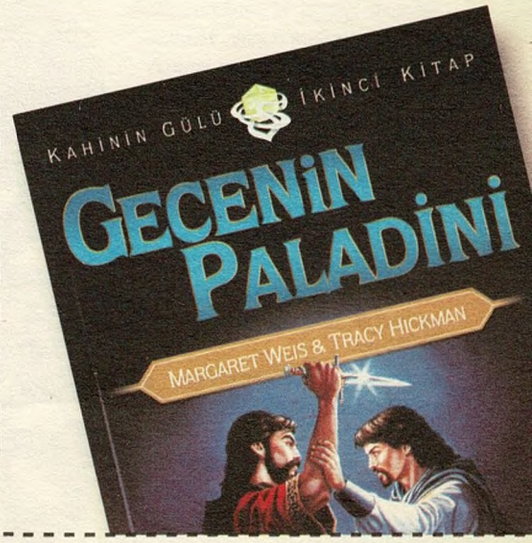

www.ithaki.com.tr

ithaki

FOUR TET

Bu ay Phonem Festivali'nin assolistlerinden biri Kieran Hebden (ya da "sahne ismi"yle Four Tet). Hebden 1996'da Adem Ilhan ve Sam Jeffers'la Fridge'i kurdu. Krautrock, hiphop ve caz etkisindeki müzikleriyle İngiltere'nin hatırı sayılır gruplarından biri oldular, 1999 sonrası solo projelere yöneldiler. Hebden, Four Tet kodadıyla üç albüm yayınladı: "Dialogue", "Pause" ve 2003'ün en iyi albümlerinden "Rounds". Hebden'i ikinci İstanbul misafirliği öncesi Roll'da ağırlıyoruz, Wire dergisinin "blind test"iyle...

GELECEKTE KAYDEDİLMİŞ

Vashti Bunyan - Glow Worms
(Just Another Diamond Day)

Kieran Hebden: Biliyorum: Vashti Bunyan albümü! Yanımda oturup bu şarkıyı bana çaldı. Bu şerefe nail oldum! Onunla geçen yıl tanıştım ve Stephane Malkmus'un mini Meltdown festivalinde, Royal Festival Hall'da birlikte bir konser verdik. Arkadaşım Adem İlhan onu evine davet etmişti. Aradan 15 dakika geçmeden gitarını alıp söylemeye başladı. Üçümüz tüm bir öğleden sonra gitar çalıp şarkı söyledik. Bu albümündeki tüm şarkıları söyledi ve bize nasıl çalındıklarını gösterdi. Yirmi yıldır konsere çıkmıyordu, bu yüzden kısa ve öz bir konser verdik. Sadece üç şarkı. Fakat bu üç şarkı için bir buçuk hafta prova yaptık.

Four Tet çok bariz folk etkileri taşıyor. Miks CD'lerinden birinde Trees'in bir şarkısına rastgeldik. 70'lerin unutulmuş gruplarından birine niye el atma gereği duydun?

Aslında çok garip bir nedeni var. O dönemde farklı sonik dünyalar arıyordum. Rock döneminden caza, oradan da Four Tet'in ilk albümüne ("Dialogue") uzanan bir serüvenim oldu. Bu albüm de caz etkisindeydi. Daha ileriye nasıl gideceğimi düşünüyordum. Timbaland ve Rodney Jerkins gibi büyük hiphop prodüktörleri listelerde büyük başarı kazanıyordu. Whitney Houston'un piyano ağırlıklı "It's Not Right But It's OK" ya da Brandy & Monica'nın, içinde arp kullanılan "The Boy Is Mine"ı gibi. O dönemde bu prodüktörlere büyük saygım vardı, işe yarar her sound'u kullanabilme yetenekleri olduğuna inanıyordum. Ben de daha maceraperest olmaya karar verdim. Bas, gitar, davul ve saksofondan değil de, iki klavsen, üç davul ve çellodan oluşan bir grup hayal etmeye başladım. Folk albümleri toparladım, Fairport Convention ve Pentangle başta olmak üzere... Sonra John Fahey gibi Amerikan folkçularına yöneldim, ama İngilizler daha garipti, çünkü psychedelic rock'la çok iyi örtüşüyorlardı. Bu sayede Trees'e kadar ulaştım... Albümü yaptığım zaman müziği kafamda duyabiliyor, ama erişemiyordum. Dinlediğim plaklar ses olarak harikaydı, ama çoğu balık avlamayla ve çiftçilikle ilgiliydi, ki benimle alâkası olmayan şeylerdi bunlar. Müzikte sevdiğim şey tekrarlar ve ritmdir –hiphop, krautrock, tekno gibi... Kabile hissinin ağır bastığı folk müzik albümleri bulmaya çalıştım, ama başaramadım. Ben de "Pause"u yaptım bu nedenle. Fikir bunun bir krautrock/folk albümü olmasıydı. Ama altı ay sonra kafamdaki müzik folktronica'ya dönüştü. *(gülüyor)*

Geleneksel müzik sample'ları kullanmak müziğin yapısını nasıl etkiliyor?

Bunları saf ses olarak kullanıyorum. Kimi zaman da şarkının ruhundan etkilenerek... Bazen bir şarkı dinliyorsunuz ve atmosfer çok hoşunuza gidiyor. Şarkımda bu atmosfere gönderme yapıyorum, ama sizi etkileyen müziklere saygı sunma meselesine inanmıyorum. Wynton Marsalis okulunun bu geçmişe saygı takıntısına tamamen karşıyım. Hiphop'çuları o yüzden tutuyorum. Dertleri, geçmişe saygı duruşunda bulunmaktan çok, geçmişteki müzikleri yeni alanlara doğru taşımak ve genişletmek.

Four Tet'in müziğinin ne kadarını kendin çalıyorsun?

Bir-iki parçada sağda solda gitar çalıyorum, o kadar. Benimkiler daha çok hiphop işleri. Bir ses günlüğüm var. Her ay bir klasör açıp rastladığım ilginç sound'ları kaydediyorum ve bilgisayarda saklıyorum. Müzik yapmaya başladığımda bu ses kütüphanesini kullanıyorum. Mesela "Pause" albümünde hiç bas yok. Basları oluşturan, kayıttaki diğer sesler. Kayıtları elektronik olarak manipüle ediyorum.

Radiohead'i yanlış anladılar. Şarkıdan uzaklaşıp Aphex Twin'e dönüştüklerini düşündüler. "Kid A"in merkezinde şarkı formatı var yine. Değişen, sound ve doku.

Ui - Ring (Descriptive Mix 1)
(Unlike: Remixes Vol 1)

Avrupalı gibi. Ama daha eski bir kayıt da olabilir. Mesela Bill Laswell ya da Radian...

İpucu olacaksa, 90'lardan olduğunu söyleyeyim.

"Macro Dub Infection" derlemelerine benziyor.

Ui. İlk remix albümlerinden.

Bende var bu albüm, ama yıllardır dinlemedim. İki bas ve davul ekibi bence iyi bir fikirdi. Bu plak çıktığında 16 yaşındaydım ve hiç Liquid Liquid ya da 23 Skidoo ya da onları etkileyen 80'lerin müziklerini dinlememiştim. O zamanlar bana çok ilginç gelmişti, ama onları etkileyen daha eski müzikleri keşfedince ilginçliğini kaybetti.

Fridge'in post-rock kategorisine konulmasına ne diyorsun? O dönemde seni etkileyen başka post-rock grubu var mıydı?

Fridge, her şeyden önce, bir okul grubuydu. 15 yaşındaydım ve Tortoise İngiltere'ye ilk geldiğinde aklımı başımdan aldı. İki davul ve bir vibrafonla çalan bir grup hayal edemezdim o zamana kadar. Post-rock'ın ilk altı ayı bence en ilginç dönemdi. Çünkü, müzikten çok, bir ideolojiydi. Sınırsız bir alanda müzik yapabilme ideolojisi. Her şey mümkündü. Fakat bu heyecan kısa sürdü. Bir sound'a dönüştü ve sınırları daha fazla zorlamamaya başladı. Melodik bas soloları gibi alamet-i farikalara dönüştü... Fridge'e gelirsek: Biz ilk demo kasetimizle birlikte plak anlaşması yaptık. Her şey kolay oldu. Tatil günlerinde stüdyoya girip kayıt yapıyorduk. İlk dönemde yaptığınız müzik tamamen naiftir. Bir daha asla o saflığı yakalayamazsınız. Geri dönüp baktığımda bu saf dönemimizin kayda geçmiş olmasından dolayı mutluyum. Çok kötü parçalar da yaptık, ama her kayıtta müzik radikal biçimde değişiyordu. Her şeyi bu dönemde öğrendim: Nasıl miks yapılır, nasıl kayıt yapılır... Hayatımı adamakıllı değiştirdi bu dönem.

46→

Art Ensemble of Chicago & Fontella Bass
Proverbes (II) *(Les Stances à Sophie)*
Bu Fontella Bass. "Les Stances à Sophie" mi bu? Kozmik ruhanî caza bulaşmak isteyenler için kusursuz bir seçim. Impulse! firmasının plaklarını alırken denk gelmiştim buna ve önümde yepyeni bir dünya açtı. Bu plağı o kadar çok insana tavsiye ettim ki. Arkadaşlarıma dağıtmak üzere en az altı tane almışımdır.
Four Tet olarak ilk yayınladığınız kayıt "Thirtysixtwentyfive" EP'sinde bol bol caz sample'ları kullanmıştınız.
İlk başladığımda bu tür müzikten çok etkilenmiştim. Yüzlerce plak sample'ladım. İçlerinde Avrupa cazı da vardı bolca. Amacım o zamanlar dinlediklerime benzer ruhanî caz müziği yaratmaktı. Parçalar inanılmaz derecede uzun oldu sonuçta. Diğer yarısı da krautrock / Neu! tarzı oldu.
Müziğinizde seni etkileyen diğer müziklere saygı duruşunda bulunmayı sevmediğini ve bunları sadece ses olarak kullandığını söyledin. Ama ruhanî caz müziğini yaratma konusunda, bu tür albümlere bir ayrıcalık mı yapıyordun sence?
Kesinlikle evet. Ben matematik okudum ve kendimi tamamen mantıklı bir insan olarak kabul ederim. Diğer yandan, ruhanî müziklere karşı garip bir eğilimim var. Herhangi bir şekilde dinî çağrışımları olan bir plağa denk gelirsem, hemen kaparım. Bana ilginç gelen, bu müzikteki elle tutulamayan din ögesi galiba. Lee Perry ya da Sun Ra'nın, yani bana mantıksız gelen şeylere gerçekten inanan insanların müziğinin gücüne nasıl erişebilirim? Ruhanî müzikteki enerjiyi, bu dünyayı neredeyse terk etmeye çalışan enerjiyi seviyorum. Yaptığım müzikte bu kaliteyi yakalamak istedim her zaman. Ama kendime karşı da dürüst oldum diğer yandan. 60'ların sonu ile 70'lerin başında Amerika'dan çıkan free caz en sevdiğim müzik türüdür. Favorilerimse Doğu mistisizmi ve Kara Güç politikalarıyla bağlantılı müzikler. Öfke ve sevginin bir araya gelişi, o kadar güzel bir müziği ortaya çıkaran. Ama bunları kendi müziğime katma konusunda tedbirliyim, çünkü birebir benim hayatıma denk düşmediklerinin farkındayım... Prodüktör olarak bu hissi yakalamak için az oyun çevirmedim. Fridge "Eph" albümünü kaydederken, müziğin içine rastgele perküsyonlar dağıtarak Pharoah Sanders hissi yakalamanın mümkün olduğunu farkettim örneğin. Bütün Impulse! albümlerinde çanlar ve ziller vardır arka fonda. Biz de aynısını denedik. Bir ara bu bana ikiyüzlülük gibi geldi, ama sonradan düşününce, bunu bilerek ve isteyerek yapmanın kötü bir tarafı olmadığına karar verdim. Fridge'in bir sonraki albümünde bu perküsyon kısımları müziğin odak noktası oldu mesela.

Rammellze Vs K-Rob - Beat Bop
(Various - Beat Classic)
İlk dönem hiphop'larından olmalı. Sugar Hill, Rammellze ya da Double Trouble.
K-Rob'la birlikte Rammellze. 1983 yılından.
Bu o çok bahsedilen kayıp klasik olmalı. Hani kapağını Jean-Michel Basquiat'nın yaptığı. Hakkında okuması dinlemekten daha zevkli bir plak. Müziği değiştiren albümlerden biri olduğunu kabul ediyorum, ama çok sık dinlemiyorum.
Sanırım bu müzik, yeni dönem hiphop'çuların sound'u kadar cezbetmiyor seni.
İlk dönem hiphop'unda da sevdiğim özellikler var, ama elektro breakdance hiçbir zaman kişisel zevkim olmadı. Kötü demiyorum, sadece bana hitap etmiyor. Benim sevdiğim hiphop, prodüksiyonun ön plana çıktığı 90'lı yılların hiphop'u. DJ Premier, Diamond D, The Pharcyde gibi adamlar. İlk Cypress Hill albümü çıktığında vokalden çok prodüksiyona vurulduğumu hatırlıyorum. Monotonluğu sevmiştim. Diğer albümlerden loop'lar ve sample'lar yapmaya beni iten bu histi. Sonra DJ Shadow'un "Endtroducing" albümü geldi ve bir loop'a beat'in dahil edilebileceğini ve bunun içine de altı farklı loop atılabileceğini öğrendim. Bu albümün benim üzerimde büyük etkisi oldu. Progressive rock'tan heavy metal'e kadar her şey vardı içinde, ama bağlam hiphop'tu. Bu beni büyüledi... "Hiphop dışında bir şey dinlemem" diyenlere kıl olurum, çünkü bu hiphop ideolojisine tamamen aykırı. İyi hiphop prodüktörlerinin hepsi her türü çok iyi anlayan adamlardır. DJ Premier gibi adamlar her müzik türünü, sevseler de, sevmeseler de anlayan ve yerine göre kullanabilen, müzikte olup bitenlere kulağı açık adamlardır.

Lee Perry ya da Sun Ra'nın, bana mantıksız gelen şeylere gerçekten inanan bu insanların müziğinin gücüne nasıl erişebilirim? Favorilerim Doğu mistisizmi ve Kara Güç politikalarıyla bağlantılı müzikler: Öfke ve sevginin bir araya gelişi.

Daphne Oram - Four Aspects
(An Anthology of Noise and Electronic Music)
Bu cam mı, testere mi? Yeni bir albüm mü?
1960'lardan kalma.
Çok iyiymiş.
Bir ipucu verelim: Geçen yıl öldü ve BBC Radiophonic Workshop'un ilk yönetmeniydi.
Delia Derbyshire değil herhalde.
Hayır, ama biraz aldatıcı bir ipucu verdiğimi kabul etmem lazım. Daphne Oram. Kısa bir süre sonra kendi Oramics stüdyosununu başına geçmek için ayrıldı BBC'den.
Son zamanlarda buna benzer pek çok albüm alıyorum, sırf sound'ları ilgimi çektiği için. İlk döneme ait otuz-kırk albüm var elimde, ama fark ettim ki, bunları fazla üzerinde düşünmeden almışım. Ne yapan insanları çok iyi tanıyorum, ne de müziğin yapıldığı koşulları biliyorum. Birkaç ay önce BBC Radiophonic Workshop'la ilgili bir belgesel vardı. Çok güzeldi. O dönemki adamların müzik yaparken çekilmiş filmleri falan... Bunun üzerine elektronik müziğe ve kullandıkları yöntemlere daha fazla kafa yormaya başladım... Tod Dockstader'in albümlerini ve Amerikan üniversitelerinden çıkan, 68 yılından kalma "Electronic Music Competition" gibi albümleri satın almaya başladım... Elektronik müziğin nereye gittiğini düşünüyorum da, son birkaç yıldır ilgimi çeken bir elektronik müziğe rastlamadım. Sanki çıkmaz sokağa girdi. Geçenlerde Oxford'lu tiki bir herifin elektronik müzikle ilgili kitabını okudum. İnanılmaz derecede klasik müzik bakış açısıyla yazılmış bir kitaptı ve adam gayet küstah bir şekilde "Stockhausen'ın besteleri elektronik müziğin doruk noktası olarak kaldı" diyebiliyordu. Bu küstahlık bir yandan da hoşuma gitti ve son dönemlerdeki elektronik müzikçilerin yaptıkları işleri düşündüm. Gerçekten de yeni dönem isimlerin vardıkları sonuçlar, ilk dönem isimleriyle aynı. Bunun en büyük sebebi, yeni dönem müzisyenlerin ekipmana kafayı fazla takmış olması. Oysa ilk dönemdeki fikirler teyp manipülasyonuna dayalı has fikirlerdi... Ben kullandığım ekipman konusunda militan bir tavır sergiliyorum. Eski bir bilgisayarda, yazılımımı yenilemeden çalışıyorum. Plak şirketi makinemin halinden hiç hoşnut değil, ama sonuçta onlara teslim ettiğim kayıtları beğeniyorlar. Mühim olan kulaklarına güvenmen, ekipmanından büyülenmen değil...

Joe Henderson - Water
(The Elements)
Alice Coltrane'e benziyor.
O da var albümde...
Joe Henderson o zaman. "Elements", 1974'den. Bu albümde benim gelmiş geçmiş en favori parçam vardır. "Earth", o dönemden en iyi ruhanî caz parçasıdır. Hazırladığım bir derleme için parçanın lisansını almaya çalışıyorum. Belki 400 kere dinlemişimdir bu parçayı. Geçen hafta ya da gelecekte kaydedilmiş gibi duruyor.
Alice Coltrane'in solo müziğini dinledin mi?
Sanırım hepsini dinledim. 80'lerde kaydettiği teyplerin varlığını okumuştum. Ama Impulse!'ta yaptığı türden daha sonraki işleri çok ilgimi çekmiyor. "Huntington Ashram Monastery"yi dinliyorum bu aralar. Yeni baskısı yapılmamış, ama bence en iyi albümlerinden biri. Babam müziğe, özellikle 50'ler ve 60'lar cazına çok düşkün olduğu için küçüklüğümde çok müzik dinledim. Bildiğim tek müzik geleneksel caz ya da free cazdı. Bu tür ritmik bir müziğin

karga

Kadife Sokak No: 16 81300 Kadıköy İstanbul
T:0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46
www.kargabar.org info@karbar.org

010504 Ct Sat	YERÇEKİMİ SIFIR	MURAT ŞEKER
020504 Pr Sun	HALETİRUHİYE	BERK
040504 Sa Tue	CAN – JAKI LIEBEZEIT	BAHADIR
050504 Ça Wed	FOUR TET	BAHADIR
060504 Pe Thr	PRESENT TENSE	ELİF İZBIRAK
070504 Cu Fri	ON THE BEATEN TRACKS	BAHADIR
080504 Ct Sat	SALTYSPINZITFUNKY	SALTY
090504 Pr Sun	HALETİRUHİYE	BERK
110504 Sa Tue	BILLIE HOLIDAY-CHET BAKER-NINA SIMONE...	BAHADIR
120504 Ça Wed	MONKEY SUITE	DENİZ-PELİN
130504 Pe Thr	CAZIR CAZIR	DENİZ K.
140504 Cu Fri	80'S	CEM ÇINLAR
150504 Ct Sat	mainTIMEstream	BAHADIR
160504 Pr Sun	HALETİRUHİYE	BERK
180504 Sa Tue	NINJA TUNE	TNT
190504 Ça Wed	FRENK ÜZÜMÜ	CEM – ESENGÜL
200504 Pe Thr	VERTIGO-GO	HİLMİ TEZGÖR
210504 Cu Fri	db abstract dub jungle	DA-FROGG
220504 Ct Sat	retrospective view of rock I	BAHADIR
230504 Pr Sun	HALETİRUHİYE	BERK
250504 Sa Tue	PETER GABRIEL	BAHADIR
260504 Ça Wed	CAKE FOR WEEKDAYS	BURAK-HÜSEYİN ŞUŞUT
270504 Pe Thr	GLOBALISTA'nbul	ÖMERIPEK
280504 Cu Fri	Beck's Presents RED STAR	TNT – GÖKHAN KARAKUŞ
290504 Ct Sat	ELEKTRONİK İYİDİR	(((emre)))
300504 Pr Sun	HALETİRUHİYE	BERK

MAYIS 2004

kargart

Pt Mon	Sa Tue	Ça Wed	Pe Thr	Cu Fri	Ct Sat	Pr Sun
					18:00 1 **Kargart Anime Günleri** **Macross Plus The Movie** Yönetmen: Shoji Kawamori Süre: *İngilizce Altyazılı *(Ücretsiz)*	19:00 2 **Mahşer-i Cümbüş Tiyatro Sporu** 10MTL. Öğrenci: 7MTL.
3	4	18:00 5 **Belgesel Film Gösterimi Manufacturing Consent Naom Chomsky and The Media** Yönetmen: Mark Achbar,Peter Wintonick *(Ücretsiz)*	19:30 6 **İFSAK İşbirliği ile KargART Kısa Film Günleri** *(Ücretsiz)*	20:00 7 **Modern Dans SAAT KAÇ?** Dans: Esra Yurttut Müzik: Burak Kolcu, Emre Nişancı Video: Burak Kolcu *(Ücretsiz)*	18:00 8 **Kargart Anime Günleri** **Silent Service** Yönetmen: Ryoske Takahashi *Türkçe Altyazılı *(Ücretsiz)*	18:00 9 **Belgesel Film Gösterimi Manufacturing Consent Naom Chomsky and The Media** Yönetmen: Mark Achbar,Peter Wintonick *(Ücretsiz)*
10	11 **YILDIZ TARİHİ 04/5** Y. T. Ü. Sanat ve Tasarım Fakültesi' nin İletişim Tasarımı, Fotoğraf ve Video, Bileşik Sanatlar ve Duysal Tasarım Programı öğrencilerinin, ağırlıklı olarak video ve multimedya çalışmalarından oluşan bir sunum.	12 **YILDIZ TARİHİ 04/5**	13 **YILDIZ TARİHİ 04/5**	14 **YILDIZ TARİHİ 04/5**	15 **YILDIZ TARİHİ 04/5**	16 **YILDIZ TARİHİ 04/5**
17	21:00 18 **Tiyatro DIŞ SES** 10MTL. Öğrenci: 7MTL.	20:00 19 **Modern Dans SAAT KAÇ?** Dans: Esra Yurttut Müzik: Burak Kolcu, Emre Nişancı Video: Burak Kolcu *(Ücretsiz)*	19:30 20 **İFSAK İşbirliği ile KargART Kısa Film Günleri** *(Ücretsiz)*	20:00 21 **Dia Gösterisi 5 Adet Alternatif** *(Ücretsiz)*	18:00 22 **Kargart Anime Günleri Photon: The Idiot Adventures** Yönetmen: Kouji Masunari * Türkçe Altyazılı *(Ücretsiz)*	18:00 23 **Belgesel Film Gösterimi Manufacturing Consent Naom Chomsky and The Media** Yönetmen: Mark Achbar,Wintonick *(Ücretsiz)*
24	20:00 25 **SahneSiz Amatör Tiyatro Günleri** "Surattaki 4 Çatlak"9altı Dans Projesi "dans-tiyatro-söz-hareket" *(Ücretsiz)*	20:00 26 **SahneSiz Amatör Tiyatro Günleri** "Pamuk Tarlalarının Yalnızlığında" Bernard Marie-Koltès Uyarlaması (Ücretsiz)	20:00 27 **SahneSiz Amatör Tiyatro Günleri** "Surattaki 4 Çatlak"9altı Dans Projesi "dans-tiyatro-söz-hareket" *(Ücretsiz)*	20:00 28 **SahneSiz Amatör Tiyatro Günleri** "Pamuk Tarlalarının Yalnızlığında" Bernard Marie-Koltès Uyarlaması *(Ücretsiz)*	18:00 29 **Kargart Anime Günleri Samurai X: The Movie** Yönetmen: Tsuji Hajiki * Türkçe Altyazılı *(Ücretsiz)*	19:00 30 **Mahşer-i Cümbüş Tiyatro Sporu** 10MTL. Öğrenci: 7MTL.

EFES DARK
KODMÜZİK ORGANİZASYON
DECODED
TİYATRO SPORU MAHŞER-İ CÜMBÜŞ
İFSAK İSTANBUL FOTOĞRAF VE SİNEMA AMATÖRLERİ DERNEĞİ
SahneSiz Amatör tiyatro günleri
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

özlemiyle yanıp tutuştum yıllarca. Üniversitedeyken Fridge'den arkadaşım Sam, Miles'ın "Bitches Brew"unu almıştı. Vurulmuştum dinlediğimde. "Demek bu tür caz da varmış" diye düşünmüştüm. Daha sonra kapak resmi ve ismi yüzünden Alice Coltrane'in "Journey In Satchidananda" albümünü aldık. Plağı koyduk ve dört dakikada hayatımız değişti. Pharoah Sanders'in cümleleri, vurmalılar, sıkı bir ritm... Benim müzikal olarak yapmayı hayal ettiğim her şey vardı.

Radiohead - Pulk/Pull Revolving Doors *(Amnesiac)*

Ne olduğunu bilmiyorum, ama Avrupa elektronikasına benziyor.

Çok tanınmış bir grup. Birlikte konser bile verdin.

Radiohead? Aman tanrım. Bu parçayı konserlerde çalmıyorlar. Geçen yıl Radiohead'i en az yirmi kere izledim sahnede ve onların bir albümünü koyacağın hayatta aklıma gelmezdi.

Radiohead'in müziğini seviyor musun?

Çok. "Creep"in klibinde ben de vardım. "Drill" EP'sini almıştım. Yani ta baştan onların hayranıydım. O dönemde Amerikalılarla baş edebilen ender İngiliz gruplardan olduğunu düşünüyordum. Smashing Pumpkins'i de severim ve onların İngiltere'de eşdeğerleri olduğunu sanmıyordum. Evet, Brit-pop vardı ortalıkta, ama benim tarzım değildi.

"Kid A" yayınlandığında eleştirmenler grubun deneysel müziğe soyunmasını anlayamadılar.

Bence herkes onları yanlış anladı. Onların şarkı formatından uzaklaşıp bir nevi Aphex Twin'e dönüştüklerini düşündüler. "Kid A"in merkezinde yine de şarkı formatı vardı bence. Değişen, sound ve dokuydu. Elektronik müzikle ilgili konuştuklarımıza dönersek, Radiohead'in "Kid A"de sample'ladığı Paul Lansky, okumaktansa dinlemeyi tercih ettiğim nadir isimlerden biri oldu. İlk olarak "Kid A"de duydum, sonra orijinalini dinledim.

"Hiphop dışında bir şey dinlemem"cilere kıl olurum, çünkü bu hiphop ideolojisine aykırı. İyi hiphop prodüktörlerinin hepsi her türü çok iyi anlayan adamlardır.

A Certain Ratio - The Fox *(Early)*

A Certain Ratio gibi geliyor bana. Bu ilk dönem Factory albümleri sound olarak çok iyidir. Martin Hannett'ın prodüktörlüğünü yaptığı her şey... Tam bir dahi o adam. Output'tan Trevor Jackson tanıştırmıştı beni bu müzikle: A Certain Ratio, 23 Skidoo, Liquid Liquid... Dansetmek için idealdir, bu parçalarla DJ'lik yaptığım çok oldu. Geçen yıl A Certain Ratio'yu canlı seyrettim ve çok iyiydiler. Hem eski hem de yeni parçaları... Liquid Liquid'i de sahnede seyrettim, onlar da mükemmeldi. Hâlâ zamanlarının ötesinde bir müzik yapıyorlar. Manchester soğukluğu işin içine girdiğinde beyaz funk çok iyidir. Tıpkı Kraftwerk ya da Neu!'un funky olmayı becermesi gibi. Funk çalmak için kendilerini esnetmezler, tam tersine, daha da sıkılaştırırlar. Beyazlar funk çalacağım diye esnediklerinde Level 42 çıkıyor ortaya.

Deep Zen Pill W / Brother Bam Shock (John Oswald) Power *(Plunderphonics)*

Hiçbir fikrim yok. Steinski'yi hatırlatıyor.

Led Zeppelin'in "The Wanton Song"unun loop'u üzerine bir vaizin konuşmasından oluşan 1975'ten kalma bir parça. Yaklaşım olarak bugünün mikslerini andırıyor, değil mi?

Evet, bu fikir daha eski aslında. 50'lerin rock'n'roll hitlerinin üzerine haber sunan kayıtlar var, biliyorsun. Varolan kayıtları parçalayıp garip bir şey eklemek ilgi çekiyor. Bu tür şeyler daha ilk dakikada gülümsetir seni ve parça bittiğinde bir daha dinleme gereği duymazsın.

Bunun senin yaptığınla arasındaki fark nedir? Yüzeyde aynı fikir gibi gözüküyor çünkü...

Doğru, haklısın. Aynı süreçler burada da var, ama böyle bir parçayı dinlediğimde etkilenmiyorum. Mesela Terry Riley'nin Britanya soul'u tarzında yaptığı "You're No Good" aklımı başımdan alıyor. Yirmi dakika boyunca sadece loop'lar var. Bir yandan bu dinlediğimiz parçayla aynı fikri paylaşıyor, ama diğer yandan Thomas Brinkmann'ı andırıyor... Bu tür aşırı ve kaba müzik formlarında güzellik göremiyorum ben. Eminim birçok insan aynı şeyi free caz albümlerinde de hissediyordur. Ama orada farklı bir atmosfer oluyor ve o atmosfer John Coltrane'in "Ascension"ını dinlemekten farklı oluyor haliyle. Diğer yandan, bu tür örnekler beni ürkütüyor. Çıkmaz bir sokakta olduğumu ve bu tür adamlarla aynı kefede mi yer aldığımı falan düşündürtüyor. Belki de hiçbir şey yapmayıp Vashti Bunyan dinlemeliyim sadece.

Çeviren: ***Ogan Güner***

ritimokulu
birolağırbaş

4 CD + Metot kitapçığı

1 vcd
2 cd rom
3 çalışma cd'si
4 çeşni
(gürol ağırbaş - aydın karabulut - erkan oğur - cem aksel - baki duyarlar - akın eldes)

TÜM MÜZİK NOKTALARINDA

ADA MÜZİK

www.adamusic.net

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Phonem 2. Elektronik Müzik Platosu (8-14 Mayıs)

Danstan, teknodan son haberler, 8-14 Mayıs tarihleri arasında, elektronik severlere birinci elden bildirilecek. Geçen seneki gibi bu sene de, dijital makamından çalan has müzisyenler, turntable hızıyla coşan, coşturan DJ'ler İstanbul'a akın edecek. Phonem by Miller 2. Elektronik Müzik Platosu, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı ve Kod Müzik işbirliğiyle düzenleniyor. Bilgi Üniversitesi Kuştepe Kampüsü'nde düzenlenecek atölyeleri, panelleri, video gösterilerini de ihmal etmeyelim...

8 Mayıs, Yeni Melek

Cobra Killer: Bir izleyici şöyle tarif ediyor grubu: "Russ Meyer filminden fırlamış gibi, uzun topuklu pabuçlar giymiş, dar kıyafetli iki kadın, uzun saçlarından aşağı şaraplar dökerek hoolahup'la dansediyorlar. Şov mu, gerçek mi bu?" 60'lardan vahşi sample'lar çekip çıkaran bu grupla festivale hızlı başlayacağız.

Jonny Slut: Londra, electroclash dalgasını ve eski usûl 80'ler sound'unu biraz da Nag Nag Nag kulübünün asîl DJ'i Jonny Slut'a borçlu...

Mouse On Mars: On sene önce erken dönem Krautrock aşkıyla bir araya gelen Alman post-tekno ikilisi, o gün bugündür rock'tan caza, jungle'dan dub'a, ambient'a ağır melezlemeler yapıyorlar. Bırakın kendi albümlerini bir kenara, Gilles Deleuze tribute'üne katkıları, deneyselle eğlenceyi evlendirmeleri de başlı başına takdire şayan...

UNKLE: "Never Never Land" albümleri daha tazeyken, James Lavelle ve Richard File, grubun DJ seti UNKLE Sounds hüviyetinde İstanbul'da... Ayın en önemli vakalarından...

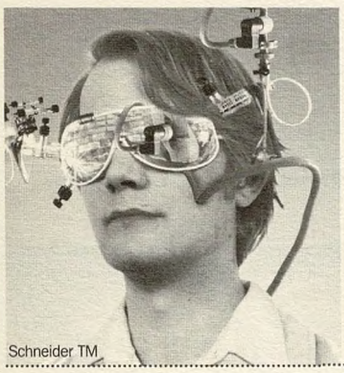
Schneider TM

10 Mayıs, Babylon

Schneider TM: Tek kişilik elektronika ordusu. Dirk Dresselhaus, City Slang menşeli "Binokular", "Zoomer" gibi plaklarıyla kendini ispat etti, şimdi İstanbullulara zeka seviyesi yüksek, post-rock'la yakın akraba bir "kimyasal dinleti" sunacak...

Manitoba: Kanadalı Dan Snaith bu yollarda daha yeni sayılır, ama üç senede perküsif gücü yüksek, bol groove'lu, cazlı bir elektronikayla bir tür post-folk'u, modern beat'le akustik gitarları ustaca birleştirmeyi bildi...

Manitoba

11 Mayıs, Babylon

Lali Puna: Almanyalı deneysel bir elektro-pop grubu. Vokalde Valerie Trebeljahr, ona destek atan Notwist gitaristi Markus Acher. Bir de dört kanallı bir kayıt aleti. Yanına bir de davul ve klavye eklerseniz, yemeyin de yanında yatın...

Cobra Killer

UNKLE

Andrew Weatherall destekli, paranoyadan, yabancılaşmadan dem vuran, motorize bir elektro-pop-funk...

Four Tet: 46. sayfamızdaki blind-test'te Kiaren Hebden sahneye çıktığında ne hallere büründüğünün, neler çaldığının da ipuçlarını veriyor. Çok çeşitli alanlardan, türlerden beslenen, ruhanî, duygusal boyutu yüksek, insana zamanı hissettiren bir müzik bekliyor bizi.

12 Mayıs, Babylon

Burnt Friedman & Jaki Liebezeit: Vaktiyle başarılı "space caz" ikilisi Flanger'ın yarısı olan Burnt Friedman'ın Krautrock'un babalarından Can'in davulcusu Jaki Liebezeit'la oluşturduğu bir proje... Sessizlikten ağır ağır kalkan, türlü çeşit ritm aletiyle bir kabile törenine dönüşen, tribal bir konser olacak...

Console: Notwist'in programcısı Martin Gretschmann'ın yan grubu. İlk albüm "Rocket In The Pocket"a "14 zero Zero" şarkısı Türkiye'de de sevilmişti. Notwist'in tam tersi: Bu sefer rock'a bulanmış bir elektronika...

14 Mayıs, Venue

Layo & Bushwacka!: Acid house'a gönül bağlamış iki iyi insan. Ev partilerinden İngiltere'nin en büyük kulüplerinden biri olmaya evrilen The End'in eğlence uzmanları. Bıraksanız, gece boyunca çalıyorlar, funk'tan soul'dan teknoya, deep house'a uzanan, acid potasında eriyen sekiz saatlik set'ler çıkarıyorlar...

Craig Richards: Türkiye'de çok sevilen DJ, gecenin kapanışını layıkıyla yapacak, coşacak, coşturacak...

Atlas Festivali

Geçen ay duyurduğumuz Strictly Mundial festivali maalesef gerçekleşmedi. Dört kere tahtaya vuralım, Strictly Mundial'ı aratmayacak bir festivalle tanışacağız bu ay. Dört kıtadan, sekiz ülkeden toplam 16 grup, 33'ü Türk toplam 58 sanatçı, beş gün sürecek 14 konserle Beşiktaş Kültür Merkezi'nde arz-ı endam edecekler...

İlk gün 4 Mayıs, "Kadın Sesler" günü: **Aynur Doğan**'ın yanısıra, Moğolistan'dan, büyük otlaklardan ses veren **Uma Chahar-Tugchi** ve arkadaşları (kemanda Macar Zoltan Lantos, perküsyonda İstanbul doğumlu, İran'da büyümüş, Susan Deyhim'lere, Notwist'lere eşlik etmiş Saam Schlamminger) açılış gününün konukları arasında. Türünün yeni ve önemli isimlerinden **Mafalda Arnauth**'sa aynı gün bizi Avrupa'nın bir ucuna, Portekiz'e ve fadolara götürecek...

Lo'Jo

5 Mayıs günü Atlas Festivali'nde "caz" var: **İkiz Caz Üçlüsü** (piyanoda Torbjörn Zetterberg ve kontrbasta Robert Elovsson) ve **Ayşegül Yeşilnil Caz Altılısı** bu toprakları temsilen katılıyorlar etkinliğe. **Joe Gaeta Caz Dörtlüsü'nde,** bu yıllanmış caz gitaristine Mehmet İkiz, Cengiz Yaltkaya ve Nezih Yeşilnil eşlik edecek. Piyanist **Cengiz Altkaya** daha sonra caz aleminin büyük vibrafoncularından olmaya aday **Eldad Tamu**'yla beraber sahne alacak. Gecede son olarak Blue Note etkileşimli, Latin melezi post-bop grubu **Elliott Caine Caz Beşlisi** çıkacak...

6 Mayıs'ta "Etnik" gecesinde iki kıtaya dağılacağız: Bu yakadan **Muammer Ketencoğlu ve Zeybek Topluluğu**, karşı kıyıdan, 60'lardan bu yana ayakta duran **Nikos Papazoglou**...

7 Mayıs günü "Türkülerimiz"i dinleyeceğiz: **Ali Rıza Albayrak** ve **Hüseyin Albayrak**'tan sonra **Muharrem Temiz**, kavalda Murat Toraman ve bağlamada

Mafalda Arnauth

Roll mürettebatından Ulaş Özdemir'le birlikte Arguvan yöresi ağzıyla Alevi türküleri okuyacak... **Okan Murat Öztürk**, **Nida Ateş** ve **Hasan Yükselir** beraber sahne alırken, onları **Erkan Oğur** ve **İsmail H. Demircioğlu** takip edecek.

8 Mayıs günü Fransa'dan etnik rüzgarın, **Lo'Jo**'nun günü: Lo'Jo, bir müzik grubu değil, bir komün. Kimsenin diğerinin önüne geçmediği, her şeyin –kârın, muhabbetin– eşit paylaşıldığı bir komün. Bir ayakları Mali'de, bir ayakları Fransa'da, kulakları hem Prévert'de, hem Afrika efsanelerinde. Afrika işi vurmalılardan Arap havalarına, polkalardan şansonlara uzanan, vokalleri, kemanları temiz havada kaynaştıran bu olağanüstü güzel müzik, David Byrne'ün "Cuisine Non-stop" derlemesine de girmişti.

Beady Belle

2001'de İstanbul Caz Festivali'ne katılan Norveçli grup Beady Belle yeniden İstanbul'da, bu sefer Roxy sahnesinde. 26 Mayıs gecesi, 23:00'de, şarkıcı Beate S. Lech ve basçı Marius Reksjø, popa yakın, duygulu, teknoyla, house'la yakın akraba, soul ruhunu haiz bir caz platformu kuracak. Norveç'in en sıcak halleri, daha geçen nisanda çıkan yeni albümleri "Cewbeagappic"te...

DJ Sasha

House aleminin büyük DJ'i Sasha, yeni albümünün arifesinde, 15 Mayıs'ta Park Orman Dome'da. 80'lerin sonlarında Manchester'da DJ'liğe başlayan Sasha uzun seneler John Digweed'le de çalışmıştı. Remikslere çok gömülen Sasha, şu sıralar yeniden pistlerin tozunu atıyor...

Kampüste rave

DJ Tarkan, BeeGee, UHR, Unit-E, Ser-Touch, Soulpower, Hassan, Ferhat Albayrak, Cem Salman, Procombo, 7 Erhan, Silk-R 5 Mayıs'ta Bilkent, 7 Mayıs'ta Yeditepe, 12 Mayıs'ta İstanbul, 18 Mayıs'ta Eskişehir Anadolu, 21 Mayıs'ta Marmara, 27 Mayıs'ta 9 Eylül, 28 Mayıs'ta Bilgi üniversitelerinde...

50→

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Babylon'da bu ay

6 Mayıs, 21:30 / 7-8 Mayıs, 23:00 **Rachid Taha**: Üç süper geceye hazırlanalım: Düğün punk'çısı Rachid Taha, işadamlarının değil, dostların düğününde bu sefer. Kanına girenler de ANAP'lılar vela Ahmet San değil, bizim Babylon'cular. Yeni albümünün arifesinde, eskilerden başlar, taze havalara sıçrar, üzerimizdeki yükü, kulağımızdaki pası almasını bilir. Kuzey Afrika'dan dünyaya açılmış bir yolcu, üç gün, yabancısı olmadığı topraklarda konaklayacak... Fatih Akın'ın "Duvara Karşısı"nda Cahit'in sahneye fırlayıp bir coşması vardı ya –kansız olsun tabii ama–, şimdiden o kıvama geldik sanki.

13 Mayıs, 21:30 **Mich Gerber / Arkın Allen**

14 Mayıs, 23:00 **Ayhan Sicimoğlu**

19 Mayıs, 21:30 **Kurtalan Ekspres**

20 Mayıs, 21:30 **Replikas**

21-22 Mayıs, 23:00 **Trilok Gurtu Band**: Joe Zawinul, Jan Garbarek, Don Cherry gibi büyük adamların yanına hemen onun adını yazmak lazım. Sadece Hindistan'ın, Asya'nın, hatta Afrika'nın değil, bütün üçüncü dünyanın nabzı, yürek atışı. "Asian underground"culara varana kadar birçok kuşağı derinden etkiledi. Funk onda, rock onda, pop onda –cazın hülâsası onun parmak uçlarında. Başlayalım ritm tutmaya: Bum bum da bum bum...

25 Mayıs, 21:30 **Fikret Kızılok ile Yeni Yine Yeniden**: Sürpriz isimlerin Kızılok yorumları, Çe-

Rachid Taha

kirdek günlerinden görülmemiş kayıtlar.

27 Mayıs, 21:30 / 28 Mayıs, 23:00 **DJ Dolores & Aparelhagem**: Brezilya'nın dünya elektronik sahnesine en büyük armağanından bir "Soundsystem" projesi: Reggae klasiklerini, geleneksel Brezilya müziklerini hiphop, house ve funk üzerinden okuyor, erkekegemen topluma meydan okumak için bu adı alan DJ Dolores.

29 Mayıs, 23:00 **Superpitcher**: Elektronika dünyasının önemli plak şirketlerinden Kompakt'ın sacayaklarından biri. "Here Comes Love" albümü daha yeni çıktı, cümle alem "sıra bizim şehrimize de gelsin" diye bekliyor. Üç sene evvelki "Heroin" albümleri de beğenilmişti, Brian Eno'nun "Baby's On Fire"ına cover'ları da. Yer yer melankolik, melodik, atmosferik bir minimal house, downtempo bir electro-pop...

Trilok Gurtu

Roxy Müzik Günleri

9. Roxy Müzik Günleri geldi çattı. Ama bu seferki sırf bir müsabaka değil, aynı zamanda panellerle, atölyelerle, filmlerle desteklenen bir festival. ama işin en heyecanlı kısmı elbette yarışma: Ön elemeyi geçen finalistler üçer grup halinde 10-13 Mayıs arasında Roxy'de sahne alacaklar. Ayrıca paneller var: 6 Mayıs'ta, 18:30'da, Bilgi Üniversitesi Kuştepe Kampüsü Büyük Toplantı Salonu'nda genç müzisyenler "Türkiye'de müzisyen olmak, kendi müziğini üretmek" konulu bir panele katılacaklar; 7 Mayıs, 18:30'daysa Yapı Kredi Kültür Merkezi'nde organizatörler, firmalar, gazeteciler, kulüp sahipleri "bir dünya müzik sahnesi olarak İstanbul"u tartışacak. 8-9 Mayıs günleri yine Yapı Kredi'de "müzik mekanizmaları" üstbaşlığıyla, "müzik işletmeciliği" ve "müziğin mimarisi" altbaşlıklarıyla atölyeler düzenlenecek.

Jazz Cafe'de bu ay

4 Mayıs, 22:30 **Grup Passiflora**

5 Mayıs, 22:30 **Bülent Ortaçgil**

7 Mayıs, 22:00 **DJ FalcOn**

13 Mayıs, 22:30 **Betty Ween**

(İstiklâl Cad., Hasnun Galip Sok. no: 20 Beyoğlu –tel: 245 05 16)

Eski tüfekler İstanbul'da

Jethro Tull'ın şimdiye kadarki Türkiye konserlerini izleyenlerin doyamadıkları muhakkak. Pagan büyücüsü Ian Anderson ve arkadaşlarının her zaman hatırı var. 30 Mayıs'ta inşallah o efsanevî Açıkhava Tiyatrosu konserlerine bir yenisini ekleyecekler, boş koltuk nedir, yine bilmeyecekler...

Bir başka efsane daha İstanbul'da bu ay: Uriah Heep ilk Türkiye konserini 22 Mayıs'ta Maslak Parkorman'da verecek, bunca sene uğramayışlarının acısını çıkaracak. Uriah Heep'in konseri bir Harley Davidson'cılar festivali dahilinde gerçekleşecek. Magazin sayfalarından okuduk, Nez'in ustaların eşliğinde dans etme ihtimali de varmış. Ama emektar rock'çular sahne almadan bir saat önce çıkıp rock söyleyeceği kesin...

Jethro Tull

[tiyatro]

İstanbul Tiyatro Festivali

14. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali, 17 Mayıs - 4 Haziran arası düzenleniyor. Türkiye tiyatrolarının yabancı tiyatrocularla işbirliğini öngören "ortak yapımlar" dizisinde de bu sene dört oyun var. Kent Oyuncuları, Tiyatro Oyunevi, Ankara, İstanbul, İzmit, Bursa Şehir Tiyatroları gibi tecrübeli topluluklarsa yeni oyunlarıyla katılıyorlar festivale.

Bu yıl festivalde dört yabancı konuk var: Kent/insan ilişkisine odaklanan, dans ve mimarlığı buluşturan, Charleroi Danses/Plan K tarafından sahneye konan "Metapolis"; Berlin'den Schaubühne Am Lehniner Platz'tan Ibsen oyunu "Nora: Bir Bebek Evi" ve İngiltere'den Cheek By Jowl grubunun modern bir "Othello" yorumu... Wim Vandekeybus'un yönetiminde Ultima Vez'in sahneye koyduğu, dans, tiyatro, film, müzik gibi disiplinleri kaynaştıran "Blush"a ayrı bir parantez açalım: Oyunun müzikleri, 16 Horsepower'dan David Eugene Edwards'a ait; bu müzikler, Edwards'ın yan projesi Woven Hand'in "Blush Music" albümünde de yer alıyor...

"Blush"

Çeşitli atölyelerle de desteklenecek festival, AKM Büyük Salon, Aziz Nesin Sahnesi, Oda Tiyatrosu, Taksim Sahnesi, Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi, ENKA Sahnesi, Kenter Tiyatrosu gibi mekânların yanında, Proje 4L'yi, Narmanlı Han'ın avlusunu, Kocamustafapaşa Çevre Tiyatrosu'nu, Sultanahmet'te Büyük Saray'ı da kullanacak...

Çıplak Ayaklar Kumpanyası

Çıplak Ayaklar Kumpanyası'nın bu seneki iki oyunu, evvela Tiyatro Festivali bünyesinde sergilenecek. "L'Invitation" (Davet) 20-21 Mayıs'ta, Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi'nde, "Mirror" (Ayna) 26 Mayıs'ta Taksim Sahnesi'nde görülebilir. Kumpanyada dans eden oyuncuların kendi işlerinden oluşan "Kelimeler"se 2 Mayıs'ta Ataköy Yunus Emre Kültür Merkezi'nde, 10 Mayıs'ta Sarıyer Koç Üniversitesi'nde, 16 Mayıs'ta Mecidiyeköy Profilo Kültür Merkezi'nde... Ayrıntılar www.ciplakayaklar.com adresinde...

[film]

Çevre Filmleri Festivali

TÜRSAK tarafından 21-27 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen 8. Uluslararası Çevre Filmleri Festivali'nin bu seneki teması "Kültürel Çevre ve İklim Değişikliği". Festival sayesinde, çevre konularına duyarlı yönetmenlerin uzun metrajlarını ve belgesellerini, dünyanın dört bir yanından görüntüleri yeniden izleme şansını bulacağız. Filmler, İtalyan Kültür Merkezi, Fransız Kültür Merkezi, Levent Sinema TÜRSAK ve Osmanlı Bankası Müzesi Sineması'nda bu yıl da ücretsiz olarak gösterilecek.

Çocuk Filmleri Festivali

Bu yıl tanıştığımız festival, 14-17 Mayıs tarihleri arasında düzenleniyor. Festivalde 3-5, 6-8, 9-11 yaş gruplarına göre ayrışmış çeşitli filmler gösterilecek, aile filmleri de ayrı bir kategori. Dünyanın çeşitli ülkelerinden animasyonlar, uzun metraj filmler İtalyan ve Alman kültür merkezlerinde ücretsiz gösterilecek. Alkazar, Majestik, Levent Sinema TÜRSAK ve Osmanlı Bankası Müzesi sinemalarında yapılacak gösterimlerin giriş ücreti 3 milyon lira.

[folklor]

Yedi Diyar

Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü ve Müzik Birimi'nin ortaklaşa prodüksiyonu "Yedi Diyar"da, diğer gösterilerde olduğu gibi, "halkların kardeşliği" temel vurgu noktası. Trakya'da Hıdrellez eğlencelerinden Tahtacı Alevilerin semahlarına, Milas bölgesinden bir Zeybek parçasından Vaspuragan bölgesinden Ermenilerin kına gecesine, Diyarbakır'dan köçek sololara, Türkiye'nin resmi var bu oyunda. Boğaziçi Üniversitesi Kuzey Kampüs Murat Dikmen Salonu'nda şu tarihlerde izlenebilir: 5 Mayıs 18:00, 6 Mayıs 18:00, 8 Mayıs 15:00, 9 Mayıs 15:00, 17 Mayıs 19:30

[caz]

Demoya kuvvet

İstanbul Caz Festivali, festival kapsamında bu sene ikincisi düzenlenecek Genç Caz Konserler dizisi için genç grupların demolarını bekliyor. Son başvuru tarihi 17 Mayıs. Seçilecek dört grup 24 Mayıs'ta açıklanacak. Ayrıntılar www.istfest.org/genccaz adresinde.

VH1'a göre gelmiş geçmiş en kötü 10 videoklip: **10.** Renee & Renato - Save Your Love My Darling (1982) **9.** Bombalurina - Itsy bitsy teeny weeny yellow polka dot bikini (1996) **8.** Baltimora - Tarzan Boy (1985) **7.** Whigfield - Saturday Night (1994) **6.** The Firm - Star Treckkin' (1987) **5.** Steps - 5, 6, 7, 8 (1997) **4.** Village People - Macho Man (1978) **3.** Rednex - Cotton Eye Joe (1995) **2.** Tight Fit - The Lion Sleeps Tonight (1982) **1.** Sarah Brightman & Hot Gossip - (I Lost My Heart to A) Starship Trooper

Bellek sana karşı. Özgür olan o. Yerli yersiz, zamanlı zamansız kıskacında boğuyor seni. Eylemlerini düzenleyen soğancık da senden bağımsız. Komut veren beyin de öyle. Kalkıp özgürlükten dem vurmanın zırvalığı ortada!
VÜS'AT O. BENER, Mızıkalı Yürüyüş

Scissor Sisters
Scissor Sisters
(Universal)

Pink Floyd hayranları ikiye bölünmüş durumda. Üzerinden çeyrek asır geçmiş; kendine Scissor Sisters diyen beş kaçık çıkıyor –gerçi yalnızca biri "sister" ama olsun–, grubun en epik baladlarından "Comfortably Numb"a el atıyor ve onu Bee Gees şarkısına dönüştürüp "Stayin' Alive" benzeri groovy bir pist şaheseri yaratıyor. Sonuç yine gayet "keyifli", ama bu sefer uyuşukluktan eser yok. Kimi saçını başını yoluyor, ne oldu cânım "Comfortably Numb"ımıza diye. O "Comfortably Numb" ki, Pink Floyd'un temel direği, bütün psikedelia'nın adeta hüviyeti. Diğer taraftakilerinse keyfi yerinde. Dokunulmazlık mertebesindeki sevgili grupları artık yavaş yavaş tabu olmaktan kurtuluyor, ölümlülerin arasına karışıyor. Vaktiyle "Hello... hello..." diye başlayıp hatmettikleri Waters'ın sözleri veya Gilmour'un acı gitarı, artık Scissor Sisters'ın biraz küstahça, ama tesadüfî olmadığı her halinden belli kışkırtıcı icrasıyla yer değiştiriyor. Bu arada, eskisine bir şey olduğu yok, isteyen yine bir koltuğa çöküp sigarasına dokunmadan son noktaya kadar kül oluşunu seyredebilir, ama yenisi piste fırlamak için sigaradan bir fırt çekmeye bile fırsat bırakmıyor.

Bir İskandinav ülkesinden çıkmış gibi görünse de, New York menşeli bir ekip Scissor Sisters. Elemanların isimleri pek şatafatlı: Paddy Boom, Ana Matronic, Jack Shears, Babydaddy, Del Marquis. Kılık kıyafetlerindeki "freak"liğin de sahne isimlerden aşağı kalır yanı yok. Planlı programlı rüküşlüklerin yabancısı değiliz; bunlarınki biraz Army Of Lovers işi ama, New Yorker olup da bu mevzuya kafa yormayan yok, onlar da es geçmiyor. Bugünün tekno-elektro trend'leriyle 70'lerin glam havasını çarpıştırıyorlar, kendi ucubeliklerini yaratıyorlar. Aynı durum bütün şarkıları için geçerli, ama bir farkla: Burada ucubelik değil, belki de son günlerin en ince dokunmuş pop albümlerinden biri çıkıyor ortaya. Bir yanda Elton John'un, Bowie'nin, T-Rex'in en görkemli çağlarından bugüne evirdikleri sesler, öbür tarafta Clinton, Primal Scream veya Gorillaz'ınkiler gibi iç gıcıklayıcı ritmler...

İlk aklımızı çelen "Lovers On The Backseat"in mesela, hemen her saniyesinde David Bowie'nin Ziggy siluetini, "Take Your Mama"nın piyanolu rock'unda da Elton John'un kocaman gözlüklerini anmamak mümkün değil. Humor dozu yerinde bir funk kabaresi içinde, biraz bar-blues, biraz boogie... Geçen sene yayınladıkları ilk 45'likleri "Laura", meğer o zamandan Scissor Sisters hummasının sinyalini veriyormuş. Şimdi albümün açılışına yerleştirdikleri şarkı, kıvrak piyanosuyla daha adım atar atmaz beynin ritm merkezini teslim alıyor, kapanıştaki geceyarısı baladı "Return To Oz"a kadar da bırakmıyor.

Duyduğumuz kadarıyla ekibin dili de sivri. Her fırsatta, gittikçe muhafazakârlaşan New York ahalisine tatlı tatlı çomak sokmaktan geri kalmıyorlar. Dalgacı taraflarını kaybetmeden, yavan bir kitsch parodisine dönüşmeden maharetlerini sergiliyorlar. Üstüne "Tits On The Radio"dan "Filthy/Georgeous"a, yüz çokomel gücündeki şarkıları da eklenince, arkası tıkır tıkır geliyor. Makasçı biraderler böyle devam ederse, "duvar"da daha çok delikler açılacağa benziyor. *Gökhan Pamuk*

Felix Da Housecat
Devin Dazzle And The Neon Fever
(Emperor Norton)

Belki şu anda bir kehanette bulunmak için çok erken, ama bundan bir on yıl sonra "2000'li yılların başında pop müzik dünyası" başlıklı bir yazı yazılsa, herhalde electroclash'den kesin bahsedilirdi, bunu takiben "bu yıllarda dans müziğiyle rock ilk kez bu kadar yakınlaştı" gibisinden bir kelime de geçerdi. Hatta dönemin önemli müzisyenleri arasında Felix Da Housecat ve 2001 yılı albümü "Kittenz And Thee Glitz"den bahsedilmesi çok normal olurdu. Gerçekten de Felix, bu albümüyle electroclash'in yeraltından çıkarak "pop müzik" olmasına büyük katkıda bulundu. Felix kapıyı açtıktan sonra altından geçenler çok oldu ama, ilk seferin tadı her zaman farklı oluyor tabii...

Biraz da bu yüzden merakla Felix Da Housecat'in yeni albümünü bekliyorduk. Son aylarda yeni bir albüm geleceği söylentisi de arttığından olsa gerek, ortalıkta ufaktan soru işaretleri dolaşıyordu: "Felix yeni albümünde ne yapacak?" Önceki albümüyle bir müzik tarzına ismini koymuş bir müzisyen için normal bir beklenti olsa gerek. Ayrıca sağda solda okuduğumuz açıklamalarda Felix bu albümde biraz daha farklı bir yol izlediğini, "Kittenz"a göre daha punk ve şarkı ağırlıklı bir şeyler yaptığını söylüyordu. Ve sonunda yeni albüm geldi: "Devin Dazzle and The Neon Fever". Albüm, Felix'in 1993'deki ilk albümünden bu yana sekizinci albümü ve kısacık intro'suyla beraber 15 parçadan oluşuyor. Albüm gerçekten de şarkı ve vokal ağırlıklı, bolca da canlı çalınmış enstrüman içeriyor (Felix synthesizer'ları çoğu yerde programlamadan kendi çalmış). Albümün bir başka ilginç yanı da, içerdiği konuk isimler. Liste prodüktör olarak Dan The Automator'dan başlıyor, vokallerde DFA'dan James Murphy'ye (The Rapture'ın prodüktörü ve LCD Soundsystem'ın sesi) kadar uzanıyor. Bir de Neon Fever durumu var tabii, biraz detay vermeden geçmemek lazım. Neon Fever, beş kişilik bir kadın vokal grubu ve albümde birçok parçada onları duymak mümkün. Peaches / Chicks On Speed çizgisinde, hafif agresif bir yol tutmuşlar, şarkı sözleri bazı yerlerde erkekler için biraz korkutucu bile olabilir: "Belinizi kırmak için yüksek topuklar, aklınızı almak için keskin beyinler, azdırmak için mini etekler –bize dokunmaya kalkmayın sakın!" ("Short Skirts").

Albüm, Felix'in de dediği gibi, bir önceki albümünden farklı. Çok basit bir ifadeyle, bu albümde gitar var! Gerçekten de, albümün açılışından itibaren bu gitar yüklü ton ve rock enerjisi çoğu şarkıda hissediliyor. Mesela James Murphy'nin vokallerde yer aldığı "What She Wants" ve "Short Skirts" bariz rock ve oldukça da eğlenceli parçalar. Bunlara albümün lokomotif parçası olacak gibi duran "Everyone Is Someone In L.A."i ve Kate Wax'in robot-vari vokallerle eşlik ettiği (ve albümün yayınlanan ilk single'ı olan) "Cyberwhore"u eklemek mümkün, ki bu şarkı albümün gerçekten de en güzel parçalarından biri. Diğer taraftan, bir kısım şarkı new wave diyarlarında geziniyor, hafif melankolik ve electroclash bile denilemeyecek kadar 80'lere ait duruyorlar. "Romantique", "Ready 2 Wear" ve "Nina" örnek verilebilir bunlara; daha çok 80'lerin sıkıcı pop parçalarına benziyorlar. Burada kullanılabilecek en doğru ifade, herhalde "talihsiz" olurdu: Felix açısından talihsiz şarkılar olmuş bunlar. Yine de illâ seveni çıkacaktır. Belki de tek sorun, albümdeki onca hareketli şarkı arasında birdenbire uçurumdan aşağı düşme etkisi uyandırıyor olmalarıdır...

Bütün bunları bir yana koyarsak, müzik olarak ortada pek de yeni veya değişik bir şey olmadığını görüyoruz. Hatta daha da kötüsü, insan ister istemez Felix'in trend'i iyi takip ettiğini ve şu ara yükselişte olan "electro-rock" dalgasına atladığını düşünüyor. Albüme DFA'dan birilerinin de sızmış olması bunun bir işareti. Ama en azından Felix olayın özünü gerçekten güzel kapmış, albümdeki hareketli parçaların hepsi çok güzel müziklere ve prodüksiyonlara sahip, şarkılar insanı anında yakalıyor... Sonuçta, yukarıda "trend'i yakalamak" olarak bahsettiğim şey, bir başka açıdan "kendini yenilemek" olarak da görülebilir, bu da sanatçı açısından bir başarıdır. Kararı albümü dinleyince kendiniz verin.

Son olarak bir-iki dipnot: Felix albümün promosyon turnesine başlamış durumda ve bu turnede sadece DJ'lik değil, canlı konserlerin de olacağı söyleniyor. Hatta Felix'in temmuzda tekrar Türkiye'ye uğrama ihtimalinin olduğu da kulağımıza gelen söylentiler arasında! *Harun İzer*

Bu dünya bir gelindir, yeşil kızıl donanmış / İnsan böyle geline bakar bakar doyamaz **YUNUS EMRE**

- Yolum düştü,
Kardeş, bir yudum su ver
- Bak, denizin üstüne
Yağmurlar yağar
AHMET ERHAN

Piramit'ten birkaç yüz metre uzakta, eğildim, bir avuç kum aldım ve sonra, biraz ileride, onu sessizce dökülmeye bıraktım. Fısıldadım: Sahra'yı değiştiriyorum. **JORGE LUIS BORGES**, Atlas

Bu kıpırtısızlık da ne / Nerededir çöl adımım / Ne buldu o evinde. / Bu ne diyalektik tersine ki / Eskiliği genç de / Yeniliği eskide **BERRİN KARAKAŞ**

Arkadaşımız Cem Devrim Akdoğan'ı 27 yaşında yitirdik. Kendine has bir akord düzeniyle bas çalardı, ortaokuldan itibaren çeşitli rock, punk, metal ve deneysel müzik gruplarına katıldı. Soluk ve Kırıka gruplarının temel direğiydi. Sessizdi. "Neden konuşmuyorsun" desek, "konuşulacak ne var" derdi. Basta da geveze değildi, ama taşı gediğine oturturdu. Kaşık salatasını çok severdi, "abi, ufak ufak doğruyacaksın domatesleri..."

COURTNEY LOVE

America's Sweetheart

(EMI)

Courtney Love, altı senedir ortalarda yok –müziğiyle. Hole'dan bu yana, skandallarla ayakta durdu bu cehennem kraliçesi: Overdose'lar, velayet davaları, kamusal alanda çıplaklık dedikoduları... Bir de üstüne bir sürü Nirvanacının Yoko Ono muamelesini ekleyin... Yine de iddiasını zerre kadar yitirmeyen Love, işte günü güne kavuşturdu, şanına yaraşır bir albümle çıkıp geldi...

"America's Sweetheart", punk'tan da, grunge'dan da kâm alan, MC5'dan Stooges'a, Ramones'a uzanan bir garage rock silsilesinde dolanıp duran bir albüm. Daha ilk şarkı "Mono"yla ortalığı bir gitar kaosuna boğan Love, arada "Hold On To Me" gibi süper "hard'n'heavy slow"larla 12 şarkılık albümü yüzünün akıyla tamamlıyor.

Ama sorsanız, aslında beş şahane şarkısı olduğunu, albümün aceleye getirildiğini söylüyor. Yine de, özellikle Linda Perry'nin katkısıyla şekillenen "America's Sweetheart", Courtney Love'ın –kendi ifadesiyle– "Bob Dylan gibi bir katalog sanatçısı" olduğunu doğruluyor. Pek çok kişinin, en azından kendisinin özlediği iri kıyım, gümbür gümbür şarkılar dökülüyor bu albümden...

Birkaç sayfa evvelki söyleşide, "asıl tehdit Courtney" diyor Kurt Cobain. Hakkı var. Bu zeki, yetenekli, kendini koyvermiş, zıvanadan çıkmış kadın, rock'n'roll'un –ve hele bir kadının– çok uzun zamandır yapmadığı kadar rahatsız ediyor insanları. Bir Hollywood yıldızı olsa da böyle oluyor bu, sefih yeraltı sularında uzun kulaçlar atsa da. Sonu Cahide Sonku gibi olursa, kimse de ardından ağlamasın o zaman. *Merve Erol*

INCUBUS

A Crow Left Of The Murder

(Sony Türkiye)

"Radyoda duyuyorum seni / Ekranıma sızıyorsun / Pek kibarca değil ama / Makas döğüşünde karşıma çıksan / İki kanadını da keser atardım senin / Prensip meselesi yalnızca / Hey, Megalomanyak / İsa değilsin / Ne de siktiğimin Elvis'i / Yıka ellerini temizle kendini oğlum / Ve in oradan aşağı / İn aşağı / İn aşağı..." Bu sözleri sıradan bir nu-metal grubunun albüm kapağından okumuş olsak, düşüneceğimiz ilk şey, şarkının ya boy-band'lere ya da Britney Spears'a laf sokuşturduğu olurdu. Ama grubun adı Incubus olunca işler değişiyor. Bu lirikler, Incubus'un yeni albümü "A Crow Left Of The Murder"ın açılış şarkısı ve ilk single'ı olan "Megalomaniac"a ait. Şarkının Mussolini, Hitler, Bush görüntüleri üstüne "Amerikan Hava Kuvvetleri Beyin Yıkamayı Takdim Eder", "Kahramanlar Neden Diye Sormaz" gibi sloganların işlendiği –Bowie'nin "Little Wonder"ı, Marilyn Manson'ın "Beautiful People"ı gibi videolara imzasını atmış Floria Sigismondi tarafından çekilen– şahane bir de klibi var. Incubus elemanlarının –aynı System Of A Down gibi– nu-metal tayfasıyla takılmışlıkları, sık sık adlarının onlarla birlikte anılmışlığı var, bir de DJ'leri... Neyse ki hepsi o kadar. Çünkü Incubus maçoluktan uzak (vokalist Brandon Boyd, anti-Bush bir şarkı olarak dinlenmesine itirazı yoksa da, "Megalomaniac"ı özellikle birisi hakkında değil, "tahrip edici maskülen enerji" hakkında yazmış), ruhanîlik diye sitardan, duygusallık diye bilmemkaç oktav vokallerden, tepki diye İlhan Mansız'vari öfke nöbetlerinden medet ummadan çalıp söyleyebiliyor.

"A Crow Left Of The Murder" grubun beşinci uzunçaları. Bir önceki albümleri "Morning View"a göre çok daha çiğ bir ses örgüsüne, daha "hard rock" parçalara sahip bu yeni kayıt. Basları çalan Dirk Lance, "frontman" Boyd'la bozuşup yerini Ben Kenney'e bırakmıştı geçen sene. Bir başka değişiklik de, "Morning View"un bize "bu iş böyle de yapılabiliyormuş" dedirten o yumuşacık, "çizmeye" değil, okşamaya benzettiğimiz "scratch"lerinde olmuş. Adamlarımız DJ Kilmore'un mikrofonunu ya kapatmışlar ya da arada iyice kaynatmışlar; rock'n'roll'un temel formülleriyle çalışmışlar. Bu "alternatif-punk-funk-hard rock"lu dakikalara Boyd'un sevgilisi için yazdığı "Southern Girl" ile "Here In My Room" gibi iki incecik besteyi, Suicidal Tendencies'e pogo yaptıracak "Priceless" gibi bir rap-metal standardını da ustalıkla yerleştirmişler. Hakkını vermeden geçmeyelim, yakışıklılığını, 70'lerin Playboy sayfalarında çarşaf çarşaf yayınlanan Salem sigaralarının reklamlarına poz veren, Chuck Norris'li falan filmlerde ufak tefek rollere çıkan top model babasından alan Boyd artık sahneyi tek başına kaplayamayacak, şirin insan Mike Einziger öyle döktürüyor gitarını albüm boyunca...

Incubus'un müziğine Alice in Chains'den Primus'a, Black Sabbath'a yığınla referans vermek mümkün, ama bu albümde, hele de "Zee Deveel", "Made For TV Movie" gibi şarkılarda, en çok Pearl Jam'i hatırlatıyorlar; benzerlikleri prodüktör Brendan O'Brien'la çalışmalarıyla da bitmiyor, Incubus'cular da dünya meselelerine kafa yoran çocuklar, diğerlerinden emin değiliz ama, Boyd sıkı Nader'cı...

"A Crow Left Of The Murder", amman nazar değmesin, 14 yapraklı bir yonca.

İlker Aksoy

240 sayfa

RONİ MARGULİES

Şiir, Yahudilik Vesaire

Edebiyat, Kimlik ve Sosyalizm Üzerine yazılar

Birbirinden tamamen farklı gibi görünen üç bölümden oluşan kitapta bütünselliği sağlayan şey, Margulies'in bakışı ve üslubu: İçinde yetiştiği Türkçe şiir geleneğini eleştiren, şiirin "oyun"dan öteye gitmesi gerektiğine inanan bir şair. İsmi ve kökeni nedeniyle İstanbul'da "bir yabancı gibi" görüldüğünü hisseden, ama "vatanım İstanbul" diyen bir "azınlık" mensubu. Türkiye'deki sosyalist hareketin tarihinden küreselleşme karşıtı hareketlere kadar her konuda güncel siyasetin içinde bir sosyalist... Renkli, canlı, polemikçi denemeler...

İnönü Caddesi, Emektar Sokak, No: 26 Gümüşsuyu-Beyoğlu / İSTANBUL **Tel:**(0212) 252 42 80 **Faks:**(0212) 293 15 44 **E-Posta:**kanat@kanatkitap.com

KANAT KİTAP BİR PUSULA YAYINCILIK LİMİTED ŞİRKETİ KURULUŞUDUR

KANAT

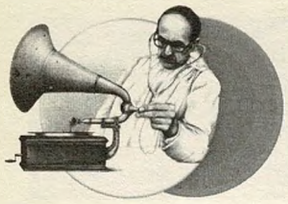

– NATO neydi yaa?
– Hani var ya, Amerika'da uzay araştırmaları falan yapıyorlar...
– Haa, tamam, ne işim olur ki onlarla.
(Taksim'de "NATO'ya Hayır" imza standını gören iki genç kızın diyaloğu)

Ruhun ve bedenin sarhoşluğu bir çılgınlık değil, ama bir rahatlık ve uyuşukluktur. Gerçek çılgınlık, bitip tükenmeyen bilinçliliğin doruğunda yatar.
ALBERT CAMUS, Defterler 3

iyi ki gördük duyduk (nisan)

1. Moğollar'ın konuk olduğu Yorumsuz (TRT 1) **2.** Film Festivali'nde başta "Toprak Adamı", "ABD-Küba Bağlantısı", "Yeraltı Hücresi", "The Blues" serisi ve "Devrim Televizyondan..." olmak üzere belgeseller **3.** Manhattan'da Ciguli'nin yarıda kalan (neden?) konseri **4.** Bülent Ortaçgil'in "Bu ne cesaret derseniz" başlıklı köşe yazısı (Birgün, 14 Nisan) **5.** Franz Ferdinand'ın "Matinee" klibi

TV On The Radio
Desperate Youth, Blood Thirsty Babes
(Touch and Go)

TV On The Radio, 2003'ün en güzel sürprizlerinden biriydi. New York'un electroclash sahnesine de ev-sahipliği yapan bohem Williamsburg mahallesinden çıkan grup, geçen yaz sonunda yayınlanan beş şarkılık "Young Liars" EP'siyle dikkat çekti. O dönem Nijerya göçmeni solist ve söz yazarı Tunde Adebimpe ile –albüm kapağına bakılırsa– "müzik"ten sorumlu David Sitek'ten oluşan grup, "Young Liars"dan sonra gruba katılan ve gitar, loop, vokal desteği veren Kyp Malone ile bir trio haline gelmiş durumda. David Sitek, Yeah Yeah Yeahs ve Liars gibi yeni dalga New York'lu rock gruplarının albümlerine prodüktör olarak katkıda bulunmuş, çok yönlü bir müzisyen ve ressam. Tunde Adebimpe ise, Yeah Yeah Yeahs'in "Pin" videosuna imza atmış, ayrıca çeşitli bağımsız filmlerde boy göstermiş, resimle de iştigal etmiş bir görsel sanat adamı. Bağımsız Touch And Go şirketinin bu yetenek küplerine kucak açması için, tek bir demo yeterli olmuş.

"Young Liars" bir debut albümünden beklenmeyecek ölçüde olgun, kişilikli ve eklektik bir albüm. Albümü özel kılan, grubun uyumsuz görülebilecek öğelerle bütünlüklü, tutarlı bir sound oluşturma başarısı. Albümün merkezinde, Tunde Adebimpe'nin kusursuz falsettosu var. Rock gruplarında pek alışık olmadığımız bir ses bu. David Sitek'in aranjmanları da, bu büyüleyici sese hareket imkânı veren, uğultulu gitarlar, mekanik davul ritmleri, incelikli elektronik dokunuşlarla çoğunlukla post-punk'a yakın duran, yoğun ve kasvetli aranjmanlar. Fakat, Adebimpe'nin soul-gospel vokali, parçalara ruhanî ve katartik bir hava katıyor. Bu durum, trip-hop'a yakın duran "Blind" ve a capella söylenen doo-wop havasındaki Pixies cover'ı "Mr. Grieves"de en üst düzeyde.

TV On The Radio, geçenlerde ilk LP'leri "Desperate Youth, Blood Thirsty Babes" ile tekrar karşımıza çıktı. İçine girmesi daha zor, daha boğucu, klostrofobik, enstrüman kullanımı açısından daha ekonomik bir albüm bu. Açılıştaki "The Wrong Way", amansız uğultusu ve post punk ritmiyle, tansiyonu daha ilk dakikadan yükseltiyor. Huzursuz saksofon ve flüt soloları üzerine, Adebimpe'nin belli belirsiz politik sözleri gözden kaçmıyor. Devamındaki "Staring At The Sun", grubun en "catchy" parçası sayılabilir. EP'den LP'ye miras tek parça da bu. "Dreams", basit bir davul ritmiyle başlayıp sonradan derinlikli ambient seslerle, gürültülerle gerçek kimliğini bulan, albümün belki de en iyi parçası. Kapanıştaki "Wear You Out", bazı elektronik efektleri saymazsak, bir soul/gospel grubunu dinliyormuşuz izlenimi yaratıyor. İki zenci elemanıyla, alışık olduğumuz "beyaz indie/art rock grubu" stereotipine uymayan TV On The Radio, yaptığı müzikle de sıradışı. Değişik sanat dallarından gelmeleri ve farklı müzik türleriyle oynamaktan çekinmemeleriyle Talking Heads'i akla getiren grubun, onlar gibi büyük işlere imza atacaklarını söylemek, büyük bir kehanet olmaz. *Halil Kılıçoğlu*

The Von Bondies
Pawn Shoppe Heart
(Warner)

White Stripes'ın bir anda gökten indiğini sananlar yanılıyor. Bugünün burnundan kıl aldırmayan Jack White'ı Detroit'te yıllarca gruptan gruba sekti, kendi çabasıyla blues efsanelerini keşfetti, yeri geldi, 15 kişiye konser verdi, sonunda tünelin ucunda bir ışık gördü. Hikâyenin White Stripes'a ait olan devamını biliyoruz ama, figüranların jenerikte akan isimlerini görmeden sinemayı terkediyor çoğumuz. Jack White bugünkü statüsünü kazanır kazanmaz Detroit'teki diğer grupların günışığına çıkması için girişimlerde bulundu; The Von Bondies de hikâyeye bu noktada katılıyor zaten. 2001 tarihli ilk albümleri "Lack Of Communication", hem sunduğu alev alev yanan blues ve rock kokteyli, hem de White'ın prodüktörlüğüyle grubun ismini duyurmayı başardı. Ta ki bir gün Jack White, The Von Bondies vokalisti Jason Stollsteimer'in suratını kurbağa prense çevirip mahkemelik olana kadar.

Reklamın iyisi kötüsü olmaz derler, bu Jason Stollsteimer için de geçerli. O meşhur yumruk sonrası The Von Bondies daha da görülür bir grup oldu, fakat grubun artık kanıtlayacak çok şeyi vardı. The Von Bondies belli ki işlerine benzerine ancak "Rocky" filmlerinde rastlanan bir azimle saldırmış ve eğlencenin dibine vuran bir albüm çıkarmış ortaya. Grubun üzerinde birçok etki var, Detroit'ten çıkıp garage-blues-rock-punk kırması müzik yapan bir gruba illâ yapıştırılması gereken The Stooges, MC5, vs. vs. etiketleri sallanıyor Von Bondies'in her yanından, ama açıkcası bu benzetmelerin hiçbiri umurumuzda değil. "Pawn Shoppe Heart" birçok albümün yapamadığını yapıyor, ayağa kalkıp saçma sapan zıplama isteği doğuruyor içimizde, mühim olan da bu. "Tell Me What You See"nin girişinden hemen sonra Stollsteimer'ın attığı çığlık, gitaristler Marcie Bolen ve Carrie Smith'in kız çocukları gibi şarkıları destekleyen sesleri, "Broken Man" ve "Poison Ivy"nin görkemli riff'leri bir şehrin sesini damıtıp ağzımıza bir parmak bal çalmaya yetiyor. İlk albümün kayıtlarını mutfak dolabında mı yaptılar acaba diye düşündüren prodüksiyonu da terkedilip yerine daha cilalı-fiyakalı bir ses tercih edilmiş, böylece grup hem geçmişin gölgesinden çıkmış biraz, hem de canlı performans enerjisini taşımış şarkılara. 60'lardan bugüne dek rock'n'roll kavramında değişmeyen bir öz var, The Von Bondies bahislerini işte bu öz üzerine oynuyor. "Pawn Shoppe Heart", barındırdığı her biri gol sevinci coşkusundaki şarkılarla, grubun geleceğini düşünmekten ziyade, bugünü kucaklamaya itiyor bizi. *Yiğit Atılgan*

Xiu Xiu
Fabulous Muscles
(Tomlab)

İsmini Joan Chen'in filminden alan Kaliforniyalı grubun üçüncü albümü "Fabulous Muscles", sınıflandırma meraklılarını hayal kırıklığına uğratacak cinsten bir çalışma. Zira albüm Nintendo Game Boy'vari seslerle açılıyor, ama hiç de öyle efendi uslu ilerlemiyor: Noise'den elektronikaya, la musique concrète'e, oradan da en iyi şekilde kullanılmış organik enstrümanlara atlıyor. Kısacası, mainstream müzik piyasasında bulunmayan bütün güzelliklerin ustaca, ama çok yorucu olmayan bir kolajı gibi. Bu yoğunluğu görünce "Fabulous Muscles"a peşin peşin "dinlenmesi zor bir albüm" demek haksızlık olur doğrusu, grubun müziğindeki alışılmamış eğilimleri vokalist Jamie Stewart'ın çizgi-dışı söz yazımı ve vokal tekniğiyle açıklayabiliriz. Acı veren aşklar, ölüm, güvensizlik, psikolojik çöküşler, anlamsız savaşlar ve ensest üzerine nefret dolu kelimeleri ve çığlıkları aracılığıyla bir şeyler anlatıyor Stewart ve babasının intiharı gibi gayet "somut" şeylere değiniyor. Anlattığı hikâyeler karanlık, dolambaçsız, gerçeküstü, ama kesinlikle dürüst. Iraklı küçük bir kızın, babası yanındayken öldürülmesini anlattığı "Support Our Troops, Oh! (Black Angels Oh!)" şarkısını, "el bombalarını insanların pencerelerinden, evlerinin kapılarından içeri fırlattın, sen ölürsen neden umrumda olsun ki?" diye bitiriyor, Amerikan askerlerine hitaben... Albümle aynı ismi taşıyan şarkıda ise sevgilisinden küllerini yakmasını ve bir vazoya koymasını istiyor. Bütün bunlar çok iç bunaltıcı gelebilir, ama bir şekilde gerçekleri anlattığı kesin. Özellikle Amerikan toplumuna bakışıyla indie yönetmenler Todd Solondz ve Larry Clark'ın filmlerini anımsatıyor. Kulağını yeniliklerden sakınanların rahat edemeyecekleri, diğerlerininse acı, ama güzel tadını kesinlikle akıllarından çıkartamayacakları bir albüm. *Sarper Durmuş*

özür **1.** Geçen ayki ÖSS'de, Sözel 7'nci sorunun c şıkkında, Kate Moss'lu klipler arasında Marianne Faithfull'un "Kissin' Time"ı geçiyor, oysa böyle bir klip yok. Moss, "Kissin' Time" adlı Faithfull albümünden "Sex With Strangers" şarkısı için Roman Coppola'nın çektiği klipte rol aldı. **2.** Albümler sayfasında Blonde Redhead'in albümünün adı bir yerde doğru yazılmış (Misery Is A Butterfly), gerisi yanlış.

Kalbim / Bir günebakan tarlası / Dr Jivago filminden koparılmış bir fragman / Ne zaman akşam olsa / Sabah olmak bilmiyor / Ne zaman sabah olsa akşam **AHMET ERHAN**

Nükteli iltifatlar, gönül çelen lâtifeler arasında Sokrates, Phaidros'a özlem ve erdem üzerine ders veriyordu. (...) Çünkü güzellik, sevgili Phaidros'cuğum, yalnız güzellik hem sevilmeye lâyıktır, hem de göze görünür; güzellik, bunu unutma; fikrin, duygularla kavrayıp duygularla katlanabileceğimiz tek şekli odur. Yoksa öteki tanrısal kavramlar da, akıl, erdem, hakikat; bize duygularımızla görünselerdi, halimiz nice olurdu? Vaktiyle Zeus karşısında Semele gibi aşktan eriyip bitmez, yanıp kül olmaz mıydık? Şu halde güzellik, duyan bir insanı düşünceye götüren yoldur; sadece yol, sadece vasıta, Phaidros'cuğum. **THOMAS MANN**, Venedik'te Ölüm

The Vines

Winning Days

(EMI)

Dönüp dolaşıp aynı "referans"lara takılmayı istemiyoruz, ama bazen elimiz kolumuz bağlanıyor. Gene dilimizi ısırıp grunge, Nirvana veya o mıntıkada dolaşan bütün özel-güzel isimleri anıp "post"a büründürmekten başka çare yok. Konumuz, post-grunge grup The Vines ve yeni albümleri "Winning Days".

Avustralyalı The Vines ekibinin Nirvana sevgisi malûm. İki sene önceki debut albümleri "Highly Evolved", hâlâ Nirvana'nın-yapmadığı-en-iyi-Nirvana-albümleri listesinde ilk sıralardaki yerini korur.

Geçen ay çıkan "Winning Days"e gelince, o da yine bildiğimiz grunge halesini yeni "post"uyla bugünlere taşıyan, ama The Vines için beklentileri hafiften suya düşüren, vasatî bir "doksanlar gençliği" albümü.

Bu sefer Nirvana'nın yerini Stone Temple Pilots almış, grunge suyuna da hafiften kaykay-punk'ı karışmış. Olmadık zamanlarda, olmadık yerlerde çiçek açan gitar riff'leriyle ("Ride", "Animal Machine"), öfkeli, ama öfkesine pek ortak etmeyen sözleriyle ("Fuck The World"), daha çok "teen" gençliğin meramına ortak bir albüm olmuş "Winning Days". Hangi konuda söz alacaklarını bilemeden her konuya el atmışlar, kafaları karışmış, ortada kalakalmışlar. Albüm adaşı şarkıda "kazanç günlerim geride kaldı" diye tekrarlamaları da herhalde boşuna değil.

Haklarını yemeyelim, her ne kadar kesiştikleri noktalar varsa da, Offspring, Silverchair veya Nickelback gibi grunge atığı isimlerden biri olmadı The Vines. Hatta vaktiyle Seattle'dan yükselen "angst"ı doğru okuduklarına dair herkes fikir birliği içindeydi, ama hangi aralıkta seyredeceği kestirilemez bir ekip de değildi. Yenisi gelene kadar "Winning Days" albümleri de şimdilik bu aralığın en altlarında. *Gökhan Pamuk*

Hawksley Workman

Lover / Fighter

(Universal)

Ne içinde olmak zamanın, ne de büsbütün dışında... Hawksley Workman'i, müziğinin yarattığı etkileri biraz da olsa açıklamaya çalışırken Ahmet Hamdi Tanpınar'a varmış olmak elbet başta biraz tuhaf durabilir. Ancak, bu tuhaflık, Workman'i, dahil olduğu zamanın göstergeleriyle açıklamaya çalışmanın imkânsızlığından kaynaklanıyor.

Workman, Kanada'da ormanlarla, göllerle çevrili, insanların kilise dışında buluşup kahve içebilecek pek yer bulamadığı, uzun aylar boyunca evleri örtecek denli şiddetli kar yağışı altında olan bir kasabada, donmuş bir anın müziğini yapıyor. Böyle bir atmosferde, tamamını evinde oluşturduğu, kaydettiği üçüncü albümünün adı "Lover/Fighter". Workman, Kanada ve Fransa'da defalarca beraber turneye çıktığı Noir Désir solisti Bertrand Cantat'nın bir kıskançlık krizi sonunda sevgilisinin hayatına son verdiği acı olayın etkisiyle seçmiş bu albüm adını.

Albümü oluşturan şarkılar, genellikle bir bas, bir davul ve bir elektro gitar eşliğinde kaydedilmiş. Ancak albüm boyunca yer yer duyulan akordu düşük piyano tınıları, klavyeyle elde edilmiş kimi renkler ve bakır nefesli düzenlemeleri "Lover/Fighter"ın hemen benzerleri arasından sıyrılmasını sağlıyor. Workman'in, bütün şarkıları yazmanın ötesinde, albümünün prodüktörlüğünü de üstlenmiş olması, hatta yaylılara kadar tüm düzenlemelerin altında imzasının bulunması, "Lover/Fighter"ı özel bir tınıya sahip kılmış. "Anger As Beauty" şarkısında Workman, şair/şarkıcılardan bir eksiği olmadığını gösteriyor: "Sirenler çalmaya başlar / Ve yakalanırsın / korkunun dürüstlüğünün / kulaklarındaki şarkı gibi bir savaş verdiği / o yegâne yerde. / Bir güzellik olarak öfkedir bu."

Albümün açılış şarkısı "We Will Still Need A Song", köşeli ritmik yapısı ve klasik formuyla albüm hakkında birçok ipucunu aynı anda sunuyor. Workman'in sesinin Bono'ya benzemesi, albümün bazı şarkılarının U2'ya yakın durduğunu düşündürebilir. Bununla beraber, "Wonderful and Sad" ve "Autumn's Here" gibi şarkıların melodik/armonik yapısı ve Workman'in sık sık kafa sesi kullanması, albümde belirgin bir Radiohead etkisinin de olduğunu gösteriyor. Tüm bu etkilere rağmen, "Lover/Fighter" bir bütün olarak dinlendiğinde, Workman'in tamamen kendinin olan bir müzikal dil yarattığını görmek zor değil. Özellikle "Smoke Baby", Workman'in ardındaki büyük müzikal birikimi nasıl kendinin kılmayı bildiğinin en güzel ispatı. Şarkının, dinleyeni hemen yakalayan melodik yapısının dışında esas ilgi çekici yanı, içinde rock, pop ve hip hop gibi birbirinden farklı müzik türlerine ait öğeleri ustalıkla bir araya getirmiş olması. "Lover/Fighter" albümü, bir şarkıcının, klasik şarkı anlayışı dahilinde de şaşırtıcı olmayı başarabileceğinin iyi bir örneği. *Donat Bayer*

ONŞARKI

Ciguli Binnaz
Fleetwood Mac Big Love
İlhan İrem Olanlar Olmuş
Joan Jett Crimson & Clover
Lambchop Steve McQueen
Macy Gray Santa Baby
Nazan Öncel Hay Hay
Noir Désir I'm Lost
Prince Musicology
Serdar Ateşer İstemeyerek
Uriah Heep Gypsy Queen

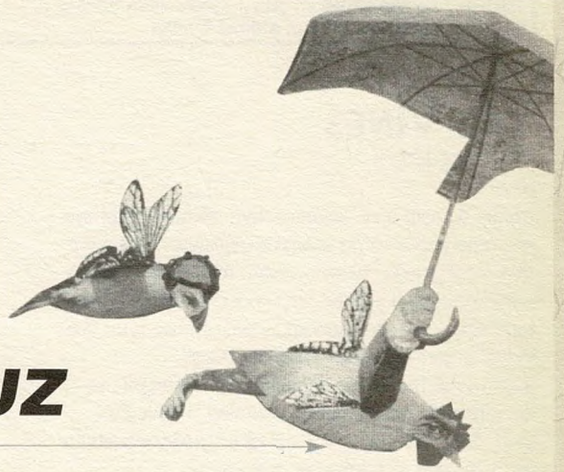

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

Adem Homesongs
Alison Moyet Essex
Arkın Allen Fusion Monster
Betty Ween In Betty Ween
Bonnie "Prince" Billy Greatest Palace Music
Clotaire K Lebanese
Divine Comedy Absent Friends
Elliott Smith XO
Hakan Kurşun Kütle
Jane Birkin Rendez-Vous
Kâzım Koyuncu Hayde
Kraftwerk The Mix
Marc Almond Heart On Snow
Lali Puna Faking The Books
Neil Young Harvest
N*E*R*D Fly Or Die
The 90 Day Men Panda Park
Patti Smith Trampin'
Terry Hall & Mushtaq The Hour Of Two Lights
Ufuk Kıral Seferi

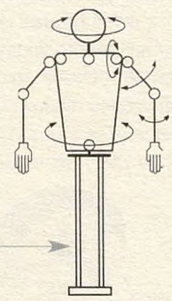

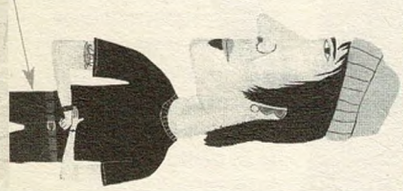

OKULLU ŞARKILAR

Akademi - **Grup Harman** • Another Brick In The Wall - **Pink Floyd** • Art School - **The Jam** • Bir Öğretmene Ağıt - **Cem Karaca Dervişan** • Chemistry Class - **Elvis Costello** • College Song - **Cher UK** • Crowded Classroom - **Strollers** • Eylülde Gel - **Alpay** • Good Morning Little Schoolgirl - **Van Morrison** • Fakültenin Önü - **Grup Baran** • Hey Student! - **The Fall** • Highschool - **MC5** • Highschool Lover - **Air** • Hot For Teacher - **Van Halen** • İlkokulda Tanışmıştık - **Ajda Pekkan** • İlköğretmen - **Ali Rıza Binboğa** • Keman Öğretmeni - **Özdemir Erdoğan** • Liseli Kız - **Yıldırım Gürses** • Liselim - **Cengiz Kurdoğlu** • Lonely School Years - **Hudson Brothers** • Me and Julio, Down By The Schoolyard - **Paul Simon** • Modern Schools - **Capitalist Casualti** • My Old School - **Steely Dan** • Okul Yolu - **Ümit Besen** • Okulu Asardım - **Aylin Livaneli** • Öğretmenim - **İstanbul Gelişim** • Öğretmenim - **Mahsun Kırmızıgül** • Revolution In The Classroom - **Sex Pistols** • Rock' N'Roll Highschool - **Ramones** • Rockin' In The Classroom (Smokin' In The Boy's Room) - **D.C. Star** - S.O.S. Aman Hocam - **Barış Manço** • School - **Auteurs** • School - **Nirvana** • School - **Supertramp** • School Day - **Chuck Berry** • School Days - **AC/DC** • School Days - **Beach Boys** • School Girl - **Kim Wilde** • School Teacher - **Kenny Rogers** • School's A Drag - **Hentchmen** • School's For Fools - **Life, Sex & Death** • School's Out - **Alice Cooper** • School's Rules - **Phoenix** • Seviyorum Seni Aptal - **Nilgün** • Sınıfsız Okul - **Mahzuni Şerif** • Student Of Your Class - **Gregory Isaacs** • Student Union - **Minty** • Teacher Is Dead - **The 3-D's** • The Teachers Are Afraid Of The Pupils - **Morrissey** • YÖK'ün Yıldönümü - **Bulutsuzluk Özlemi**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Guns N' Roses** Greatest Hits
2. **Anastacia** Anastacia
3. **Usher** Confessions
4. **Diana Krall** The Girl In The Other Room
5. **Scissor Sisters** Scissor Sisters
6. **Norah Jones** Feels Like Home
7. **Maroon 5** Songs About Jane
8. **ABBA** Gold / Greatest Hits
9. **Katie Melua** Call Off The Search
10. **Rasmus** Dead Letters

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Eamon** F**k It (' Don't Want You Back)
2. **D12** My Band
3. **Rasmus** In The Shadows
4. **Anastacia** Left Outside Alone
5. **Usher ft. Lil' Jon & Ludacris** Yeah
6. **MCFLY** 5 Colours In Her Hair
7. **Wolfman ft. Pete Doherty** For Lovers
8. **DJ Casper** Cha Cha Slide
9. **Special D** Come With Me
10. **Twista** Slow Jamz

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Usher** Confessions
2. **Various Artists** Now 15
3. **Hoobastank** The Reason
4. **Janet Jackson** Damita Jo
5. **Guns N' Roses** Greatest Hits
6. **Norah Jones** Feels Like Home
7. **Jessica Simpson** In This Skin
8. **Evanescence** Fallen
9. **Lil' Flip** U Gotta Feel Me
10. **Kanye West** The College Dropout

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

KÖSTEBEK / Halep Pasajı
1. **Jane Birkin** Rendez-Vous
2. **The Strokes** Room On Fire
3. **Incubus** A Crow Left Of The Murder
4. **Demir Demirkan** 2004 İstanbul

ROOM RECORDINGS / Taksim
1. **Depeche Mode** Singles Box Set
2. **White Stripes** Elephant (LP-CD)
3. **Chicks On Speed** COS Will Save Us All (CD-LP)
4. **I-F** Fucking Consumer (CD)

KARGA / Kadıköy
1. **Peter Gabriel** Intruder
2. **Yes** Don't Kill The Whale
3. **Paul Simon** Still Crazy After All These Years
4. **King Crimson** Sleepless

MANHATTAN / Beyoğlu
1. **Mo' Horizons** So ma guisee
2. **Ben Harper** Diamonds On The Inside
3. **Erykah Underground** Worldwide Underground
4. **Sting** Forget About The Future

ZİHNİ / Akmar
1. **Stereolab** Margerine Eclipse
2. **Ilya** They Died For Beauty
3. **Joss Stone** The Soul Sessions
4. **Plaid** Spokes

DECODED / Atlas
1. **Fuat - Killa Hakan** Rap Üstad
2. **Air** Talkie Walkie
3. **Plastikman** Closer
4. **Audio Bullys** Ego War

ARAF / Beyoğlu
1. **Rebel Moves** Bandare
2. **Oi Va Voi** Refugee
3. **Kâzım Koyuncu** Ella Ella
4. **Neil Young** Cortez The Killer

TRIP / Kadıköy
1. **Phoenix** Everything Is Everything
2. **Lali Puna** Grin and Bear
3. **Travis** Love Will Come Through
4. **Life Without Buildings** Pop Life

Enstrümanların parçalandığı, vurdulu kırdılı ilk konserler... Hard rock gruplarına nasip olmayan sertlikte bir solist... Göğe yükselir gibi hoplayıp zıplayan, koluyla havada daireler çizerek aletini döven bir gitarist... Baterist ırkının tek pop-starı, fırlama bir baterist... Sakin, ama içinde fırtınalar kopan bir basçı... Hem rock'ta operayı, hem de punk-rock'u onlar keşfetti, Clash'lerin, Jam'lerin yolunu onlar açtı... Rock'ta "umarım yaşlanmadan ölürüm" felsefesinin mucitleri, Beatles gibi iki üyelerini toprağa verseler de, bugün hâlâ konserlere devam diyor –biz Film Festivali'nde Ken Russell filmine hazırlanırken, onlar sahnede bir kez daha yorumluyordu "Tommy"yi. Geçen ay solist Roger Daltrey'i kısa boylu ağırlamıştık. Bu sefer, Uncut marifetiyle, gitarist ve şarkıyazarı Pete Townshend'ı buyur ediyoruz Roll'a. Eski Rolling Stone dergilerinden iki de ilavemiz var... The Who whozurlarınızda.

AYNADA KİM VAR?

Sene 965, mevsim ilkbahar: John Entwistle (2002'de öldü), Keith Moon (1978'de öldü), Pete Townshend, Roger Daltrey

The Who'nun ilk plağından, "I Can't Explain"den başlayalım, 1965'in başlarında, ilk 10'a girmeyi başarmıştınız...

Pete Townshend: Who'nun tarihine bakıldığında, yola o şarkıyla çıktığımız hatırlanmaz genellikle. "I Can't Explain" bir The Kinks taklidiydi. Kinks'e tapıyordum, yalnız Ray Davies'e değil, Dave Davies'e de. Kinks muhteşemdi, harikulade şarkılar yapıyorlardı. Rock denince, ilk akla gelen isimler Beatles, Stones ve Who olur genellikle. Benim sıralamam ise Beatles, Stones ve Kinks'tir. Bir Kinks kopyası olan "I Can't Explain" minör bir hit olduğunda, "bu şarkı bir süre kiramı öder, o arada ben de ressam olmaya bakarım" demiştim.

O sıralarda Ealing Güzel Sanatlar Okulu'nda öğrenciydiniz, değil mi?

Evet. Ve Alman kavramsal sanatçı Gustav Metzger'in "Öz-tahrip" manifestosunun etkisindeydim. "I Can't Explain"in listelerin üst sıralarına tırmandığı günlerde, bir gece Goldhawk Road'da –Batı Londra'nın mahallemiz sayılan caddesinde– bir grup genç etrafımı çevirip "bu şarkı bizim için çok önemli" dedi. Ben de "ya, öyle mi?" filan diye geçiştiriyordum, onlar ısrarla "anlamıyorsun, bu şarkı bizim için hakikaten çok önemli" deyip duruyorlardı. Sonunda, "evet, anlamıyorum" demiştim. Sonra kendi kendime yürürken aklımdan şu düşüncenin geçtiğini hatırlıyorum: "Evet, bir sanatçı olabilirim. Zira, dinleyicilerim var. Ve benim, bu insanlara söyleyecek şeylerim var." O gençlerin kafaları tütsülü mod'lar olması mühim değildi. Spike Mulligan, "epi topu bir mutfak lavabosu, ama bana ev gibi geliyor" demiş ya, benimki de o hesaptı.

Bir yıl içinde mod hareketinin bir numaralı sesi oldunuz...

Bayağı bir imaj yaptık kendimize, pop-art müziği, bayraklı ceketler, Metzger'in felsefesi filan... 1965-67 arasında, ticarî açıdan tam bir balayı yaşadık. Fakat 1967'nin sonlarına doğru gözden düşmeye başladık. Biz yerimizde duruyorduk, ama başkaları orada değildi artık. Üç dakikalık single'ları beceriyorduk, ironi yapabiliyorduk, cinsel mevzulara girebiliyorduk, her ipte oynuyorduk. Mastürbasyon şarkısı yazmıştım ("Pictures of Lily"), transseksüeller hakkında bir şarkı yapmıştım ("I'm A Boy"), ergenlikten yetişkinliğe geçişin sancısını dile getirmiştim ("My Generation") ve bütün bunlar ilk 45'liklerimizdi. "Tommy"ye gelene kadar el atmadığımız konu kalmamıştı.

"Biz yerimizde duruyorduk, ama başkaları orada değildi artık" dediniz. Değişen neydi? "Tommy" arifesinde ortam nasıldı?

Mesela Doors çıkmıştı ortaya. Neydi cazibeleri, hâlâ anlayabilmiş değilim. Ama, ortalığı sallıyorlardı. Mesele saykedelik mevzuu değildi sadece. Etrafımızda bir şeyler oluyordu, insanlar kendilerini yeniden yaratıyordu. Eric Clapton, saçını Afro yapmış, Cream'de çalıyordu. Halbuki, ben bildim bileli Eric mod'du. Kız arkadaşım tuhaf yelekler alıp getiriyordu, sahnede giymem için. Doors'un cazibesini anlayamıyordum, ama Jimi Hendrix'inkini anlıyordum. Gökyüzünü mor görüyordu. Mor melekler. Onu dinlerken siz de o mor melekleri görüyordunuz. Londra'nın bütün veletleri mor giyiyordu. Robert Wyatt, uçmaya kalkıp belini kırmıştı. Aynı şeyi kankam Greg Sams da yapmıştı. Asit atıp bir ağaca tırmanmış, uçmaya kalkınca Robert'ın akıbetine uğramıştı. Ben bütün bunlara, etrafımda olup bitenlere mesafeli duruyordum.

> **Doors'un cazibesini anlayamıyordum, ama Hendrix'inkini anlıyordum. Gökyüzünü mor görüyordu. Mor melekler. Onu dinlerken siz de o mor melekleri görüyordunuz. Londra'nın bütün veletleri mor giyiyordu.**

"Tommy"de bu duyguyu dile getirmeye çalıştım. Birileri bize bir rol biçiyordu; kim olacağımızı, ne yapacağımızı söylüyordu. Hepimiz Tommy'ydik ve aslında sadece bir aynaydık; aynadaki imgemizle konuşuyorduk. "Tommy"de anlatmaya çalıştığım buydu.

1966'da 10 dakikalık bir rock opereti olan "A Quick One, While He's Away"i yazmıştınız; üçüncü albümünüz, 1967 tarihli "The Who Sell Out" da "Tommy"nin habercisi gibiydi... Ama asıl bu albümdeki "I Can See For Miles" Who için bir dönüm noktasıydı galiba...

"I Can See For Miles"ı yaptığımda, "işte bu bir başyapıt, benim şaheserim" diye düşünmüştüm. Ama hiç de öyle karşılanmadı. *(gülüyor)* Halbuki, uluslararası bir hit olacağını sanmıştım. Menejerimiz Kit Lambert, plağı daha yayınlamadan klasik müzik bestecisi William Walton'a göndermişti, o da bana şu minvalde bir mektup yazmıştı: "Dahiyane bir çalışma, bir pop şahese-

ri." Ben de plak çıktığında, bir dahi muamelesi göreceğimi hayal etmiştim. Öyle olmadı tabii ki. Amerika'da küçük çapta bir hit oldu, radyolarda epey çalındı, ama Britanya'da ancak onuncu sıraya kadar çıkabildi. O günlerde, Who'nun tükendiğini düşünmeye başlamıştık.

1968'in ilk yarısında, başarısız bir Avustralya turnesinden sonra iki single daha çıkardınız, "Dogs" ve "Magic Bus", ama onlar listelerde ilk 20'ye bile giremedi. Üç dakikalık şarkılardan konsept albüme geçme fikri o zaman mı doğdu?

Ta o zamanlar verdiğim mülâkatlarda da söylediğim gibi, üç dakikalık şarkıların miyadını doldurduğunu düşünmüyordum. O imkânı yeterince değerlendirmemiştik daha. Ama, şu kanıdaydım: Müzikal ya da tematik bakımdan biribirleriyle alâkalı olmayan şarkılar pekâlâ art arda getirilerek bir öykü anlatabilirdi. Bu çok mümkün bir şeydi.

Kinks harikulade şarkılar yapıyordu. Rock denince, ilk akla gelen isimler Beatles, Stones ve Who olur genellikle. Benim sıralamam ise Beatles, Stones ve Kinks.

Böyle düşünmenizin sebebi, o günlerdeki rakipleriniz Small Faces ve Kinks'in konsept albümler yapmaya başlamış olmaları mıydı?

Bizim yapmayı düşündüğümüz şey "Sgt. Pepper" (Beatles), "Pet Sounds" (Beach Boys) ve "Ogden's Nut Gone Flake" (Small Faces) albümleriyle yapılmıştı zaten. Kimse bunlara "rock opera" deme cesaretini gösterememişti sadece.

Yani aranızda rekabet yok muydu?

Kinks'le rekabet etmeyi aklımın ucundan geçiremezdim. Onlar benim gözümde bir numaraydı. "Village Green Preservation Society" bence bir şaheserdi. O albüm Ray'in (Davies) "Sgt. Pepper"ıydı. Ray, Paul McCartney'in olmak istediği, ama asla olamayacağı şairdi. McCartney, Ray gibi Britanya'daki hayatın gözlemcisi olmayı, ona şairane bir sinizmle uzaktan bakmayı beceremedi.

Kinks müridi ve mod hareketinin sözcüsü Townshend'den "rock operayı icat eden" Townshend'e geçişiniz nasıl oldu, esin kaynağınız neydi?

İki esin perim vardı. Birincisi, Hintli yogi Meher Baba'ydı. O "modern mesih"i Small Faces'deki Ronnie Lane vasıtasıyla keşfettim. Meher Baba'nın daha yüksek bir ruhsal bilinç edinmek için geliştirdiği öğretiden feyz aldım. Talihin cilvesine bakın ki, "Tommy"nin piyasaya çıktığı günlerde Meher Baba da "ruhsal bedenini" terketti. O sırada 74 yaşındaydı ve tam 43 yıldır ağzını açıp tek bir kelime etmemişti, mutlak suskunluğu tercih etmişti. İkinci esin kaynağım menejerimiz Kit Lambert'ti. Kit, ünlü besteci ve orkestra şefi Constant Lambert'in oğluydu ve ailesini rock'n'roll'un müzikal bir kıymet-i harbiyesi olduğuna ikna edemiyordu. Bizi opera nosyonuna yönlendirmesinde, ailesinin gözünde prestij kazanma arzusu da rol oynamıştı. Rock'ta opera tekniklerinin kullanılabileceğini herkesten önce o keşfetmişti. Rock dinlerken ikide bir "bu opera işte" derdi. Tartışıp dururduk, ben "ne operası, alâkası yok" derdim, o "halt etmişsin, operanın dikâlâsı" derdi.

Grubun öteki üyeleri rock opera fikrine nasıl bakıyordu?

Fikirlerimi pazarlama konusunda pek mahir değilimdir. Hep demo yapmamın sebebi odur. Anlatmaya başlayınca ipin ucunu kaçırıyorum, çenem düşüyor ve konuyu alabora ediyorum. "Tommy"ye başlamadan önce "Who'yu nasıl kurtarabilirim" diye kafa yoruyordum. Silahlarımı iyi kuşanmam gerekiyordu. Bir "ruhsal seyahat" albümü yapmamızın şart olduğuna inanmıştım. Ve bunu ancak yaparak gösterebilirdim. 68'in eylülünde stüdyoya girdiğimizde, gruptakiler sadece kavramsal bir albüm yapacağımızı, konunun "özürlü bir kahramanın ruhsal uyanışı" olduğunu ve esin kaynağının Meher Baba'nın felsefesiyle Lambert'in rock operası takıntısı olduğunu biliyordu. Bir de tabii, bu projenin yatması halinde Who serüveninin sona ereceğini... Albümün adı bile belli değildi, "Amazing Journey", "The Brain Opera", "The Deaf, Dumb and Blind Boy" gibi seçenekler vardı.

Proje hakkında bu kadar az şey bilmelerine rağmen Who üyeleri itirazsız stüdyoya girdiler, öyle mi?

Evet, sorgusuz sualsiz arkamdan geldiler. En güzel hatıralarımdan biridir bu. Büyük bir güven gösterdiler ve kolları sıvadılar. Kayıtları ilk dinleyişimde harika bir iş kotaracağımızı anlamıştım.

Yarattığınız hayalî kahraman Tommy Walker'la gerçek hayatınız arasında paralellikler var mı?

Annem ve babam müzisyendiler. Savaş sırasında ikisi de Kraliyet

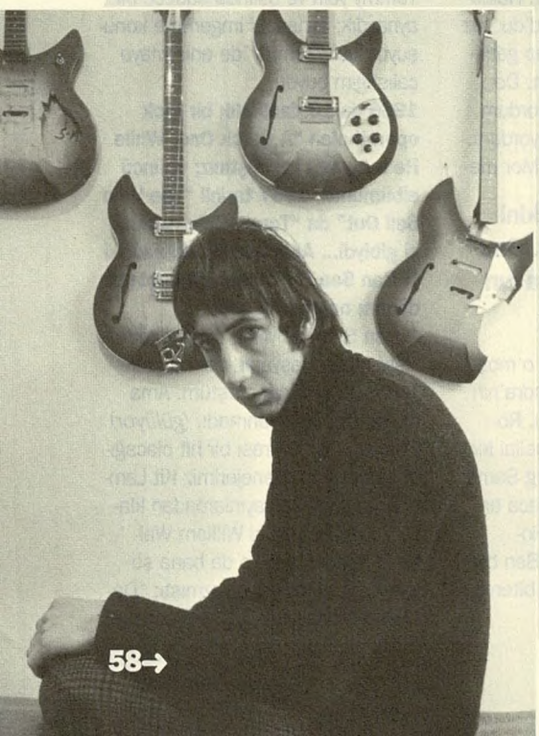

"TOMMY" ARİFESİ, 1968: TOWNSHEND'IN SOSYO-PSİKANALİZİ

Her şeyin sebebi burnum

"My Generation"ın (Benim kuşağım) esin kaynağı ne? Nasıl bir kuşak sizinki?

Pete Townshend: Beni hayatta en çok etkilemiş olan şey mod hareketidir. Hippilerinkinden daha kalabalık bir harekettir, underground'dur. Seyyar bir ordudur mod'lar, hepsinin altında bir scooter vardır, kılık-kıyafetleri kendilerine hastır. Jantidirler, afilidirler, iki dirhem bir çekirdek giyinirler. Mod olabilmek için saçın kısa olacak, kıyak bir takım elbise alacak kadar paran olacak, deli gibi dans edeceksin. Zulanda hapların olacak, kafan kırık olacak. Mod'ları severim, çünkü biz de öyleydik, benim kuşağımdır onlar. Mod'lar Beatles'ın giyim zevkini, saç stilini takdir eder.

Rock'n'roll'un mod'lar için taşıdığı mâna ne?

Birey olarak mod'lar bir hiçtir. İngiltere'nin en düşük ortak paydasıdır. Sadece genç değil, alt sınıfın gençliğidir onlar. Ekmeklerini çıkarabilecekleri işlerde çalışabilmek için orta sınıfların giyim-kuşam, konuşma, haltavır tarzlarına boyun eğmek zorunda kaldılar. Bu da, onların bambaşka jestler geliştirmesine yol açtı. Kendini ifade etmek onlar için hayatî bir meseledir. Mesela "Smoke-stack Lightning"in upuzun bir versiyonu olan "Heat Wave" ya da "Young Man Blues" gibi pek bir mânası olmayan şarkılarla özdeşlik kurarlar, daha beşinci notada tempo tutmaya başlarlar. Bizim gibi dört tane mod'un bir araya gelip bir grup kurması başlı başına bir hadisedir, çünkü mod'lar alt sınıflardan gelen hizmetkârlardır. Gitar çalabilen kesimden insanlar olmadıkları için, bir gruba sahip olmaları harika bir durumdu. Şimdi birçok mod grubu var, ama Who onların ilk temsilcisiydi. Aslında, müzik mod'lar için tali bir şeydi, mühim olan mod olmaktı. Bir topluluğun parçası olmanın nasıl bir duygu olduğunu iyi bilirim. Harikadır. İki milyon mod'dan biri olmanın zevkini tatmış olmanın rahatlığıyla söylüyorum bunu. Apollo'daki yegane beyazsınız, biri gelip size dokunuyor ve

Hava Kuvvetleri'nde görevliydi. Bristol'e bir konser vermeye gittiklerinde salona bomba isabet etmiş. Enkazdan ceset çıkarılmasında onlar da çalışmış. Geçenlerde İran'daki deprem bana bu hikâyeyi yeniden hatırlattı. Bir enkazdan ceset çıkarmak, parçalanmış bedenlerin kollarını, bacaklarını, başlarını toplamak nasıl bir duygudur diye düşündüm. Bütün bunlar sadece 60 yıl önce olmuştu –aslına bakarsanız çok kısa bir zaman önce. Annelerimiz, babalarımız savaş travmasını yaşamış bir kuşak. Savaştan sadece 25 yıl sonra, genç bir adam olarak "Tommy"yi yazıyordum. Saykedelikler, Vietnam, barış kampanyaları gündemimizdi, ama aidiyet duygusundan yoksunduk. Kendime sorup duruyordum: Müziğimizde niye şiddet var? Bu öfkenin sebebi ne? Bütün bunlar, bana göre savaş sonrasındaki ruhsal coğrafyayla ilgiliydi. Sokaklardaki öfkenin nedeni, gençliğin bastırılmış tatminsizliğiydi. Bunun da başlıca sebebi, ebeveynlerimizin savaş sonrasındaki halet-i ruhiyesiydi. O insanlar feci bir şey yaşamışlardı, ama öyle bir şey olmamış gibi davranıyorlardı. Bunu çocuklarının hatırına yapıyorlardı ve tam da bu yüzden çocuklar bir yalanla büyüyordu. Bir yaranın iyileşebilmesi için onu deşmek gerekir... "Tommy"de dile getirdiğim şey, bir öyküden ziyade, o ruhsal coğrafya.

Saykedelikler, Vietnam, barış kampanyaları gündemimizdi, ama aidiyet duygusundan yoksunduk. Kendime sorup duruyordum: Müziğimizde niye şiddet var?

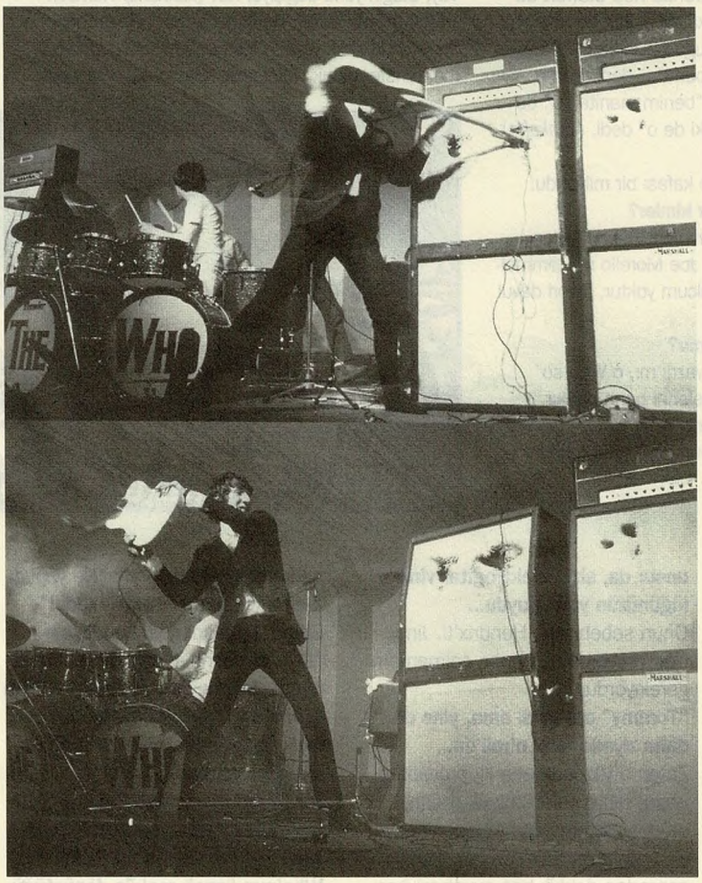

"Tommy" yayınlandıktan sonra insanlar gelip soruyordu: "Baba annenin aşığını mı öldürdü, yoksa aşık mı babayı?" Ben de "her ikisi de" diye cevap veriyordum. Çünkü, iki türden öyküler dinlemiştim. Benim hayatımdaysa, babam annemin sevgilisinin icabına baktı, onu öldürmedi, ama bir şekilde icabına baktı.

Yani "Tommy" otobiyografik mi?

Evet, ama bunu 1991'e, "Tommy"nin Broadway'de sahnelenişine kadar farketmemiştim. O sıralarda bisikletten düşüp bileğimi sakatlamıştım. Gitar çalamıyordum, "bari oturup biyografimi yazayım" demiştim. Sonra da jeton düştü: Çocukluğumda neler yaşadığımı bilmeden nasıl otobiyografi yazabilirim ki? Anneme gidip dedim ki: "Çocukluğumdan bir sürü şey hatırlıyorum, mutlu bir çocukluğum oldu, ama anneannemin yanında geçirdiğim iki yıl hafızamda kara bir boşluk. Ne olmuştu? Anlat bana." Önce anlatmak istemedi, konuyu değiştirmeye çalıştı. Çok ısrar ettim, sonunda anlattırdım. Hikâyeyi bitirdiğinde allak bullak olmuştu. Benim bir savaş kurbanı olduğum apaçıktı. Çok genç yaşta evlenen iki insan, savaş nedeniyle bir takım sorunlar yaşıyor ve nihayetinde beni anneannemin yanına gönderiyorlar. Anneannemin se akıl sağlığı yerinde değildi. Feci bir hikâye. Beş yaşından altıbuçuğa kadar 18 aylık bir kâbus. İşin içinde anneannemin cinsel sapkınlığı da var. "Fiddle About" şarkısında Tommy'yi taciz eden Ernie dayının esin kaynağı anneannemdir.

Tam olarak nasıl bir tacizdi maruz kaldığınız?

Çok net hatırlamıyorum, tek hatırladığım çok, çok nahoş bir şey olduğu. O 18 ay sonrasında ailemin yanına döndüm, okula gittim. Büyüdüğümde, yani 16-17 yaşına geldiğimde, hayatım içki, esrar ve mutluluktu! Ve kurtuluş! Okulun en güzel kızıyla (Karen Astley) evlendim, milyoner bir süperstar oldum. Milyoner süperstarlığım "Tommy" sayesinde oldu. Dolayısıyla "Tommy"ye tuhaf bir öngörü de denebilir. 1991'de otobiyografimi yazmaya koyulduğumda, hayatımın "Tommy"yle doğrudan bağlantılı bir ögesi olduğunu farkettim. Özellikle açılış sahnesinde... Baba eve dönüyor ve anneye "oğlanın hatırı için beraber olmamız gerekiyor" diyor. Dolayısıyla, mecazî olarak annenin sevgilisi öldürülüyor. "Tommy"nin nereden çıktığını o zaman anladım. Cinsel taciz, çocuklara kötü muamele, güç gösterileri, aile yalanları, sırlar, tıp dünyasının saçmalıkları... Nihayetinde müzik vasıtasıyla kurtuluş. "Tommy" büyük ölçüde benim hayat hikâyem.

"Tommy"nin esin kaynaklarından biri de Guardian yazarı, rock eleştirmeni Nik Cohn galiba...

Nik'le Soho'da pinball oynayarak çok vakit geçirmişliğimiz var. Nik pinball hastasıydı. Hatta, "Arfur: Teenage Pinball Queen" diye bir roman yazmıştı. Romanın kahramanı olan kızla da beni tanıştırmıştı. Soho'da takılan 15 yaşında bir kızdı, sanırım fahişelik yapıyordu. Ve müthiş bir pinball oyuncusuydu. "Tommy"nin ilk kayıtlarını dinlettiğimiz arkadaşlarımızdan biri de

zencileşiyorsunuz. Müthiş bir duygu. Bir ırktan çok daha büyük bir şeyin parçası oluyorsunuz.

Mod'ların yaşları kemale erdi artık galiba, giderek sıradan insanlara dönüşüyor, sıradan sorunlarla iştigal ediyor gibiler...

Evet, mod'lar sıradanlaşıyor, ben de aynı değişimi yaşıyorum, ben de sıradanlaşıyorum. Zamanla insan sadeleşiyor, hayatın sadeliğini keşfediyor. Şarkı yazarken de küçük hikâyeler anlatmak istiyorum. "Odorono" mesela küçük bir hikâye, güzel bir şarkı. Koltukaltı terini anlatıyor. Edebî bir metin gibi; başı var, sonu var. "Tattoo" da bir hikâye, "My Generation" da... Bir sonraki albüm de bir hikâye olacak, ama uzun ve çapraşık bir hikâye.

Nasıl bir hikâye?

Adı "Deaf, Dumb, Blind Boy". Sağır, dilsiz, kör bir çocuğun hayat hikâyesi. Onun duyduklarını, gördüklerini, söylemek istediklerini müziğe tercüme ediyoruz. Sadece müzikle görüyor, bir de rüyadayken. Annesinin, babasının ona dokunuşlarını müzik yoluyla hissediyor, yorumluyor. Babayla anne, kendi aralarındaki sorunlardan ötürü, çocuğu dayısının yanına veriyorlar. Dayı sapığın teki. Çocuğu taciz ediyor. Çocuk bir takım cinsel titreşimler hissediyor ve bunu müzikle ifade ediyor. Ama bunun normalde seksle özdeşleştirilen şeylerle bir alâkası yok. Ne romans, ne görsel uyarı, ne sözel uyarı. Sadece dokunuş, temas. Çocuğun inanılmaz sadelikteki zihninde bulmacanın parçaları yavaş yavaş bir araya geliyor, aslında görebildiğini, duyabildiğini farkediyor. Çocuğun yaşadıklarını müzik dile getiriyor. Bizler için görmenin, duymanın, konuşmanın olağanüstü bir tarafı yok, onun içinse mucizevî şeyler bunlar. Müzikal olarak yapmak istediğimiz bu; sözler gayet sade, ama müthiş bir şiiri var. Öyküde bir de psikiyatrist var, çocuğu tedavi etmeye çalışıyor, kısmen de başarılı oluyor. Çocuğun hayatındaki dönüm noktası, kendisini aynada ilk defa gördüğü an; hayatını kendi imgesi etrafında kurmaya başlıyor. Kendisi hakkında, kendi güzelliği hakkında konuşmaya başlıyor, ama o imgenin bizzat kendisi olduğunu bilmiyor. Çok karmaşık bir hikâye, bilmem anlatabiliyor muyum?

Evet... Rock'n'roll sizin için ne ifade ediyor?

Rock'n'roll, tarihin en önemli müzikal hadisesi. Klasik müziğe denk. Hatta yavaş yavaş onu aşıyor bile. Çünkü hızı, kuvveti, duygusu var. Şarkıların birbirine benzemesinin bir önemi yok. Hangi dönemde yazıldıkları, ne söyledikleri önemli değil. Yarattıkları inflak önemli. Orta sınıfı, orta yaşlıların siyasetini ve felsefesini tehdit eden yegane güç rock'n'roll.

Bir rock starı olmak nasıl bir duygu?

Babam ne zaman sarhoş olsa, "bak oğlum" derdi, "dış görünüş önemli değildir". Burnumun çok iri olmasından utanıyordu ve kafayı bulduğunda beni teselli etmek istiyordu. Evet, burnum çok iri. Yaptığım her şeyin sebebi o. Gitar çalmamın, şarkı yazmamın, yaptığım her şeyin sebebi. İnsanların ilgisini burnumdan başka yerlere çekmek istiyordum. Matrak hikâye... Babam bir orkestrada müzisyendi, orkestranın şefi babamdan katbekat zengindi. Güzel bir evi vardı, babamsa ömrü boyunca kirada oturdu. Aynı okula gitmişlerdi, müziğe birlikte başlamışlardı. Babam, "Ronny'ye bak" derdi, "ünlü bir orkestranın şefi, güzel bir karısı var, güzel bir evi var, güzel bir arabası var, insan başka ne isteyebilir? Peter, onun da kocaman bir burnu var". Ben de kendi kendime, "evet, benim de büyük bir arabam, güzel bir karım olacak" derdim. Oldu işte! Peri masalı gibi!

"TOMMY"DEN ÜÇ SENE SONRA, 1972: DAVULCU KEITH MOON ŞAKIYOR

ADAMIN KAFASI BOZULUYOR

Who'ya katılmanız nasıl oldu?

Keith Moon: Grubun adı önce Detours'du, sonra Who oldu, sonra High Numbers, sonra tekrar Who. Ben Detours'dan Who'ya geçerlerken onlara katıldım. O sıralarda, pub'larda çalan Beachcombers'daydım. Yeteneğimi o kabız grupta heba etmemek için en az benim kadar gürültü yapan Detours'a kapağı attım. Davulcularının ayrıldığını duymuştum, Oldfield diye bir barda takılıyorlardı, kalktım gittim, baktım birini deniyorlar, "ben bunu havada katlarım" dedim, "hadi görelim" dediler. Cesaretimi toplamak için birkaç kadeh yuvarladıktan sonra oturdum aletin başına, "Road Runner"a giriştim. Öyle bir gümbürdedim ki, pedal kırıldı, davulun derisi yüzüldü. Roger (Daltrey) geldi, "pazartesi ne yapıyorsun?" dedi, "hiiç" dedim, "bir konser var, gelmek istersen, saat yedide seni minibüsle alırız" dedi. Onlara katılmam böyle oldu.

Sahnede enstrümanları kırıp dökmek Who'nun imzası gibi, bu Townshend'den ziyade sizin fikriniz galiba. Niye öyle bir adet edindiniz?

İnsanın kafası bozuluyor. Kıçın terliyor seyirciye bir şey iletmek için, bir duygu vermek için, ama karşılığını alamıyorsun. Bir tepki vermiyorlar, o zaman adamın kafası bozuluyor, enstrümanlara girişiyorsun. Çünkü dinleyici olacak o dalyaraklar bir karşılık vermiyor. Bazen de gruptan biri, kafası kıyak olduğu için, takımı yatırıyor. Ki, bu genellikle bendeniz oluyor. Pete, Roger veya John, önce beni haşlıyor, sonra da hırsını enstrümanlardan alıyor.

Who'da basınla arası en iyi olan sizsiniz galiba.

Doğru. *(kahkaha)* Basına canım feda, ne isterlerse yaparım. *(kahkaha)* Eğlenceyi severim çünkü. Beni tatlı deli bellediler. Matrak gerzek. Aslında şartların kurbanıyım. Kendi kurduğum tuzaklara düşerim hep. *(kahkaha)* Tabii en büyük tehlike bir parodi haline gelmek.

Eşiniz bir sabır taşı herhalde...

Öyledir.

Nasıl tanışmıştınız?

Bournemouth'ta çaldığım bir kulüp vardı, Disc; Kim de orada takılıyordu. 16'sındaydı daha. Bir seferinde onu görmeye giderken trende Rod Stewart da vardı. Vagon Restoran'da kafayı çektik beraber. Stewart'ın "Rod the Mod" olduğu zamanlardı. "Nereye" dedi, "manitaya" dedim, "ben de" dedi. Rod'a, Kim'in resmini gösterdim, "benim manita bu" dedim. Resme baktı, "benimki de o" dedi. *(kahkaha)*

Sonra ne oldu?

Hatırlamıyorum. İkimizin de kafası bir milyondu.

En beğendiğiniz davulcular kimler?

D.J. Fontana *(Elvis'in ilk davulcusu)*, Eric Delany, Bob Henritt. Teknik açıdan Joe Morello mükemmeldir. Ama benim favori davulcum yoktur, favori davul markalarım vardır...

Şarkılarıa katkınız oluyor mu?

O Pete'in işi. Pete bir şey yazdı mı, o Who sound'udur. Ama davul cümlelerini bana bırakır.

"Tommy" hakkındaki fikriniz ne?

Pek Who gibi değil. Fazla yumuşak. Hiç o kadar yumuşak çalmamıştım.

Malî durumunuz nasıl?

Bilmem. Bir vakitler muhasebecim çok param olduğunu söyledi, "ne kadar" dedim, "bayağı çok" dedi, "yani milyoner miyim" dedim, "teknik olarak evet" dedi. "Peki n'apmalıyım" dedim, "harcaman lazım, yoksa kamyon yüküyle vergi ödersin" dedi. Ben de altı haftada paranın kökünе kibrit suyu ektim. Dört ev, bir otel, sekiz araba, bir yüzme havuzu, tenis kortları, pahalı saatler ve rönesans dönemi mobilyası aldım. Beş kuruş kalmadı. *(kahkaha)* Bana kapitalist yavşak diyorlar. Galiba öyleyim. *(kahkaha)*

Who'nun narkotiklerden alkole geçmesi nasıl oldu?

Vay, atağın yönü değişiyor ha? *(kahkaha)* Narkotiklerden mezun olduk. Hepsini denedik. Roger hariç, o sadece cigaralık yakar. Üçümüz kimyasallardan üzüme transfer olduk. Alkol grup ruhuna daha iyi geldi.

Nik'di. Beğendi beğenmesine ama, "atmosfer biraz karanlık" dedi. Başlangıçta, öykünün geçtiği mekân kiliseydi. Nik'e, mavra olsun diye "senin beğenmen için, öyküde pinball olması lazım" demiştim. O da, "elbette" dedi, "içinde pinball olan her şey güzeldir". Ben de sırf makara olsun diye oturup "Pinball Wizard"ı yazdım.

"Tommy" mitolojisine göre, ilk günlerde "Pinball Wizard"ı çalmaktan utanıyormuşsunuz...

Bir mahçubiyet vardı tabii, çünkü gruba ağır, derin bir proje olarak sunmuştum "Tommy"yi, pinball mevzuu olayı hafifletiyor gibi gelmişti. Hatta, bir seferinde Keith'e (Moon) "bu 'Pinball Wizard' hikâyesi iyi olmadı, Tommy'yi pinball'cu yapıp çıktık" demiştim. Onu gitarist, şarkıcı, vaiz, karizmatik bir kişilik olarak düşünmüştük, pinball'cu olması, ayrıca öykünün bir kilise atmosferinde cereyan etmesi beni rahatsız ediyordu. Bunları söylediğimde, Keith, "mekânı tatil kampı yapmaya ne dersin?" dedi. Çocukluğumun hatırı sayılır bir kısmı tatil kamplarında geçtiği için bu fikre balıklama daldım ve hemen oturup "Tommy's Holiday Camp"i yazmaya koyuldum. Sonra da sözlerde bazı değişiklikler yaparak "Pinball Wizard"ı tatil kampı ortamına yerleştirdim. Böylece öykü epey neşelendi. Aynı zamanda daha radikal bir hal aldı, zira finale doğru ticarî zihniyetin teşhiri söz konusuydu. Tommy'nin plajda tente ve tişört satmaya başlaması filan absürd, çizgifilmvari bir pazar yerini resmediyordu. Pop da bu değil mi zaten! Bu boyuta girdikten sonra rahatladık, zira tanıdık sularda yol alıyorduk, müzik sanayiinin parodisini yapıyorduk.

"Tommy"de eleştirmenleri şaşırtan bir unsur da, sizin elektrogitar virtüözlüğünüzün yokluğuydu...

Onun sebebi Jimi Hendrix'ti. Jimi öyle çalıyordu ki, benim çalmamam gerekiyordu.

"Tommy" operaydı ama, yine de daha ziyade rock'n'roll'du...

Zaten o yüzden daha ilk provada o kadar rahat çalabilmiştik. Keith, stüdyo performansının zirvesindeydi, John (Entwistle) da çok iyiydi, sonradan daldığı bas oyunbazlığına daha başlamamıştı. Doğrudan, güçlü ve yaratıcı bir tarzda çalıyordu. "Tommy", Roger'ı da bir ikon haline getirdi, Jim Morrison gibi, Robert Plant gibi...

> **"Fiddle About" şarkısında Tommy'yi taciz eden Ernie dayının esin kaynağı anneannemdir. "Tommy" büyük ölçüde benim hayat hikâyem.**

Londra'da Coliseum, New York'ta Met gibi, Avrupa ve Amerika'nın ünlü opera salonlarında "Tommy"yi çalmanız bayağı sansasyon olmuştu. Bu, o zamanlar çok yeni bir şeydi. Rock ve klasik müzik camiasından gelen tepkiler nasıldı?

New York'ta, Fillmore'daki konsere Bob Dylan da gelmişti. Dylan'la ilk defa orada tanıştık. Ama galiba pek beğenmemişti. Leonard Bernstein ise bayıldı. Soyunma odamıza gelip bizi tebrik etti. Omuzlarımdan tutup sarsarak şöyle demişti: "Ne yaptığının farkında mısın! Harikulade!" Sonrada anladım ki, kendisinin "Batı Yakasının Hikâyesi"yle başlattığı çizginin devamı olarak görmüştü "Tommy"yi. Aslına bakarsanız, öyleydi de, müzik evriliyordu, pop evrim geçiriyordu.

Jet sosyeteye konserler veriyor olmak sizi rahatsız etmiş miydi?

John Entwistle bile, 1970'de, Who'nun "snob rock"a dönüştüğünü, konserlerine Jackie Onasis'in geldiği bir grup haline geldiğini söylemişti.

Öyle bir rahatsızlık duyduğumu sanmıyorum. Jackie Onasis'in de konserlerimize geldiğini hatırlamıyorum. O zaman da John'un neye bozulduğunu anlayamamıştım. Bence John yanlış gruptaydı. Mesela Whitesnake'te olmayı tercih edebilirdi. Beni seviyordu, şarkılarımı seviyordu, yaptığımız müziği seviyordu, ama soyunma odasında kokain çekilen, groupie'lerin cirit attığı bir ortamda olmak istiyordu. Who sonrasında yaptığı oydu, ölümü de öyle oldu.

"Tommy"yi çalmaktan bıkıp usandığınız oldu mu?

Hayır, hiç olmadı. Ama bizi korkut-

tuğu oldu. Who'nun "Tommy"den ibaret olduğu gibi bir izlenim doğmasından tırstık açıkçası. Konserlerimizin merkezi "Tommy"ydi, birkaç hit şarkıyla başlayıp "My Generation" ve heavy metalle bitiriyorduk. Konserlerimiz hep üç bölümden oluşuyordu. Daha sonra "Quadrophenia"yı yazmamın ve ondan önceki "Lifehouse" girişimimin sebebi, onları "Tommy"nin yerine ikâme etmekti. Esas itibariyle, "Tommy"den sonra kavramsal albüm yapmayı sürdürmemiz, bu üç bölümlü konser meselesinden kaynaklanıyordu.

1970'de, "Tommy"yi son kez çaldığınızı anons ettikten sonra, beş albüm daha yaptınız. Ünlü Leeds konserinizin kayıtları "Live At Leeds" (1970), "Who's Next" (1971), "Quadrophenia" (1973), "The Who By Numbers" (1975), "Who Are You" (1978)... Bu albümlerden hangisi Who tarihi açısından en önemlisi sizce?

Bence "Live At Leeds", çünkü o albüm sonun başlangıcı oldu. "Live At Leeds"le birlikte "Who, heavy metali icat etti" diye bir efsane doğdu. Biz ne Led Zeppelin'iz, ne de Deep Purple, dolayısıyla heavy metal'in mucidi filan değiliz. Fakat her nedense "Live At Leeds"den itibaren öyle bir intiba oluştu. Ben daha 14-15 yaşındayken, Ritchie Blackmore, bizim sokaktan gitarıyla geçerdi. Mahallemizdeki caz piyanisti bir abi, "Ritchie Blackmore diye biri var buralarda, arada bir gelip benimle çalıyor, harika gitarist" demişti. Heavy metal'i icat eden o, ben değilim. Who'dan yıllar önce başlamıştı o işe. Leeds konserinde elektro ve doğaçlamaya yüklenmiştik, toplam altı şarkıydı. Enerjik bir iş çıkmıştı ortaya. O günden sonra her konserimizde Leeds'dekinden daha dinamik, daha enerjik, daha virtüözce performanslar beklenir oldu bizden, biz de o kısır döngüye hapsolduk. Sonrası yokuş aşağıydı.

"Who Are You" albümüne ilham kaynağı olduğu söylenegelen bir olay var. Speakeasy'nin kapısında Sex Pistols'cılarla karşılaşmışsınız, aranızda bir "sen de kim oluyorsun" diyaloğu dönmüş. Pistols'ın nihilizminde kendi gençliğinizi mi görmüştünüz? O yıllarda rock'a ihanet etmekle suçlanıyordunuz, bunda gerçek payı ne kadardı?

Sex Pistols'a bayılmıştım, hâlâ da çok severim. Punk harikaydı. Paul Cook ve Steve Jones'la karşılaştığım gece çok sarhoştum. Ama o gecenin iki yıl öncesinden beri rock'un kendi kitlesine ihanet ettiği kanısındaydım. Bunun sorumlusu Who değildi, ancak bizim masum olduğumuz da söylenemez.

Tarihselliği gözardı eden her türlü isyana şüpheyle bakarım. Who'nun tavrı, entelektüel olmayan işçi sınıfı kökenli bir dinleyici topluluğunun yansıması ve temsilcisiydi.

"Won't Get Fooled Again" ses getiren bir single olmuştu. Ancak, yayınlanmasından kısa bir süre sonra şarkının sözlerinden pişmanlık duyduğunuzu, zira apolitikliği özendirerek sorumsuz davrandığınızı söylemiştiniz. 21. yüzyılın apolitik ortamında o şarkıyı ve özeleştirinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tarihselliği gözardı eden her türlü isyana şüpheyle bakarım. Rock'u ABD ve İngiltere'deki sağcı düzeni yıkmak için vasıta olarak görenlerin birçoğu ya cavlağı çekti ya da zengin oldu. Bizim müziğimiz agresif ve güçlüydü, dolayısıyla da otomatikman bir savaş silahıydı. Ben pasifist değilim, benim gitar sound'um ve Who'nun tavrı, entelektüel olmayan işçi sınıfı kökenli bir dinleyici topluluğunun yansıması ve temsilcisiydi. O insanlar üniversite mezunlarının kendilerine neyi, nasıl düşüneceklerini dikte etmelerini kabul edecek, kandırılabilecek bir kitle değildi. O muhteşem feminist Germaine Greer bile bunu başaramazdı.

Bugünlerde neler dinliyorsunuz?

Caz. Ama kız arkadaşım tahammül edemiyor.

Çeviren: **Yücel Göktürk**

ansiklopedi

b→

BUNYAN, VASHTI

Marianne Faithfull, Andrew Loog Oldham, Mick Jagger, Keith Richards... Donovan, Nick Drake, Joe Boyd... Incredible String Band, Fairport Convention, Nick Drake... Stephan Malkmus, Four Tet... Bu isimlerin kesiştiği noktada rock tarihinin en gizemli albümlerinden biri ışıldıyor: "Just Another Diamond Day". 1970'de çıkan, o günlerde pek dikkat çekmeyen, ancak zaman içinde kulaktan kulağa yayılan ünüyle kelimenin tam mânasıyla kült haline gelen albümün yaratıcısı Vashti Bunyan da en az eseri kadar gizemli bir şahsiyet. Bunyan'ı keşfetme şerefi, Rolling Stones'un menejer-prodüktörü Andrew Loog Oldham'a ait. Çiçeği burnunda şarkı yazarından yeni bir Marianne Faithfull yaratmak isteyen Oldham, Bunyan'ı, yedekte bekleyen bir Jagger-Richards bestesi "Some Things Just Stick In Your Mind"la stüdyoya sokar, plak 1965'te piyasaya çıkar. Ama, Oldham'ın umduğu gibi, bir yıldız doğmaz. Bunyan şansını bir daha dener, ne var ki "Train Song" single'ı da ilgi görmez. Peter Whitehead'in Pink Floyd merkezli 1967 belgeseli "Tonight Let's All Make Love In London"da rol aldıktan ve yayınlanmayan bir-iki kayıttan sonra Oldham'la ilişkisine nokta koyan Bunyan, 1969'da Londra'dan sıtkı sıyrılmış vaziyette kendini yollara vurur. İstikamet İskoçya'nın kuzey ucundaki Isle of Skye, vasıta ise bir çingene karavanıdır. Maksadı, Donovan ve Incredible String Band'in kurdukları komüne katılmaktır. Yolculuk bir yıl sürer. Sevgilisi, köpeği ve karavanı çeken atıyla baş başa geçirdiği bu kır hayatında zamanını pastoral şarkılar yazarak geçirir. Isle of Skye'a vardığında, tatsız sürpriz, komün çökmüştür. Bunyan şarkılarıyla Londra'ya döner, ünlü prodüktör Joe Boyd'un ısrarıyla stüdyoya girer, "Just Another Diamond Day"i kaydeder. Albüm, değil ses getirmek, yaprak kımıldatmaz. Vashti Bunyan da İrlanda'ya yerleşir, çoluk çocuğa karışır. Yıllar içinde efsaneleşen "Just Another Diamond Day", 2000'de, "umumi arzu üzerine" CD olarak çıkar. Ve Vashti Bunyan, uzun yıllar sonra, 2003 yazında, üç şarkı için de olsa ilk kez sahnededir: Konser Pavement'ın Stephen Malkmus'u öncülüğünde gerçekleşir. Four Tet (Kieran Hebden) Bunyan'a gitarıyla eşlik eder.

k→

m→

METZGER, GUSTAV

Başta The Who ve Cream olmak üzere 60'ların rock'çularına saykedelik sanatın kapılarını açan Gustav Metzger, Almanya'nın Nurnberg kentine yerleşmiş Polonyalı bir Yahudi ailesinin oğlu olarak dünyaya geldi. Annesi, babası ve abisi Nazi temerküz kamplarında katledilen Metzger, çocuk denecek yaşta Britanya'ya kapağı atarak hayatta kalmayı başardı. Cambridge'de öğrenim gördü, 1959'da ilk sergisini açtı ve ertesi yıl "Öz Tahrip" manifestosuyla sanat tarihine ismini kazıdı. Metzger'in manifestosu, sanat eserlerinin belirli bir süre içinde yok olmasını öngörüyordu. Bu süre birkaç saniye ya da yirmi yıl olabilirdi. Yok olma doğal bir süreç olabileceği gibi, taammüden gerçekleştirilen bir yok etme de olabilirdi. 1961'de, Metzger, teorisini kalabalık bir izleyici topluluğu önünde pratiğe döktü.

1998'de, Oxford Sanat Müzesi'de Metzger'in eserlerinin sergilenmesi vesilesiyle gündeme gelen 1961'deki icraat, The Times gazetesinde şöyle dile getirildi: "Yeşil çağrışımlı 'Öz Tahrip' manifestosunun davetine icabet eden topluluk, 3 Temmuz 1961'de, Londra'nın South Bank'inde bir araya geldi. Saat 11:45'ti, metal bir çerçeveye siyah, beyaz ve kırmızı renkte üç naylon tabaka gerilmişti. Gustav Metzger, yüzünde bir gaz maskesi ve elinde bir sprey tabancasıyla ortaya çıktı ve naylonlara hidroklorik asit püskürttü. Birkaç saniye içinde naylonlar erimeye başladı, yirmi dakika sonra geriye sadece birkaç paçavra kaldı." 1966'da, Metzger "Uluslararası Sanatta Tahrip Sempozyumu"nu düzenledi. Viyanalı Aktionismus hareketinin taraftarları, Fluxus üyeleri, şairler, müzisyenler –John Lennon ve Yoko Ono da oradaydı– ve psikologların katıldığı sempozyumda "öz tahrip"in toplumsal boyutu ve Vietnam savaşı gibi politik konular tartışıldı. "Öz tahrip" kavramı, "öz inşa" kavramıyla iç içeydi; Metzger'in ifadesiyle, "kapitalizme dayalı sanat dünyası"nın imha edilerek özgür sanatın inşa edilmesine çağrı yapan hareket, 70'li yılların ortalarına kadar sanat çevrelerinde revaçta oldu. 1990'larda yeniden keşfedilen Metzger, sanat yaşamına fotoğraf –özellikle de basın fotoğrafları– üzerine çalışmalarıyla devam etti, başlıca ilgi alanları Yahudi Soykırımı, çevre kirliliği ve İsrail-Filistin çatışması oldu.

O→

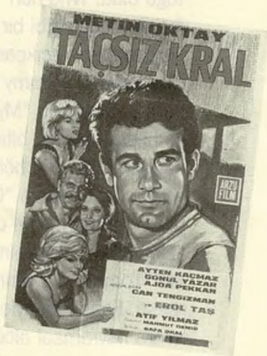

OKTAY, METİN

Ensesiyle bile top alır, baldırıyla, oyluğuyla, hatta bademciğiyle.
(...) Metin Oktay adsızlığın büyük şiirini yaratarak en büyük ad oldu. Hiçbir büyük futbolcu bu kadar ekip adamı olamaz. Yaratıcı, büyük, kulübünün tarihinde çıkardığı bir beden zekâsını her an ayağının önünde bulan adam. Reha'nın kopuşlarını, Bülent'in uzak şut güvencesini, Gündüz'ün yönetsel serinkanlılığını da bulabilirsiniz onda. Ama, daha önemlisi, bir İsfendiyar'ın, bir Coşkun'un ikincil katkılarını da dışlamadı. Böylece Galatasaray futbolcusunun portresi ortaya çıkıyor: Ekip oyunu, ikincilin zaferi...
(...) Sanırım asıl niteliği topla buluşması. İcatçıdır bu konuda. Sevecendir. Şemsiyesini ne mi yaptı? Fenerbahçe'ye attığı çok ünlü bir gol vardır. "Uçan manda" olarak anılan Özcan'ın beklediği kalenin ağlarını yırttı. Ayıp olmasın diye ve rakip takıma bir cemile olarak şemsiyesiyle örttü orayı. Şemsiyenin bugün hâlâ orada durduğu söylenir.
Cemal Süreya, 99-Yüz

V→

VERTINSKI, ALEXANDRE

1889'da Kiev'de doğdu. 1912 yılında Moskova'da, Mamon Miniatures Tiyatrosu'nda küçük eğlenceli hikâyeler, kendi yazdığı parodiler ve şiirlerle sahneye çıkmaya başladı.
I. Dünya Savaşı, insanların yüreklerini ve beyinlerini büyük bir kaosun kapladığı, fakat Vertinski'nin yıldızının parladığı yıllar. Cepheden döndükten sonra küçük tiyatrolarda ve kabarelerde sahneye çıktı. Uzun boylu, güçlü yapılı bu adamın, beyaz saten Pierrot kostümü, bembeyaz yüzünde kan kırmızı dudakları ve kapkara çizilmiş kaşlarıyla trajik ifadesi sahneyi dolduruyordu. Konuşur gibi şarkı söylüyor, r'leri Fransızlar gibi telaffuz ediyordu. Bu şarkılar ağızdan ağza dolaşmaya başladı. Eleştirmenler için ne yazık ki sadece kadınların hayran olduğu bir adam, Rus çöküşünün hasta ve yoz çiçeğinden başka bir şey değildi.

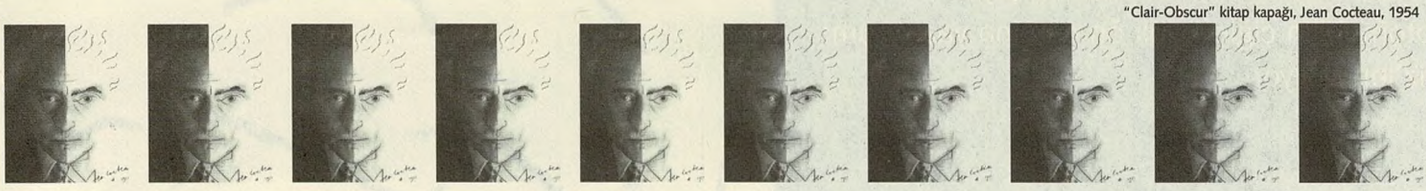

"Clair-Obscur" kitap kapağı, Jean Cocteau, 1954

Vertinski, ozan, şarkıcı, besteci ve oyuncu kimliklerinin tek bir kişide toplandığı yeni bir gösteri biçimi yaratıyordu. Sahneye, Charlie Chaplin'in perdede yaptığına benzer, yeni bir kişilik getiriyordu. Yarattıkları tip, acımasız şehir hayatında, kötülükleri anlamaktan uzak ve hayal gücünün farklı alemlere götürdüğü yalnız, küçük bir adamdı.

Çok dram yaşadı: Sırasında bir parça ekmek için dolandırıcılık yapmak zorunda kaldı, çocukluk yıllarını evlatlık olarak geçirdi, tam kendini yok etme safhasına gelmişken uyuşturucu bağımlılığından kendi iradesiyle kurtuldu, I. Dünya Savaşı'na hastabakıcı olarak bizzat şahit oldu... Daha sonra şarkılarında engelli bir kız, hayata veda eden genç bir uyuşturucu bağımlısı, bir dilberin erken ölümü, balerine duyduğu aşk, refüze edilen hüzünlü palyaço gibi hikâyeleri, jigoloların, kokainmanların, aylakların, kabare dansçılarının aşklarını, acılarını, mutluluk hayallerini anlattı: "Bu tür sanatı herkesin anlaması beklenemez. Ancak kayıplar ve trajediler yaşayan, şehrin karanlık ve dar sokaklarında eziyet çeken, asla sakin ve rahat bir hayat yaşamamış olanlar anlar."

1917 devriminden hemen sonra, dönemin diğer birçok seçkin sanatçısı gibi, o da göç dalgasıyla Rusya'yı terk etmişti. Bunu neden yaptığını hiçbir zaman tam olarak bilemedi. Türkiye, Romanya, Polonya, Almanya, Fransa, Çin, ABD gibi birçok ülke dolaştı: "Dünyanın tüm palmiyeleri, güneş batımları, görüp hayran olduğum tüm egzotik şehirleri, aldığım alkışları, çiçekleri ve parayı ülkemin en yağmurlu, en kasvetli gününe değişmem." Kendisi gibi göç etmiş, yurdundan uzak kalmış Rus sanatçılarla tanışmıştı; onlar gibi dağılmamasının nedenini Rus şarkılarından kopmayışı olarak açıklıyordu. II. Dünya Savaşı Avrupa'yı kasıp kavururken, 1943'te Rusya'ya dönmesine izin verildi. Ülkesine döndüğünde tren garında yüzünü havaya kaldırıp "ah, Rusya" dediği, aşağı baktığında çantasının yok olduğunu fark edince de "hiç değişmemişsin" diye cümlesini bitirdiği rivayet edilir. Hemen turnelere başladı. Üç binden fazla konser verdi. Repertuarındaki nostaljik şarkılara bu sefer trajedi de eklenmişti. Fakat yetkililere göre o hâlâ bir yabancıydı. Basın kendisiyle hiç ilgilenmiyor, şarkıları plak yapılamıyordu. Yine de umudunu yitirmedi, "eminim, kırk yıl sonra sanatım yıkıntılar içinden bulunup çıkartılacaktır" dedi. 1957'de Leningrad'da öldü.

a→

ALMOND'UN SEVDİĞİ FİLMLER

Happiness *(Todd Solondz)*, Doom Generation *(Gregg Araki)*, Salo *(Pier Paolo Pasolini)*, American Beauty *(Sam Mendes)*, Natural Born Killers *(Oliver Stone)*, Pixote *(Hector Babenco)*, Ed Wood *(ve Tim Burton filmlerinin birçoğu)*, Freaks *(Tod Browning)*, Gods And Monsters *(Bill Condon)*, Wild At Heart *(David Lynch)*, Imitation Of Life *(Douglas Sirk)*, Love is the Devil: Study for a Portrait of Francis Bacon *(John Maybury)*, Peeping Tom *(Michael Powell)*, Victim *(Basil Dearden –aslında Dirk Bogarde'lı her şey)*, Night Porter *(Liliana Cavani)*, Damned *(Luchino Visconti)*, Boys In The Band *(William Friedkin)*, Who Killed Teddy Bear *(Joseph Cates –60'larda çok çile çeken eşcinsel aktör Sal Mineo oynuyor)*, As Good As It Gets *(James L. Brooks)*, Who's Afraid Of Virginia Woolf *(Mike Nichols)*, Black Narcissus *(Michael Powell, Emeric Pressburger)*, A Touch Of Evil *(Orson Welles)*, Ma vie en rose *(Alain Berliner)*, Happy Together *(Wong Kar-Wai)*, Farinelli *(Gérard Corbiau)*, Hustler White/Super 8 *(Bruce La Bruce)*, The Bad Seed *(Mervin Leroy)*, The Innocents *(Jack Clayton)*, Lady In A Cage *(Walter E. Grauman)*, Shanghai Gesture *(Joseph Von Sturnberg)*, In A Glass Cage *(Augustin Villronga)*, Tales of Hoffman *(Pressburger / Powell)*, Santa Sangre *(Alejandro Jodorowski)*, Martin *(George Romero)*, Night Tide *(Curtis Harrington)*, Flesh/Trash/Heat *(Andy Warhol)*, Pink Narcissus *(Jim Bidgood)*, Walk On The Wild Side *(Edward Dmytryk)*, Goodfellas *(Martin Scorcese)*, Dracula *(Francis Ford Coppola)*, Blood For Dracula *(Paul Morrissey)*, Midnight Cowboy *(John Schlesinger)*, Total Eclipse *(Agnieszka Holland)*, Salon Kitty *(Tinto Brass)*, Gwendolyn *(Just Jaeckin)*, Carnival Of Souls *(Herk Harvey)*, Something Wicked This Way Comes *(Jack Clayton)*, Incredibly Strange Creatures *(Ray Dannis, Ray Dennis Steckler)*, The Servant *(Joseph Losey)*, The Singer Not The Song *(Roy Ward Baker)*, Velvet Goldmine *(Todd Haines)*

Marc Almond'un web sitesinden

X→

XIU XIU

Bertolucci'nin "Son İmparator"unda ve David Lynch'in TV dizisi "İkiz Tepeler"de kendini göstermiş Çin doğumlu aktris Joan Chen'in yönetmen olarak ilk filmi. Tarantino'nun çıkışından bu yana en çarpıcı ilk filmlerden biri. Film, 1970'lerin ortalarında geçer. Çengdu şehrinde yaşayan 15 yaşındaki Wen Xiu (nam-ı diğer Xiu Xiu, okunuşu Şo-Şo), Kültür Devrimi sırasında sıkı çalışmayla doğru eğitim almaları için ülkelerine hizmet etmek üzere taşraya gönderilmiş gençlerden biridir. At çobanı Lao Jin'in maiyeti olarak çalışmak üzere, altı aylığına Tibet yaylalarına gönderilir. Öğrendiklerini dönüşte diğer kızlara öğretecek, kendi de rütbeli süvari olacaktır. Lao Jin hayvanlarla ve tabiatla uyum içinde, insanlarla pek arası olmayan biridir. Yıllar önce hapis yatmış ve hadım edilmiştir. Zamanla koruması altındaki Wen Xiu'ya derin bir sevgi beslemeye başlar, cinsel olarak faal olmadığından ilişkilerinin yoldan çıkma tehlikesi de yoktur. Wen Xiu için sevgili olamaz, ama hem anne, hem de baba olur. Fakat Wen Xiu atlarla o kadar da ilgili değildir ve görevi tamamladığında Çengdu'ya dönme istediğini de saklamaz. Ancak altı ay geçmesine rağmen geri çağrılmayınca giderek umudu zedelenir. Kısa bir süre sonra şehirden gelen bir satıcı, Lao Jin'i ziyaret eder ve cinsel muamele karşılığında Wen Xiu'nun memleketine dönmesi için bir şeyler yapabileceğini ima eder. Ardından bir motosikletli gelir. Ve bu böyle

devam eder. Lao Jin'e göre, biriyle yatıp diğeriyle yatmamak olmaz. Bu sırada Lao Jin sürekli çay yapar veya atlarla meşgul olur. Bu adamların hiçbirinin dürüst olmadığının farkındadır, ama Wen Xiu gitmeyi öyle takmıştır ki kafaya, gözünün önündekini görmez: Bir fahişeye dönüşmüştür ve ücreti de boş vaatlerdir...

Joan Chen her ne kadar "ben de bir parça Xiu Xiu sayılırım" dese de, aslında bizzat Mao'nun karısı Çiang Çing tarafından bir atış poligonunda keşfedilmiş ve –yaylaya olmasa da– film okuluna gönderilmişti. Ancak Joan Chen'in bu geçmişi, film için izin almasına engel oldu. Film Tibet'te, resmî izin alınamadan çekildi. Oyuncular çadırlarda kalıyor, elektrik jeneratörle sağlanabiliyordu. Film, cinsel ve politik içeriği nedeniyle Çin'de yasaklandı. "Asyalı olmayan birçok gazeteci filmde niye bu kadar çok kötü şey olduğunu sordu. Halbuki bana göre, ki birçok Doğulu insan için de aynı şey söz konusudur, bir insana şu ya da bu şekilde dayanabilme fırsatı verilmesi, geleneksel mutlu sondan çok daha ilginçtir."

6 Mayıs. Erkenci kuşlar kanat çırpıyor
Bir otomobilin çiğle kaplı ön camına yazıyorum:
Deniz'ler yaşıyor

Desen: Arslan Eroğlu (Jean Cocteau'dan rollama)
Haiku: Chrisopher Logue'dan rollama